

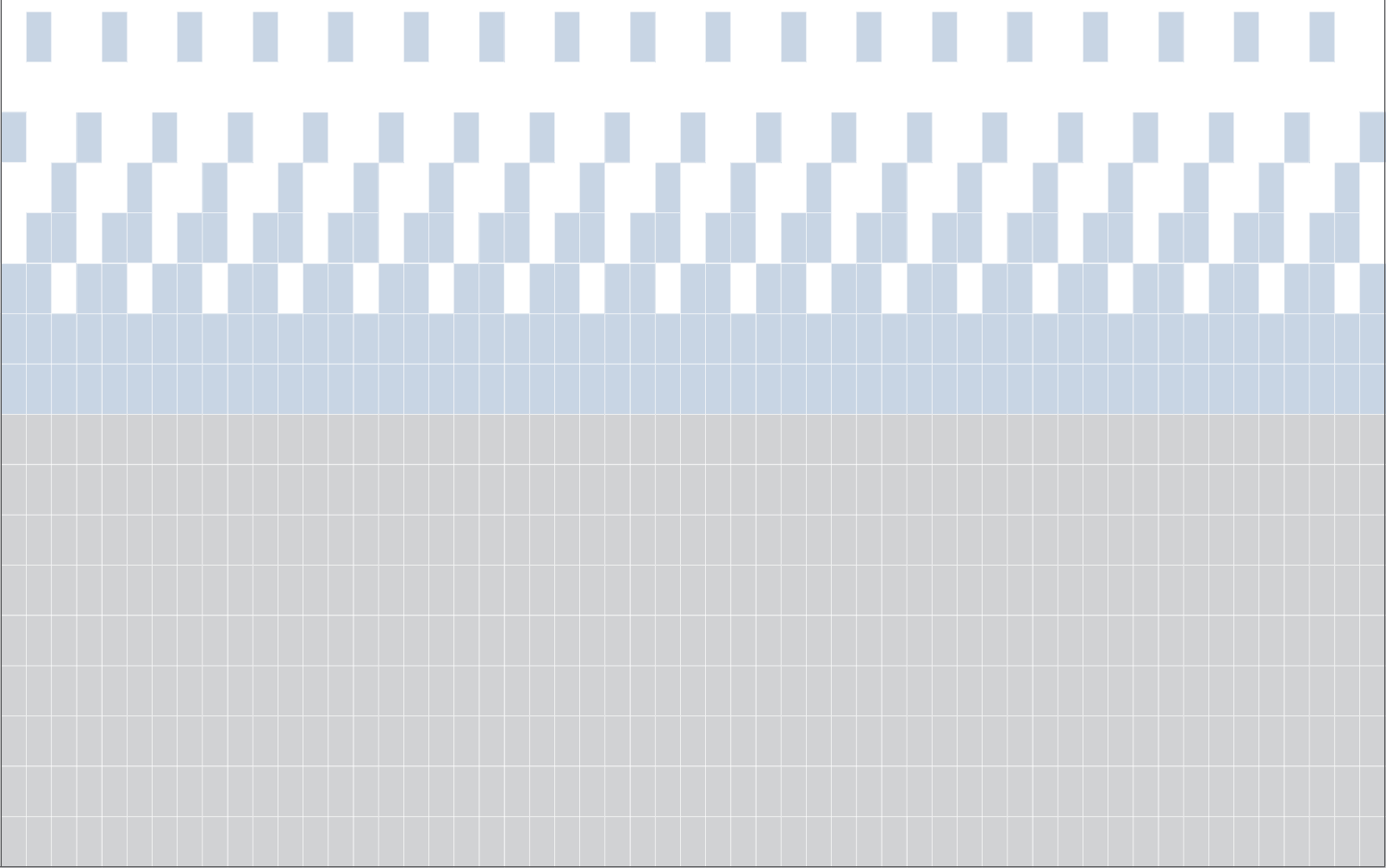
รายงานประจำปี 2564

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

BANK OF THAILAND

ON THE PATH
TO RECOVERY

พันธกิจ

มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อม
ทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ
และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง

วิสัยทัศน์

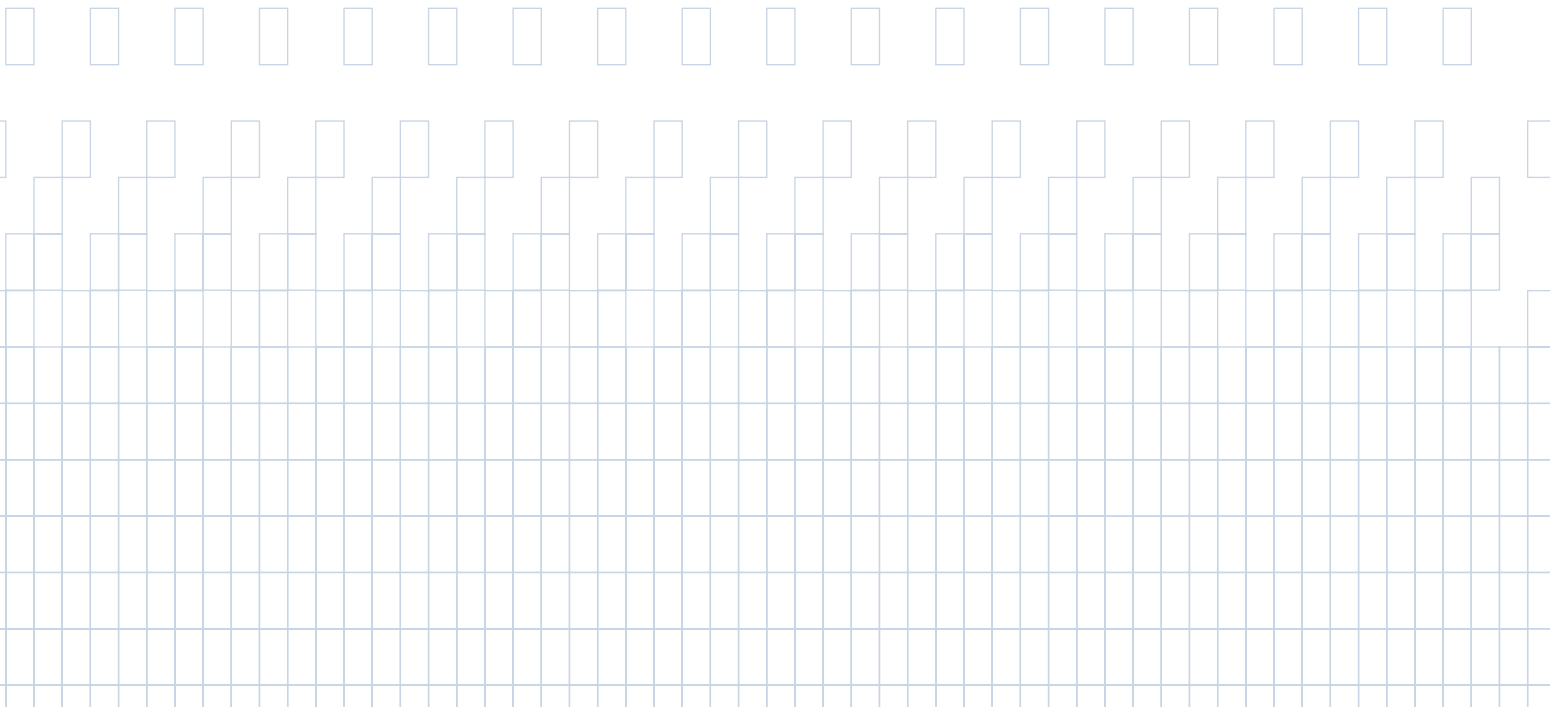
เป็นองค์กร ที่มองไกล มีหลักการ
และร่วมมือ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
อย่างยั่งยืน ของไทย

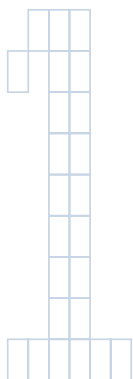
ค่านิยมร่วม

ยึดตรง มองไกล ยื่นมือ ตัดดิน

ON THE PATH
TO RECOVERY

❖ CHAPTER

❖ CHAPTER

ภาพรวมการทำงาน ปี 2564

สารจากประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย	8
สารจากผู้อำนวยการ ธนาคารแห่งประเทศไทย	10
BOT AT A GLANCE	12
คนไทยอยู่ตรงไหน บนเส้นทางของการฟื้นฟู เศรษฐกิจไทย	14

สปท. ทำอะไร ในวันที่ประเทศเจอโจทย์ยาก

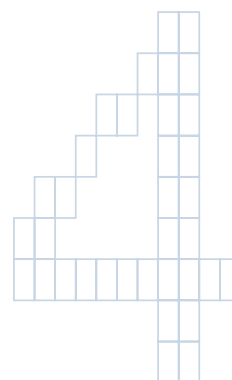
โจทย์ยากของประเทศไทยในปี 2564	24
สปท. กับการทำงานเชิงรุก เพื่อรับมือกับวิกฤตและ ประเมินประคองเศรษฐกิจ	26
มาตรการทางการเงินของ สปท. รองรับปัญหาหลากหลาย ยืดหยุ่น และสามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์	38

CHAPTER

CHAPTER

การดำเนินงานสำคัญ

พันธกิจหลักของ สปท.	50
• สร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินการตามพันธกิจ บำรุงรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน	51
• มองไปข้างหน้า พัฒนา เพื่อเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง และสร้างโอกาสในการเติบโต	86
• คำเนิ่งถึงการพัฒนาย่างยั่งยืน	96
• สร้างความเชื่อถือเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน	112
• เสริมความเข้มแข็งภายในองค์กร	122
การดำเนินการในระยะต่อไป	132

การกำกับดูแลกิจการ และการบริหารความเสี่ยง

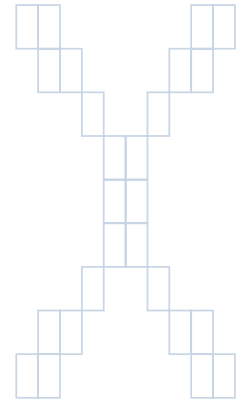
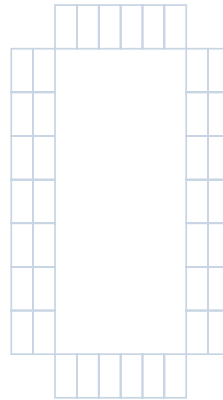
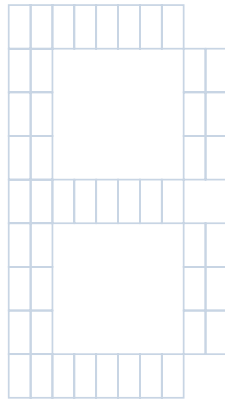
ผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย	138
การกำกับดูแลกิจการของ สปท.	142
การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ สปท.	144
การออกและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ สปท.	150
รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย	152
รายงานคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง	156
พันธกิจและงบการเงินของ ธนาคารแห่งประเทศไทย	160
คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย	168

๙

สารบัญล่อมกรอบ

BOX 1	34
เบื้องหลังการดำมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู และโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ : การออกแบบที่เริ่มต้นจากปัญหาของประชาชนและภาคธุรกิจ	
BOX 2	37
แบงก์ชาติทำอะไรให้คนเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือมากขึ้น	
BOX 3	44
“คิดรอบ ตอบได้” : แบงก์ชาติกับการแก้ไขหนี้ภาคประชาชน	
BOX 4	60
ระบบนิเวศอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ แก้ปัญหาคองสร้างตลาดอัตราแลกเปลี่ยน และส่งเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการและนักลงทุนไทย	
BOX 5	90
จาก “โครงการอินทนนท์” สู่ “CBDC” : เส้นทางชีวิตของสกุลเงินดิจิทัลไทย	

BOX 6

94

ชีวิตแม่ค้ากับงานใหญ่ด้านนวัตกรรมของ สปท.

BOX 7

114

โจรสไรเมอร์ :
ความเสี่ยงที่คุณเสี่ยงได้

BOX 8

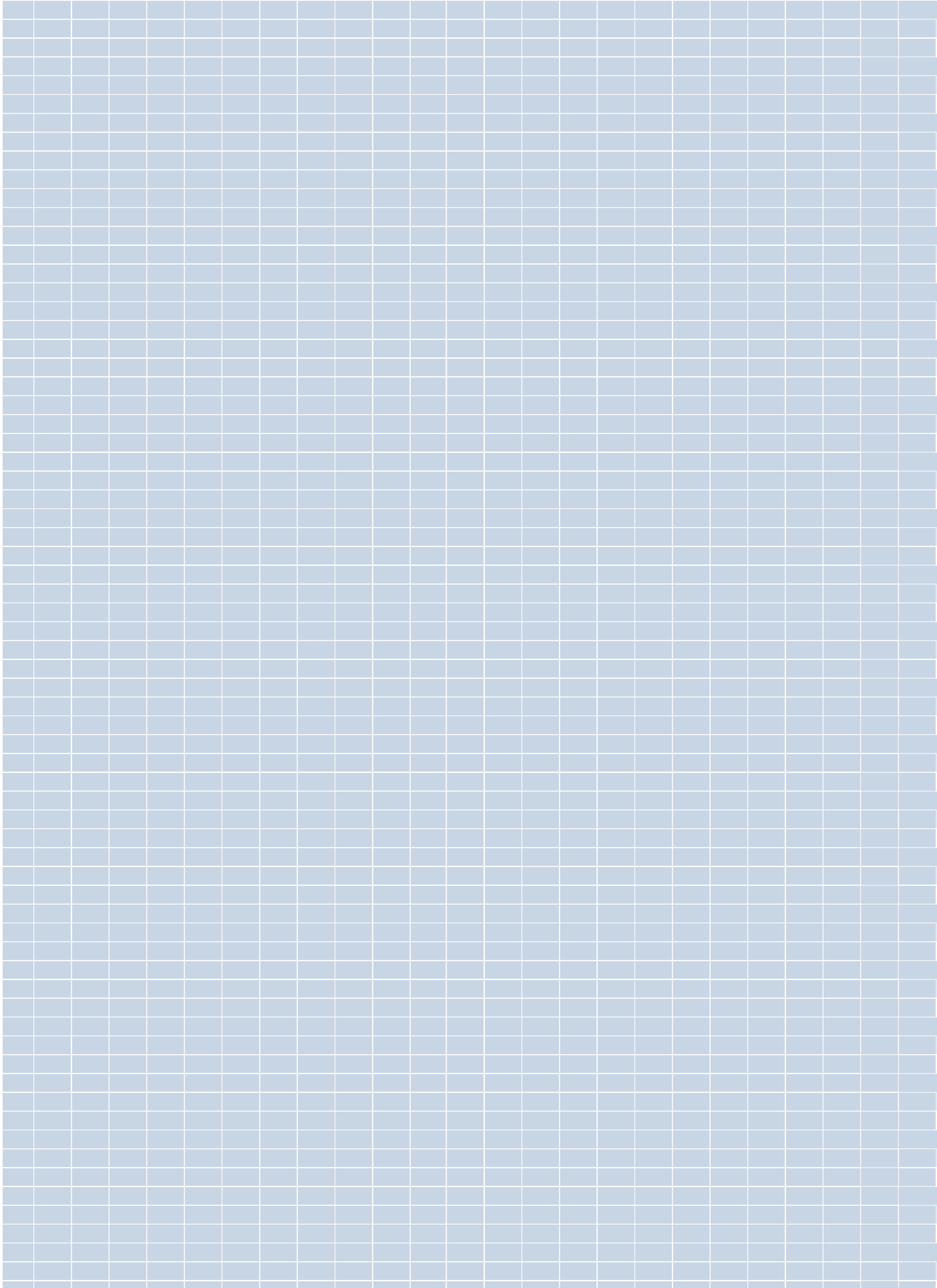
128

BOT Digital Innovation
สปท. ปรับตัวก้าวสู่โลกดิจิทัล

BOX 9

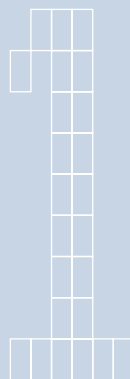
166

สปท. ขาดทุน มีอะไรต้องกังวลไหม?

๙ CHAPTER

ภาพรวมการทำงาน ปี 2564

- 1 สารจากประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย
- 2 สารจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
- 3 BOT AT A GLANCE
- 4 คนไทยอยู่ตรงไหนบนเส้นทางของการฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย

สารจากประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่เริ่มมาตั้งแต่ต้นปี 2563 และยืดเยื้อมาถึงปี 2564 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นความท้าทายสำคัญในการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะธนาคารกลาง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทย

สำหรับปี 2564 ซึ่งเป็นปีที่วิกฤตโรคระบาดกระทบสังคมไทยอย่างรุนแรง ธปท. มุ่งมั่นดำเนินการในการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินไทย และสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ตามพันธกิจหลักของธนาคารกลาง โดย ธปท. ได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ยืดเยื้อ มีความไม่แน่นอนสูง และส่งผลให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มช้าและไม่เท่าเทียมกันในแต่ละภาคส่วน ในการนี้ ธปท. ได้ออกมาตรการสินเชื่อฟื้นฟูและโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ เพื่อให้ความช่วยเหลือภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างตรงจุดมากขึ้น และสอดคล้องกับลักษณะปัญหาที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยประคองภาคธุรกิจ และสนับสนุนการฟื้นฟูกิจการในระยะสั้นได้ ส่วนในระยะยาว ธปท. มีมาตรการสนับสนุนการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้โดยตรงจุดและเหมาะสมกับปัญหาของลูกหนี้แต่ละราย

ในการทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการและการดำเนินงานของ ธปท. คณะกรรมการ ธปท. ร่วมกับคณะกรรมการนโยบายทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน ตลอดจนคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง ให้ความสำคัญกับการวางแนวทางการดำเนินงานของ ธปท. โดยเน้น

การทำงานเชิงรุก ปรับตัว เปิดกว้าง และเชื่อมโยงกับสังคมมากขึ้น เพื่อช่วยเตรียมความพร้อมของ ธปท. ในการรับมือกับอนาคต การสร้างความทนทานของระบบการเงิน การสนับสนุนทิศทางการพัฒนาของธนาคารกลางให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์ภาคการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการวางรากฐานเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานภายในองค์กร

การกำกับดูแลความเสี่ยงและการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีเป็นสิ่งที่คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายและมาตรการทางการเงินใหม่ ๆ ของ ธปท. อีกทั้งคณะกรรมการ ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการเร่งสร้างศักยภาพของ ธปท. ให้พร้อมรองรับบทบาทหน้าที่ที่กว้าง ลึก และซับซ้อนมากขึ้น รวมไปถึงได้ปรับกรอบการบริหารความเสี่ยงเงินสำรองให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่ดี นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้ทบทวนกรอบธรรมาภิบาลของ ธปท. เพื่อให้การดำเนินงานของ ธปท. และการประสานงานระหว่างคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะของ ธปท. มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ กระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้ ธปท. มีความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจจากสาธารณะมากขึ้น ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินนโยบายของธนาคารกลาง

ในนามของคณะกรรมการ ธปท. ผมขอชื่นชมและขอบคุณกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. ทุกท่านที่ได้ร่วมแรงร่วมใจทำงานด้วยความเสียสละและความทุ่มเทตลอดทั้งปี 2564 ทำให้ ธปท. มีส่วนสำคัญในการช่วยประคับประคองภาคธุรกิจและครัวเรือนให้ก้าวข้ามวิกฤตเศรษฐกิจที่รุนแรงครั้งนี้ และขอเป็นกำลังใจให้ ธปท. ในการทำงานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทยต่อไป

นายปรเมธี วิมลศิริ

ประธานกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

สารจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ปี 2564 ที่ผ่านมาเป็นอีกปีหนึ่งที่เศรษฐกิจไทยและชีวิตของประชาชนชาวไทยต้องได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด 19 ความไม่แน่นอนที่เกิดจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ต้องหยุดชะงักเป็นช่วง ๆ จากการแพร่ระบาดของโควิดสายพันธุ์ใหม่ ๆ ทำให้ตลาดแรงงานฟื้นตัวได้ช้า คริวเรือนโดยเฉพาะคริวเรือนรายได้น้อยจำเป็นต้องกักหน้ในช่วงขาดรายได้กะทันหันทำให้หนี้คริวเรือนโดยรวมสูงขึ้น ธุรกิจบางส่วนหากไม่ได้รับการช่วยเหลือที่ทันท่วงที ก็อาจต้องปิดกิจการลง ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และคณะกรรมการ ธปท. ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่สำคัญของธนาคารกลางในการบรรเทาปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบความเป็นอยู่ของประชาชนและภาคธุรกิจ จึงได้จัดทำมาตรการเพื่อช่วยเหลือลูกหน้ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง รวมถึงปรับปรุงมาตรการช่วยเหลือเดิมให้เข้ากับสภาพของปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของการปรับมาตรการให้ตรงจุด ยืดหยุ่น สอดรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป คือการปรับเงื่อนไขของสินเชื่อฟื้นฟูสำหรับธุรกิจที่ประสบปัญหาให้ระยะเวลาของโครงการยาวขึ้น รวมถึงการปรับให้มีกลไกภาครัฐเข้ามารับประกันสินเชื่อในสัดส่วนที่สูงขึ้นตามการระบาดของโควิดที่มีแนวโน้มจะยืดเยื้อและรุนแรงขึ้น สำหรับประชาชน ธปท. ได้ออกแบบมาตรการเพื่อรองรับลูกหน้ที่มีปัญหาแตกต่างกัน ตั้งแต่การออกมาตรการช่วยเหลือขั้นต่ำแบบปูพรมเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ไปจนถึงการปรับการช่วยเหลือสำหรับลูกหน้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงผ่านมาตรการแก้หนี้ระยะยาว หรือสำหรับผู้ที่เริ่มมีปัญหาค้างชำระหน้ก็มีช่องทางแก้หน้ผ่านคลินิกแก้หน้ และไกล่เกลี่ยหน้แบบเบ็ดเสร็จ พร้อมทั้งแนวทางแก้หน้ที่เป็นมาตรฐานเพื่อไม่ให้ลูกหน้ต้องไปเจรจากับเจ้าหน้เอง ซึ่งมักทำให้ลูกหน้เป็นฝ่ายเสียเปรียบ

การออกมาตรการที่ตรงจุดและตอบโจทยประชาชนภายใต้ข้อจำกัด ต้องผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงลึกจากหลายแหล่ง ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณที่ ธปท. ได้รับผ่านสถาบันการเงินและผู้กำกับดูแลต่าง ๆ และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ได้รับความเดือดร้อน รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ด้วย การสื่อสารและการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายจึงเป็นสิ่งที่ ธปท. ให้ความสำคัญมากในภาวะเช่นนี้

จากการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เศรษฐกิจในภาพรวม โดยเฉพาะในภาคการเงินยังเดินหน้าไปต่อได้ท่ามกลางความท้าทายที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ เห็นได้จากสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ ที่ในปี 2564 ยังคงขยายตัวได้ถึง 6.5% ถือเป็นประเทศที่สินเชื่อขยายตัวเป็นอันดับต้น ๆ ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน*

จากการแพร่ระบาดของโควิด 19 และกระแสการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การดำเนินงานในปี 2565 นี้ ธปท. จะเน้นสองเรื่องหลัก เรื่องแรกคือการแก้ปัญหาหน้ผ่านการติดตามและผลักดันมาตรการที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มาตรการเหล่านั้นประสบผลสัมฤทธิ์และตอบโจทยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้จริง และช่วยให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยเป็นไปได้อย่างราบรื่น เรื่องที่สอง คือการวางรากฐานที่แข็งแรงให้เศรษฐกิจและภาคการเงินไทยพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้าต่อได้ ทั้งการสร้างนวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีและข้อมูล การสนับสนุนเศรษฐกิจให้เปลี่ยนผ่านได้อย่างยั่งยืน และการกำกับดูแลยืดหยุ่นเท่าทันความเสี่ยงรูปแบบใหม่ โดยผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านการออกเอกสารรับฟังความคิดเห็น “ภูมิทัศน์ใหม่โลกการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน”

ผมอยากจะย้ำให้ประชาชนมั่นใจว่า ธปท. จะยังมุ่งแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และช่วยวางรากฐานเศรษฐกิจไทยเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

นายเศรษฐพุฒิ สุกธิวานฤพุฒิ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

*อินโดนีเซีย 5.2% สิงคโปร์ 5.1% มาเลเซีย 4.5% ฟิลิปปินส์ 4.3%

BOT AT A GLANCE

คนไทยได้อะไรจากการดำเนินงาน
ของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2564

ประชาชนและธุรกิจ

มาตรการพักทรัพย์ พักหนี้ (Asset Warehousing)

วงเงิน 100,000 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2564
มีธุรกิจที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว

ปรับปรุงหลักเกณฑ์สินเชื่อฟื้นฟู สำหรับผู้ประกอบธุรกิจ SMEs

ณ สิ้นปี 2564 ภาคธุรกิจ
ได้รับวงเงินสินเชื่อแล้ว

จำนวนผู้ได้รับ
ความช่วยเหลือ

43,523 ราย

Soft Loan (ปิดรับคำขอ เมื่อ 12 เม.ย. 2564)

จำนวนผู้ได้รับ
ความช่วยเหลือ

77,787 ราย

รวม
138,200
ล้านบาท

ตลอดปี 2564

ลูกหนี้รายย่อยและภาคธุรกิจ
ได้รับการช่วยเหลือในการแก้หนี้

5.66
ล้านบัญชี

รวมมูลค่า

3.53

ล้านล้านบาท

- 1 ความช่วยเหลือผ่านธนาคารพาณิชย์
และ non-bank 1.80 ล้านบัญชี
รวม 2.03 ล้านล้านบาท
- 2 ความช่วยเหลือผ่านสถาบันการเงิน
เฉพาะกิจ 3.86 ล้านบัญชี
รวม 1.50 ล้านล้านบาท

ผ่อนปรนหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต
สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล
ไปถึงสิ้นปี 2565

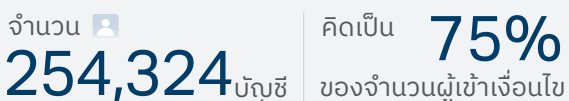
โดยลูกหนี้บัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่รายได้

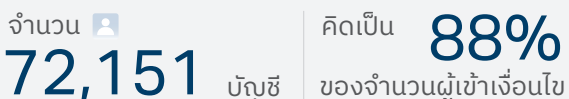
ลูกหนี้ที่ใช้สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล (Digital P-loan)
ได้รับการขยายวงเงินเป็น 40,000 บาท
ชำระคืนภายใน 12 เดือน โดย ณ สิ้นปี 2564
มีผู้ได้รับสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล จำนวน

ทางด่วนแก้หนี้ มียอดช่วยเหลือสะสม
ตั้งแต่เปิดบริการเมื่อ เม.ย. 2563 ถึงสิ้นปี 2564

คลินิกแก้หนี้ มียอดช่วยเหลือสะสม
ตั้งแต่ มี.ย. 2560 - 31 ต.ค. 2564

หมอนี้เพื่อประชาชน ณ สิ้นปี 2564
มีผู้ใช้ผ่านช่องทางเว็บไซต์ 69,789 ราย
และช่องทาง Chatbot 3,015 ราย
โดยยอดผู้สมัครเข้ารับคำปรึกษา
มีจำนวน 1,813 ราย เป็นรายย่อย 702 ราย
และธุรกิจ 1,111 ราย

มหรธรมโกล่เกล่ยหน้บ้ตรเครด้ตและ ส้นเช้ซอส่วนบุคคล และมหรธรมโกล่เกล่ย ส้นเช้ซอเช้ซอรถยนต้ออนล้น

ตั้งแต่ 14 ก.พ. - 30 มี.ย. 2564
สามารถโกล่เกล่ยหน้บ้ตรเครด้ต
และส้นเช้ซอส่วนบุคคล

จ้นวน

222,164

บ้ญช้

ตั้งแต่ มี.ย. - ส.ค. 2564
สามารถโกล่เกล่ยหน้ส้นเช้ซอ
เช้ซอรถยนต้ออนล้น

จ้นวน

9,631

บ้ญช้

ค้รงการ DR BIZ

ณ ส้นปี 2564 ลุคหน้เช้าเกณท้
ค้รงการ

สะสม

291

ราย

ค้รงการโดยเป็นลุคหน้ท้ยงมีสถานะ
active

จ้นวน

37

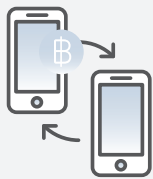
ราย

ยอดหน้

12,854

ล้านบาท

ธรรธรมซ้าระเจ้นอ้เล้กทรอน้กส้ (e-Payment)

ป้ริมาณธรรธรม e-Payment

20,660.5 ล้านรายการ

จ้นวนคนลงทะเบ้ยน
พ้ร้อมเพ้ยรวม
(ตั้งแต่เป้ดบ้รการ ปี 2559)

68.6

ล้านหมายเลข

ป้ริมาณการอ้นเจ้น
ผ้านพ้ร้อมเพ้ย

เจล้ย

36.2

ล้านรายการต้อวัน

ป้ริมาณการอ้นเจ้น
ผ้านพ้ร้อมเพ้ย
ในป้ 2564

112.6

พันล้านบาท

สถาบ้ันการเจ้น

ชยายเวลาล้ดอ้ตราบ้สงเจ้นสมทบ
กองกุนพ้้นฟูฯ (Financial Institutions
Development Fund: FIDF)

เหลือ

0.23%

จาก

0.46%

ผ้อนคลายมาตธการการจ้ายเจ้นป้นผล
โดยยล้กการก้าหนดเพดานไม่ห้
จ้ายเก้นอ้ตราการจ้ายในอดีต

โดยคองห้จ้ายด้ได้ไม่เก้น

50%

ของก้าไรสุทฐิ

เศธษฐก้ิจและส้ังคม

คณะการธมการนโ้บายการเจ้น (กนง.)

ย้ังคองอ้ตราดอกเช้ยนโ้บายไว้ท้

0.50%

ต้อปี

เพ้อสน้บสนุนการชยายตัว
ของเศธษฐก้ิจในภาพรวม

คนไทยอยู่ตรงไหน
บนเส้นทางของการ
ฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย

โจทย์เศรษฐกิจไทย 2564 : ทำงานเชิงรุกเพื่อ “ดับไฟ” และ “ฟื้นฟู”

ปี 2564 เป็นปีที่ประชาชนและภาคธุรกิจต้องเผชิญสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ยืดเยื้อมาตั้งแต่ต้นปี 2563 และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของผู้คนโดยตรง ในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจไทย ธปท. ตระหนักถึงหน้าที่อันสำคัญของตนเป็นอย่างดี ตลอดปี 2564 ธปท. จึงสำรวจปัญหาและจับตาเศรษฐกิจไทยอย่างใกล้ชิดเพื่อมองหาจุดที่อาจกลายเป็น “เชื้อไฟ” ของวิกฤต และมุ่ง “ดับไฟ” ก่อนจะลุกลามบานปลาย นอกจากนี้ อีกหนึ่งโจทย์สำคัญของ ธปท. ในปี 2564 คือ การ “ฟื้นฟู” เศรษฐกิจไทยที่บอบช้ำจากวิกฤต โดย ธปท. ทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้ประชาชน ธุรกิจ ระบบการเงิน และระบบเศรษฐกิจ สามารถอยู่รอดและฟื้นตัววิกฤตไปได้

ในการรับมือกับโจทย์ที่ใหญ่ ยาก และเร่งด่วน ธปท. จัดลำดับความสำคัญของงาน (prioritize) และผลักดันงานในทิศทางที่สอดคล้องกัน (align) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดใน 5 ด้าน ดังนี้

- 1. แก้วิกฤตหนี้อย่างยั่งยืน**
เพื่อให้ภาคครัวเรือนและธุรกิจผ่านพ้นวิกฤตโควิด 19 และฟื้นตัวได้
- 2. รักษาเสถียรภาพระบบการเงิน**
เพื่อให้ระบบการเงินไม่เกิดปัญหา และสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง
- 3. รักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค**
เพื่อให้โครงสร้างเศรษฐกิจการเงินไทยมีความทนทาน (resilient) ต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์โควิด 19 และความผันผวนในอนาคต
- 4. สร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน**
เพื่อให้การดำเนินนโยบายของ ธปท. ได้รับการยอมรับจากประชาชนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 5. เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงาน**
เพื่อให้ ธปท. ทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญ (enabler) ต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของ ธปท. ในระยะสั้นและระยะยาว

จากโจทย์ 5 ด้าน

นโยบายและดอกผลที่เป็นรูปธรรมต่อสังคมไทย

ในฐานะธนาคารกลาง ธปท. ดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม และตัดสินใจโดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตลอดปี 2564 ธปท. ได้ทำงานภายใต้โจทย์ 5 ด้าน ได้แก่ แก่วิกฤตหนี้้อย่างยั่งยืน รักษาเสถียรภาพระบบการเงิน รักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค สร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชน และเสริมประสิทธิภาพการทำงาน ผ่านนโยบายและมาตรการที่เป็นรูปธรรมที่ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อภาคส่วนต่าง ๆ คือ ประชาชนและธุรกิจ สถาบันการเงิน ระบบการเงิน และสังคมเศรษฐกิจ โดยสังเขป ดังนี้

1. การช่วยเหลือ “ประชาชนและธุรกิจ” โดยตรง

ธปท. ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับความเดือดร้อนทั้งในเรื่องการแก้ไขหนี้เดิมและเพิ่มสภาพคล่องให้กับประชาชนและธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาปรับให้สอดคล้องกับความเสี่ยงของสถานการณ์โควิด 19 ในแต่ละช่วงเวลาและลักษณะของปัญหาที่แตกต่างกัน

วันที่โรคระบาดกลับมาอีกครั้ง : ลดภาระหนี้ประชาชน เพิ่มสภาพคล่องภาคธุรกิจ

ช่วงต้นปีถึงกลางปี 2564 เป็นช่วงที่สถานการณ์โควิด 19 เริ่มกลับมารุนแรงและเริ่มส่งผลกระทบต่อในวงกว้างอีกครั้ง ส่งผลให้ลูกหนี้รายย่อยเดิมที่เคยได้รับความช่วยเหลืออยู่แล้วปรับตัวได้ช้ากว่าที่เคยคาดการณ์ไว้ และมีลูกหนี้ใหม่ที่เดือดร้อนจากสถานการณ์ที่กลับมารุนแรงมากขึ้น ธปท. จึงออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยระยะที่ 3 ที่มุ่งช่วยเหลือลูกหนี้โดยตรงไม่ว่าจะเป็น ลดดอกเบี้ยสินเชื่อลง 2-4% ต่อปี ขยายระยะเวลาการชำระหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเพิ่มทางเลือกในการพักชำระค่างวดสินเชื่อจำนำทะเบียนรถยนต์และรถจักรยานยนต์หรือค้ำรถได้ ควบคุมอัตราดอกเบี้ยเข้าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ไม่ให้สูงขึ้นกว่าอัตราดอกเบี้ยเดิม และให้ลูกหนี้สามารถทยอยชำระคืนเป็นขั้นบันไดสำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อที่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน

ในส่วนภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบรุนแรง โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรม อพาร์ทเมนต์ ร้านอาหาร และธุรกิจสปา ธปท. ได้ออกมาตรการพักทรัพย์ พักหนี้

(Asset Warehousing) วงเงิน 100,000 ล้านบาท เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจสามารถโอนทรัพย์สินชำระหนี้แก่สถาบันการเงินโดยมีเงื่อนไขซื้อคืนในราคาที่โอนไปและมีสิทธิเช่าทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ประกอบธุรกิจได้ตามปกติ ไม่ขาดสภาพคล่องหรือผิดนัดชำระหนี้ โดย ณ สิ้นปี 2564 มีธุรกิจที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว 242 ราย มูลค่าสินทรัพย์รับโอน 33,125 ล้านบาท

นอกจากนี้ ภาคธุรกิจยังได้รับสภาพคล่องเพื่อใช้ในการหมุนเวียนในธุรกิจและเข้าถึงได้ในวงกว้างมากขึ้นผ่านมาตรการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจ (สินเชื่อฟื้นฟู) วงเงิน 250,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง ธปท. และกระทรวงการคลัง โดยมุ่งเน้นให้มีการกระจายสินเชื่อดังกล่าวให้ถึงภาคธุรกิจในวงกว้างและทั่วถึงมากที่สุด มาตรการนี้ได้รับความร่วมมือจากสถาบันการเงินให้ความช่วยเหลือในเชิงรุกมากขึ้นเพื่อให้สามารถช่วยเหลือภาคธุรกิจที่ขาดสภาพคล่องได้ถึงกลุ่มเป้าหมายและทันเวลา

ช่วงกลางปี 2564 ที่สถานการณ์โควิด 19 ได้กลับมาแพร่ระบาดรุนแรง ภาครัฐได้ยกระดับมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่ความเสี่ยงสูงสุด 10 จังหวัด จำกัดการเคลื่อนย้ายและกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้ธุรกิจและประชาชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง ธปท. จำเป็นต้องออกนโยบายช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบให้ได้อย่างรวดเร็ว โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้มาตรการถึงมือผู้เดือดร้อนได้จำนวนมาก

ในการนี้ ธปท. ได้ร่วมมือกับสมาคมธนาคารไทย และสมาคมธนาคารนานาชาติ ออกมาตรการพักชำระเงินต้น และดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้ SMEs และรายย่อยเป็นระยะเวลา 2 เดือน ให้กับลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบทั้งในพื้นที่ควบคุมและนอกพื้นที่ที่ต้องปิดกิจการ เริ่มตั้งแต่

งวดการชำระหนี้เดือนกรกฎาคม 2564 เป็นต้นไป โดยเมื่อหมดระยะเวลาพักชำระหนี้แล้ว สถาบันการเงินจะไม่เรียกเก็บเงินต้นและดอกเบี้ยที่ค้างอยู่ในทันที เพื่อไม่ให้เป็นการหนีกกับลูกหนี้

งานแถลงข่าวร่วม มาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด 19

วันที่สถานการณ์คลี่คลาย แต่ยืดเยื้อ : แก้หนี้อย่างยั่งยืน ลดต้นทุนการไถ่เกี้ยวในระบบการเงิน

ในช่วงปลายปี สถานการณ์เริ่มคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ภาครัฐลดมาตรการล็อกดาวน์ เริ่มมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจกลับมา แต่สถานการณ์ยังคงมีแนวโน้มยืดเยื้อต่อไปจากการกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด 19 ธปท. ยังคงออกมาตรการแก้หนี้และเพิ่มสภาพคล่องให้ประชาชนและธุรกิจอย่างต่อเนื่อง เน้นการแก้หนี้อย่างยั่งยืนโดยการปรับโครงสร้างหนี้ระยะยาว ตามสถานะความสามารถของลูกหนี้แต่ละราย เน้นหลักการมองสถานการณ์ระยะยาวให้ลูกหนี้มองเห็นภาระหนี้ของตัวเองและวางแผนทางการเงินได้ชัดเจนขึ้น โดยกำหนดการจ่ายคืนหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ปัจจุบันที่ลดลงมากและทยอยจ่ายเพิ่มขึ้นเมื่อรายได้กลับมา มาตรการนี้ช่วยแก้ปัญหาให้กับลูกหนี้ได้อย่างตรงจุด ตามปัญหาของลูกหนี้แต่ละราย และมีความเป็นธรรมกับทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ ธปท. ได้ต่อยอดมาตรการรวมหนี้

สินเชื่อบ้านและสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกันในปี 2563 ที่สนับสนุนให้รวมหนี้ แต่พบว่าลูกหนี้มีหนี้ต่างสถาบันการเงินอยู่มาก จึงได้ออกมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ด้วยวิธีการรวมหนี้ (Debt Consolidation) รวมหนี้บ้านและหนี้รายย่อยที่ไม่มีหลักประกันโดยขยายขอบเขตให้สามารถรวมหนี้ข้ามสถาบันการเงินได้ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยไม่เกินอัตราดอกเบี้ยบ้านบวก 2% ต่อปี เพื่อช่วยลดภาระดอกเบี้ยและการผ่อนค่างวดของประชาชน

นอกจากนี้ เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจเข้าถึงสภาพคล่องได้ดีขึ้น ธปท. ได้ผ่อนปรนหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล ไปจนถึงสิ้นปี 2565 โดยลูกหนี้บัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่รายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท จะได้รับการขยายวงเงินเป็น 2 เท่า โดยไม่จำกัดจำนวนผู้ให้บริการ และลูกหนี้ที่ใช้สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล (Digital P-loan) ที่ใช้ข้อมูลทางเลือก (alternative

data) เป็นข้อมูลประกอบในการขอสินเชื่อ จะได้รับการขยายวงเงินเป็น 40,000 บาท ชำระเงินคืนภายใน 12 เดือน โดย ณ สิ้นปี 2564 มีผู้ได้รับสินเชื่อจาก Digital P-loan จำนวน 746,986 ราย ยอดหนี้เฉลี่ย 8,500 บาทต่อราย

ในส่วนของภาคธุรกิจ ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์สินเชื่อฟื้นฟูสำหรับผู้ประกอบธุรกิจ SMEs เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อฟื้นฟู มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือมากขึ้น หัวใจสำคัญของมาตรการนี้คือการขยายวงเงิน การเพิ่มการค้ำประกัน และการปรับลดค่าธรรมเนียมการค้ำประกันให้กับลูกหนี้ โดย ณ สิ้นปี 2564 ภาคธุรกิจได้รับวงเงินสินเชื่อแล้ว 140,237 ล้านบาท จำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือ 43,523 ราย โดยกว่า 42% ของจำนวนผู้ได้รับสินเชื่อเป็นธุรกิจ SMEs (วงเงินสินเชื่อเดิม 5-50 ล้านบาท)

โดยสรุปตลอดปี 2564 ลูกหนี้รายย่อยและภาคธุรกิจได้รับการช่วยเหลือในการแก้หนี้ 5.66 ล้านบัญชี แบ่งเป็นได้รับความช่วยเหลือผ่านธนาคารพาณิชย์ และ non-bank 1.80 ล้านบัญชี และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 3.86 ล้านบัญชี มูลค่าหนี้ 3.53 ล้านล้านบาท แบ่งเป็นได้รับความช่วยเหลือผ่านธนาคารพาณิชย์และ non-bank 2.03 ล้านล้านบาท และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 1.50 ล้านล้านบาท

นอกจากนี้ ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับความช่วยเหลือผ่าน ธปท. หลายช่องทาง โดยมี**ทางด่วนแก้หนี้** เป็นช่องทางที่สามารถติดต่อขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้กรณีที่ไม่สามารถติดต่อสถาบันการเงินได้ ซึ่งมียอดช่วยเหลือสะสมตั้งแต่เปิดช่องทางในเดือนเมษายน 2563 ถึงสิ้นปี 2564 จำนวน 254,324 บัญชี คิดเป็น 75% ของจำนวนผู้เข้าเงื่อนไข **คลินิกแก้หนี้** เป็นช่องทางช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีหนี้เสียบัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน เพื่อให้มีโอกาสแก้ปัญหาหนี้ ควบคู่กับการเรียนรู้การวางแผนและสร้าง

วินัยทางการเงิน โดยได้ปรับเกณฑ์คุณสมบัติลูกหนี้ให้เข้าร่วมโครงการจากเดิมที่ต้องมีสถานะเป็นหนี้เสีย (NPL) ก่อนวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 เป็นก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2564 ซึ่งมียอดช่วยเหลือสะสมตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2560 - 31 ตุลาคม 2564 จำนวน 72,151 บัญชี คิดเป็น 88% ของจำนวนผู้เข้าเงื่อนไข **หมอหนี้** เพื่อประชาชนเป็นช่องทางให้คำปรึกษาแนวทางการปรับตัวและปรับธุรกิจ รวมถึงแนะนำมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ลูกหนี้รายย่อยและ SMEs ที่ประสบปัญหาผ่านเว็บไซต์ (www.bot.or.th/app/doctordebt) และ “แชทบอท” หมอหนี้เพื่อประชาชนที่เข้าถึงได้ทั้งช่องทางเว็บไซต์และไลน์ @doctordebt โดย ณ สิ้นปี 2564 มีผู้เข้าใช้ช่องทางเว็บไซต์จำนวน 69,789 ราย และผ่านช่องทาง Chatbot 3,015 ราย ทั้งนี้ มีผู้สมัครเข้ารับคำปรึกษาจำนวน 1,813 ราย เป็นรายย่อย 702 ราย และธุรกิจ 1,111 ราย

การลดต้นทุนการไกล่เกลี่ยในระบบการเงินเป็นอีกหนึ่งชุดมาตรการที่มุ่งช่วยเหลือประชาชนและธุรกิจโดยตรง โดย ธปท. ได้จับมือกับหน่วยงานใน “3 เสาหลัก กระบวนการยุติธรรม” ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด **ลงนามความร่วมมือขับเคลื่อนกระบวนการไกล่เกลี่ยในระบบการเงินไทย** เพื่อให้เจ้าหนี้และลูกหนี้ออกในการแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างมีมาตรฐาน และเกิดความเป็นธรรมทั้ง 2 ฝ่าย นอกจากนี้ ธปท. ยังร่วมกับผู้ให้บริการทางการเงิน**จัดมหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลและมหกรรมไกล่เกลี่ยสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ออนไลน์** เพื่อให้ลูกหนี้ที่รายได้ลดลงในช่วงโควิด 19 สามารถเจรจาผ่อนชำระหนี้ได้ตามความสามารถ และไกล่เกลี่ยปัญหาที่มีกับเจ้าหนี้ได้ โดยตั้งแต่ 14 กุมภาพันธ์ - 30 มิถุนายน 2564 สามารถไกล่เกลี่ยหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลจำนวน 222,164 บัญชี ช่วยเหลือลูกหนี้ได้ประมาณ 72% และตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม 2564 สามารถไกล่เกลี่ยหนี้สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ได้จำนวน 9,631 บัญชี ช่วยเหลือลูกหนี้ที่เข้าเงื่อนไขได้ประมาณ 75%

2. การรักษาเสถียรภาพระบบการเงินและเอื้อให้ “สถาบันการเงิน” สามารถสนับสนุนมาตรการการช่วยเหลือลูกหนี้ได้

ธปท. มุ่งรักษาเสถียรภาพระบบการเงินควบคู่ไปกับการเอื้อให้สถาบันการเงินยังสามารถสนับสนุนมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่หลากหลายท่ามกลางความยากลำบากทางเศรษฐกิจได้

ในปี 2564 ธปท. ได้ออกแบบกลไกเพื่อจูงใจให้สถาบันการเงินปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบ โดยพิจารณาจากความสามารถในการชำระคืนหนี้และระยะเวลาการจ่ายคืนหนี้ ในกรณีนี้ ธปท. ได้คงความยืดหยุ่นของการบังคับใช้หลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรอง หากสถาบันการเงินให้ความช่วยเหลือลูกหนี้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการขยายระยะเวลาการชำระหนี้เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ธปท. ได้ขยายเวลาลดอัตรานำส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูฯ (Financial Institutions Development Fund: FIDF) เหลือ 0.23% จาก 0.46% เพื่อให้สถาบันการเงินมีต้นทุนลดลง และสามารถส่งผ่านต้นทุนที่ลดลงไปสู่การบรรเทาผลกระทบต่อภาคธุรกิจและประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง

ในช่วงกลางปี 2564 ที่สถานการณ์โควิด 19 กลับมารุนแรงขึ้น ธปท. ยังคงใช้มาตรการจำกัดการจ่ายเงินปันผลของสถาบันการเงิน ไม่เกินอัตราจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio: DPR) ของแต่ละสถาบันการเงินในปี 2563 และไม่เกิน 50% ของกำไรสุทธิครั้งแรกของปี 2564 เพื่อให้ระบบสถาบันการเงินยังสามารถรองรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อ ธปท. ได้จัดทำผลประเมินเพื่อทดสอบระดับเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ภายใต้ภาวะวิกฤต (stress test) ในช่วงปี 2564-2566 แล้วเสร็จและพบว่า ระบบธนาคารพาณิชย์โดยรวมมีเงินสำรองและเงินกองทุนอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์และแข็งแกร่งเพียงพอรองรับสถานการณ์ดังกล่าวได้ ในช่วงปลายปี 2564 จึงได้ผ่อนคลายมาตรการการจ่ายเงินปันผลโดยยกเลิกการกำหนดเพดานไม่ให้จ่ายเกินอัตราการจ่ายในอดีต โดยคงให้จ่ายได้ไม่เกิน 50% ของกำไรสุทธิ เพื่อให้สามารถเสริมสร้างเงินกองทุนเพื่อรองรับการขยายตัวของสินเชื่ออย่างต่อเนื่อง

คนไทยจะได้อะไรจากงานมหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้เข้าซื้อครั้งนี้

1	2	3
<p>ลูกหนี้ดี แต่จ่ายคืนลำบาก</p> 	<p>ลูกหนี้ที่รถถูกยึด แต่ไม่ได้ถูกขายทอดตลาด</p> 	<p>ลูกหนี้ที่รถถูกขายแล้ว แต่ยังมีหนี้ส่วนที่เหลือ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • การพักชำระหนี้ดอกเบี้ยจะถูกลง และเป็นธรรมขึ้น • สามารถปรับลดค่างวดให้สอดคล้องกับรายได้ที่ปรับลดลง • ค่าวงกมหนี้ที่เป็นธรรมมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> • มีโอกาสที่จะได้รับรถกลับไปใช้ทำมาหากิน ไม่สูญเสียอาชีพ • เจ้าหนี้มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้คืนมากขึ้น เป็นแนวทางที่ทุกฝ่ายจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> • แนวทางการยึดหนี้เข้าซื้อส่วนที่เหลือจะมีความโปร่งใสชัดเจนเป็นธรรมขึ้น • เจ้าหนี้-ลูกหนี้ตกลงกันได้ ไม่มีประวัติเสียในฐานข้อมูลเครดิต • จำนวนคดีที่จะเข้าสู่ศาลจะลดลง

ไม่ใช่แค่งานมหกรรมเข้าซื้อ แต่เป็นการยกระดับให้เข้าซื้อไทยมีความเป็นธรรม

3. การลดความผันผวนและเตรียมพร้อมการเปลี่ยนผ่าน ใน “ระบบการเงิน”

สถานการณ์ความไม่แน่นอนของโควิด 19 ยังคงส่งผลต่อความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลกและเชื่อมโยงกับตลาดเงินไทย ธปท. จึงให้ความสำคัญกับการลดความผันผวนของระบบการเงิน เพื่อให้ระบบยังคงทำงานได้อย่างราบรื่น

ธปท. ได้ขยายระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือของกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ (Corporate Bond Stabilization Fund: BSF) เพื่อเป็นกลไกให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่อง (liquidity backstop) ในระยะสั้นแก่ธุรกิจที่มีพื้นฐานที่ดี แต่ประสบปัญหาสภาพคล่องชั่วคราวให้สามารถระดมทุนโดยการออกตราสารหนี้ได้ออกไปจนถึงสิ้นปี 2565 ขณะเดียวกัน ธปท. ยังคงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตลาดเงินเพื่อให้มีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์โควิด 19 โดย ธปท. ได้ปรับโครงสร้างตลาดและเกณฑ์ด้านอัตราแลกเปลี่ยนให้เงินทุนเคลื่อนย้ายขาออกเสรีมากขึ้นเพื่อให้คนไทยสามารถกระจายการลงทุนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพพร้อมกับป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้สะดวก ไม่มีกฎระเบียบยุ่งยาก และมีต้นทุนทางการเงินที่ถูกลง โดยมาตรการนี้จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันต่อความผันผวนของค่าเงินด้วย

นอกจากนี้ ธปท. ได้เตรียมความพร้อมธนาคารพาณิชย์เพื่อใช้อัตราดอกเบี้ย Thai Overnight Repurchase Rate (THOR) เพื่อทดแทนอัตราดอกเบี้ย Thai Baht Interest Rate Fixing (THBFI) สำหรับเป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในธุรกรรมทางการเงินหลังการยุติการใช้ London Interbank Offered Rate (LIBOR) โดยเผยแพร่ข้อมูลอัตราดอกเบี้ย THOR มาเป็นระยะกว่า 1 ปีตั้งแต่เดือนเมษายน 2563 และผลักดันให้มีผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลายทั้งเพื่อการระดมทุนและการลงทุน โดยใช้อัตราดอกเบี้ย THOR เป็นอัตราอ้างอิงในสัญญาทางการเงิน ส่งผลให้สภาพคล่องของตลาดมีพัฒนาการดีขึ้นเป็นลำดับ

20

4. การปรับระดับและฟื้นฟู “สังคมเศรษฐกิจไทย” และสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณะ

เศรษฐกิจไทยในภาพรวมมีความไม่แน่นอนสูง โดยต้องเผชิญกับทั้งช่วงโควิด 19 ที่มีการใช้มาตรการควบคุมการระบาดที่เข้มงวด และช่วงที่ผ่อนคลาย ธปท. จึงจัดการเศรษฐกิจมหภาคด้วยความระมัดระวัง โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับระดับและฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยและเตรียมฟื้นฟูให้กลับมาโดยเร็วที่สุด

ตลอดปี 2564 ธปท. จึงยังจำเป็นต้องดำเนินนโยบายแบบผ่อนคลาย คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ยังคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ 0.50% ต่อปี ซึ่งยังคงเป็นระดับที่ต่ำที่สุดของไทยเป็นประวัติการณ์

นอกจากนี้ เพื่อให้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังทำงานได้อย่างสอดประสานกัน ธปท. ได้จัดทำข้อเสนอในการขยายเพดานหนี้สาธารณะเป็น 70%

ของ GDP (จาก 60%) ต่อคณะกรรมการนโยบายการเงิน การคลังของรัฐ และได้รับความเห็นชอบ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินมาตรการของภาครัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงสถานการณ์ไม่ปกติ และยังสามารถเสนอมาตรการช่วยเหลือแรงงานด้านรายได้ โดยแรงงานทั้งในระบบประกันสังคมและผู้ประกอบอาชีพอิสระในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด 29 จังหวัด รวมประมาณ 10.6 ล้านคน ได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนเพื่อบรรเทาผลกระทบจากโควิด 19 นอกจากนี้ เพื่อกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพยุงบการจ้างงานในภาคก่อสร้างหิมทรัพย์ซึ่งมีธุรกิจจำนวนมาก ธปท. ยังมีส่วนในการปรับระดับและช่วยเหลือประชาชนที่ต้องการมีที่อยู่อาศัยด้วยการผ่อนคลายหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (มาตรการ LTV¹)

¹ LTV ย่อมาจาก Loan-To-Value ratio หมายถึง อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน

เป็นการชั่วคราว โดยปรับเพดานอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อ ต่อมูลค่าหลักประกัน (LTV ratio) ให้นำเต็มมูลค่าหลักประกันไปจนถึงสิ้นปี 2565

ในด้านการจับชีพจรทางเศรษฐกิจ ธปท. ได้พัฒนา **เครื่องชี้เร็วเศรษฐกิจภูมิภาค (Regional Activity Tracker) หรือ “BOT RAT”** ครอบคลุมสาขาที่สำคัญ ได้แก่ ภาคการท่องเที่ยว ตลาดแรงงาน การใช้จ่ายของประชาชน และภาคเกษตร เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการจับชีพจรและแนวโน้มเศรษฐกิจภูมิภาค ตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเร็วที่สะท้อนให้เห็นทิศทางเศรษฐกิจ เพื่อประกอบการวางแผนธุรกิจในระยะข้างหน้าได้ดีขึ้น และสำหรับประชาชนทั่วไปที่สนใจด้วย

นอกจากนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามาตรการต่าง ๆ ที่ ธปท. ออกไปมีประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้สาธารณชน ธปท. ได้ปรับกระบวนการภายในองค์กร **หลายด้าน** โดยนำหลักการ “คิดรอบ ตอบได้” มาใช้ในการออกมาตรการที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อให้แก้ปัญหาได้ตรงจุด วิเคราะห์ผลกระทบและความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

รวมทั้งใช้เครื่องมือใหม่ ๆ เช่น **social listening** และ **data analytic** เข้ามาเสริม ช่วยให้การสื่อสารเชิงรุกของ ธปท. เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้าง ตรงจุด และเท่าทันสถานการณ์มากขึ้น

สำหรับการเสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพภายในองค์กร ธปท. ได้ปรับปรุงกระบวนการบริหารและพัฒนาบุคลากร การลด ละ เลิก กระบวนการและงานที่ไม่จำเป็น ตลอดจนนำเทคโนโลยี เช่น **Robotic Process Automation (RPA)** และ **collaboration platforms** เข้ามาช่วยในกระบวนการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพ ช่วยให้องค์กรพร้อมทำหน้าที่ตามพันธกิจได้อย่างเต็มที่และคล่องตัวยิ่งขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูง

ปี 2564 เป็นปีที่คนไทยและเศรษฐกิจไทยต้องเจอกับความท้าทายและผันผวนไม่แน่นอน การทำงานเชิงรุกของ ธปท. เพื่อมุ่ง “ดับไฟ” และ “ฟื้นฟู” ภายใต้โจทย์สำคัญ 5 ด้าน ส่งผลให้ยังสามารถประคับประคองประชาชน ธุรกิจ และเศรษฐกิจไทยโดยรวมให้พ้นฝ่าวิกฤตโควิด 19 และมีแนวโน้มฟื้นตัวที่ดีขึ้นได้

การลงพื้นที่พบผู้ประกอบการในต่างจังหวัด

CHAPTER

ธปท. ทำอะไร ในวันที่ประเทศเจอภัยยาก

- 1 โจทย์ยากของประเทศไทยในปี 2564
- 2 ธปท. กับการทำงานเชิงรุกเพื่อรับมือกับวิกฤตและปรับระดับระดมเศรษฐกิจ
- 3 มาตรการทางการเงินของ ธปท. รองรับปัญหาหลากหลาย ยืดหยุ่น และสามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์

โจทย์ยากของประเทศไทย ในปี 2564

ตลอด 2 ปีที่ผ่านมาถือเป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะวิกฤต การแพร่ระบาดของโควิด 19 หลายระลอกตั้งแต่ต้นปี 2563 ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยโดยรวมหดตัวรุนแรงและฟื้นตัวช้า โดยในปี 2563 เศรษฐกิจไทยหดตัวสูงถึง 6.2% ในขณะที่กลับมาขยายตัวได้เพียง 1.6% ในปี 2564 เนื่องจากภาครัฐต้องใช้มาตรการควบคุมการระบาดอย่างเข้มงวดอีกครั้งหลังโควิด 19 กลับมาแพร่ระบาดระลอกที่สามเมื่อช่วงกลางปี ซึ่งการควบคุมการระบาดอย่างเข้มงวดส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กำลังฟื้นตัวกลับมาหยุดชะงักอีกครั้ง โดยเฉพาะการใช้จ่ายภายในประเทศที่หดตัวอย่างรุนแรง

โครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพภาคต่างประเทศค่อนข้างมาก เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวช้าแม้ภาคส่งออกสินค้าจะยังฟื้นตัวได้ตามทิศทางการค้าโลก แต่หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค เศรษฐกิจไทยถือว่าถูกกระทบจากวิกฤตโควิด 19 หนักกว่าและฟื้นตัวช้ากว่าคนอื่น เนื่องจากเศรษฐกิจไทยพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติมากถึง 11.5% ของ GDP ซึ่งสูงสุดในเอเชีย โครงสร้างเศรษฐกิจเช่นนี้ส่งผลให้ GDP ของไทยในไตรมาสสุดท้ายของปี 2564 ต่ำกว่าระดับก่อนโควิดอยู่ 2% ขณะที่ GDP ของเอเชียโดยรวมอยู่เหนือระดับก่อนโควิดแล้ว

นอกจากเศรษฐกิจในภาพรวมที่ฟื้นตัวช้า ภาคเศรษฐกิจแต่ละภาคยังมีการฟื้นตัวที่แตกต่างกันอย่างมาก หรือแบบ K-shaped แม้ภาคส่งออกจะสามารถฟื้นตัวได้ดีตามสถานะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า โดยปริมาณการส่งออกสินค้ามากกว่าช่วงโควิดแล้ว 15% แต่ดอกผลจากการฟื้นตัวของภาคส่งออกก็จำกัดอยู่ในวงแคบ เนื่องจากแรงงานไทยอยู่ในภาคส่งออกเพียงแค่ 8% เท่านั้น ในขณะที่ภาคบริการโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งครอบคลุมแรงงานกว่า 20% ฟื้นตัวช้ากว่ามาก โดยตลอดทั้งปี 2564 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาในไทยเพียง 4.3 แสนคนเท่านั้น ซึ่งยังห่างไกลกับตัวเลข 40 ล้านคนในช่วงก่อนโควิดอยู่มาก แม้ภาครัฐจะทยอยดำเนินการเปิดประเทศเพื่อรับนักท่องเที่ยวต่างชาติก็ตาม ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ผลดีจากการฟื้นตัวจะกระจุกตัวอยู่กับแรงงานบางกลุ่มเท่านั้น ในขณะที่แรงงานส่วนใหญ่ยังคงเดือดร้อน

แม้ธุรกิจและประชาชนต่างพยายามปรับตัว แต่หลายธุรกิจต้องปิดกิจการ และแรงงานจำนวนมากมีรายได้ลดลงหรือถูกเลิกจ้าง โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็กในภาคบริการที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทว่ากลับปรับตัวได้ยากเนื่องจากขาดรายได้แต่ค่าใช้จ่ายยังคงอยู่และสภาพคล่องมีจำกัด ขณะเดียวกันแรงงานในหลายภาคส่วนมีรายได้ลดลงและบางส่วนถูกเลิกจ้าง ซึ่งสะท้อนผ่านจำนวนผู้ว่างงานและผู้เสมือนว่างงานที่เพิ่มขึ้นจาก 2.3 ล้านคนในช่วงก่อนโควิดเป็น 3.2 ล้านคน ณ สิ้นปี 2564 การว่างงานที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดหลุมรายได้ขนาดใหญ่ในระบบเศรษฐกิจไทย โดย ธปท. ประเมินว่ารายได้จากการจ้างงานที่หายไปในช่วงปี 2563-2564 คิดเป็นมูลค่าถึง 1.8 ล้านล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ เมื่อประกอบกับภาระหนี้ครัวเรือนที่สูงอยู่เดิม ทำให้ประชาชนจำนวนมากประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต

รพท. กับการทำงานเชิงรุก
เพื่อรับมือกับวิกฤตและ
ระดับปกครองเศรษฐกิจ

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ บทเรียนจากทั่วโลกชี้ตรงกันว่า **นโยบายด้านสาธารณสุข เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด** ที่จะทำให้ควบคุมการระบาดของโควิด 19 ได้ และสถานการณ์กลับมามีปกติโดยเร็วที่สุด ทุกภาคส่วนของสังคมไทยจึงต่างร่วมมือ และอดทนกับการรับมือกับสถานการณ์การระบาดที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แม้จะต้องเผชิญกับผลกระทบในวงกว้างต่อเศรษฐกิจไทยก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ภาครัฐมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งต่อการบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการฟื้นฟูให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชนกลับมาเป็นปกติให้ได้โดยเร็ว ตลอด 2 ปีที่ผ่านมา ภาครัฐใช้มาตรการทุกด้าน โดยผสมผสานนโยบายการคลังและการเงินเพื่อพยุงเศรษฐกิจไม่ให้ทรุดลงมากและช่วยบรรเทาภาระด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาด รวมทั้งสนับสนุนให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพสามารถอยู่รอดและผ่านพ้นจากวิกฤตครั้งนี้ มีการประเมินว่า หากไม่มีเม็ดเงินทางการคลังจากภาครัฐ เศรษฐกิจไทยอาจหดตัวถึง 9.2% ในปี 2563 (ตัวเลขจริงหดตัว 6.2%) และ 4.0% ในปี 2564 (ตัวเลขจริงขยายตัว 1.6%) นอกจากนี้ นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายต่อเนื่อง และมาตรการทางการเงินที่ทยอยออกมายังช่วยเสริมสภาพคล่องให้กับระบบเศรษฐกิจไทยและผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีภัยสายป่านสั้น เห็นได้จากสินเชื่อในภาพรวมที่ไม่ได้หดตัว แต่กลับขยายตัวได้ในอัตราใกล้เคียงกับช่วงก่อนโควิด แม้เศรษฐกิจไทยจะหดตัวรุนแรงในปี 2563 และฟื้นตัวได้ช้าในปี 2564 ก็ตาม

ในการรับมือกับวิกฤตและเร่งระงับประคับประคองเศรษฐกิจในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลไทย โดยตรงตระหนักถึงบทบาทของตนเองเป็นอย่างดี และได้ออกมาตรการเพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบกับประชาชนและธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักการสำคัญ ดังนี้

การผสมผสานนโยบายการคลัง และการเงินที่เหมาะสม

การดำเนินนโยบายการเงินและการคลังจะต้องประสานอย่างใกล้ชิด โดยเน้นบทบาทที่เหมาะสมของแต่ละเครื่องมือ ได้แก่ นโยบายการคลังที่เน้นเพิ่มกำลังซื้อและจัดสรรทรัพยากรอย่างตรงจุดไปยังภาคเศรษฐกิจที่จำเป็น และนโยบายการเงินซึ่งจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการกระจายสภาพคล่องด้วยต้นทุนที่เหมาะสม

นโยบายการคลัง

ในปีงบประมาณ 2563 และ 2564 รัฐบาลมีการใช้จ่ายเพื่อรับมือ เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ในวงเงินรวมมากกว่า 1.3 ล้านล้านบาท โดยในปี 2564 มีการดำเนินมาตรการทางการคลังเพื่อช่วยเหลือทั้งภาคประชาชนและภาคธุรกิจหลายรูปแบบ อาทิ มาตรการเยียวยาเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง (โครงการเราชนะ โครงการ ม.33 เรารักกัน) มาตรการลดค่าใช้จ่ายของครัวเรือนผ่านการลดค่าสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน มาตรการด้านภาษี (ลดอัตราเงินสมทบประกันสังคม และเลื่อนการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา) รวมถึงมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายของครัวเรือน (โครงการคนละครึ่ง โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ และโครงการเราเที่ยวด้วยกัน) สำหรับมาตรการทางการคลังเพื่อช่วยเหลือภาคธุรกิจ ภาคครัวเรือนได้ออกมาตรการเพื่อเสริมสภาพคล่องแก่ธุรกิจผ่านการเลื่อนการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล การเยี่ยวนายจ้างและลูกจ้างในระบบประกันสังคม และการส่งเสริมการจ้างงานในธุรกิจ SMEs

ผลของการดำเนินมาตรการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้รายจ่ายภาครัฐเป็นแรงกระตุ้นเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะเงินโอนจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ ทั้งสองฉบับ วงเงินรวม 1.5 ล้านล้านบาท ที่คิดเป็นประมาณ 9.3% ของ GDP ในปี 2564 ซึ่งหากไม่มีเงินโอนเลย GDP ปี 2564 จะหดตัวถึง 4.0% เลยทีเดียว

นโยบายการเงิน

ที่ผ่านมา ธปท. ได้ดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย (expansionary policy) ต่อเนื่องเพื่อให้ทันการณ์ และมากเพียงพอ ควบคู่กับการปรับลดอัตราเงินนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน (FIDF fee) เหลือ 0.23% จากเดิม 0.46% จนถึงสิ้นปี 2565 เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถส่งผ่านต้นทุนที่ลดลงเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ในภาวะที่สถานการณ์มีความไม่แน่นอนสูงได้ ทั้งนี้จุดเด่นสำคัญของนโยบายการเงินคือ สามารถดำเนินการได้เร็วกว่านโยบายการคลัง แต่ต้องใช้เวลาในการส่งผ่าน โดยผลที่ได้รับจะเป็นแบบวงกว้างไม่เจาะจงเฉพาะกลุ่ม

การออกแบบนโยบายและมาตรการเพื่อแก้ปัญหา อย่างตรงจุด และสามารถปฏิบัติได้จริง

หัวใจของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในภาวะวิกฤตคือ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ออกแบบมาตรการที่ตอบโจทย์ปัญหาได้ตรงจุด และความเข้าใจกลไกส่งผ่านทางนโยบาย ทั้งนี้เพื่อให้นโยบายและมาตรการต่าง ๆ สัมฤทธิ์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปี 2564 ธปท. ดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ โดยมีหลักคิดเบื้องหลัง ดังนี้

การดูแลให้ระบบการเงินและระบบสถาบันการเงินทำงานได้ตามปกติ

งานส่วนนี้คือบทบาทสำคัญของ ธปท. ทั้งในภาวะปกติและในภาวะวิกฤต โดยในปี 2564 ถือว่าเป็นปีที่ระบบการเงินและสถาบันการเงินไทยยังทำงานได้ตามปกติ ซึ่งสะท้อนผ่านสินเชื่อระบบธนาคารพาณิชย์ที่เติบโตสูงกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ในขณะที่ GDP ของไทยขยายตัว 1.6% สินเชื่อรวมของระบบธนาคารพาณิชย์

ในปี 2564 โต 6.5% สูงกว่าหลายประเทศในภูมิภาค เช่น อินโดนีเซีย (5.2%) มาเลเซีย (4.5%) และฟิลิปปินส์ (4.3%) นอกจากนี้ ในภาพรวมระบบสถาบันการเงินไทยก็มีความเข้มแข็งและมีสภาพคล่องเพียงพอเพื่อรองรับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบ

การใช้บทบาทภาครัฐเพื่อเสริมกลไกตลาด ในการส่งผ่านความช่วยเหลือให้ถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบ

แม้การปล่อยสินเชื่อและช่วยเหลือลูกหนี้โดยกลไกปกติของธนาคารพาณิชย์จะทำได้ระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร เนื่องจากผลกระทบครั้งนี้หนักและยาวนาน ที่ผ่านมามี ธปท. จึงไม่ได้พึ่งพากลไกตลาดเพียงอย่างเดียว แต่มีบทบาทของภาครัฐเข้าไปเสริม โดยเฉพาะในจุดที่ระบบธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถทำหน้าที่ได้เต็มที่ เช่น การปล่อยสินเชื่อใหม่ให้ SMEs ที่เสริมด้วยการออกมาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจ (มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู) (ตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2564 โปรดดูหัวข้อ มาตรการเติมเงินใหม่) ทั้งนี้มาตรการสินเชื่อฟื้นฟูเป็นมาตรการเฉพาะที่ ธปท. ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ในการให้ความช่วยเหลือ SMEs ซึ่งมักเป็นกลุ่มที่มีสายป่านสั้นและยังถูกซ้ำเติมจากการระบาดเพื่อให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น โดยใช้กลไกการค้ำประกันผ่านบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมมาช่วยลดความเสี่ยงด้านเครดิตที่ธนาคาร

พาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจต้องแบกรับได้ส่วนหนึ่ง โดยได้มีการปรับเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดจากมาตรการ soft loan ที่ออกในช่วงต้นปี 2563 เพื่อผลักดันให้สามารถปล่อยเม็ดเงินออกไปได้มากยิ่งขึ้นด้วย

มาตรการสินเชื่อฟื้นฟูและ soft loan มีส่วนสำคัญที่ทำให้สินเชื่อ SMEs ซึ่งหดตัวมาตั้งแต่ช่วงก่อนโควิด สามารถขยายตัวได้ 2.1% ในปี 2564 อีกทั้งมีการประมาณการว่าหากไม่มีผลของมาตรการดังกล่าว สินเชื่อ SMEs ก็คงจะยังคงหดตัวเล็กน้อย (-0.4%)

สำหรับภาคธุรกิจขนาดใหญ่แม้ว่าจะได้รับผลกระทบจากโควิด 19 เช่นกัน แต่เนื่องจากมีสายป่านที่ยาว มีความทนทานต่อวิกฤตมากกว่าทำให้การช่วยเหลือจะเน้นไปที่กลุ่ม SMEs และรายย่อยเป็นสำคัญ โดยในปี 2564 สินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่และสินเชื่ออุปโภคบริโภคยังเติบโตได้ (สินเชื่อธุรกิจขยายตัว 12.8% และสินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัว 4.0%)

สมาคมธนาคารไทย ผนึกกำลัง ธนาคารสมาชิก

เดินทางต้อนรับมาตรการช่วยเหลือลูกค้าที่ได้รับผลกระทบโควิด-19 เพิ่มเติม

สินเชื่อฟื้นฟู เฟสแรก
1 แสนล้าน ใน 6 เดือน
เงินไปตามเป้า

วงเงินสินเชื่อฟื้นฟูที่อนุมัติ

98,316 ลบ.

จำนวนลูกค้าที่ได้รับวงเงิน

32,025 ราย

ความคืบหน้าโครงการ
พักทรัพย์ พักหนี้

มูลค่าสินทรัพย์ที่รับโอน

11,697 ลบ.

จำนวนลูกค้าที่ได้รับการช่วยเหลือ

82 ราย

ข้อมูล ณ วันที่ 30 ส.ค. 2564

มาตรการเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการช่วยเหลือลูกค้าที่ได้รับผลกระทบ

1. รักษาสภาพคล่องและเติมเงินใหม่ให้ SME และรายย่อย

ปรับปรุงหลักเกณฑ์สินเชื่อฟื้นฟู ช่วยลูกค้า SME

ขยายวงเงินสินเชื่อ		เพิ่มการค้าประกัน
เดิม	ใหม่	ให้กับลูกค้ากลุ่มเสี่ยง
<p>ลูกค้ายุโรป</p> <p>ขอกู้ ≤20 ล้านบาท (รวมวงเงินจากทุกสถาบันการเงิน)</p>	<p>ขอกู้ ≤50 ล้านบาท (รวมวงเงินจากทุกสถาบันการเงิน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ปรับลดค่าธรรมเนียมการค้ำประกันรวมสำหรับลูกค้ากลุ่มประเภต่าง * * ลูกค้าที่มีวงเงินเดิมไม่เกิน 50 ล้านบาท และได้รับวงเงินไม่เกิน 15 ล้านบาท / หรือลูกค้าใหม่ที่ได้รับวงเงินไม่เกิน 15 ล้านบาท คงค่าธรรมเนียมการค้ำประกันรวมโดย ลดอัตราจ่ายในช่วง 2 ปีแรกสำหรับลูกค้ากลุ่มอื่น * * ลูกค้าที่มีวงเงินเดิมมากกว่า 50-500 ล้านบาท และได้รับวงเงินมากกว่า 15 ล้านบาท / หรือลูกค้าใหม่ที่ได้รับวงเงินมากกว่า 15 ล้านบาท
<p>ลูกค้าเก่า</p> <p>30% ของวงเงิน*</p>	<p>30% ของวงเงิน* หรือ สูงสุดไม่เกิน 50 ล้านบาท สำหรับลูกค้าที่ 30% ของวงเงินเดิม ไม่ถึง 50 ล้านบาท</p>	

*วงเงินที่มีกับสถาบันการเงิน ณ ปี 63 64 หรือ 28 ก.พ. 64 แล้วแต่ยอดใดจะสูงกว่า แต่ต้องไม่เกิน 150 ล้านบาท นับรวมวงเงิน Soft Loan เดิมที่เคยได้รับตาม พ.ร.ก.

ผ่อนปรนหลักเกณฑ์สินเชื่อการค้ารายย่อย/ลูกค้าบุคคล

<p>บัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคล</p>	<ul style="list-style-type: none"> คงอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำสำหรับบัตรเครดิตที่ 5% ต่อปีสำหรับผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 30,000 บาท ขยายเพดานวงเงิน ไม่เกิน 2 เท่า ของรายได้ ไม่จำกัดจำนวน ผู้ให้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับฯ
<p>สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล</p>	<ul style="list-style-type: none"> ขยายเพดานวงเงินเป็น รายละเอียดไม่เกิน 40,000 บาท ขยายระยะเวลาการชำระคืน ไม่เกิน 12 เดือน

2. ปรับปรุงโครงสร้างหนี้แบบระยะยาว เพื่อแก้ไขภาระหนี้ที่ยั่งยืน

ตามหลักเกณฑ์ส่งเสริมการปรับโครงสร้างหนี้ ของ ธปท. ดังนี้

1. สถาบันการเงินจัดการจัดขึ้นสำหรับลูกค้ารายย่อยและ SME ที่เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้แล้ว ใต้นถึง 31 มี.ค. 2565
2. ใช้หลักเกณฑ์การจัดขึ้นและการกันเงินสำรองอย่างยืดหยุ่นไปถึงสิ้นปี 2566 หากสถาบันการเงินช่วยเหลือลูกค้านอกเหนือจากการขยายระยะเวลาชำระหนี้เพียงอย่างเดียว
3. ขยายเวลาการปรับลดอัตราเงินนำส่งเข้ากองทุน FIDF เหลือ 0.23% ถึงสิ้นปี 2565

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย

การออกแบบและดำเนินมาตรการต้องเหมาะสม กับบริบทไทย และไม่ส่งผลเสียในระยะยาว

ท่ามกลางความผันผวนและซับซ้อนของวิกฤต ธปท. พิจารณาการดำเนินมาตรการหลากหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงปัญหาและผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยเพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

01

การใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับสถานการณ์

เครื่องมือที่ ธปท. ใช้รับมือวิกฤตโควิดครั้งนี้ เป็นการใช้เครื่องมือใหม่ในแบบที่ไม่เคยมีมาก่อน (unprecedented and unconventional tools) คล้ายกับที่หลายประเทศเลือกใช้ แต่เป็นการออกแบบมาตรการให้ตอบโจทย์ที่สำคัญที่สุดสำหรับประเทศไทยในตอนนี้ คือ **กระจายสภาพคล่องภายใต้ความเสี่ยงสูง และแก้ปัญหาหนี้โดยตรงจุดสำหรับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ** ซึ่งมีประเด็นที่ควรกล่าวถึง 2 ประเด็นย่อยคือ

1.1

การใช้ unconventional policy tools ของ ธปท. เพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

มาตรการผ่อนปรนหลักเกณฑ์กำกับดูแล

เพื่อลดภาระสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจในเรื่องการจัดชั้นและกันเงินสำรอง และทำให้สถาบันการเงินสามารถส่งผ่านความช่วยเหลือไปยังลูกหนี้ได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับที่ผ่านมาระบบสถาบันการเงินได้มีการสะสมเงินสำรองเพิ่มเติมมาอย่างต่อเนื่อง ธปท. จึงได้มีแนวทางการบังคับใช้หลักเกณฑ์กำกับดูแลที่มีความยืดหยุ่น เพื่อลดภาระต้นทุนสำหรับสถาบันการเงินที่ให้ความช่วยเหลือลูกหนี้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังช่วยให้ลูกหนี้ซึ่งเคยมีความสามารถในการชำระหนี้ที่ดีแต่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 และได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนเป็นหนี้ด้วยคุณภาพ สามารถรักษาประวัติในเครดิตบูโร และมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อได้ในอนาคต

มาตรการเสริมสภาพคล่อง (สินเชื่อ soft loan และสินเชื่อฟื้นฟู)

เพื่อหนุนให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจยังทำหน้าที่ปล่อยกู้หรือทำงานได้ในภาวะการระบอบที่ตึงเครียด โดยเฉพาะสำหรับลูกหนี้ SMEs ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงและมีความเปราะบาง โดยการมีกลไกค้ำประกันความเสี่ยงด้านเครดิตที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในการปล่อยสินเชื่อให้กับ SMEs ที่ได้รับผลกระทบ

มาตรการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (debt restructuring)

เพื่อส่งเสริมให้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้เหมาะสมกับปัญหาและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย เพื่อช่วยบรรเทาภาระหนี้ได้อย่างตรงจุดในระยะยาว มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับเงื่อนไขใหม่หากสถานการณ์ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้

1.2

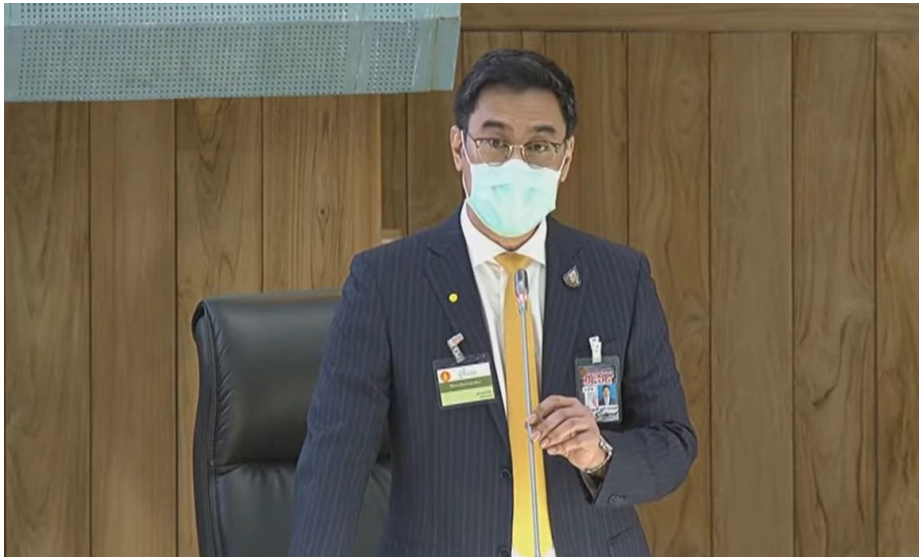
การไม่ทำ Quantitative Easing (QE) เนื่องจากไม่เหมาะกับบริบทของไทย
ในปัจจุบัน ด้วยเหตุผล 3 ประการ

ธุรกิจส่วนใหญ่ไม่ได้ประโยชน์จากการทำ QE แม้การทำ QE จะช่วยลดต้นทุนการกู้ยืมผ่านตลาดตราสารหนี้โดยตรง ทว่าผลดีจะเกิดเฉพาะกับบริษัทขนาดใหญ่ที่เข้าถึงตลาดได้ ซึ่งบริษัทเหล่านี้ก็ไม่ได้มีปัญหาสภาพคล่อง ขณะที่ธุรกิจ SMEs และครัวเรือนไทยส่วนใหญ่พึ่งพาการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ (bank-based) ถึง 90% ของการระดมทุน จึงจะไม่ได้ประโยชน์มากนัก

ต้นทุนการระดมทุนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อปล่อยใหม่ (New Loan Rate: NLR) ลดลงประมาณ 100 bps. (basis points) จาก 3.8% ในเดือนมกราคม 2563 มาอยู่ที่ 2.9% ณ เดือนธันวาคม 2564

ธนาคารพาณิชย์ไทยไม่ได้มีปัญหาสภาพคล่อง โดยข้อมูลชี้ว่า สัดส่วนของสินเชื่อต่อเงินฝากรวมตัวแลกเปลี่ยนของระบบธนาคารพาณิชย์ หรือ loan-to-deposit ratio ณ เดือนธันวาคม 2564 อยู่ที่ 94.2% ซึ่งเป็นระดับที่ยังต่ำต่อเนื่องเมื่อเทียบกับตัวเลข 96.3% ในช่วงก่อนโควิด 19 ระบาด รวมถึงยังดำรงอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับกระแสเงินสดที่อาจไหลออกในภาวะวิกฤต (Liquidity Coverage Ratio: LCR) สูงถึง 189.2% จากที่เกณฑ์ขั้นต่ำกำหนดไว้ที่ 100%

32

ดร.เศรษฐพงศ์ สุทธิวาทีอนุวัฒน์ ชี้แจง พ.ร.ก. ฟันฟุฯ ต่อที่ประชุมสมาชิกวุฒิสภา
เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2564

การชั่งน้ำหนักอย่างระมัดระวังถึงผลได้-ผลเสีย หรือผลข้างเคียง

ในการออกแบบมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ในภาวะวิกฤตที่มีความเสี่ยงสูง บางมาตรการแม้อาจช่วยแบ่งเบาภาระให้ลูกหนี้ แต่ก็อาจมีผลเสียโดยเฉพาะที่อาจเกิดต่อตัวลูกหนี้เอง

2.1 การพักชำระหนี้แบบวงกว้าง อาจส่งผลกระทบต่อในระยะยาว

เนื่องจาก (1) ลูกหนี้ยังมีภาระดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นตลอดช่วงการพักชำระหนี้ ซึ่งจะเป็นภาระแก่ลูกหนี้ในระยะยาว (2) สร้างแรงจูงใจที่ผิด (moral hazard) เพราะลูกหนี้ชั้นดีอาจอาศัยเป็นช่องทางประวิงเวลาการชำระหนี้ ทำให้ลูกหนี้ที่เดือดร้อนจริงอาจไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเพียงพอ และ (3) ส่งผลเสียต่อเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน เพราะการพักชำระหนี้เป็นการทั่วไปเป็นระยะเวลานานอาจทำให้สภาพคล่องในระบบจากการชำระคืนหนี้และดอกเบี้ยลดลง

2.2 การรักษาสมดุลระหว่างการบรรเทาผลกระทบกับการดูแลเสถียรภาพและการทำงานของระบบการเงิน

หน้าที่หลักของ ธปท. คือ การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์เพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน รวมถึงให้ธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัดสามารถสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจได้ต่อเนื่อง การดำเนินการใด ๆ จึงต้องชั่งน้ำหนักระหว่างความต้องการและความจำเป็นในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เพื่อให้เศรษฐกิจในภาพรวมยังเดินต่อไปได้

การขับเคลื่อนมาตรการให้ใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ

ธปท. เล็งเห็นว่า การขับเคลื่อนมาตรการให้ใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าการออกมาตรการใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือลูกหนี้ได้จริงและรวดเร็วทันสถานการณ์ ดังนี้

ธปท. ติดตามความคืบหน้าและผลักดันการดำเนินมาตรการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้ลูกหนี้มีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอและสามารถเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง

1.1 มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู

ธปท. ติดตามและเร่งรัดความคืบหน้าของการดำเนินการตาม bookbuild ยอดสินเชื่อฟื้นฟูกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงหารือกับผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้สามารถส่งผ่านสภาพคล่องของสินเชื่อฟื้นฟูระยะแรกวงเงิน 100,000 ล้านบาท ได้ภายใน 4 เดือน จากเดิมที่คาดการณ์ไว้ที่ 6 เดือน

1.2 มาตรการแก้หนี้ระยะยาว

ธปท. ผลักดันให้สถาบันการเงินเร่งจัดทำแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (product program) ที่ครอบคลุมกลุ่มลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบในวงกว้าง ทันทต่อเหตุการณ์ มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูง และสามารถช่วยบรรเทาภาระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ได้อย่างแท้จริง

ธปท. ได้หารือกับผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน เช่น การประชุมหารือร่วมกับสมาคมและผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ การลงพื้นที่เพื่อพบผู้ประกอบการในแต่ละภูมิภาคหรืออุตสาหกรรม เป้าหมายเพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่าง ๆ สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุง รวมถึงออกแบบมาตรการให้ตอบโจทย์ได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

เบื้องหลังการกำหนดมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู และโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ : การออกแบบ ที่เริ่มต้นจากปัญหาของประชาชนและภาคธุรกิจ

จากสถานการณ์ในช่วงปลายปี 2563 ถึงต้นปี 2564 ที่การระบาดของโควิด 19 ยังคงรุนแรงและยืดเยื้อกว่าที่ประเมินไว้ ประกอบกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่มีความไม่เท่าเทียม (K-shape) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม SMEs ธุรกิจภาคบริการ ซึ่งพึ่งพาอุปสงค์จากต่างประเทศเป็นหลักที่ยังคงไม่ฟื้นตัว ปัญหาที่ ธปท. พบคือ ปริมาณสินเชื่อยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่สินเชื่อ SMEs กลับยังหดตัว

ปัญหาข้างต้นสะท้อนว่า ภาคธุรกิจมีความต้องการในการใช้สินเชื่อ แต่ยังคงมีปัญหาในการเข้าถึง ธปท. จึงเล็งเห็นความจำเป็นในการออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อปิดช่องว่างที่ยังคงมีอยู่

ในการออกแบบมาตรการ ธปท. ได้ลงพื้นที่เพื่อรับฟังและหารือโดยตรงกับภาคธุรกิจเกี่ยวกับสถานการณ์ รวมถึงประเด็นปัญหาและข้อจำกัดที่ภาคธุรกิจเผชิญ และรับทราบว่ามาตรการปรับโครงสร้างหนี้เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับลูกค้าบางกลุ่มที่รายได้ลดลงอย่างมาก หรืออาจไม่มีรายได้เลย และ ธปท. ได้ร่วมหารือกับสมาคมต่าง ๆ เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมโรงแรมไทย รวมถึงสมาคมธนาคารไทย ซึ่งทำให้เข้าใจสภาพปัญหาและข้อจำกัดได้ดียิ่งขึ้น จนนำมาสู่การออกมาตรการฟื้นฟูฯ อันประกอบด้วย “มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู” และ “โครงการพักทรัพย์ พักหนี้” ซึ่งไม่ใช่แค่การเยียวยาหรือพยุงระยะสั้น แต่เป็นการรองรับให้กิจการสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ภายหลังโควิด 19 ต่อไปได้ โดยมุ่งเน้นให้มาตรการมีความยืดหยุ่น ครอบคลุมปัญหาที่หลากหลาย และตอบโจทย์ได้อย่างตรงจุด เพื่อให้การขับเคลื่อนมาตรการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในท้ายที่สุดนี้ ธปท. ขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคสถาบันการเงิน และภาคประชาชน ที่ได้ประสานงานและร่วมแบ่งปันข้อมูลและความเห็น จนนำมาสู่ความสำเร็จในการออกแบบมาตรการฟื้นฟูฯ ที่ทุกฝ่ายต่างมีเป้าหมายเดียวกันที่จะทำให้มาตรการสามารถตอบโจทย์ได้ถูกที่ ถูกเวลา ตลอดจนจนสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

ธปท. ได้ร่วม
หารือกับสมาคม
ต่าง ๆ เช่น
สภาหอการค้า
แห่งประเทศไทย
สภาอุตสาหกรรม
แห่งประเทศไทย
สมาคมโรงแรมไทย
รวมถึงสมาคม
ธนาคารไทย
ซึ่งทำให้เข้าใจ
สภาพปัญหาและ
ข้อจำกัดได้ดียิ่งขึ้น

ธปท. และสมาคมธนาคารไทยหารือร่วมกัน เพื่อเร่งช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19

สปท. ประสานความช่วยเหลือระหว่างเจ้าหน้าที่สถาบันการเงินและลูกหนี้

การขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ของ สปท. อยู่บนฐานของการรับฟังปัญหาประชาชนและธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเป็นสำคัญ โดย สปท. ทำงานเชิงรุกเพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ภาคธุรกิจและประชาชนกำลังเผชิญอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือเพิ่มเติมที่ตรงจุดตลอดจนการปรับปรุงและออกแบบมาตรการช่วยเหลือให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ความรุนแรงของการแพร่ระบาดและนโยบายภาครัฐ

ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ และสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง² ซึ่งทำหน้าที่ผู้แทนของ สปท. ในการออกพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลกับภาคธุรกิจและประชาชนอยู่เป็นประจำนั้น จึงมีบทบาทหลักสำคัญในการเป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ไปยังภาคธุรกิจและประชาชนที่กำลังเผชิญกับภาวะวิกฤต โดยคณะทำงาน ทั้งจากสำนักงานใหญ่และสำนักงานภาค 3 แห่ง ได้เดินสายออกหาหรือกับผู้ประกอบการและประชาชนที่ได้รับผลกระทบรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อมจากโควิด 19 อาทิ ที่พักแรมร้านอาหาร นวดสปา บริษัทนำเที่ยว ขนส่งผู้โดยสาร ค้าส่งค้าปลีก ก่อสร้าง โรงเรียนเอกชน ธุรกิจบันเทิง และเอเจนซีโฆษณา รวมถึงกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เกษตรกร หาบเร่แผงลอย แท็กซี่ จักรยานยนต์รับจ้าง ตลอดจนสมาคมต่าง ๆ เช่น สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตลอดปีที่ผ่านมา สปท. มีการหารือร่วมกับผู้ประกอบการกว่า 1,200 ราย³ และมีการสำรวจความคิดเห็นผ่านแบบสำรวจที่มีผู้ตอบเฉลี่ยเดือนละ 2,500 รายทุกเดือน⁴

นอกจากการรับฟังปัญหาเพื่อนำมาออกแบบนโยบายและมาตรการแล้ว หนึ่งในบทบาทเพิ่มเติมที่สำคัญของ สปท. คือการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) และตัวกลางประสานความร่วมมือ (matchmaker) ให้กับภาคธุรกิจและประชาชนเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงทั้งมาตรการความช่วยเหลือ

ต่าง ๆ แหล่งเงินทุน รวมถึงโอกาสในการหางานทำ ข้อเสนอแนะต่อ สปท. จากภาคธุรกิจและประชาชนที่ผ่านมาทำให้เกิดมาตรการและโครงการที่เป็นความร่วมมือระหว่าง สปท. กับสถาบันการเงิน และผู้ประกอบการภาคเอกชนในแบบที่ไม่เคยมีมาก่อน อาทิ

- การเป็นผู้ประสานงานใกล้ชิดยิ่งขึ้นให้กับลูกหนี้เพื่อบรรเทาภาวะวิกฤตด้านการเงินของประชาชน รวมถึงการเป็นตัวแทนเจรจากับสถาบันการเงิน ทั้งที่อยู่ในการกำกับของ สปท. และนอกการกำกับฯ เพื่อออกมาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับรูปแบบและความต้องการของลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจไม่เท่ากัน
- การร่วมมือกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อออกโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำสำหรับเป็นเงินทุนให้กับ SMEs ที่ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง ร้านอาหารขนาดเล็ก หาบเร่แผงลอย ตลอดจนกลุ่มไรเดอร์รับส่งอาหาร
- การเป็นตัวกลางประสานงานระหว่างแพลตฟอร์ม LINE MAN กับธนาคารออมสินเพื่อช่วยเพิ่มโอกาสให้ร้านอาหารขนาดเล็กสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ด้วยเล็งเห็นว่าข้อมูลที่แพลตฟอร์มมีอยู่สามารถนำมาสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ได้อย่างน่าเชื่อถือ เพื่อช่วยในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อได้ (info-based lending)
- การเป็นตัวกลางประสานความร่วมมือระหว่างบริษัท เคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และสมาคมธุรกิจเช่าซื้อ สมาคมธุรกิจเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ไทย สมาคมลีสซิ่งไทย เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพรับจ้าง ได้มีโอกาสร่วมงานบริการขนส่งสินค้าในช่วงที่ขาดรายได้จากนักท่องเที่ยว

² สปท. มีสำนักงานภาค 3 แห่ง ได้แก่ สำนักงานภาคเหนือ (ที่จังหวัดเชียงใหม่) สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ที่จังหวัดขอนแก่น) และสำนักงานภาคใต้ (ที่จังหวัดสงขลา)

³ จากโครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่าง สปท. กับภาคธุรกิจ (Business Liaison Program: BLP) ประมาณ 800 ราย และกลุ่มผู้ร้องเรียนผ่าน 1213 ที่ สปท. ออกไปหาหรือเพิ่มเติมอีกกว่า 400 ราย

⁴ แบบสอบถามของโครงการ BLP ที่ส่งผ่านสมาคมต่าง ๆ เป็นรายเดือน มีผู้ตอบกลับเฉลี่ยเดือนละ 2,500 ราย

- การร่วมมือกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่ในแต่ละภูมิภาค ภายใต้โครงการ Big Brother โดยโครงการนี้ ผู้ประกอบการที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ จะช่วยแนะนำหรือรับรองผู้ประกอบการขนาดเล็ก ที่เป็นคู่ค้าของบริษัทต่อสถาบันการเงินที่ร่วมโครงการ เพื่อช่วยให้ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำได้

รวมมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้
และข้อมูลสถาบันการเงิน
ในสถานการณ์โควิด 19

ธปท. ให้คำปรึกษาลูกหนี้ที่บูธหมอหมอเพื่อประชาชน จ.เชียงใหม่

04

ธปท. ปรับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้เอื้อต่อการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงปรับลดข้อจำกัดในการเข้าถึงมาตรการ เช่น หลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และกันเงินสำรอง รวมถึงการปรับหลักเกณฑ์ของสินเชื่อฟื้นฟู เพื่อสนับสนุนให้ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงสามารถเข้าถึงสินเชื่อได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันและเพิ่มแรงจูงใจให้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ โดยลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรม เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี และค่าธรรมเนียมในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้หรือการตีโอนทรัพย์สิน

36

ธปท. ร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ และภาคีธนาคาร 7 แห่ง จัดกิจกรรมโครงการ "จับคู่กู้เงิน" เพื่อให้คำปรึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนกับผู้ประกอบการร้านอาหาร จ.เชียงใหม่

แบงก์ชาติทำอย่างไร ให้คนเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือมากขึ้น

01

แผนการสื่อสารเชิงรุกเพื่อเพิ่มการเข้าถึงความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ทั่วทั้งการัน และเป็นระบบ

กลไกสำคัญของการส่งผ่านมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ของ ธปท. ไปยังภาคธุรกิจและประชาชนให้ได้มากที่สุดคือแผนการสื่อสารมาตรการในเชิงรุกเพื่อเพิ่มการเข้าถึงความช่วยเหลืออย่างตรงจุดและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดย ธปท. ทำงานครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย (target audience) ทั้ง 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่หรือสถาบันการเงิน และกลุ่มลูกหนี้

สำหรับกลุ่มเจ้าหน้าที่ ธปท. ให้ความสำคัญกับการสื่อสารอย่างลงลึก โดยเฉพาะในระดับสาขาที่ต้องรับรู้และเข้าใจมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นอย่างดี เพราะสาขาเป็นกุญแจสำคัญในการส่งผ่านความช่วยเหลือไปยังลูกหนี้ ที่ผ่านมา สำนักงานภาคจึงมีการจัดประชุมเพื่อขอความร่วมมือและประชาสัมพันธ์มาตรการช่วยเหลือของ ธปท. ที่มีการปรับปรุงและออกใหม่อย่างต่อเนื่องให้กับกลุ่มชมรมธนาคารในภูมิภาคและสถาบันการเงินในพื้นที่อย่างเป็นประจำ

สำหรับกลุ่มลูกหนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับกลุ่มที่มีรายได้หลักจากการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งได้รับผลกระทบรุนแรง เพื่อให้มั่นใจว่าลูกหนี้กลุ่มนี้จะรับทราบเงื่อนไขและช่องทางเข้าถึงความช่วยเหลือตามมาตรการต่าง ๆ ที่มีหลากหลายช่องทาง ทั้งการติดต่อผ่าน ธปท. และผ่านสถาบันการเงินโดยตรง นอกจากนี้ ธปท. ยังจัดประชุมชี้แจง สัมมนาออนไลน์ และอบรมให้กับลูกหนี้กลุ่มต่าง ๆ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

ธปท. จัดประชุมชี้แจงมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ให้กับกลุ่มคนขับแท็กซี่ จ.ขอนแก่น

02

โครงการสินเชื่อ LINE MAN-Wongnai X GSB บวกบาทใหม่ของ ธปท. กับการเป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือ

มาตรการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือร้านอาหารในแพลตฟอร์ม LINE MAN คือหนึ่งในหลายโครงการที่มุ่งช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด ที่เป็นผลลัพธ์จากการรับฟังปัญหาจากผู้ประกอบการ โดยในช่วงที่การแพร่ระบาดของโควิด 19 มีความรุนแรงและมีการบังคับใช้มาตรการควบคุมโรคที่เข้มข้นนั้น กลุ่มร้านอาหารและร้านค้าขนาดเล็กที่ต้องหยุดกิจการเป็นกลุ่มที่เผชิญความยากลำบากในการปรับตัว ทั้งจากการขาดความรู้ในเชิงของการปรับตัวไปตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่หันมาสั่งอาหารผ่านช่องทางออนไลน์ และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ขาดเอกสารพิสูจน์รายได้

ธปท. เล็งเห็นว่าข้อมูลการขายผ่านแพลตฟอร์มนับเป็น digital footprint ที่น่าเชื่อถือ ช่วยสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ และสามารถนำมาทดแทนเอกสารพิสูจน์รายได้เพื่อช่วยในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อได้ (info-based lending) ธปท. จึงประสานความร่วมมือไปยังธนาคารออมสิน และ LINE MAN Wongnai เพื่อร่วมกันออกแบบโครงการเฉพาะที่ช่วยให้ผู้ประกอบการร้านอาหารขนาดเล็กสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนรายคาบได้ โครงการนี้ ครอบคลุมกลุ่มร้านอาหารและไรเดอร์ที่ต้องการเงินทุนเพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคโควิด โดย ณ สิ้นปี 2564 มีผู้ได้รับสินเชื่อจากโครงการกว่า 1,400 ราย และเป็นวงเงินสินเชื่อรวมกว่า 80 ล้านบาท

นอกจากมาตรการสินเชื่อสู้ภัยโควิด 19 ของธนาคารออมสินแล้ว โครงการนี้ยังช่วยให้คำปรึกษาและเสริมทักษะให้แก่ผู้ที่สนใจขายสินค้าผ่านแพลตฟอร์ม LINE MAN อีกด้วย

มาตรการทางการเงินของ รพท.
รองรับปัญหาหลากหลาย ยืดหยุ่น
และสามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์

ที่ผ่านมา ธปท. ได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ครอบคลุมลูกหนี้ทุกประเภท ทั้งรายย่อย SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่ ผ่านการแก้ไขหนี้เดิมและการเติมเงินใหม่ โดยปรับให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วง นอกจากนี้ เพื่อให้ มาตรการมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยเหลือลูกหนี้ได้อย่างแท้จริง ธปท. จึงได้ มีการผลักดันและติดตามความคืบหน้าการให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ตลอดจน การออกโครงการและการจัดช่องทางเสริมเพื่อให้ลูกหนี้สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือ ได้มากขึ้น

มาตรการแก้ไขหนี้เดิม

ในช่วงเริ่มต้นการระบาดในปี 2563 ธปท. คาดการณ์ว่า แม้สถานการณ์ วิกฤตและผลกระทบจะรุนแรง แต่จะสามารถคลี่คลายได้ในระยะสั้น จึงได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ในลักษณะปูพรม (broad-based) เพื่อลดผลกระทบทั้งจากโรคและมาตรการล็อกดาวน์ของภาครัฐอย่าง เร่งด่วน โดยชุดมาตรการช่วยเหลือในระยะแรกประกอบด้วยมาตรการ ช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยในระยะที่ 1 (ให้ความช่วยเหลือ 3-6 เดือน) และมาตรการพักชำระหนี้ SMEs ระยะเวลา 6 เดือน ซึ่งสิ้นสุดในเดือน ตุลาคม 2563

ต่อมาเมื่อสถานการณ์มีแนวโน้มยืดเยื้อ ประกอบกับการฟื้นตัว มีความไม่เท่าเทียม (เป็นลักษณะ K-shape) ธปท. จึงได้ปรับมาตรการให้มีความเฉพาะเจาะจง (targeted) มากขึ้น โดยกำหนดให้ลูกหนี้ที่ยังคง ได้รับผลกระทบต้องติดต่อสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank เพื่อขอสมัครเข้าร่วมมาตรการ (opt-in) แทนการให้ ความช่วยเหลือเป็นวงกว้างแก่ลูกหนี้ทุกราย

ภาพรวมมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้

*ลดอัตราการผ่อนชำระขั้นต่ำบัตรเครดิต ถึง 31 ส.ค. 66

การแก้ปัญหาหนี้ในระยะเริ่มต้นของการระบาด

การแก้ปัญหาหนี้ระยะเริ่มต้นมีเป้าหมายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ครอบคลุมประชาชนและภาคธุรกิจให้ยังสามารถเดินต่อไปได้ในวันที่ สถานการณ์โรคระบาดยังมีความรุนแรง

01

มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย ระยะที่ 2-3

โดยให้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank ให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ ที่สมัครเข้าร่วมมาตรการ (opt-in) เช่น พักชำระหนี้ แปลงหนี้ระยะสั้นเป็นหนี้ระยะยาว ลดค่างวด และคืนรถจบหนี้ โดยลูกหนี้ต้องแสดงหลักฐาน ว่าได้รับผลกระทบจริงในการสมัครขอรับความช่วยเหลือ ทั้งนี้ ยังได้ปรับลดเพดานอัตราดอกเบี้ย สำหรับสินเชื่อย่อย ลดอัตราค่าธรรมเนียม ชำระหนี้ขั้นต่ำของบัตรเครดิต และขยายวงเงิน บัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้ การกำกับ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ให้ยังคงมีกระแส เงินสดเพียงพอในการดำรงชีวิตประจำวันต่อไป

40

02

มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ SMEs

โดยให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงิน เฉพาะกิจ ขยายขอบเขตการพักหนี้แก่ลูกหนี้ SMEs ให้ครอบคลุมตามค่านิยมของสถาบัน การเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่ง มาตรการนี้จำกัดเฉพาะลูกหนี้ที่ยังได้รับ ผลกระทบหนักและยังไม่สามารถประเมิน กระแสเงินสดได้จนถึง 31 ธันวาคม 2564

03

มาตรการพักชำระหนี้ 2 เดือน

โดยเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้าและเร่งด่วน สำหรับลูกหนี้รายย่อยและ SMEs ที่ได้รับ ผลกระทบจากมาตรการควบคุมการระบาด ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2564

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

แนวทางช่วยเหลือลูกหนี้ จากวิกฤตโควิด 19 โดยแบงก์ชาติ

- 1 มาตรการรองรับลูกหนี้ที่มีปัญหาต่างกัน**
  - ผลกระทบชั่วคราว** พักชำระหนี้ / ปรับโครงสร้างหนี้ระยะสั้น
  - ผลกระทบระยะยาว** แก่หนี้ระยะยาว (3 ก.ย.) ปรับโครงสร้างหนี้ให้เหมาะกับรายได้ ไม่เสียเครดิตบูโร (ปรับก่อนเป็น NPL)
  - ผลกระทบหนัก** คลสิทก์แก้หนี้/ไกล่เกลี่ยหนี้ มีแนวทางแก้หนี้ที่เป็นมาตรฐาน
- 2 ออกมาตรการเสริมเฉพาะจุด ที่ธนาคารพาณิชย์ ไม่สามารถทำหน้าที่ได้เต็มที่**
  - สินเชื่อฟื้นฟู** เพิ่มค่าประกันผ่าน บสย. ช่วยลดความเสี่ยง
  - โครงการพักทรัพย์ พักหนี้** เพิ่มทางเลือกใหม่ โอนทรัพย์ชำระหนี้ ให้สิทธิซื้อคืน
  - มาตรการเติมเงินผ่าน SFIs** ดอกเบี้ยต่ำ โดยภาครัฐช่วยรับความเสี่ยง
- 3 ปรับ / เพิ่มมาตรการ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป**
  - แก้หนี้เดิม**
    - ออกมาตรการพักชำระหนี้ ช่วยเหลือลูกหนี้จากโควิดระยะ-ออกแรกและระลอก 3
    - ปรับเป็นมาตรการแก้หนี้ระยะยาว (3 ก.ย.) ปรับโครงสร้างหนี้ให้ตรงจุด เหมาะกับปัญหาแต่ละราย
  - เติมเงินใหม่**
    - สินเชื่อฟื้นฟู ปรับข้อจำกัดจาก soft loan เดิม ให้กลุ่มเสี่ยงเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น
- 4 ผลักดันมาตรการเชิงรุกมากขึ้น เพื่อช่วยลูกหนี้ในวงกว้างขึ้น**
  - รับฟังปัญหาจากภาคธุรกิจ** เพื่อปรับ / ออกแบบมาตรการ ที่ตรงจุดมากขึ้น
  - ประสานความช่วยเหลือระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้** เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น เช่น Lineman x Wongnai กับ ธนาคารออมสิน

Bank of Thailand

การแก้ปัญหาหนี้ในระยะยาว

ท่ามกลางการระบาดของโควิด 19 ที่มีความรุนแรง ยืดเยื้อ และยาวนานกว่าที่คาดการณ์ไว้เดิม ประกอบกับการกลายพันธุ์ของไวรัสที่ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้าง การแก้ไขหนี้ในลักษณะการให้ความช่วยเหลือระยะสั้นจึงอาจไม่ใช่แนวทางที่ดีที่สุดสำหรับลูกหนี้และสถาบันการเงิน ธปท. จึงส่งเสริมให้สถาบันการเงินให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ผ่านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แบบระยะยาว รวมถึงมีมาตรการทางเลือกสำหรับลูกหนี้ธุรกิจที่มีหลักประกันและต้องใช้เวลาในการฟื้นตัวนานกว่ากลุ่มอื่น

01

มาตรการแก้หนี้ระยะยาว

โดยส่งเสริมให้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระยะยาวอย่างยืดหยุ่นให้แก่ลูกหนี้ทุกประเภท เพื่อให้ลูกหนี้สามารถมองเห็นภาระหนี้ของตนและวางแผนทางการเงินได้ชัดเจนขึ้น ภายใต้มาตรการนี้ สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank จะปรับค่างวดการผ่อนชำระให้ต่ำลงสอดคล้องกับรายได้ที่ลดลงอย่างรุนแรงของลูกหนี้ และทยอยเพิ่มขึ้นเป็นระยะตามประมาณการรายได้ของลูกหนี้และการคาดการณ์ทางเศรษฐกิจที่น่าจะดีขึ้นในอนาคต (step-up) เพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ตามความสามารถของตน ไม่กลายเป็นหนี้เสีย และหากเกิดสถานการณ์ความไม่แน่นอนที่ทำให้รายได้ของลูกหนี้ในอนาคตไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank ยังสามารถปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยปรับเงื่อนไขการชำระหนี้ใหม่เพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นได้

นอกจากนี้ ธปท. ยังผลักดันให้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถช่วยเหลือลูกหนี้จำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว โดยสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยเฉพาะลูกหนี้รายย่อยและลูกหนี้ SMEs ทั้งนี้ สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งมีพันธกิจเฉพาะ ธปท. ได้ผ่อนปรนหลักเกณฑ์ให้รองรับกรณีที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยการพักชำระหนี้ในระยะสั้นเป็นการชั่วคราวและเร่งด่วนด้วย

คุณธนดล นุ่มนนท์ รองผู้อำนวยการด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน ธปท. และ คุณผยอง ศรีวณิช ประธานสมาคมธนาคารไทย แถลงข่าวร่วม “แบงก์ชาติ” จับมือ “สมาคมธนาคารไทย” เร่งช่วยเหลือลูกหนี้ตามมาตรการเพิ่มเติม เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2564

มาตรการสนับสนุนการรีไฟแนนซ์ (Refinance) และการรวมหนี้ (Debt Consolidation)

เพื่อลดข้อจำกัดในการ Refinance สินเชื่อรายย่อย และให้ลูกหนี้สามารถใช้ประโยชน์จากที่อยู่อาศัยที่เป็นหลักประกันในการบรรเทาภาระดอกเบี้ยและการผ่อนค่างวดในระยะยาว โดย ธปท. ห้ามไม่ให้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank เรียกเก็บค่าปรับจากการไถ่ถอนสินเชื่อก่อนครบกำหนด (prepayment fee) สำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ ภายใต้การกำกับเป็นการชั่วคราว ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566

Media Briefing เรื่องมาตรการแก้หนี้ระยะยาว ด้วยการรีไฟแนนซ์และการรวมหนี้

42

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ปรับปรุงแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วยวิธีการรวมหนี้ (Debt Consolidation) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อรายย่อยประเภทอื่น โดยขยายขอบเขตให้สามารถรวมหนี้ข้ามสถาบันได้ โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อรายย่อยประเภทอื่นที่นำมารวมหนี้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยภายหลังช่วงจัดรายการส่งเสริมการขาย (teaser rate) บวก 2% ต่อปี ตลอดจนผ่อนปรนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อเอื้อให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้ความช่วยเหลือลูกหนี้อย่างแท้จริง

โครงการพักทรัพย์ พักหนี้

สำหรับลูกหนี้ธุรกิจที่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกันและได้รับผลกระทบยืดเยื้อ ต้องใช้เวลานานกว่ากลุ่มอื่นในการฟื้นตัว โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สามารถใช้โครงการนี้เป็นทางเลือกได้ จุดเด่นของโครงการพักทรัพย์ พักหนี้คือ การช่วยลดภาระต้นทุนทางการเงินชั่วคราวให้กับผู้ประกอบการพร้อมกับเอื้อให้ยังสามารถประกอบกิจการและช่วยพยุงการจ้างงานต่อไปและช่วยให้ลูกหนี้ไม่ถูกบังคับขายทรัพย์สิน หรือถูกดรากราคาทรัพย์สินในภาวะวิกฤต

ภายใต้โครงการนี้ ลูกหนี้สามารถตีโอนทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้แก่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ภายใต้เงื่อนไขข้อค้ำประกันในเวลา 3-5 ปี ในราคาที่ยืดหยุ่นได้ โดยในระหว่างนั้น ลูกหนี้สามารถเช่าทรัพย์สิน

กลับคืนเพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจต่อได้ ทั้งนี้ ภาครัฐจะสนับสนุนสิทธิประโยชน์ทางภาษีและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง และ ธปท. จะสนับสนุนสภาพคล่องดอกเบี้ยต่ำให้กับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการเข้าร่วมมาตรการลูกหนี้ต้องโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหลักประกันให้กับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เป็นเจ้าหนี้ ซึ่งอาจสร้างความกังวลให้กับลูกหนี้บางราย ขณะที่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่เป็นเจ้าหนี้จะมีหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สินและต้องแบกรับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินดังกล่าว ดังนั้น การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการจึงต้องเกิดจากความสมัครใจของทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้

ช่องทางสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงมาตรการ

ธปท. ได้จัดให้มีช่องทางเสริมในช่วงสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 เพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงมาตรการได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ดังนี้

- **คลินิกแก้หนี้** เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลที่เป็นหนี้เสียของประเทศ โดยมีบริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท หรือ SAM ทำหน้าที่เป็นคนกลางที่ช่วยดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ที่เป็นธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank อย่างเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one-stop service) ทำให้ลูกหนี้ไม่ต้องติดต่อเจ้าหนี้ทีละราย ภายใต้เงื่อนไขการชำระหนี้ที่ผ่อนปรนในอัตราดอกเบี้ย 5% ต่อปี ระยะเวลาผ่อนชำระหนี้สูงสุด 10 ปี โดยที่ผ่านมา ได้ปรับปรุงเงื่อนไขของโครงการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ต่อเนื่อง เช่น การผ่อนปรนคุณสมบัติของลูกหนี้ที่สามารถเข้าโครงการได้ และการช่วยเหลือลูกหนี้ภายใต้มาตรการยาสองสูตร
- **มหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้บัตร** เป็นช่องทางสำหรับลูกหนี้ที่ต้องการยื่นขอไกล่เกลี่ยหนี้บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และสินเชื่อส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank โดยครอบคลุมลูกหนี้ทุกสถานะ ซึ่งหน่วยงานเจ้าหนี้ที่เข้าร่วมได้ตกลงมาตรฐานกลางการผ่อนปรนขั้นต่ำไว้กับ ธปท. โดยความร่วมมือกับสำนักงานศาลยุติธรรมและกรมบังคับคดี ซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้สามารถขอไกล่เกลี่ยได้ง่ายขึ้น และได้รับเงื่อนไขที่ผ่อนปรนกว่าการเจรจาเอง นอกจากนี้ ยังมี**มหกรรมไกล่เกลี่ยสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์**ครอบคลุมตั้งแต่กลุ่มที่รถยังไม่ถูกยึดจนถึงกลุ่มที่รถถูกขายทอดตลาดแล้วโดยมีเป้าหมายให้ลูกหนี้สามารถเจรจาผ่อนชำระหนี้ได้ตามความสามารถ รวมถึงสามารถนำรถที่ถูกยึดกลับไปใช้ในการประกอบอาชีพและนำรถไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เช่นเดิม
- **ทางด่วนแก้หนี้** เป็นช่องทางเสริมสำหรับช่วยเหลือประชาชนและธุรกิจในการติดต่อกับสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ non-bank ตลอดจนบริษัทบริหารสินทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อเช่าซื้อบางราย เพื่อขอปรับแผนการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ รวมทั้งช่วยให้ลูกหนี้ที่เคยได้รับการปฏิเสธได้กลับมารับการพิจารณาความช่วยเหลือจากเจ้าหนี้อีกครั้ง

การแถลงข่าว
มหกรรมไกล่เกลี่ยหนี้บัตรเครดิต
และสินเชื่อส่วนบุคคล

“คิดรอบ ตอบได้” :

แบงก์ชาติ กับการแก้ไขหนี้ ภาคประชาชน

นับตั้งแต่ต้นปี 2563 ที่มีการแพร่ระบาดของโควิด 19 ประชาชนได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง ธปท. ตระหนักถึงความเดือดร้อนดังกล่าว จึงได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้เป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละช่วงเวลา โดยได้มีการรับฟังความเห็นและสื่อสารกับทั้งฝั่งลูกหนี้ ประชาชน ภาคธุรกิจ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนได้ติดตามอย่างใกล้ชิดและผลักดันให้มาตรการดังกล่าวเกิดผล เพื่อให้มั่นใจได้ว่าลูกหนี้จะได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริง ภายใต้กรอบหลักคิดที่จะช่วยทำให้สามารถออกมาตรการที่ตรงจุด รวดเร็ว และเหมาะสม

STEP

1

ระบุปัญหา/
ข้อจำกัด

การกลายเป็นหนี้ของลูกหนี้เนื่องมาจากโควิด 19 ยากที่จะคาดเดาว่าสถานการณ์จะจบลงเมื่อใด ประชาชนและภาคธุรกิจรายได้ลดลงหรือขาดรายได้ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน เนื่องจากการถูกเลิกจ้างและการมีหนี้ครัวเรือนในระดับสูง สถานการณ์เช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อบริษัทการเงินและเป็นแรงกดดันต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยได้

STEP

2

intended
outcome

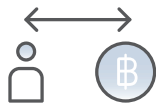

ลูกหนี้รายย่อยซึ่งขาดรายได้และมีภาระหนี้สินได้รับความช่วยเหลืออย่างตรงจุด ทั้งการแก้ไขหนี้เดิมและการเติมเงินใหม่ตามความจำเป็น โดยเน้นให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูง และไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน

STEP

3

รูปแบบการให้
ความช่วยเหลือ
ที่เหมาะสมกับ
สถานการณ์

ขณะที่ภาครัฐออกมาตรการที่ช่วยเติมรายได้ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ธปท. ก็ได้ออกแบบมาตรการทางการเงินเพื่อลดภาระหนี้สินแก่ลูกหนี้ให้สอดคล้องตามสถานการณ์

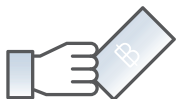
1) มาตรการพักหนี้ระยะสั้นทั้งตามมาตรการช่วยเหลือรายย่อย 1-3 และการพักหนี้เร่งด่วน 2 เดือน เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่กลายเป็นหนี้และมาตรการล็อกดาวน์ของภาครัฐ มาตรการนี้เหมาะกับสถานการณ์ที่รุนแรงแต่คลี่คลายเร็ว

2) มาตรการแก้หนี้ระยะยาว เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) **ปรับปรุงโครงสร้างหนี้และลดภาระหนี้ในระยะยาว** และสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยสามารถทยอย step up ตามการคาดการณ์ของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ เน้นให้มีความยืดหยุ่น (flexible) ต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ครอบคลุมเป็นวงกว้างเพื่อให้สามารถช่วยเหลือลูกหนี้จำนวนมากได้อย่างทันการณ์ จึงเหมาะกับสถานการณ์ที่มีแนวโน้มยืดเยื้อและไม่แน่นอนสูง

นอกเหนือจากมาตรการทางการเงิน ธปท. สนับสนุนการไกล่เกลี่ยหนี้ตลอดเส้นทางร่วมกับเสาหลักกระบวนการยุติธรรม

STEP

4

ให้ incentive และลดข้อจำกัด เพื่อจูงใจให้เกิดการช่วยเหลือ

เพื่อร่วมกันสร้างข้อตกลงมาตรฐานกลางสำหรับการใกล้เคียงคดีผู้บริโภค และขยายขอบเขตการช่วยเหลือลูกหนี้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ให้ประชาชนสามารถขอใกล้เคียงหนี้ได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น ผ่านช่องทางทางด่วนแก้หนี้และมหกรรมใกล้เคียงหนี้ออนไลน์เพิ่มเติมจากช่องทางคลินิกแก้หนี้ที่มีอยู่เดิมแล้ว

STEP

5

รับฟังความคิดเห็นของ stakeholders เพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการจะตอบโจทย์ความต้องการ

เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ภายใต้สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง ธปท. และหน่วยงานภาครัฐจึงได้ผ่อนปรนหลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อจูงใจให้สถาบันการเงินที่เป็นกลไกสำคัญช่วยเหลือลูกหนี้ได้อย่างเต็มที่ เช่น การผ่อนปรนเกณฑ์การจัดชั้นและกันเงินสำรองด้วยแนวคิดว่ายังสถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ก็จะยังได้ลดต้นทุนในการกันเงินสำรองมากขึ้น รวมถึงการผ่อนปรนกฎหมายภาษีและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดข้อจำกัดในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ธปท. รับฟังความคิดเห็น ปัญหาและความต้องการจากผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) อย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถออกแบบมาตรการได้ตรงจุด โดยรับฟังและหารือกับลูกหนี้ ผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ เช่น Facebook ธปท. และ Clubhouse พร้อมกับหารือเจ้าหน้าที่ ผ่านสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ รวมทั้งสมาคมและชมรมผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง อาทิ สมาคมลีสซิ่งไทย สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อทะเบียนรถ สมาคมธุรกิจเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ไทย รวมถึงชมรมธุรกิจบัตรเครดิตและชมรมสินเชื่อส่วนบุคคล

STEP

6

ติดตามผล เพื่อให้การดำเนินการมาตรการมีประสิทธิภาพ

ธปท. ติดตามและผลักดันการดำเนินการตามมาตรการของสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านเจ้าหน้าที่ : ธปท. ผลักดันให้สถาบันการเงินจัดทำแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (product program) และยอดเป้าหมายการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ตลอดจนได้ติดตามความคืบหน้าการให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ยังเน้นให้สถาบันการเงินประชาสัมพันธ์มาตรการช่วยเหลือเชิงรุก เพื่อให้สามารถช่วยเหลือลูกหนี้ได้เป็นวงกว้างและทันเหตุการณ์

ด้านลูกหนี้ : ธปท. สื่อสารความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มการเข้าถึงและเพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการ ซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้สามารถแก้ไขปัญหาหนี้ได้อย่างตรงจุด และบรรเทาภาระหนี้ในช่วงที่เศรษฐกิจยังมีความไม่แน่นอนสูงได้ ตลอดจนการเดินทางส่งเสริมให้ลูกหนี้อินวินัยทางการเงิน ซึ่งจะช่วยบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดจากสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดในอนาคตได้อีกด้วย

มาตรการเติมเงินใหม่

มาตรการเติมเงินใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกหนี้มีสภาพคล่องเพียงพอต่อการดำรงชีพและดำเนินธุรกิจในช่วงวิกฤต โดยการให้สภาพคล่องผ่านมาตรการฟื้นฟูสำหรับธุรกิจ SMEs และการขยายเพดานวงเงินบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลเพื่อส่งเสริมให้ลูกหนี้รายย่อยสามารถรักษาสภาพคล่องเดิมและได้รับสภาพคล่องใหม่ด้วย

มาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจ (มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู)

เพื่อช่วยเหลือธุรกิจ SMEs ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง โดยลดข้อจำกัดของมาตรการ Soft Loan เดิมที่ถูกรื้อแบบให้รองรับสถานการณ์ที่มีความรุนแรงแต่คลี่คลายในระยะสั้น ให้มีความยืดหยุ่นที่เพียงพอเพื่อรองรับความไม่แน่นอน และให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เสี่ยงสูงและยืดเยื้อกว่าเดิม จุดเด่นสำคัญของมาตรการสินเชื่อฟื้นฟูคือ การขยายความช่วยเหลือให้ครอบคลุมลูกหนี้ที่ไม่เคยมีวงเงินสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจมาก่อน และยังคงขยายวงเงินกู้และระยะเวลาสินเชื่อ กำหนดดอกเบี้ย และกลไกการค้ำประกันที่เหมาะสม ซึ่ง ธปท. สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในอัตราดอกเบี้ย 0.01% ให้แก่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจในการให้สินเชื่อแก่ SMEs ระยะเวลา 5 ปี โดยมีกลไกการค้ำประกันผ่านบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นระยะเวลา 10 ปี ทั้งนี้ ในช่วง 2 ปีแรกกำหนดให้คิดอัตราดอกเบี้ย SMEs ไม่เกิน 2% ต่อปี และเฉลี่ยไม่เกิน 5% ต่อปีตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อ นอกจากนี้ ภาครัฐยังช่วยชดเชยดอกเบี้ยให้ 2% ในช่วง 6 เดือนแรกด้วย

46

จากผลการติดตามมาตรการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในระยะต่อมา ธปท. มีการปรับหลักเกณฑ์ของมาตรการฟื้นฟูฯ เพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อโดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงให้มากขึ้น และช่วยลดภาระต้นทุนแก่ SMEs โดยการขยายวงเงินสินเชื่อสำหรับกลุ่มที่มีวงเงินสินเชื่อเดิมต่ำหรือไม่เคยมีวงเงินสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจมาก่อน เพิ่มอัตราดอกเบี้ยค้ำประกันให้กับ SMEs ขนาดเล็กและกลุ่มเปราะบาง รวมถึงลดค่าธรรมเนียมการค้ำประกันให้กับ SMEs ขนาดเล็กและขนาดกลางอีกด้วย

การขยายเพดานวงเงินบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล

เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้ลูกหนี้รายย่อยเป็นการชั่วคราว โดยลดอัตราค่าธรรมเนียมชำระหนี้ขั้นต่ำสำหรับบัตรเครดิตจากเดิมที่ 10% เหลือ 5% ในปี 2563 - 2565 และเพิ่มขึ้นเป็น 8% ในปี 2566 และกำหนดที่ 10% ในปี 2567 เป็นต้นไป นอกจากนี้ ธปท. ได้ขยายเพดานวงเงินบัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สำหรับลูกหนี้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนหรือกระแสเงินสดหมุนเวียนเฉลี่ยต่อเดือนในบัญชีเงินฝากต่ำกว่า 30,000 บาท จากเดิมที่ 1.5 เท่า เป็น 2 เท่า รวมถึงขยายเพดานวงเงินและระยะเวลาการกู้เงินสำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล เป็น 40,000 บาท ระยะเวลาการชำระคืนสินเชื่อไม่เกิน 12 เดือน ถึงสิ้นปี 2565 ให้แก่ลูกหนี้ที่มีความต้องการด้านสภาพคล่องและยังคงมีศักยภาพในการจ่ายชำระ

มาตรการเสริมอื่น ๆ

นอกจากมาตรการทางการเงินหลักที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ธปท. ยังดำเนินมาตรการเสริมอื่นเพื่อช่วยเหลือประชาชนและธุรกิจที่เดือดร้อน และกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ภาคธุรกิจ ได้แก่

การผ่อนปรนหลักเกณฑ์เพดานการให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (LTV) ชั่วคราว

ธปท. ผ่อนปรนเพดาน LTV เป็นการชั่วคราวจนถึงสิ้นปี 2565 เพื่อช่วยกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพยุงการจ้างงานเพิ่มเติมในภาคอสังหาริมทรัพย์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่สำคัญต่อเศรษฐกิจไทยทั้งในแง่สัดส่วนต่อ GDP และการจ้างงานของประเทศ การขยายเพดาน LTV ให้สูงขึ้นจะช่วยกระตุ้นความต้องการซื้อที่อยู่อาศัยเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่ยังมีฐานะการเงินเข้มแข็ง และรองรับการก่อหนี้เพิ่มเติม นอกจากนี้ การผ่อนปรนเพดาน LTV ยังช่วยสนับสนุนให้มาตรการรีไฟแนนซ์และการรวมหนี้ได้ด้วย โดยลูกหนี้จะมีโอกาสได้รับสภาพคล่องเพิ่มเติม และสามารถปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้อย่างเหมาะสมภายใต้ความเสี่ยงที่สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจยอมรับได้

การให้คำปรึกษา

ธปท. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหนี้้อย่างครบวงจรแก่ลูกหนี้รายย่อยและธุรกิจ เพื่อช่วยให้ลูกหนี้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ดีขึ้น สามารถประคับประคองตัวผ่านวิกฤตและกลับมาดำรงชีวิตหรือดำเนินธุรกิจได้ในระยะต่อไป

47

เหมาะกับใคร

ลูกหนี้ SMEs ที่มีสินเชื่อธุรกิจ หรือสินเชื่อส่วนบุคคล ที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ COVID-19 หรือภาวะเศรษฐกิจ

ปรึกษาเรื่องอะไร

มีหนี้สินจ่ายไม่ไหว ไม่รู้จะเริ่มต้น แก้ไขอย่างไร

อยากปรับโครงสร้างหนี้ ต้องเตรียมตัวและ เตรียมข้อมูลอย่างไร

ธุรกิจจะปรับตัวรับมือ กับ COVID-19 อย่างไร

ธปท. ร่วมมือกับกระทรวงการคลัง สถาบันการเงินของรัฐและธนาคารพาณิชย์ จัดทำโครงการหมอนี่ เพื่อประชาชน สำหรับเป็นช่องทางการให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการเจรจาแก้ไขหนี้ การเตรียมตัวเพื่อขอสินเชื่อเสริมสภาพคล่องหรือลงทุนปรับปรุงกิจการ การปรับตัว ปรับธุรกิจ รวมถึงมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ลูกหนี้รายย่อยและธุรกิจที่ประสบปัญหาในช่วงสถานการณ์โควิด 19 โดยลูกหนี้สามารถศึกษาข้อมูลด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ และแชทบอท “หมอนี่เพื่อประชาชน” ที่ให้บริการผ่านทั้งทางเว็บไซต์ www.bot.or.th/app/doctordebt และแอปพลิเคชันไลน์ @doctordebt ซึ่งแชทบอทจะช่วยให้คำแนะนำและตอบคำถามลูกหนี้ได้อย่างตรงจุดมากขึ้น นอกจากนี้ ลูกหนี้ที่เป็นผู้ประกอบการ SMEs สามารถลงทะเบียนเพื่อรับคำปรึกษาเชิงลึกเป็นรายกิจการจากทีมหมอนี่เพื่อประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

CHAPTER

การดำเนินงานสำคัญ

1 พันธกิจหลักของ ธปท.

- 1.1 สร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินการตามพันธกิจ
มุ่งรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน
- 1.2 มองไปข้างหน้า พัฒนาเพื่อเตรียมพร้อมรับ
ความเปลี่ยนแปลง และสร้างโอกาสในการเติบโต
- 1.3 คำนึงถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 1.4 สร้างความเชื่อถือเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน
- 1.5 เสริมความเข้มแข็งภายในองค์กร

2 การดำเนินการในระยะต่อไป

พันธกิจหลักของ สปท.

สร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินการตามพันธกิจ มุ่งรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน

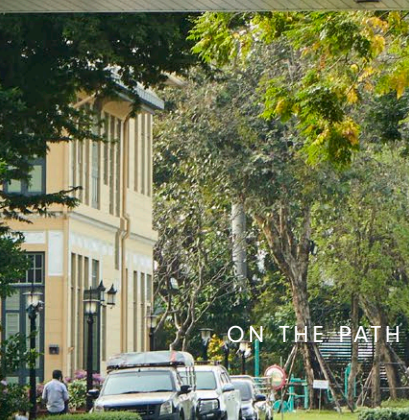
การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน

01

การดำเนินนโยบายการเงิน

ธปท. ดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยที่ยังเปราะบางและมีความไม่แน่นอนสูง ในปี 2564 เศรษฐกิจไทยเผชิญปัจจัยลบหลายประการ โดยเฉพาะจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่ยืดเยื้อและรุนแรงขึ้นจากการกลายพันธุ์ของไวรัส ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นชั่วคราวตามราคาล้างงานโลก และมีความเสี่ยงที่อัตราเงินเฟ้อจะสูงกว่าที่คาดในบริบทที่เงินเฟ้อโลกปรับสูงขึ้นเร็ว อย่างไรก็ตาม คาดว่าแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ในระยะปานกลางจะยังอยู่ในกรอบเป้าหมาย ส่วนระบบการเงินยังมีเสถียรภาพ แต่ฐานะการเงินของภาคธุรกิจและครัวเรือนเปราะบางมากขึ้นจากการระบาดหลายระลอก

ท่ามกลางสถานการณ์ข้างต้น คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เห็นว่าเศรษฐกิจไทยยังต้องการแรงสนับสนุนจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องภายใต้แนวโน้มการฟื้นตัวที่ยังคงเปราะบางและมีความไม่แน่นอนสูง อย่างไรก็ตาม กนง. เห็นว่า โจทย์สำคัญที่สุดของเศรษฐกิจไทย คือการดำเนินมาตรการสาธารณสุขเพื่อควบคุมการระบาดที่เอื้อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจฟื้นตัวได้ต่อเนื่อง และการเร่งผลักดันมาตรการด้านการเงินและสินเชื่อ ซึ่งจะช่วยภาคธุรกิจและครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบอย่างตรงจุดมากกว่าการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำ และอาจมีผลดีจำกัดภายใต้ภาวะการเงินที่ผ่อนคลายมากอยู่แล้ว ขณะที่อาจส่งผลข้างเคียงอันไม่พึงประสงค์ต่อเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาว จึงเห็นควรให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ 0.50% ตลอดปี 2564

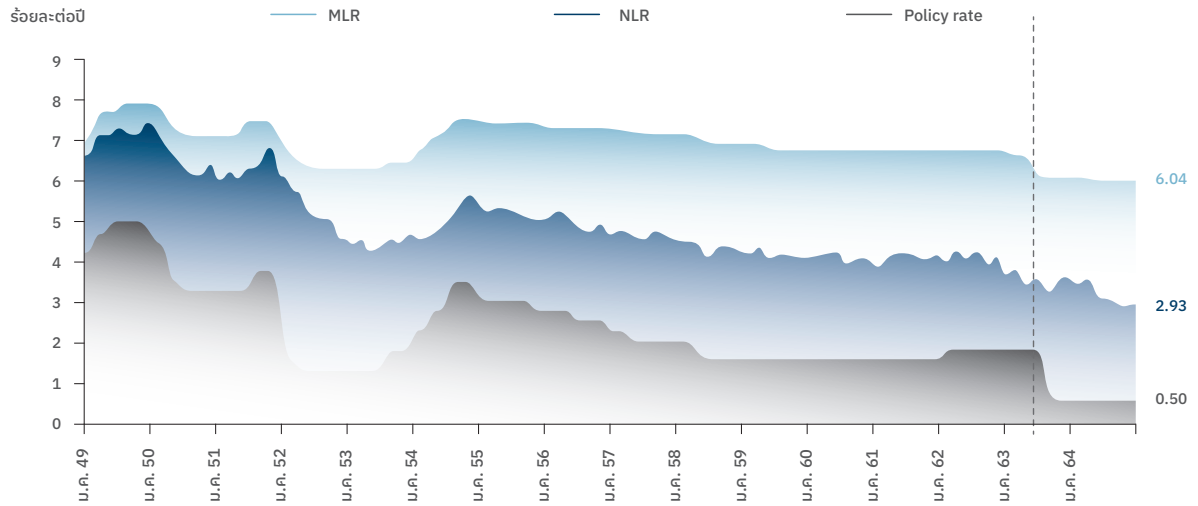
การคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ระดับต่ำต่อเนื่องช่วยสนับสนุนให้ภาวะการเงินโดยรวมผ่อนคลาย ส่งผลให้การระดมทุนของภาคเอกชนยังดำเนินได้ต่อเนื่องทั้งในตลาดสินเชื่อและตลาดตราสารหนี้ โดยต้นทุนการระดมทุนของภาคเอกชนยังอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมแก่ลูกค้ารายใหญ่ขั้นต่ำ (Minimum Loan Rates: MLR) ของธนาคารพาณิชย์ และอัตราเงินกู้สินเชื่อปล่อยใหม่ (New Loan Rates: NLR) ส่วนปริมาณการระดมทุนยังขยายตัวได้สะท้อนจากสินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่และ SMEs ที่ขยายตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะสินเชื่อธุรกิจ SMEs ที่ได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู รวมถึงการระดมทุนของภาคธุรกิจผ่านตราสารหนี้ภาคเอกชนที่ดำเนินไปได้โดยปกติ

การแถลงข่าวผลการประชุม กนง. ในปี 2564

นอกจากนี้ ธปท. ยังผลักดันมาตรการด้านการเงินและสินเชื่อหลายรูปแบบ เพื่อเสริมสภาพคล่องให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างตรงจุดและทั่วถึงไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวในระยะข้างหน้า อาทิ การขยายระยะเวลาปรับลดอัตราเงินนำส่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน (Financial Institutions Development Fund fee: FIDF) เป็นการชั่วคราวที่ 0.23% ต่อปี ออกไปอีก 1 ปีถึงสิ้นปี 2565 เพื่อเอื้อให้สถาบันการเงินสามารถช่วยเหลือภาคธุรกิจและประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง การให้สินเชื่อเพิ่มเติมผ่านมาตรการสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ (สินเชื่อฟื้นฟู) โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ (Asset Warehousing) การเลื่อนและลดภาระการชำระหนี้ และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ยั่งยืน (มาตรการ 3 กันยายน 2564)

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

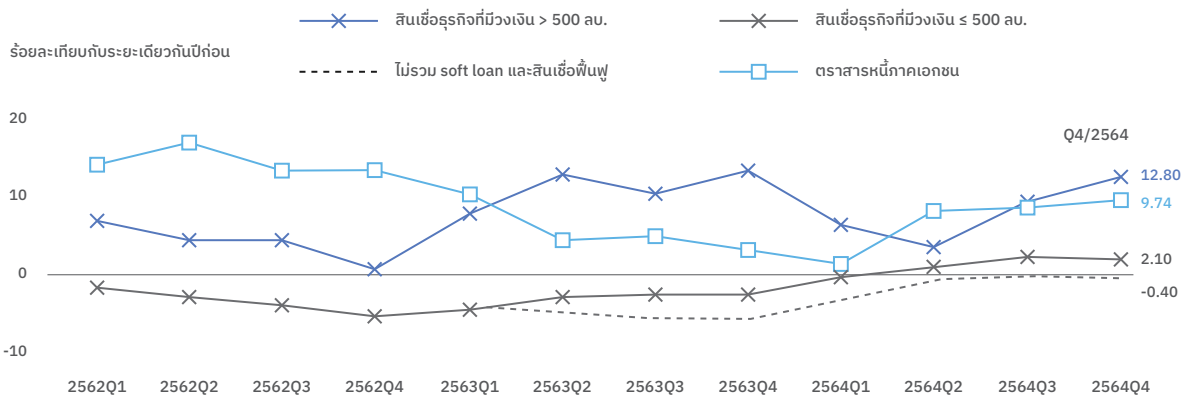

หมายเหตุ :

- อัตราดอกเบี้ย MLR เฉลี่ยรายเดือนของธนาคารพาณิชย์ 13 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2564)
- อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อปล่อยใหม่ (New Loan Rate: NLR) (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2564)

ที่มา : ธปท.

การระดมทุนของภาคธุรกิจ

ที่มา : ธปท.

การดำเนินงานในตลาดการเงิน

การดำเนินงานในตลาดการเงินของ ธปท. มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับทิศทางของอัตราดอกเบี้ยนโยบายตามที่ กนง. กำหนด ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งผ่านนโยบายการเงินไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ ธปท. ดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินโดยการปรับสภาพคล่องในตลาดการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของระบบธนาคารพาณิชย์ ทั้งเพื่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในส่วนที่เป็นเงินฝากกระแสรายวันที่ ธปท. ตามอัตราที่กำหนด และการชำระดุลการหักบัญชี (demand for settlement balances)

ในปี 2564 สภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงินไทยปรับลดลง ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินนโยบายของ ธปท. และความต้องการถือครองเงินสดของประชาชนที่เพิ่มขึ้นท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้ ธปท. ดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินลดลงสุทธิ 212,844 ล้านบาท จากสิ้นปี 2563 โดยดำเนินการผ่านเครื่องมือหลัก 4 ประเภท ดังนี้

2.1 การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

การออกพันธบัตร ธปท. เป็นช่องทางหลักในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงิน และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้มีสภาพคล่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย ธปท. พิจารณาออกพันธบัตรให้เหมาะสมกับปริมาณสภาพคล่องและภาวะตลาดในแต่ละช่วง รวมทั้งคำนึงถึงแผนการออกตราสารหนี้ของภาครัฐด้วย

ในปี 2564 รัฐบาลยังมีความจำเป็นในการระดมทุนเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับมาตรการเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ส่งผลให้อุปทานพันธบัตรภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ธปท. ได้หารือกับสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) อย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันวางแผนการออกพันธบัตรภาครัฐในภาพรวม โดยกำหนดปริมาณการออกพันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง และพันธบัตร ธปท. ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน⁵ ในการนี้ ธปท. ได้ปรับลดยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. สุทธิ 467,740 ล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ณ สิ้นปี 2564 อยู่ที่ 2,897,665 ล้านบาท (ในจำนวนนี้เป็นส่วนที่ ธปท. ซื้อคืน 30,186 ล้านบาท) หรือคิดเป็น 44% ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

สำหรับการออกพันธบัตร ธปท. ปี 2565 ธปท. ยังให้ความสำคัญกับแผนการออกพันธบัตรภาครัฐในภาพรวม โดยวางแผนลดยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. บางรุ่นต่อเนื่องเพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้กับพันธบัตรรัฐบาลรุ่นอายุใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ ธปท. วางแผนเพิ่มยอดคงค้างพันธบัตรประเภทอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Floating Rate Bond: FRB) อิงอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงธุรกรรมซื้อคืนระยะข้ามคืน (Thai Overnight Repurchase Rate: THOR) ต่อเนื่องจากปี 2564 เพื่อส่งเสริมการใช้อัตราดอกเบี้ยอ้างอิง THOR ในธุรกรรมการเงินและเพิ่มทางเลือกการลงทุนในตลาดตราสารหนี้

⁵ รายละเอียดแผนการออกพันธบัตร ธปท. ปี 2565 สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2022/Pages/n0165.aspx>

2.2 ธุรกิจซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี

ธปท. ทำธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase: BRP) กับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (BRP Primary Dealers: BRP PDs) เพื่อปรับสภาพคล่องในแต่ละวันให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะการปรับสภาพคล่องระยะสั้นจากผลกระทบของการรับจ่ายเงินของภาครัฐ หรือจากปัจจัยด้านฤดูกาล อาทิ ความต้องการเงินสดหมุนเวียน โดย ธปท. ทำธุรกรรม BRP ระยะ 1 วัน ที่อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (fixed-rate tender) เพื่อส่งสัญญาณนโยบายการเงินให้สอดคล้องกับที่ กนง. กำหนด และทำธุรกรรม BRP ระยะยาวกว่า 1 วัน (term BRP) ในลักษณะ variable-rate tender โดย BRP PDs เป็นผู้เสนอส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเป็น spread อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (indexed BRP) ซึ่งทำให้อัตราผลตอบแทนรวมของธุรกรรม term BRP แปรผันตามการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อาจเกิดขึ้นภายในช่วงอายุของธุรกรรมนั้น

ธปท. ทำธุรกรรม BRP ในช่วงเช้าของทุกวันทำการ⁶ กับ BRP PDs ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางส่งผ่านสภาพคล่องระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงินอื่นหรือธุรกิจเอกชนผ่านธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo) และ/หรือตลาดกู้ยืมระหว่างธนาคาร โดยไม่มีหลักประกัน (uncollateralized interbank market) กลไกดังกล่าวเป็นการช่วยสนับสนุนการพัฒนาตลาดการเงิน รวมทั้งเสริมสร้างให้แนวปฏิบัติมีความรัดกุมสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ปี 2564 ธปท. ลดการดูดซับสภาพคล่องผ่านธุรกรรม BRP จำนวน 5,324 ล้านบาท ตามสภาพคล่องส่วนเกินที่ลดลง ส่งผลให้ยอดคงค้างธุรกรรม BRP ณ สิ้นปี 2564 อยู่ที่ 2,487,763 ล้านบาท คิดเป็น 38% ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

55

2.3 ธุรกิจสวอปเงินตราต่างประเทศ

ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นเครื่องมือที่ใช้เสริมเครื่องมืออื่น ๆ ในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกิน ซึ่งดำเนินการตามความเหมาะสมของภาวะตลาด ในปี 2564 ธปท. ได้ปรับเพิ่มยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศในรูปสกุลเงินบาทสุทธิ 190,201 ล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ ณ สิ้นปี 2564 อยู่ที่ 1,124,313 ล้านบาท หรือเทียบเท่ากับฐานะคงค้างการซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าสุทธิจำนวน 34,040 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งคิดเป็นประมาณ 17% ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

2.4 การทำธุรกรรมซื้อขาด/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐ

ธปท. สามารถปรับสภาพคล่องในระบบการเงินแบบถาวร ผ่านการทำธุรกรรมซื้อขาด/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐกับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (e-outright counterparties) ในปี 2564 ธปท. ซื้อตราสารหนี้ภาครัฐรวม 106,588 ล้านบาท ขณะที่พันธบัตรภาครัฐที่ ธปท. ถือครองครบกำหนดจำนวน 145,920 ล้านบาท สุทธิแล้ว ธปท. ถือครองพันธบัตรภาครัฐลดลง 39,332 ล้านบาท

⁶ ยกเว้นในวันประชุม กนง. ที่ ธปท. จะทำธุรกรรม BRP ในช่วงบ่าย หลังการแถลงผลการประชุม กนง.

นอกจากการดำเนินงานในตลาดการเงินข้างต้น ธปท. ยังมีหน้าตาต่างปรับสภาพคล่องสิ้นวันที่มีลักษณะเป็นหน้าตาต่างตั้งรับ (standing facility) ซึ่งเปิดให้สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องหรือมีสภาพคล่องส่วนเกิน ณ สิ้นวัน สามารถกู้ยืมหรือฝากเงินได้ในระยะข้ามคืน (overnight) ที่อัตราดอกเบี้ยสูงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 0.50% ตามลำดับ หน้าตาต่างดังกล่าวเป็นกลไกหลักที่ช่วยจำกัดความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน ในปี 2564 ธุรกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นธุรกรรมฝากเงินเฉลี่ยประมาณ 316 ล้านบาทต่อวัน

นอกจากนี้ ธปท. ยังดำเนินมาตรการกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ (Corporate Bond Stabilization Fund: BSF) ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2563 เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องในระยะสั้นแก่ธุรกิจที่มีพื้นฐานที่ดี แต่ประสบปัญหาสภาพคล่องชั่วคราว ที่ผ่านมาการจัดตั้งกองทุน BSF มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมั่นในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนของไทย ทำให้การระดมทุนของภาคธุรกิจโดยการออกตราสารหนี้ดำเนินการได้ต่อเนื่องเป็นปกติ

แม้ในปัจจุบัน กองทุน BSF จะยังไม่มีกรให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจรายใด แต่การจัดตั้งกองทุนถือว่าประสบความสำเร็จในการช่วยรักษาความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ทำให้ภาวะตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนยังคงดำเนินไปได้เป็นปกติ อย่างไรก็ตาม ภัยพิบัติทางเศรษฐกิจของโควิด 19 และการฟื้นตัวของเศรษฐกิจก็ยังไม่แน่นอน คณะกรรมการกำกับกองทุนจึงได้มีมติเห็นชอบการขยายระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือของกองทุน BSF ออกไปอีก 1 ปี จนถึงสิ้นปี 2565 ภายใต้เงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือเดิม และการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม โดยการขยายระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือต่อไปอีกระยะหนึ่งจะช่วยรักษาความเชื่อมั่นของนักลงทุนในตลาดตราสารหนี้ และช่วยรักษาเสถียรภาพระบบการเงินโดยรวม

03

การพัฒนาตลาดการเงิน

สืบเนื่องจากการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดการเงินโลก โดยจะหยุดการเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย LIBOR (London Interbank Offered Rate) ตั้งแต่กรกฎาคม 2566 เป็นต้นไป ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ย THBFIX (Thai Baht Interest Rate Fixing) จำเป็นต้องถูกยุติการเผยแพร่ไปพร้อมกันด้วย ธปท. และผู้ร่วมตลาดจึงร่วมกันพัฒนาอัตราดอกเบี้ย THOR (Thai Overnight Repurchase Rate) ซึ่งคำนวณจากธุรกรรมในตลาดซื้อคืนพันธบัตรภาคเอกชนระหว่างธนาคารมาใช้ทดแทนอัตราดอกเบี้ย THBFIX โดย ธปท. ได้จัดทำและเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย THOR ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563 เป็นต้นมา

ที่ผ่านมา ธปท. ดำเนินการส่งเสริมให้มีการใช้อัตราดอกเบี้ย THOR อย่างแพร่หลาย รวมถึงได้ออกพันธบัตร ธปท. ประเภทอัตราดอกเบี้ยลอยตัวโดยอ้างอิง THOR (อายุ 6 เดือน และ 1 ปี) ซึ่งได้รับความสนใจจากนักลงทุนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ตลาดการเงินของไทยก็ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่นที่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ย THOR เพิ่มขึ้นเช่นกัน ทั้งการระดมทุนและการลงทุน เช่น การให้สินเชื่อ การออกหุ้นกู้ และธุรกรรมอนุพันธ์ Overnight Indexed

Swap (OIS) และ Cross Currency Swap (CCS) ซึ่งช่วยให้การจัดการเงินทุน และการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ย THOR บางธุรกรรมเริ่มมีนวัตกรรม เช่น การผนวกเข้ากับกระแสการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน โดยมีการทำธุรกรรม ESG-linked THOR OIS ซึ่งกระแสเงินสดจะขึ้นกับการดำเนินการ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG)

ในปี 2564 สภาพคล่องในตลาดอนุพันธ์ THOR OIS ปรับดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแง่ปริมาณธุรกรรมและความหลากหลายของผู้เล่น สะท้อนจาก มูลค่าของธุรกรรม THOR OIS ที่เพิ่มขึ้นเป็น 270,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นกว่า 8 เท่าจากปี 2563 ทั้งนี้ ธปท. คาดว่าสภาพคล่องของตลาดอนุพันธ์ THOR OIS และ CCS จะทยอยปรับดีขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ร่วมตลาด สามารถบริหารความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับการบริหารจัดการธุรกรรมคงค้างที่ยังอ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย THBFIX ธปท. ได้สนับสนุนให้ผู้ร่วมตลาดที่มีธุรกรรมคงค้างดังกล่าวเร่งปรับ สัญญาไปอ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย THOR ก่อนที่อัตราดอกเบี้ย THBFIX จะถูก ยุติการเผยแพร่อย่างถาวร เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพคล่อง ของตลาดที่โน้มลดลง และการปรับสัญญาในช่วงที่ยังพอมีราคาตลาดที่น่าเชื่อถือ จะช่วยรักษามูลค่าของสัญญาให้ใกล้เคียงเดิมได้มากที่สุด โดย ธปท. ได้จัดทำ เอกสารเผยแพร่และจัดงานสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย THOR ให้ผู้ร่วมตลาดรับทราบและตระหนักถึงความจำเป็นของการเร่งเปลี่ยน ไปใช้อัตราดอกเบี้ย THOR ซึ่งจะช่วยให้การเปลี่ยนผ่านจากอัตราดอกเบี้ย THBFIX สู่ THOR เป็นไปอย่างราบรื่น

การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ในปี 2564 ธปท. ได้ดำเนินการผ่อนคลายนโยบายการแลกเปลี่ยนเงินเพิ่มเติมตามแผนผลักดันให้เกิดระบบนิเวศตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem) เพื่อเอื้อให้ประชาชนและผู้ประกอบการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศได้สะดวกคล่องตัว สามารถปรับตัวรับมือกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการผ่อนคลายนโยบายที่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2565 มีดังนี้

4.1 ลดข้อจำกัดการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศให้ภาคเอกชนสามารถทำธุรกรรมได้เสรีขึ้น

การลดข้อจำกัดการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศจะช่วยให้ภาคเอกชนทำธุรกรรมได้ง่าย สะดวก สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดต้นทุนในการทำธุรกรรม รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการทำธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ให้โอนเงินออกนอกประเทศได้คล่องตัวขึ้น ลดภาระด้านเอกสารหลักฐานประกอบการทำธุรกรรม และขยายขอบเขตและผ่อนคลายนโยบายการทำการธุรกรรมบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยน

4.2 ผ่อนคลายหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศของผู้ประกอบธุรกิจ non-bank

การผ่อนคลายนโยบายหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจเงินตราต่างประเทศของผู้ประกอบธุรกิจ non-bank จะช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจ รวมถึงสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนในการให้บริการ ซึ่งจะช่วยให้ทางเลือกและความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการและรองรับการทำธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ปรับปรุงหลักเกณฑ์การขอใบอนุญาตให้คล่องตัวมากขึ้นโดยให้ผู้ประกอบธุรกิจขอใบอนุญาตเพียงใบเดียวที่สามารถใช้ครอบคลุมสถานประกอบการธุรกิจทุกแห่งของตนได้ รวมทั้งเพิ่มวงเงินการทำธุรกรรมกับลูกค้า นอกจากนี้ ยังสามารถขึ้นทะเบียนทดสอบใน sandbox กรณีที่นำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ และผ่อนคลายนโยบายที่ให้ผู้ประกอบการ (money changer) ให้บริการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ผ่อนคลายนโยบายให้นิติบุคคลต่างประเทศที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (Non-resident Qualified Company: NRQC) ทำธุรกรรมเงินบาทกับสถาบันการเงินในประเทศได้สะดวกขึ้น โดยไม่ต้องแสดงเอกสารหลักฐาน และสามารถทำธุรกรรมเพื่อบริหารความเสี่ยงสกุลเงินบาทจากประมาณการรายรับรายจ่าย หรือวงเงินการเงินได้ ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้วเมื่อต้นปี 2564 การผ่อนคลายนโยบายดังกล่าวจะช่วยเพิ่มจำนวนผู้ทำธุรกรรม โดยเฉพาะนิติบุคคลต่างประเทศ และสภาพคล่องของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนในประเทศ รวมถึงเอื้อให้ ธปท. สามารถติดตามข้อมูลการทำธุรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

มือใหม่ เริ่มบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

Forward

การล็อกเรอตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้ากับธนาคาร

Option

การประกันค่าเงิน

Future

การทำสัญญาล็อกเรอล่วงหน้าผ่านตลาดออฟเพอร์แห่งประเทศไทย (TFEX)

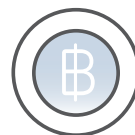
Foreign Currency Deposit (FCD)

การเปิดบัญชีฝากเงินตราต่างประเทศ

Natural Hedge

การจับคู่รายรับและรายจ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

Local Currency

การใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการค้าขายระหว่างประเทศ

FX Ecosystem

สร้างระบบนิเวศใหม่ของอัตราแลกเปลี่ยน แก้ไข 4 ปัญหาเชิงโครงสร้างของค่าเงินบาท

ปัญหาเชิงโครงสร้าง ตลาด FX ไทย

1. ไทยมีการลงทุนต่ำ

ทั้งการนำเข้าสินค้าทุน และการลงทุนสินทรัพย์
ต่างประเทศ ส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายขาดสมดุล

5 ปีที่ผ่านมา ไทยเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึง
8% ของ GDP ขณะที่เงินไหลออกไปลงทุน
เพียง 4% ของ GDP

2. ผู้ประกอบการไทยรองรับ ความผันผวนของค่าเงินได้น้อย

จากทั้งความไม่คุ้นเคยกับธุรกรรม
และการเข้าถึงบริการที่ยังทำได้จำกัด

ปัจจุบันผู้ประกอบการป้องกันความเสี่ยง
จากค่าเงินเพียงประมาณ 19% ของมูลค่าส่งออก
และ 24% ของมูลค่านำเข้า

3. ต้นทุนการทำธุรกรรม ด้านอัตราแลกเปลี่ยนสูง

ค่าธรรมเนียมการแลกเปลี่ยนและโอนเงินของไทย
อยู่ที่ 6.6% ของมูลค่าธุรกรรม ขณะที่ประเทศ
ในภูมิภาคอยู่ที่ 2-4% ของมูลค่าธุรกรรม

4. ธุรกรรมเงินบาทในตลาด ต่างประเทศมีผลต่อค่าเงินสูง

ตลาด offshore ที่มีขนาดใหญ่
ทำให้ความผันผวนของตลาดการเงินโลก
ส่งผลต่อค่าเงินบาทได้มากขึ้น

85% ของการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทรายวัน
จะเคลื่อนไหวตามทิศทางสกุลเงินต่างประเทศ

แนวทางการแก้ไข ผ่านการปรับ FX Ecosystem

1

FX Investment Ecosystem

คนไทย
ลงทุนได้ง่าย

สนับสนุนให้เกิดสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้ายผ่านการลงทุนโดยตรง
และลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศมากขึ้น

- ซื้อ FX ได้เสรี โดยผ่านบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ (FCD)
- ลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศได้ง่าย เหมือนในไทย
- ส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศของภาคเอกชน ทั้งการลงทุนโดยตรง
ของผู้ประกอบการ และการลงทุนหลักทรัพย์ของผู้ลงทุนสถาบัน

2

FX Regulatory Framework

ผู้ประกอบการ
บริหาร FX คล่องตัว

ปรับเกณฑ์เงินทุนเคลื่อนย้ายให้สมดุลมากขึ้น
และเอื้อให้การทำธุรกรรมง่ายขึ้น

- โอนเงินออกได้เสรีมากขึ้น
- สามารถบริหารความเสี่ยง FX ได้เสรี
- ลดภาระเอกสารที่ต้องแสดงในการทำธุรกรรม

3

Service Provider Landscape

ผู้ให้บริการ
แข่งขันเพิ่มขึ้น

สนับสนุนการแข่งขันของผู้ให้บริการ FX ที่จะช่วยลดต้นทุน
เพิ่มความหลากหลายผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการเข้าถึงของรายย่อย

- ขยายขอบเขตการทำธุรกรรมและสนับสนุนให้มีผู้เล่นรายใหม่
โดยเฉพาะกลุ่ม non-bank
- ปรับเกณฑ์ให้รองรับบริการรูปแบบใหม่ เช่น ธุรกรรมออนไลน์
และ digital platform

4

Surveillance & Management

ภาครัฐ
รู้เท่าทันความเสี่ยง

ยกระดับการติดตามข้อมูล เพื่อเฝ้าต่อการดำเนินมาตรการ
รักษาเสถียรภาพค่าเงินที่ตรงจุด

- สนับสนุนให้ NR มาทำธุรกรรมในประเทศ (onshore) เช่น
โครงการ Non-Resident Qualified Company (NRQC)
- พัฒนาระบบติดตามพฤติกรรมของนักลงทุนที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพเงินบาท เช่น การลงทะเบียนเพื่อซื้อขายตราสารหนี้
(Bond Investor Registration)

ระบบนิเวศ อัตราแลกเปลี่ยนใหม่ แก้ปัญหาโครงสร้าง ตลาดอัตราแลกเปลี่ยน และส่งเสริมศักยภาพ ของผู้ประกอบการ และนักลงทุนไทย

แก้ปัญหาโครงสร้างตลาดอัตราแลกเปลี่ยนอย่างยั่งยืน และส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการและนักลงทุนไทยในตลาดโลก

ในปี 2564 ธปท. ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ผ่านการผลักดันให้เกิดระบบนิเวศตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem) โดยมีหัวใจสำคัญ คือการปรับกฎเกณฑ์การดูแลเงินทุนเคลื่อนย้ายให้มีความสมดุลระหว่างการไหลเข้าและไหลออกของเงินทุนมากขึ้น จากเดิมที่ผ่อนปรนให้เงินทุนไหลเข้าได้ง่าย แต่เข้มงวดไม่ให้เงินทุนไหลออก

การปรับกฎเกณฑ์ที่สมดุลมากขึ้นจะช่วยให้ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกลไกตลาดจะช่วยให้ค่าเงินปรับไปในทิศทางที่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยสามารถรองรับความผันผวนของตลาดการเงินโลกได้ดีขึ้นด้วย

ระบบนิเวศอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ไม่ได้มีแค่เรื่องการปรับสมดุลของเกณฑ์ดูแลการเคลื่อนย้ายเงินทุนเท่านั้น แต่ในรายละเอียดยังมีการปรับกฎเกณฑ์อื่นที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจและนักลงทุนไทยสามารถทำธุรกรรมในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนได้คล่องตัว มีประสิทธิภาพและง่ายขึ้น ดังนี้

1 การเปิดโอกาสให้ลงทุนหลักทรัพย์ ในต่างประเทศได้ง่ายเหมือนในประเทศ

ภายใต้ระบบนิเวศอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ นักลงทุนไทยสามารถกระจายการลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศได้ง่ายขึ้น ตั้งแต่การซื้อเงินตราต่างประเทศและฝากเข้าบัญชี ที่จะทำให้ได้อย่างเสรีผ่านบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ขยายเพดานการลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศโดยตรงสำหรับนักลงทุนรายย่อยให้สูงถึง 5 ล้านดอลลาร์ สรอ. ต่อปี และยกเลิกการจำกัดวงเงินการลงทุนสำหรับตัวแทนในไทย ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะช่วยให้นักลงทุนไทยมีทางเลือกในการกระจายการลงทุนให้เหมาะสมกับความต้องการได้มากขึ้น

นอกจากนี้ ธปท. ยังสนับสนุนให้มีการนำหลักทรัพย์ต่างประเทศมาซื้อขายในไทยมากขึ้น เช่น กองทุนรวมดัชนี (Exchange-traded fund: ETF) และตราสารที่แสดงสิทธิการฝากหลักทรัพย์ (Depositary Receipt: DR) ที่อ้างอิงหลักทรัพย์ต่างประเทศ โดยเปิดให้บริษัทหลักทรัพย์และธนาคารพาณิชย์ทำได้ไม่จำกัดวงเงิน รวมถึงการซื้อขายทองคำในสกุลเงินดอลลาร์ สรอ. ที่สามารถทำได้อย่างสะดวกผ่านช่องทางออนไลน์กับผู้ให้บริการที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักลงทุนรายย่อยในการลงทุนสินทรัพย์ที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศทั้งในและนอกประเทศ

2 การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยบริหาร ความเสี่ยงค่าเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความผันผวนของค่าเงิน เป็นความเสี่ยงที่เห็นชัดที่สุดอย่างหนึ่งของคนทำธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ เมื่อเงินบาทแข็งค่า ผู้ส่งออกก็จะมีส่วนต่างกำไรที่ลดลง ในทางตรงกันข้ามหากเงินบาทอ่อนค่า ผู้นำเข้าก็จะมีต้นทุนนำเข้าสินค้าที่สูงขึ้น นอกจากนี้ หากค่าเงินมีความผันผวนสูง ก็จะทำให้ราคาซื้อขายผันผวนและอาจส่งผลต่อยอดขายได้

ภายใต้ระบบนิเวศอัตราแลกเปลี่ยนใหม่นี้ ผู้ประกอบการสามารถป้องกันความเสี่ยงค่าเงินได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น โดย ธปท. อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อ

- 1) ลดความซับซ้อนของหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน
- 2) ขยายให้ใช้ประมาณการในการบริหารความเสี่ยงจากเดิม 1 ปีเป็นไม่จำกัด
- 3) ขยายขอบเขตให้ผู้ประกอบการที่เสมือนมีการนำเข้าส่งออก หรือกลุ่มที่มี indirect exposure (เช่น การเป็น supply chain ให้กับผู้ส่งออก หรือการมี FX-linked และการทำ balance-sheet hedging) สามารถบริหารความเสี่ยงได้
- 4) ขยายขอบเขตให้กิจการในเครือสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยสามารถใช้วงเงิน FX ของบริษัทแม่บริหารความเสี่ยง FX ได้

5) ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้กระบวนการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าและทราบถึงความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของลูกค้า (know-your-business) ทดแทนการตรวจด้วยเอกสารหลักฐาน

6) ลดข้อจำกัดการซื้อ-ขาย-โอนเงินตราต่างประเทศทั้งในและต่างประเทศให้สะดวกขึ้นอีกด้วย

3

**การส่งเสริมการแข่งขันเพื่อให้
การกำรธุรกรรมอัตราแลกเปลี่ยน
มีต้นทุนต่ำลง และมีผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์มากขึ้น**

ในปัจจุบันการแข่งขันในการให้บริการสำหรับธุรกรรมอัตราแลกเปลี่ยนถือว่าอยู่ในระดับต่ำ โดยกว่า 99% กระจุกตัวอยู่ที่ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นผลจากหลักเกณฑ์ปัจจุบันที่ยังจำกัดขอบเขตการให้บริการด้านอัตราแลกเปลี่ยนของ non-bank จนทำให้ค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมอัตราแลกเปลี่ยนของไทยสูงกว่าหลายประเทศในภูมิภาค

ปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างทบทวนภูมิทัศน์ (landscape) ของผู้ให้บริการ โดยจะพิจารณาขยายขอบเขตการบริการของกลุ่ม non-bank ให้ครอบคลุมมากขึ้น และสนับสนุนการเข้ามาของผู้เล่นรายใหม่ รวมถึงผลักดันให้เกิดนวัตกรรมทางการเงินที่ตอบโจทย์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การทำธุรกรรมออนไลน์หรือผู้ให้บริการที่เป็นแพลตฟอร์ม ทั้งนี้ เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถเข้าถึงบริการเพิ่มขึ้น มีตัวเลือกในการทำธุรกรรมมากขึ้น รวมถึงมีต้นทุนการทำธุรกรรมที่ต่ำลง ทั้งด้านค่าธรรมเนียมและระยะเวลาการทำธุรกรรม

4

**การส่งเสริมให้ตลาดอัตราแลกเปลี่ยน
ในประเทศมีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น**

ปัจจุบันตลาดอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินบาทในต่างประเทศมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกับตลาดในประเทศ และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ค่าเงินบาทมีความผันผวนสูงตามปัจจัยต่างประเทศ อีกทั้งยังลดทอนประสิทธิภาพและความสามารถในการบริหารจัดการค่าเงินของธนาคารกลางอีกด้วย

ธปท. ผลักดันให้กลุ่มที่ไม่ได้พำนักถาวรในประเทศ (non-resident) สามารถทำธุรกรรมในประเทศได้เสรีมากขึ้น เพื่อเพิ่มสภาพคล่องของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนในประเทศ เพิ่มขีดความสามารถในการติดตาม อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาระบบวิเคราะห์ติดตามและเครื่องมือใหม่ที่สามารถรองรับสถานการณ์วิกฤตได้อย่างตรงจุด เพื่อให้ตลาดการเงินมีเสถียรภาพและการเคลื่อนไหวของค่าเงินไม่เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

**ภายใต้ระบบเศรษฐกิจการเงินโลก
ที่ผันผวนและไม่แน่นอน การปรับ
ระบบนิเวศอัตราแลกเปลี่ยนใหม่
เป็นการเปลี่ยนเชิงโครงสร้างครั้งสำคัญ
ที่ไม่เพียงแต่จะสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทย
มีเสถียรภาพมากขึ้นเท่านั้น หากแต่
ยังช่วยลดล็อกศักยภาพการกระจาย
ความเสี่ยงให้กับนักลงทุนไทยและ
เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของผู้ประกอบการไทยในตลาดโลกด้วย**

Media Briefing เรื่อง FX ecosystem

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินสำรองทางการ

เศรษฐกิจการเงินโลกในปี 2564 เคลื่อนไหวผันผวนตามสามปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจากสถานการณ์โรคระบาดที่เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องและมีความแตกต่างกันมากขึ้นระหว่างกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วกับกลุ่มเศรษฐกิจตลาดเกิดใหม่ ตามความสามารถในการบริหารสถานการณ์โควิดที่ไม่เท่ากัน (2) ความเสี่ยงเงินเฟ้อจากข้อจำกัดด้านอุปทาน รวมถึงวิกฤตพลังงานที่ผลักดันให้ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ปรับตัวสูงขึ้น และ (3) ความไม่แน่นอนของการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลางหลัก โดยเฉพาะธนาคารกลางสหรัฐฯ ซึ่งอาจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเร็วกว่าการคาดการณ์ของตลาดเพื่อควบคุมอัตราเงินเฟ้อ หลังจากได้เริ่มลดระดับการผ่อนคลายนโยบายการเงินในช่วงปลายปี และเป็นปัจจัยกดดันราคาตราสารหนี้ทั่วโลก

ธปท. ติดตามพัฒนาการเศรษฐกิจการเงินโลกดังกล่าวอย่างใกล้ชิด และทยอยปรับพอร์ตการลงทุนด้วยความระมัดระวังในการบริหารเงินสำรองทางการ โดยใช้หลักการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคงปลอดภัย และสภาพคล่องสูง รวมถึงให้ผลตอบแทนที่ดีภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงและหลักเกณฑ์การลงทุนที่กำหนดโดยคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ธปท. เน้นการลงทุนแบบกระจายความเสี่ยง และเพิ่มความหลากหลายของการลงทุน โดยพิจารณาเพิ่มจำนวนประเทศและสินทรัพย์ที่ลงทุนได้ รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์การลงทุนใหม่ ๆ อยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ ธปท. ดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้การบริหารเงินสำรองทางการเท่าทันมาตรฐานสากล และได้เริ่มศึกษาและพัฒนากรอบการลงทุนเพื่อความยั่งยืน (sustainable investment) หรือการลงทุนที่คำนึงถึงการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (Environmental, Social and Governance: ESG) ด้วย

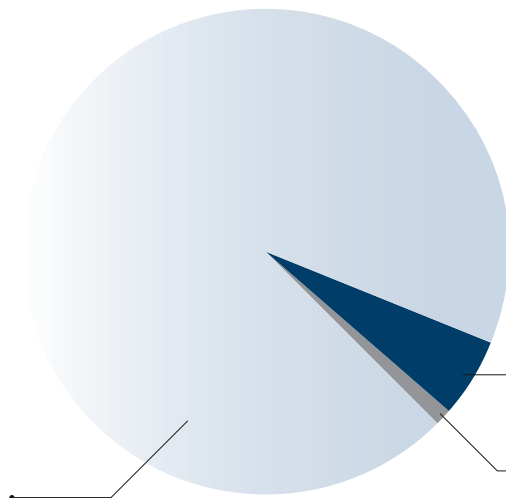
เงินสำรองระหว่างประเทศ ถือได้หลายรูปแบบ

ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ แบงก์ชาติดำเนินการอย่างรอบคอบยึดหลักมาตรฐานสากลคือความมั่นคง สภาพคล่องและมีพร้อมใช้ และให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบที่รัดกุม และที่สำคัญมีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ

93.8%

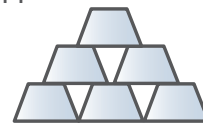
เงินตราและสินทรัพย์ สกุลต่างประเทศ*

(สกุลเงินหลักและสกุลเงินของประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่กว่า 10 สกุลเงิน)

5.3%

ทองคำ

1%

เงินสำรอง
ที่ IMF

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ พ.ศ. 64

*กระจายตามสัดส่วนการค้าขายระหว่างประเทศของไทยและเพื่อกระจายความเสี่ยงการลงทุน

การดำเนินงานด้านอุปทานและโครงสร้างเศรษฐกิจ

การดำเนินงานด้านอุปทานและโครงสร้างเศรษฐกิจของ ธปท. มีวัตถุประสงค์ในการติดตาม วิเคราะห์ และจับชีพจรภาคเศรษฐกิจจริง ตลอดจนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะพฤติกรรมของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างใกล้ชิด ครอบคลุม แม่นยำ และทันการณ เพื่อนำเอาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจดำเนินนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจผ่านการผลักดันเชิงนโยบายที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (stakeholders) ทั้งในมิติสาขาเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิตภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และตลาดแรงงาน และมีพื้นที่ผ่านการทำงานของสำนักงานตัวแทน ธปท. ในภูมิภาคทั้ง 3 แห่ง คือ สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้⁷

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์และติดตามภาวะเศรษฐกิจจริงมีส่วนช่วยประกอบการวางแผนและการตัดสินใจของประชาชนและภาคธุรกิจด้วย โดยในปี 2564 ธปท. ได้ยกระดับการติดตามและการวิเคราะห์เศรษฐกิจเพิ่มเติม ทั้งในมิติเชิงสาขาเศรษฐกิจและเชิงพื้นที่ เพื่อให้มีข้อมูลและเครื่องมือที่สอดคล้องกับสถานการณ์และความท้าทายที่เกิดขึ้น ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจนโยบายการเงินที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ทันต่อเหตุการณ์และมีความเหมาะสม ตลอดจนมีการผลักดันเชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยปลดล็อกข้อจำกัดในการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในระยะยาวได้ ดังนี้

01

มิติเชิงสาขาเศรษฐกิจ

ในการจับชีพจรการผลิตภาคเกษตรให้รวดเร็ว ครอบคลุม และแม่นยำมากขึ้น ธปท. ได้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ปรับปรุงกระบวนการประมาณการผลผลิตของพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการประเมินสภาพรายได้ของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานที่มีสัดส่วนใหญ่ในระบบเศรษฐกิจ โดยนำข้อมูลใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพสูงเข้ามาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยเฉพาะข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม อาทิ ข้อมูลความเสียหายแล้งของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) ซึ่งสามารถสะท้อนความเสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งรายพื้นที่ได้ ข้อมูลปริมาณน้ำในเขื่อนของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ซึ่งช่วยชี้ความเพียงพอของน้ำสำหรับการเกษตร และข้อมูลราคาสินค้าเกษตรที่มีความละเอียดสูงของ สศก. ซึ่งเพิ่มมิติรายพื้นที่และความถี่ เพื่อช่วยสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของราคาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ ธปท. ยังได้นำเครื่องมือสมัยใหม่ โดยเฉพาะ machine learning มาช่วยเพิ่มความแม่นยำในการประมาณการผลผลิตการเกษตรอีกทางหนึ่งด้วย

⁷ ได้แก่ สำนักงานภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่น และสำนักงานภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา

ในด้านตลาดแรงงาน การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างรุนแรง กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หยุดชะงักส่งผลให้ภาคธุรกิจจำนวนมากตัดสินใจลดต้นทุนด้านแรงงาน โดยลดการจ้างงานหรือลดชั่วโมงทำงาน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของแรงงาน ธปท. จึงได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงรายได้ของแรงงานเปรียบเทียบกับก่อนการระบาดของโรคโควิด 19 โดยจำแนกตามสถานะของแรงงานและสาขาเศรษฐกิจ รวมถึงติดตามพลวัตและการย้ายถิ่นของแรงงานจากข้อมูลผู้ให้บริการสัญญาณโทรศัพท์ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มแรงงาน ซึ่งจะช่วยให้ทางการสามารถออกแบบและผลักดันนโยบายช่วยเหลือแรงงานได้อย่างเหมาะสมและตรงจุด นอกจากนี้ ธปท. ยังอาศัยข้อมูลการชำระหนี้ เพื่อนำมาเสริมการติดตามแรงงานกลุ่มลูกจ้างรายได้สูงและผู้ประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนการใช้ข้อมูล social listening ที่รวบรวมจากสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ และมีข้อมูลเป็นรายวัน มาเพิ่มความครอบคลุมและความเร็วในการสะท้อนความเชื่อมั่นการจับจ่ายใช้สอยของผู้บริโภคและความเชื่อมั่นด้านการจ้างงาน

สำหรับภาคอุตสาหกรรม นอกจากการติดตามภาวะการผลิตภาคอุตสาหกรรมผ่านดัชนีอุตสาหกรรมตามปกติแล้ว ธปท. ยังได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้นที่จะส่งผลกระทบต่อรายได้ของภาคธุรกิจและแรงงาน อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในภาคการผลิต ที่จะส่งผลต่อทิศทางของภาคอุตสาหกรรมในระยะต่อไป พร้อมทั้งมีงานศึกษาเชิงลึกในประเด็นที่กำลังอยู่ในกระแส อาทิ การเปลี่ยนผ่านของอุตสาหกรรมยานยนต์สู่ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) และการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เช่น อุตสาหกรรม future food และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้การจับชีพจรภาคอุตสาหกรรมเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

64

นอกจากนี้ ในด้านภาคบริการ ซึ่งเป็นสาขาเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รุนแรงกว่าสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ธปท. ได้พัฒนาเครื่องมือในการติดตามกิจกรรมในภาคบริการเพิ่มเติม โดยอาศัยข้อมูลที่มีความถี่สูงขึ้น อาทิ ข้อมูลการชำระหนี้ที่ช่วยให้เห็นภาพการใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ และข้อมูลระยะเวลาการใช้แอปพลิเคชันในการรับบริการหรือทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคบริการต่าง ๆ อาทิ ระยะเวลาในการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันสำหรับการจองที่พักแรมและการสั่งอาหารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อให้ครอบคลุมและสามารถติดตามภาวะภาคบริการได้ดีมากยิ่งขึ้น

ในการจับชีพจรเศรษฐกิจ นอกจากข้อมูลสถิติหรือตัวเลขแล้ว ธปท. ยังอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพจากการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกับภาคธุรกิจผ่านโครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจ (Business Liaison Program: BLP) ที่ทำต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2547 เพื่อฟังเสียงสะท้อนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ประกอบการและหน่วยงานของรัฐ โดยนำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ และนำเสนอ กนง. เพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินนโยบายการเงิน ขณะเดียวกัน BLP ยังเป็นอีกหนึ่งช่องทางของ ธปท. ในการสื่อสารแนวทางการดำเนินนโยบายและมาตรการทางการเงินต่าง ๆ รวมถึงเป็นโอกาสในการรับฟังมุมมอง ข้อกังวล หรือข้อเสนอแนะของประชาชนและภาคธุรกิจที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ตลอดจนรับทราบถึงการปรับตัวที่แตกต่างกัน ทั้งในสาขาอาชีพและสาขาเศรษฐกิจ เพื่อนำมาประกอบการออกแบบหรือปรับปรุงนโยบายและมาตรการทางการเงินของ ธปท. ให้เหมาะสมและตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด โดยในปี 2564 ธปท. ได้ลงพื้นที่พูดคุยกับผู้ประกอบการภาคธุรกิจมากกว่า 900 ราย และครอบคลุมสาขาเศรษฐกิจสำคัญ อาทิ ภาคการค้า ภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคอสังหาริมทรัพย์

ธปท. ยังร่วมมือกับผู้ประกอบการ พัฒนาเครื่องชี้เศรษฐกิจใหม่ที่ลงลึกรายสาขาธุรกิจ ได้มากขึ้นและครอบคลุมพื้นที่เพิ่มขึ้น ได้แก่

(1) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการที่พักแรม (Hotel business operator Sentiment Index: HSI) ร่วมกับสมาคมโรงแรมไทย ที่ช่วยสะท้อนภาวะธุรกิจโรงแรมเป็นรายจังหวัด

(2) ผลสำรวจความเชื่อมั่นทางธุรกิจเฉพาะกิจ (Business Sentiment Index (BSI) Covid) ที่เป็นการติดตามสถานการณ์และการปรับตัวของผู้ประกอบการในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

(3) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการค้าปลีก (Retailer Sentiment Index: RSI) ที่ต่อยอดโครงการที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2562 ร่วมกับสมาคมผู้ค้าปลีกไทยและร้านค้าตามหัวเมืองใหญ่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมธุรกิจร้านอาหารและผู้ประกอบการค้าปลีกในต่างจังหวัดเพิ่มขึ้น

(4) ดัชนีความเชื่อมั่นครัวเรือนฐานราก (Relationship Manager Sentiment Index: RMSI) ที่สะท้อนความเชื่อมั่นของครัวเรือนฐานรากทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองในมิติของภาวะความเป็นอยู่ ผ่านการตอบแบบสำรวจของผู้จัดการสาขาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และธนาคารออมสินทั่วประเทศ นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ธปท. ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาดัชนีความเชื่อมั่นภาคก่อสร้าง (Construction Sentiment Index: CSI) ร่วมกับสมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยที่ช่วยสะท้อนภาพธุรกิจก่อสร้าง ซึ่งคาดว่าจะเริ่มเผยแพร่ได้ในปี 2565

02

บีทีเซ็งพื้นที่

สำนักงานภาคทั้ง 3 แห่งของ ธปท. ซึ่งเปรียบเสมือนธนาคารกลางในแต่ละภูมิภาค มีบทบาทสำคัญในการติดตาม วิเคราะห์ และจับชีพจรเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ โดยอาศัยทั้งข้อมูลเชิงสถิติและเชิงคุณภาพ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจและความใกล้ชิดกับพื้นที่ มาช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน และนโยบายทางการเงินต่าง ๆ ของ ธปท. ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและตรงจุดในระดับภูมิภาค

โดยในช่วงการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีความจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและเครื่องมือที่รวดเร็วและทันการณ์มากขึ้น ธปท. จึงได้ยกระดับการติดตามภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจภูมิภาค ตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่เพิ่มเติม ด้วยการพัฒนาเครื่องชี้ใหม่ภายใต้ชื่อ BOT Regional Activity Tracker (BOT RAT) โดยอาศัยข้อมูลที่มีความถี่และความเร็วสูง เช่น Facebook Movement Range ที่สะท้อนการเคลื่อนที่ของประชาชนในภูมิภาคในระดับรายอำเภอ ดัชนีสะท้อนการเดินทางทางบกที่สะท้อนภาวะการท่องเที่ยวในภูมิภาคผ่านการเดินทางโดยยานพาหนะ 4 ล้อ ดัชนีสะท้อนภาคการขนส่งสินค้าที่ช่วยชี้การขนส่งและการค้าในพื้นที่ของรถบรรทุก 6-10 ล้อ จากกล้องวงจรปิดแบบ real-time บนทางหลวงแผ่นดิน และดัชนีการซื้อสินค้าออนไลน์ที่สะท้อนความสนใจของประชาชนในภูมิภาคในการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยสะท้อนทิศทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีและยังตอบโจทย์ภาคธุรกิจในการนำไปประกอบการวางแผนธุรกิจในระยะข้างหน้า รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปที่สนใจอีกด้วย

นอกจากนี้ ธปท. สำนักงานภาคยังมีบทบาทในการช่วยเหลือและพัฒนาพื้นที่ โดยการช่วยคิด ให้มุมมอง พร้อมทั้งคำแนะนำและคำปรึกษาในประเด็นเศรษฐกิจการเงินที่เชื่อมโยงและเป็นประโยชน์กับภูมิภาค ทั้งในมิติของการช่วยเหลือและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและภาคธุรกิจ และในมิติของการสนับสนุนให้เศรษฐกิจภูมิภาคสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ธปท. ได้จัดทำบทวิเคราะห์วิจัยและงานศึกษา ทั้งในรูปแบบสั้นและเชิงลึก เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่จะนำไปช่วยพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค โดยบทวิเคราะห์วิจัยแบบสั้นจะเน้นประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจ เช่น plant-based meat ที่จะยกระดับอุตสาหกรรมอาหารของไทยและโลก และรถไฟจีน-ลาวที่มีนัยต่อเศรษฐกิจไทย เพื่อให้การวิเคราะห์ทันต่อเหตุการณ์และเป็นประโยชน์ในช่วงเวลานั้น ๆ สำหรับงานศึกษาวิจัยเชิงลึก จะเน้นประเด็นที่จะเกิดขึ้นหรือมีผลกระทบในระยะยาวมากขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจภูมิภาค ซึ่งบทความและงานศึกษาเหล่านี้อยู่ในรูปแบบที่อ่านและเข้าถึงได้ง่าย โดยมีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของ ธปท. พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสอบถามและแลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้ทำการศึกษาได้

03

การผลักดันเชิงนโยบาย

ในช่วงที่ผ่านมา ธปท. ได้มีส่วนร่วมผลักดันนโยบาย เพื่อนำไปสู่การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจร่วมกับ stakeholders ใน 4 ด้านหลัก คือ

3.1 ด้านเกษตร

ธปท. ได้ริเริ่มโครงการนำร่อง Social Lab โดยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 4 แห่ง ได้แก่ กรมการข้าว ธ.ก.ส. บริษัทคิว บ็อคซ์ พอยท์ จำกัด^๘ และบริษัท สตุก จำกัด^๙ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกรให้มาเพาะปลูกข้าวแบบถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยนำเอาเทคโนโลยีการบริหารจัดการฟาร์มสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในแต่ละขั้นตอนเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตภาพ ซึ่งจะส่งผลให้รายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ยังสามารถต่อยอดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร (credit scoring) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเพาะปลูกตามหลักวิชาการมากขึ้นนอกเหนือจากปัจจัยทางกายภาพอื่น ๆ อาทิ ความเสี่ยงภัยแล้งและปริมาณน้ำสำหรับทำการเกษตรที่ ธปท. และ ธ.ก.ส. ได้ร่วมกันผลักดันในช่วงก่อนหน้า

นอกจากนี้ ธปท. ยังเชื่อมโยงการทำงานและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) โครงการพัฒนาพื้นฐานข้อมูลเกษตรกรระดับครัวเรือนร่วมกับ ธ.ก.ส. สศก. กรมส่งเสริมการเกษตร และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center: NECTEC) เพื่อช่วยให้การออกแบบนโยบายที่เกี่ยวข้องทำได้เหมาะสมและตรงจุด

^๘ บริษัท คิว บ็อคซ์ พอยท์ จำกัด เป็นผู้พัฒนาแอปพลิเคชันฟาร์มอัจฉริยะบนสมาร์ตโฟนเพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการผลิตข้าว ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
^๙ บริษัท สตุก จำกัด เป็นผู้ริเริ่มเอาแนวคิดการปลูกข้าวตามหลักวิชาการมาทดลองในพื้นที่เป็นกลุ่มแรก ๆ ซึ่งประสบผลสำเร็จและเป็นตัวอย่างการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่ดีในการเชื่อมโยงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายกับตลาด ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้อย่างยั่งยืน

3.2 ด้านแรงงาน

ธปท. ได้ต่อยอดการปรับโครงสร้างตลาดแรงงาน โดยร่วมกับหน่วยงานพันธมิตร อาทิ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กระทรวงแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสภาพัฒน์ฯ จัดทำ white paper การปรับโครงสร้างตลาดแรงงาน ซึ่งถอดบทเรียนการพัฒนาตลาดแรงงานของต่างประเทศ และจัดทำข้อเสนอกลไกการพัฒนาตลาดแรงงานไทย ทั้งในมิติโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล การใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจ และการสร้างความร่วมมือในการดำเนินการระหว่างหน่วยงาน โดยได้ผลักดันสู่การนำไปประกอบการออกแบบนโยบายที่เฉพาะเจาะจงและช่วยเหลือแรงงานได้ตรงจุดมากขึ้น ผ่านการใช้งานระบบ E-Workforce Ecosystem ที่เชื่อมโยงข้อมูลการพัฒนาทักษะ การหางาน และการรับสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน

3.3 ด้านการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน

ธปท. เล็งเห็นว่า ความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมรองรับแรงงานคืนถิ่นและสร้างรากฐานในการพัฒนาประเทศ จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เศรษฐกิจไทยสามารถรองรับความไม่แน่นอนและความผันผวนในสถานการณ์วิกฤตได้ ธปท. จึงร่วมกับสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ทบทวนกลไกของกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund) ซึ่งเคยช่วยสร้างงานสร้างอาชีพหลังวิกฤตการเงินเอเชียปี 2540 ให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน โดยส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการบริหารโครงการของภาคเอกชน ความเข้าใจต่อความต้องการในพื้นที่ของชุมชน ความร่วมมือของข้าราชการและมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ตลอดจนการมีส่วนร่วมของภาคการเงินในการบริหารจัดการความเสี่ยงของโครงการ โดยอยู่ระหว่างขับเคลื่อนให้เกิดการใช้งานดังกล่าว

3.4 ด้านการเสนอแนวทางการวัดผลสัมฤทธิ์ของการนำแผนพัฒนาในระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ

ธปท. ดำเนินการร่วมกับสภาพัฒน์ฯ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนาตัวชี้วัดสำหรับการยกระดับผลผลิตการผลิตรวม (total factor productivity) โดยใช้ข้อมูลภาคธุรกิจและการเงิน ร่วมกับข้อมูลจากแบบสำรวจและข้อมูลทะเบียนต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นเครื่องชี้ผลลัพธ์และผลกระทบ เพิ่มเติมจากตัวชี้วัดด้านกระบวนการที่ภาคราชการจัดทำอยู่ เพื่อเชื่อมโยงแผนงานในระดับนโยบายและปฏิบัติการ ตลอดจนใช้เป็นตัวชี้วัดติดตามผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

การลงพื้นที่แนะนำเกษตรกรจังหวัด
ขอนแก่นใช้แอปพลิเคชันฟาร์มทูเดย์
หนึ่งในโครงการ Social lab

การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน

01

การออกหลักเกณฑ์และแนวโยบายกำกับดูแลสถาบันการเงิน

ธปท. ออกและปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงิน โดยคำนึงถึงสถานการณ์เศรษฐกิจที่ยังคงเปราะบางและมีความไม่แน่นอนสูง เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 เพื่อให้สถาบันการเงินมีการช่วยเหลือลูกหนี้ที่เหมาะสม ควบคู่กับดูแลให้สถาบันการเงินมีความมั่นคงและมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี ตลอดจนส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่จะเปลี่ยนไปในอนาคต

ทั้งนี้ ธปท. ติดตามประสิทธิผลของหลักเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงทิศทางการกำกับดูแลให้เหมาะสมภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ โดยยึดหลักการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม ดังนี้

1.1 การกำกับดูแลสถาบันการเงินในช่วงสถานการณ์โควิด 19

1) การกำกับดูแลด้านการจัดชั้นและการกันเงินสำรอง

ธปท. ขยายระยะเวลาผ่อนปรนหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองไปจนถึงสิ้นปี 2566 จากเดิมสิ้นสุดในปี 2564 เพื่อจูงใจให้สถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีการช่วยเหลือลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนให้สถาบันการเงินปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระยะยาวที่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ด้วยการช่วยลดภาระให้กับลูกหนี้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการขยายระยะเวลาการชำระหนี้เพียงอย่างเดียว โดยผ่อนปรนให้สถาบันการเงินสามารถปรับการจัดชั้นลูกหนี้ได้เร็วขึ้นหลังจากปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และจัดชั้นสินเชื่อใหม่เป็นสินทรัพย์และภาระผูกพันทางการเงินที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing หรือ stage 1) ได้ทันที หากพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ่ายชำระตามข้อตกลงหรือสัญญาใหม่ได้ ตลอดจนให้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของสินเชื่อที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และไม่ต้องกันเงินสำรองสำหรับวงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้

สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ธปท. ผ่อนปรนให้ปรับการจัดชั้นลูกหนี้เป็นปกติได้ทันทีหลังจากปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และให้คงการจัดชั้นลูกหนี้ต่อไปได้ในกรณีที่พักชำระหนี้ตามมติคณะรัฐมนตรี หรือพักชำระหนี้และลดดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้เอง

2) การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล

ธปท. ผ่อนปรนหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลเป็นการชั่วคราว เพื่อลดภาระและเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ลูกหนี้รายย่อย ดังนี้ (2.1) ลดอัตราค่าธรรมเนียมขั้นต่ำของบัตรเครดิตจนถึงสิ้นปี 2566 (2.2) ขยายเพดานวงเงินบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับลูกหนี้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนหรือกระแสเงินสดหมุนเวียนเฉลี่ยต่อเดือนในบัญชีเงินฝากต่ำกว่า 30,000 บาท และขยายเพดานวงเงินสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลจนถึง

สิ้นปี 2565 (2.3) ไม่จำกัดจำนวนผู้ให้สินเชื่อสำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ จนถึงสิ้นปี 2565 และ (2.4) ขยายระยะเวลาการชำระคืนสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลจนถึงสิ้นปี 2565

3) การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้อง (มาตรการ Loan-To-Value: LTV)

ธปท. ผ่อนปรนมาตรการ LTV เป็นการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ 20 ตุลาคม 2564 จนถึงสิ้นปี 2565 เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสในการซื้อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ที่มีศักยภาพ โดยขยายเพดานอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (LTV Ratio) เป็น 100% สำหรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย รวมถึงสินเชื่อเพื่อรีไฟแนนซ์ทุกสัญญาที่เดิมมี LTV Ratio ต่ำกว่า 100%

อย่างไรก็ตาม ธปท. จะยังคงติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อไม่ให้เกิดการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่เกินพอดีและการก่อหนี้เกินตัว

ประโยชน์ของเกณฑ์ใหม่

ทำไมต้องผ่อนเกณฑ์ ?

- ✓ เพื่อกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และ-พยุ่งการจ้างงานเพิ่มเติม
- ✓ สนับสนุนความต้องการซื้อที่อยู่อาศัยเพิ่มเติม โดยเฉพาะจากผู้ที่ยังมีกำลังซื้อ

ช่วยดึงเม็ดเงินใหม่เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจไทย และ-พยุ่งการจ้างงาน ผ่านภาคอสังหาริมทรัพย์ และ-ธุรกิจที่เกี่ยวข้องรวมกว่า 9.8% ของ GDP และมีการจ้างงานรวมกว่า 2.8 ล้านคน

ช่วยประชาชนที่ต้องการมีที่อยู่อาศัยเพิ่มเติม ตามไลฟ์สไตล์ที่เปลี่ยนไปหลังโควิด 19 และผู้ที่ยังมีกำลังซื้อสูง สามารถวงจนวนต่ำสุดได้ถึง 0% จากเดิมที่ต้องวงจนวนขั้นต่ำ 10-30% ของมูลค่าที่อยู่อาศัย

Bank of Thailand

4) นโยบายการจ่ายเงินปันผลของสถาบันการเงินประจำปี 2564

แม้ผลทดสอบภาวะวิกฤต (stress test) จะพบว่า ระบบสถาบันการเงินไทยยังคงมีเงินกองทุนในระดับที่สูงเพียงพอรองรับสถานการณ์ภายใต้ภาวะวิกฤตได้ แต่สถานการณ์โรคระบาดที่ยังคงยืดเยื้อและมีความไม่แน่นอนสูง ประกอบกับการที่สถาบันการเงินเป็นกลไกสำคัญในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้และสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในช่วงที่เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว ทำให้ ธปท. จำเป็นต้องมีมาตรการเชิงป้องกันเพื่อให้สถาบันการเงินมีเงินกองทุนที่เข้มแข็ง ดังนั้น ธปท. จึงกำหนดอัตราการจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลของสถาบันการเงินไม่ให้เกินอัตราการจ่ายในอดีต และไม่เกิน 50% ของกำไรสุทธิ ก่อนที่จะผ่อนปรนนโยบายการจ่ายเงินปันผลประจำปี โดยยกเลิกการกำหนดเพดานไม่ให้จ่ายเกินอัตราการจ่ายในอดีต แต่ยังคงเน้นย้ำให้สถาบันการเงินยึดหลักความระมัดระวังในการจ่ายเงินปันผลให้สอดคล้องกับฐานะและผลการดำเนินงาน ตลอดจนความเสี่งที่อาจเกิดขึ้นในระยะข้างหน้าด้วย

1.2 การกำกับดูแลความมั่นคงและการบริหารความเสี่ยงที่ดีของสถาบันการเงิน

1) การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์
ธปท. ปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินของบริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจและการบริหารความเสี่ยง โดยกำหนดขอบเขตการประกอบธุรกิจของบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้ประกอบธุรกิจทางการเงินได้ไม่เกินขอบเขตของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ กรณีบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจบริหารสินทรัพย์ ให้รับซื้อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เฉพาะจากบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของตนเอง และกรณีประกอบธุรกิจสนับสนุนสามารถให้บริการได้เฉพาะบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของตนเองเท่านั้น

ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวเป็นไปตามแนวนโยบายของ ธปท. ที่มุ่งเน้นให้ระบบสถาบันการเงินโดยรวมมีความมั่นคง มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

2) การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน บริษัทแม่ และบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจทางการเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับผู้ให้บริการทางการเงินอื่นที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. โดยเพิ่มลักษณะต้องห้ามให้ครอบคลุมการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจทางการเงินและระบบการชำระเงิน การปลอมแปลงตามประมวลกฎหมายอาญา และความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ รวมทั้งห้ามบุคคลที่เคยถูกถอดถอนจากการเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หุ้นส่วน ผู้จัดการ และผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจทางการเงินและระบบการชำระเงิน มาดำรงตำแหน่งในธุรกิจข้างต้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2564

นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับกระบวนการหารือและเสนอรายชื่อบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งก่อนยื่นขอความเห็นชอบ เพื่อลดภาระแก่สถาบันการเงิน โดยกำหนดให้หารือ ธปท. ก่อนเฉพาะกรณีที่จะแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งบุคคลดังกล่าวยังไม่เคยได้รับความเห็นชอบจาก ธปท. ให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในสถาบันการเงิน หรือบริษัทแม่ของสถาบันการเงินนั้นมาก่อน ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2564

3) การกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance)

ธปท. ออกแนวนโยบายการกำกับดูแลข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งองค์กร เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลในสถาบันการเงินมีคุณภาพ มีความมั่นคงปลอดภัยและมีความเป็นส่วนบุคคล รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานของการคุ้มครองข้อมูลและการรักษาผลประโยชน์ของลูกค้า โดยกำหนดหลักการกำกับดูแลข้อมูลไว้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) นโยบายการกำกับดูแลข้อมูล (2) โครงสร้างการกำกับดูแลข้อมูลตามหลัก three lines of defense (3) การบริหารจัดการตลอดวงจรชีวิตของข้อมูล (4) การรักษาความมั่นคงปลอดภัย และการรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และ (5) การบริหารจัดการประเด็นปัญหา ด้านข้อมูล ทั้งนี้ แนวนโยบายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กันยายน 2564

4) การซื้อหุ้นเพื่อการโอนกิจการทั้งหมดของธนาคารธนาชาติ จำกัด (มหาชน) มายังธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อให้การดำเนินกิจการมีความมั่นคงยิ่งขึ้น

การโอนกิจการของธนาคารธนาชาติ จำกัด (มหาชน) มายังธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2564 ภายใต้ชื่อ “ธนาคารทหารไทยธนาชาติ (TTB)” ซึ่งส่งผลให้ TTB มีขนาดใหญ่ขึ้น มีการทำธุรกรรมเชื่อมโยงกับสถาบันการเงินอื่นมากขึ้น รวมทั้งมีการให้บริการทางการเงินที่สำคัญในปริมาณสูงและมีลูกค้าจำนวนมาก ดังนั้น TTB จึงกลายเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีความสำคัญต่อระบบในประเทศ (Domestic Systemically Important Banks: D-SIBs) ภายใต้การประเมิน D-SIBs ประจำปี 2564 และต้องถูกกำกับดูแลเพิ่มเติมเช่นเดียวกับ D-SIBs¹⁰ แห่งอื่น เพื่อให้มั่นใจว่าธนาคารจะมีความมั่นคงแข็งแกร่งและสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง

สำหรับธนาคารธนาชาติ จำกัด (มหาชน) ได้คืนใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์และใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารรับอนุญาตแก่กระทรวงการคลังแล้ว และเปลี่ยนชื่อเป็น “บริษัททีบีซีไอ จำกัด (มหาชน)” แทน

5) การยกระดับการดำเนินการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ธปท. ออกหลักเกณฑ์กำกับดูแลเพิ่มเติมเพื่อยกระดับการดำเนินการตามพันธกิจของสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้มีประสิทธิภาพ มั่นคง ปลอดภัย และยั่งยืน ได้แก่ (1) การให้สินเชื่อเพื่อผู้สูงอายุโดยมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักประกัน (2) การให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์และช่องทางดิจิทัล (3) การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (4) การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจและการจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (5) การกำกับ การปฏิบัติตามกฎหมาย (6) การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (7) การจัดทำบัญชีและรายงานการเงิน และ (8) แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้อย่างยั่งยืน

71

1.3 การสนับสนุนประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน

1) การให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชี

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชี เพื่อลดภาระการดำเนินการที่ซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ ซึ่งยังคงหลักการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีทั้งในเรื่องคุณสมบัติและการรักษาความเป็นอิสระ โดยอนุญาตให้บริษัทลูกในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับและบริษัทที่ประกอบธุรกิจสนับสนุนสามารถใช้ผู้สอบบัญชีต่างสำนักงานสอบบัญชีกับสถาบันการเงินได้ รวมถึงให้บริษัทลูกในกลุ่ม solo consolidation ที่อยู่ในต่างประเทศถือปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ของหน่วยงานกำกับดูแลในต่างประเทศ โดยให้แจ้งรายชื่อผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีของบริษัทลูกดังกล่าวต่อ ธปท.

นอกจากนี้ ธปท. ได้ยกเลิกการแจ้งแต่งตั้งผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบแล้วต่อ ธปท. ก่อนนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น โดยให้แจ้งมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีประจำปีให้ ธปท. ทราบคราวเดียวภายหลังจากที่ได้จัดประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีนั้นแล้ว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565

¹⁰ ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

2) การเพิ่มช่องทางการจ่ายหรือชำระคืนเงินฝากสำหรับบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเออร์

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การรับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า โดยเพิ่มช่องทางให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเออร์สามารถจ่ายหรือชำระคืนเงินฝากผ่านการโอนเงินเข้าบัญชีผู้รับเงินตามที่บริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ และผู้รับเงินมีสัญญาตกลงร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษร จากเดิมที่ต้องจ่ายหรือชำระคืนเป็นเช็คหรือโอนผ่านบริการบาทเนตเท่านั้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 สิงหาคม 2564

3) การรับรองพนักงานและกรรมการชาวต่างประเทศที่ปฏิบัติงานในสถาบันการเงินและสำนักงานผู้แทน

ธปท. ได้ปรับปรุงกระบวนการและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับรองพนักงานและกรรมการชาวต่างประเทศของสถาบันการเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของระบบสถาบันการเงิน และลดภาระแก่สถาบันการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยปรับระยะเวลาการรับรองพนักงานและกรรมการชาวต่างประเทศที่เกินโควตาทั่วไปเป็นครั้งละไม่เกิน 5 ปี จากเดิมไม่เกิน 2 ปี ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2564

02

การกำกับตรวจสอบและวิเคราะห์สถาบันการเงิน

แม้จะอยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 แต่ ธปท. ยังคงให้ความสำคัญในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง (ongoing supervision) เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันการเงินมีความเข้มแข็งและสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการช่วยเหลือภาคธุรกิจและประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ธปท. ได้พัฒนาระบบงาน เครื่องมือต่าง ๆ และยกระดับการพัฒนาข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อรองรับการกำกับตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อติดตามประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญของสถาบันการเงินอย่างใกล้ชิดและทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (risk culture) ที่เข้มแข็งในระบบสถาบันการเงินให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ธปท. ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและร่วมกำหนดแนวทางการกำกับดูแลที่เหมาะสม

2.1 การทดสอบภาวะวิกฤต (supervisory stress test) ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธปท. ได้จัดให้มีการทดสอบภาวะวิกฤตของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยกำหนดให้ธนาคารประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่มีต่อผลการดำเนินงานฐานะทางการเงิน และความมั่นคง ทั้งในระดับธนาคาร (solo basis) และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (consolidated basis) รวมถึงฐานะสภาพคล่องของธนาคารในช่วงระยะเวลา 3 ปี (2564 - 2566) ภายใต้สถานการณ์จำลองทางเศรษฐกิจที่ ธปท. กำหนด (baseline scenario และ adverse scenario) ผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงมีเสถียรภาพ มีเงินกองทุนและสภาพคล่องเพียงพอรองรับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อสนับสนุนและยกระดับกระบวนการทดสอบภาวะวิกฤตของสถาบันการเงินเฉพาะกิจให้มีมาตรฐาน สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยกระดับการกำกับดูแลระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจในภาพรวมต่อไป

2.2 การประเมินและติดตามการกันเงินสำรองตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 (IFRS 9)

ธปท. ได้ติดตามความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย จากรายงานการจัดชั้นและกันเงินสำรองตาม IFRS 9 ทั้งในระดับธนาคารและกลุ่มธุรกิจทางการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากการจัดชั้น ค่าความน่าจะเป็นที่ลูกหนี้จะผิดนัดชำระหนี้ (Probability of Default: PD) ความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ (Loss Given Default: LGD) และเงินสำรอง รวมทั้งการตรวจสอบเชิงลึกเพื่อแจ้งประเด็นในเชิงพัฒนาและติดตามการปรับปรุงแบบจำลองของสถาบันการเงินต่าง ๆ ทั้งธนาคารพาณิชย์ไทย สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสถาบันการเงินมีกระบวนการและแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีเงินสำรองอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับความเสี่ยง

2.3 การพัฒนาเครื่องมือรองรับการกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่อง (ongoing supervision)

ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาข้อมูล ระบบงาน และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้การกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1) โครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน (Regulatory Data Transformation: RDT) สำหรับข้อมูลเครดิต

โครงการนี้เป็นการพัฒนาโครงสร้างการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน ในส่วนของการรายงานข้อมูลสินเชื่อและภาระผูกพัน เพื่อให้ ธปท. มีข้อมูลที่เพียงพอในการกำกับดูแลสนับสนุนการออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ และลดภาระการนำส่งข้อมูลของสถาบันการเงินในระยะยาว โดย ธปท. ได้ประชุมหารือกับสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่องเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการปรับแบบสร้างฐานข้อมูล (data model) ให้สอดคล้องกับโครงสร้างฐานข้อมูลของสถาบันการเงิน และเพื่อให้สถาบันการเงินเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการส่งข้อมูลดังกล่าวให้ ธปท. ต่อไป

2) การพัฒนาและปรับปรุงระบบงานเพื่อรองรับงานด้านการตรวจสอบสถาบันการเงินและระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านต่าง ๆ

ในปี 2564 ธปท. ได้พัฒนาและปรับปรุงระบบงานเพิ่มเติมเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์และกำกับดูแลสถาบันการเงิน โดยระบบที่ปรับปรุงและเริ่มใช้งานแล้ว ได้แก่ (1) ระบบติดตามความเสี่ยงด้านตลาด (market risk dashboard phase 3) เพื่อติดตามผลกำไรของแต่ละผลิตภัณฑ์ของสถาบันการเงิน (2) ระบบติดตามความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk dashboard phase 3) เพื่อวิเคราะห์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการแก้หนี้ตามมาตรการ ธปท. (3) ระบบติดตามคุณภาพการให้บริการทางการเงิน (market conduct phase 2.1) เพื่อติดตามข้อมูลการร้องเรียนของประชาชน และ (4) ระบบติดตามการให้บริการทางการเงิน (payment dashboard phase 2) เพื่อติดตามความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของผู้ให้บริการ

2.4 การยกระดับวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ออกแผนนโยบายเรื่อง วัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (risk culture) ของสถาบันการเงิน เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถาบันการเงินในการสร้าง วัฒนธรรมด้านความเสี่ยงที่เข้มแข็งในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ (1) การริเริ่มและผลักดันโดยผู้นำองค์กร (2) ความรับผิดชอบต่อความเสี่ยง (3) การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้เกิดการถ่วงดุลอย่างมีประสิทธิภาพ และ (4) การสร้างแรงจูงใจและการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้ ธปท. มีแผน จะเริ่มประเมินวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงของสถาบันการเงินในช่วงครึ่งหลังของปี 2565 เป็นต้นไป

2.5 การตรวจสอบและวิเคราะห์ฐานะการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ตารางจำนวนสถาบันการเงินที่ ธปท. ตรวจสอบ ในปี 2564

สถาบันการเงิน	จำนวนสถาบันการเงิน (แห่ง)	
	แผนตรวจสอบ ปี 2564	ตรวจสอบเสร็จแล้ว
ธนาคารพาณิชย์ไทย/ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย	14	14
บริษัทเงินทุน/บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	3	3
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ	7	7
สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	6	6
บริษัทบริหารสินทรัพย์	4	4
บริษัทที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและ/หรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน	4	4
รวม	38	38

ตลอดปี 2564 ธปท. ได้ตรวจสอบและออกหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบแก่สถาบันการเงินตามแนวทาง ongoing supervision โดยตรวจสอบ ณ ที่ทำการ ธปท. เป็นหลัก ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ (1) การติดตามการแก้ไขตามคำสั่งการจากการตรวจสอบครั้งก่อน (2) มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยและการแพร่ระบาดของโควิด 19 (3) บทบาทหน้าที่ของการกำกับดูแล (oversight function) (4) ฐานะความมั่นคง (5) คุณภาพลูกหนี้ และ (6) การส่งผ่านผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับลดอัตราเงินนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (FIDF) ไปยังลูกหนี้

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ตรวจสอบกระบวนการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงและเงินกองทุนของสถาบันการเงินให้เป็นไปตามประกาศ ธปท. เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสถาบันการเงินมีเครื่องมือบริหารความเสี่ยงและการคำนวณเงินกองทุนที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่มีอยู่

ในภาพรวม ระบบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจยังมีความมั่นคง โดยมีเงินกองทุน เงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง สามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้และสนับสนุนความต้องการสินเชื่อเพื่อรองรับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไปที่ยังมีความไม่แน่นอนสูงได้ ทั้งนี้ มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้และการผ่อนปรนเกณฑ์การจัดชั้นจะช่วยชะลอการด้อยลงของคุณภาพสินเชื่อของระบบสถาบันการเงินในอีกทางหนึ่งด้วย

2.6 การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

ตลอดปี 2564 ที่ผ่านมา ธปท. ทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกเป็นจำนวนมาก เพื่อให้การกำกับตรวจสอบและวิเคราะห์สถาบันการเงินมีประสิทธิภาพและราบรื่น ดังนี้

1) การประสานงานด้านการพัฒนากรอบการประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาวิกฤตในระบบการเงินระหว่างผู้กำกับดูแล

ธปท. ได้ร่วมกับคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) จัดทำคู่มือการแก้ไขปัญหาวิกฤตในระบบการเงินร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้กำกับดูแล (interagency playbook for crisis management) รวมถึงทำการทดสอบการประสานงานระหว่างกันตามสถานการณ์จำลองที่กำหนด

2) การประสานงานด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

ธปท. ร่วมหารือกับ ก.ล.ต. และ คปภ. เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการกำกับดูแล และข้อร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น ผลิตภัณฑ์กองทุนประกันภัย รวมทั้งกำหนดกระบวนการดำเนินการทางกฎหมาย ในการพิจารณาบทลงโทษ หากมีการทำผิดเกิดขึ้น

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นโยบายการขับเคลื่อนด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินมีทิศทางที่ชัดเจนและสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน เช่น การผลักดันประกาศคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ เรื่องอัตราค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการทวงถามหนี้ การให้ความเห็นต่อร่างประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถแทรกเตอร์ และเครื่องจักรกลการเกษตรเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาของ สคบ. และการส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) แก่ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

3) การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์

ธปท. ร่วมจัดทำและให้ความเห็นในการร่างกฎกระทรวง ตามมาตรา 89/2 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อออกเกณฑ์กำกับดูแลความเสี่ยงของสหกรณ์ ทั้งนี้ อยู่ระหว่างผลักดันให้มีผลบังคับใช้จำนวน 5 ฉบับ นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ศึกษาแนวทางการยกระดับโครงสร้างและเกณฑ์การกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงการยกระดับการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ และมีนัยสำคัญต่อระบบให้เข้มกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องธรรมาภิบาลและคุณภาพการกำกับตรวจสอบ

การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน

01

การดูแลเสถียรภาพระบบการชำระเงินและการจัดการระบบการชำระเงิน

การกำกับดูแลให้ระบบการชำระเงินมีเสถียรภาพ มั่นคง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคส่วนต่าง ๆ เป็นหนึ่งในพันธกิจของ ธปท. ที่ผ่านมา ธปท. ได้ดำเนินนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และการคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมทั้งเพื่อยกระดับการกำกับดูแลให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล การดำเนินงานสำคัญในปี 2564 มีดังนี้

1.1 การออกประกาศหลักเกณฑ์ที่รองรับการต่อ ยอดนวัตกรรมทางการเงิน

ธปท. ทบทวนเกณฑ์การกำกับดูแลภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ตามกรอบ Regulatory Impact Assessment (RIA) โดยได้รับฟังความเห็นและจัดทำแผนการปรับปรุงเกณฑ์เป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้นที่ปรับแก้ได้ทันทีหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมผ่านการจัดทำ Q&A ระยะปานกลางเป็นการปรับปรุงเกณฑ์ที่สามารถดำเนินการได้เสร็จภายในปี 2565 ส่วนระยะยาวเป็นการปรับปรุงเกณฑ์ในเชิงนโยบายที่ต้องมีการศึกษาและหารือความชัดเจนในระดับนโยบาย เพื่อให้เกณฑ์การกำกับดูแลเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง และเท่าทันกับพัฒนาการของเทคโนโลยีและความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ได้ออกหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่ **แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))** ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2565 เพื่อให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการกำหนดกระบวนการรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าอย่างเพียงพอเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า ช่วยเพิ่มความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือรองรับการทำธุรกรรมชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างพิจารณาปรับปรุงแนวนโยบายการใช้ Thai Standard QR code ให้รองรับธุรกรรมการชำระเงินรูปแบบใหม่ เช่น MyPromptQR การต่อ ยอดการเชื่อมโยงบริการการชำระเงินด้วย QR payment ระหว่างประเทศ และการออกหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (ICAS) ที่ดำเนินการโดยภาคเอกชน เพื่อดูแลให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเพียงพอเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงิน

อีกทั้ง ธปท. ได้สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและนวัตกรรมทางการเงินด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภายใต้ regulatory sandbox ที่เอื้อให้ผู้ประกอบธุรกิจทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่อินstitutionการเงิน (non-bank) สามารถทดสอบการให้บริการด้วยเทคโนโลยีใหม่กับลูกค้าจริงได้ในวงจำกัด เพื่อควบคุมความเสี่ยงและติดตามประเมินผลจาก ธปท. อย่างใกล้ชิดก่อนออกให้บริการในวงกว้าง รวมทั้งได้ออกแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการให้บริการทางการเงิน เพื่อให้ผู้ให้บริการนำไปใช้ในการให้บริการตามความเหมาะสม

หนึ่งประเด็นสำคัญที่ ธปท. ได้มีการจัดทำและประกาศแนวปฏิบัติและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ **แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ในการให้บริการทางการเงิน** โดย ธปท. เห็นความสำคัญและโอกาสของการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมทางการเงินและระบบการเงินของประเทศไทย โดยจุดเด่นสำคัญของบล็อกเชนคือ การบริหารจัดการข้อมูลในเครือข่ายที่มีความปลอดภัย น่าเชื่อถือ ถูกปลอมแปลงแก้ไขได้ยาก และช่วยลดขั้นตอนการทำงาน ทำให้ลดต้นทุนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และนำไปพัฒนาบริการทางการเงินได้หลากหลาย

ในปัจจุบันภาคการเงินของไทยมีการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้มากขึ้น เช่น การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลธุรกรรมการเงิน การโอนเงินระหว่างประเทศ การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินต่าง ๆ โดย ธปท. ได้ออกแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน ในการให้บริการทางการเงิน เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2564 เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจภาคการเงินใช้อ้างอิงในการนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ โดยยังมีการดูแลความเสี่ยงของเทคโนโลยีอย่างรัดกุม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยแก่ประชาชนผู้ใช้บริการทางการเงิน

แนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ในการให้บริการทางการเงิน

Blockchain Business Application

มีความเข้าใจ Blockchain ในแง่รูปแบบธุรกิจ ประโยชน์ และข้อจำกัดของเทคโนโลยี

- วิเคราะห์ Feasibility Assessment
- กำหนดกลยุทธ์การนำ Blockchain มาใช้ในธุรกิจ
- ประเมินต้นทุนและความคุ้มค่าของการใช้ Blockchain
- คัดเลือกแพลตฟอร์ม Blockchain ให้เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจ

Blockchain Governance

มีแนวทางกำกับดูแล Blockchain อย่างมีประสิทธิภาพ

- กรณีเป็นสมาชิกในเครือข่าย Blockchain
- กำกับดูแลโครงการ Blockchain ให้สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจและความเสี่ยง
  - ฝ้าระวังเหตุการณ์ทุจริต
  - บริหารความเสี่ยงโดยครอบคลุม 3rd Party

- กรณีเป็นผู้ดูแลเครือข่าย Blockchain
- กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเครือข่าย
  - มีมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย
  - มีมาตรฐานการบริหารจัดการสมาชิก
  - มีแผนรับมือภัยคุกคามไซเบอร์

IT Risk Management

บริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ที่เกี่ยวกับ Blockchain อย่างรัดกุม

- ออกแบบและพัฒนา Blockchain ให้ปลอดภัย
- ทดสอบความปลอดภัยของ Blockchain อย่างสม่ำเสมอ
- ควบคุมการเข้าถึง Blockchain อย่างรัดกุม
- รักษาความลับและสำรองข้อมูล On-chain และ Off-chain ตามระดับความสำคัญ
- ดูแลกฎเกณฑ์เข้ารหัสใน Blockchain
- ติดตามรายการธุรกรรมและ Log
- มีแผน BCP และ IT DRP สองฝั่ง

Legal Risk Management

ดูแลข้อมูลส่วนบุคคลบน Blockchain โดยคำนึงถึงสิทธิและความเป็นส่วนตัว

- มีข้อตกลงร่วมกันระหว่างสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องในเครือข่าย
- เก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลแบบ Off-chain
- ประเมิน Data Protection Impact Assessment
- การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น AML/CFT PDPA

1.2 การกำกับและตรวจสอบผู้ประกอบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ธปท. กำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 ได้ดำเนินการตรวจสอบผู้ประกอบการรายสำคัญจำนวน 12 ราย ส่วนรายที่เหลือได้มีการติดตามแบบ offsite¹¹ ในขณะเดียวกันได้มีการพัฒนาเครื่องมือการกำกับตรวจสอบรองรับการกำกับดูแลแบบ risk-based และ ongoing supervision ที่สำคัญ เช่น supervisory dashboard สำหรับใช้ในการวิเคราะห์และติดตามความเสี่ยงของผู้ประกอบการชำระเงินทั้งในด้าน financial risk, compliance risk และ operational risk เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการมีความมั่นคงปลอดภัยและบริหารจัดการความเสี่ยงเพียงพอสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม

ธปท. เพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการเพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อยกระดับความปลอดภัยของการชำระเงินด้วยบัตรเครดิตและบัตรเดบิตผ่านช่องทางออนไลน์ อีกทั้งได้จัดให้มีการสื่อสารและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการกำกับดูแลและสนับสนุนการใช้บริการชำระเงินจากผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง และมีการกำหนดมาตรการป้องปรามการประกอบธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมถึงส่งเสริมให้ผู้ประกอบการชำระเงินรายใหม่เพื่อขยายการเข้าถึงและเพิ่มทางเลือกในการใช้บริการชำระเงิน ในปี 2564 มีผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาตจำนวน 15 ราย ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2564 มีผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาตและขึ้นทะเบียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 136 ราย ได้รับอนุญาต 133 ราย ขึ้นทะเบียน 4 ราย (มีผู้ประกอบการ 1 ราย ที่เป็นผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาตและขึ้นทะเบียน)

ธปท. ได้เตรียมความพร้อมรองรับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ของภาคการเงิน ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินและสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) โดยผลักดันให้มีการเตรียมความพร้อมในทางปฏิบัติของภาคธุรกิจ เข้าร่วมให้ความเห็นต่อกฎหมายลำดับรอง และการประเมินความพร้อมผู้ประกอบการภายใต้การกำกับทั้งธนาคารพาณิชย์ ผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialised Financial Institutions: SFIs) และติดตามให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมได้ทันก่อนกฎหมายบังคับใช้ในวันที่ 1 มิถุนายน 2565 รวมทั้งสื่อสารประชาสัมพันธ์ความรู้ให้กับสาธารณะอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ได้จัดให้มีการสร้างแนวทางการร่วมมือด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของภาคการเงินร่วมกับ สคส. เพื่อให้การประสานงานเมื่อกฎหมายมีการบังคับใช้เป็นไปอย่างราบรื่น

¹¹ การติดตามแบบ offsite monitoring เป็นการตรวจสอบผ่านเอกสาร ข้อมูล รายงาน หรือคำขอที่ผู้ประกอบการส่งเข้ามาให้ ธปท. ตามปกติ รวมถึงตรวจสอบผ่านทาง supervisory dashboard หากมีประเด็นกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการเป็นรายกรณีไป

ผลสำรวจ Payment Diary 2564 ที่น่าสนใจ

ประชาชนส่วนใหญ่

มีสมาร์ทโฟมองรับการ
การใช้ e-Payment

เคยใช้ e-Payment
ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา

ใช้แอปพลิเคชัน 'เป๋าตัง'
ของโครงการกระตุ้นการใช้จ่ายของรัฐ

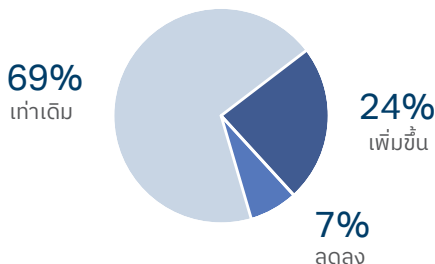

การใช้งานหลังหมดมาตรการรัฐ

- 62% โอนให้บุคคลอื่น
- 52% ซื้อสินค้าและบริการออนไลน์
- 50% ซื้อสินค้าและบริการ ณ จุดขาย

- 27% จะใช้แอปฯ เป๋าตังต่อ
- 36% จะใช้ mobile banking เพิ่มขึ้น
- 65% จะกลับไปใช้เงินสด
- 7% สมัคร mobile banking ของธนาคารอื่น ๆ

การเลือกดาว์นจากสถานการณ์โควิด 19 ต่อพฤติกรรมการใช้ e-Payment

เหตุผลที่ใช้เพิ่ม

63%
สะดวกกว่าเงินสด

57%
ลดการสัมผัสเงินสด

52%
ลดการสัมผัสผู้อื่น

42%
ซื้อสินค้าออนไลน์เพิ่มขึ้น

1.3 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระเงินให้แก่ประชาชน

ที่ผ่านมา ธปท. ได้จัดทำ Occasional Paper สรุปผลโครงการสำรวจพฤติกรรมการชำระเงินของประชาชนโดยการบันทึกการใช้จ่ายประจำวัน (Payment Diary) เพื่อสะท้อนพฤติกรรมการใช้เงินสดและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยได้สื่อสารผ่านเว็บไซต์ ช่องทางโซเชียลมีเดียของ ธปท. และหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ

นอกจากนี้ ธปท. ยังสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับบริการชำระเงินผ่านการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนทั้งสื่อหลักและสื่อใหม่อย่างต่อเนื่อง และมีการจัดทำบทความเกี่ยวกับการชำระเงินไทย (Bi-monthly Payment Insight) เพื่อสื่อสารต่อสาธารณะในปี 2564 จำนวน 5 ฉบับ เผยแพร่บทความเป็นประจำทุก 2 เดือน ครอบคลุมประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับบริการทางการเงินและเทคโนโลยีใหม่ที่น่าสนใจที่นำมาปรับใช้กับภาคธนาคาร ได้แก่ เงินอิเล็กทรอนิกส์ การเชื่อมโยงการโอนเงินและชำระเงินระหว่างประเทศ การนำเทคโนโลยีชีวมิติ (biometric) มาใช้ในการพิสูจน์ตัวตนเพื่อทำธุรกรรมของภาคธนาคาร การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลการชำระเงิน และผลสำรวจพฤติกรรมการชำระเงินของคนไทย

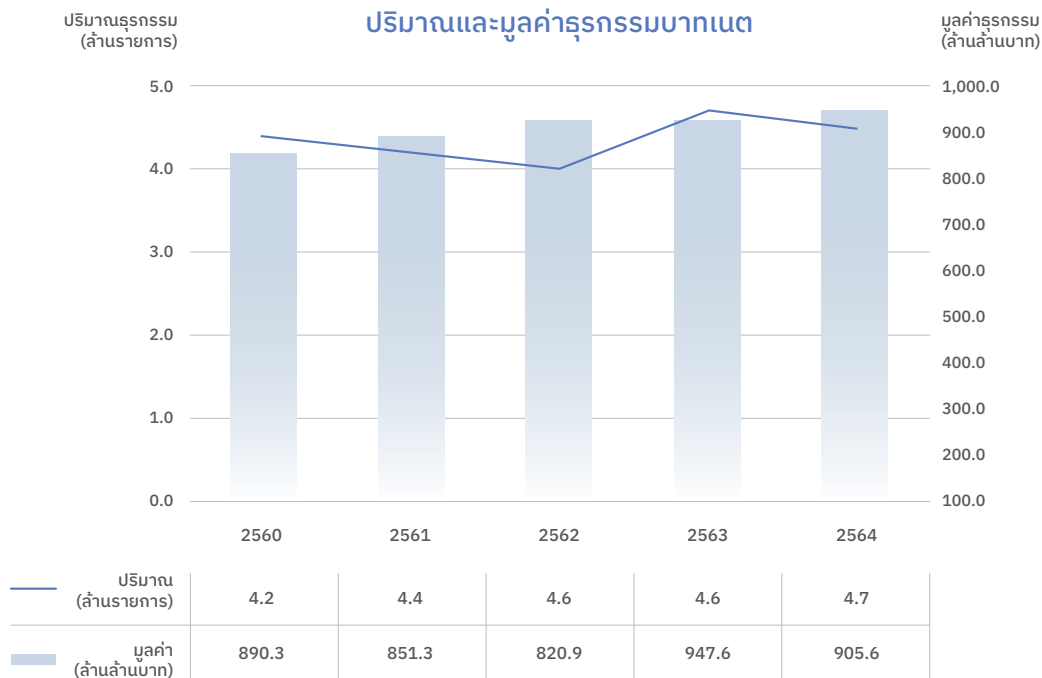
1.4 การจัดการระบบการชำระเงิน

ในปี 2564 ธปท. ได้จัดทำแนวทางการให้บริการระบบการชำระเงินทั้งระบบบาทเน็ต และระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ICAS) รองรับสถานการณ์ระบาดของโควิด 19 เป็นการเฉพาะเพื่อให้สถาบันผู้ให้บริการ บาทเน็ต และสมาชิกระบบ ICAS ใช้เป็นแนวทางดำเนินการในภาวะฉุกเฉิน และเตรียมความพร้อมในทุกสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในช่วงการระบาดรุนแรง โดยให้สถาบันสมาชิกถือปฏิบัติตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2564 นอกจากนี้ ธปท. ได้มีหนังสือเวียนแจ้ง “แนวปฏิบัติการใช้เครื่องลูกข่ายระบบ BAHTNET และระบบ ICAS ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำการ ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” เพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกของทั้งสองระบบพิจารณากำหนดมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัย และบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำการ

สำหรับผลการดำเนินงานระบบบาทเน็ตและระบบ ICAS ในปี 2564 มีรายละเอียดดังนี้

1) ระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET)

ณ สิ้นปี 2564 ระบบบาทเน็ตมีผู้ให้บริการ 59 สถาบัน แบ่งเป็นผู้ให้บริการ บาทเน็ต (direct participant) 56 สถาบัน และผู้ให้บริการบาทเน็ตสมทบ (associate participant) 3 สถาบัน หากจำแนกตามประเภทสถาบัน ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 18 สถาบัน สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 สถาบัน บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ 6 สถาบัน สถาบันการเงินพิเศษของรัฐ ส่วนราชการ สถาบันอื่น ๆ 16 สถาบัน และส่วนงานภายใน ธปท. 8 ส่วนงาน

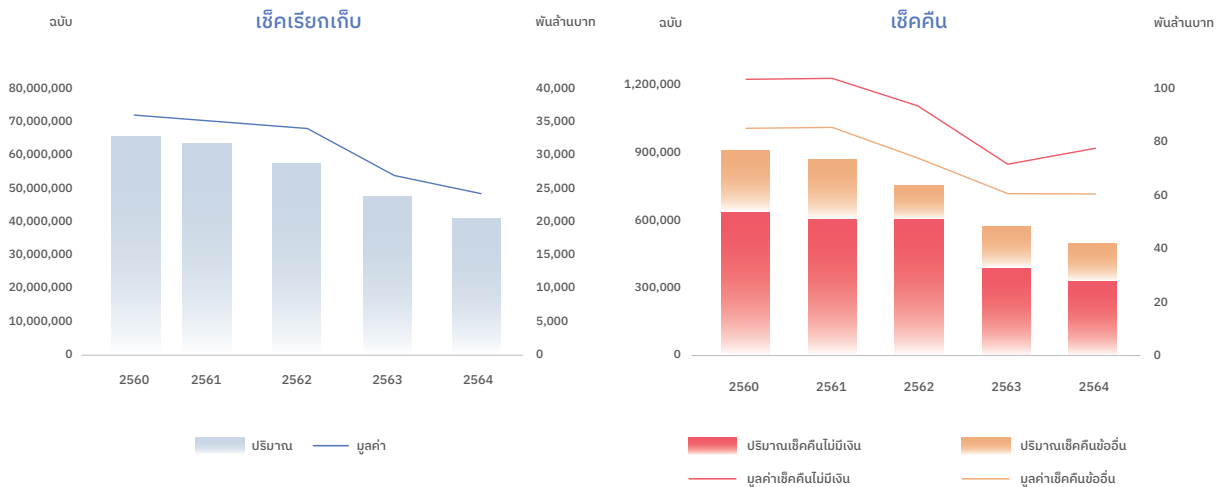
ที่มา : ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ธปท.

สำหรับสถิติการโอนเงินในระบบบาทเน็ตปี 2564 มีปริมาณการโอนเงินรวม 4.7 ล้านรายการ คิดเป็นมูลค่ารวม 905.6 ล้านบาท โดยมูลค่าลดลงจากปีก่อน 4.4% ส่วนใหญ่มาจากการลดลงของธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวีภาคีของ ธปท. (Bilateral Repurchase Transactions) และธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange)

ในส่วนธุรกรรมการชำระเงินเพื่อการทำธุรกรรม FX ที่มีการส่งมอบเงินสกุลบาท และดอลลาร์ สรอ. ในเวลาเดียวกัน (Payment versus Payment: PVP) ผ่านระบบ PVP USD CHATS ของฮ่องกง มีปริมาณธุรกรรมรวมทั้งสิ้น 1,925 รายการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 12.8% และมีมูลค่ารวม 4,719.7 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 16.2%

2) ระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS)

ณ สิ้นปี 2564 ธนาคารสมาชิกระบบ ICAS มีจำนวนรวม 35 ธนาคาร ประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ไทย 18 ธนาคาร สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 ธนาคาร และธนาคารของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้ง 6 แห่ง ในส่วนของสาขาธนาคารมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9,055 สาขา (รวมสาขาย่อย)

ที่มา : ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ธปท.

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ธุรกรรมการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารมีปริมาณและมูลค่าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2564 มีปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บลดลงจากปีก่อน 13.7% และ 8.9% ตามลำดับ โดยสัดส่วนมูลค่าเช็คคืนและเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บในปีเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 0.48% และ 0.26% เป็น 0.56% และ 0.31% ตามลำดับ

1.5 ทิศทางการพัฒนาระบบบาทเน็ต (BOT Wholesale Payment Roadmap)

ระบบบาทเน็ต (BAHTNET) เป็นระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของระบบการชำระเงินของประเทศ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักที่รองรับการโอนเงินมูลค่าสูงในรูปแบบ Real-time Gross Settlement (RTGS) ที่ ธปท. เป็นผู้ให้บริการตามบทบาทหน้าที่ในด้านระบบการชำระเงิน โดยมีการกำกับดูแลตามมาตรฐาน Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ออกโดย Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI) และ International Organization of Securities Commissions (IOSCO)

ในระยะต่อไป ระบบการชำระเงินต้องสามารถรองรับการพัฒนาของทุกภาคส่วน ทั้งพัฒนาการทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงในนวัตกรรมทางการเงิน นโยบายจากภาครัฐและแผนยุทธศาสตร์ ธปท. ที่มุ่งส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น ธปท. ในฐานะผู้ให้บริการ จึงต้องพัฒนาระบบบาทเน็ตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น ด้วยมาตรฐานที่เปิดกว้าง เอื้อต่อการเข้าถึง ก้าวทันนวัตกรรมใหม่ และมีความมั่นคงปลอดภัยด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงที่สอดคล้องตามมาตรฐานสากล

ธปท. ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาระบบบาทเน็ต เพื่อยกระดับบริการให้ตอบโจทย์การใช้งานของทุกภาคส่วน ต่อยอดนวัตกรรมในอนาคต และรองรับปริมาณธุรกรรมที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 3 แผนงานหลัก ดังนี้

1) BAHTNET ISO 20022: การพัฒนามาตรฐานข้อความกลางของระบบบาทเน็ตให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 20022 ซึ่งสามารถรองรับการเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานระบบการเงินที่สำคัญอื่น ๆ ส่งเสริมการทำธุรกรรมชำระเงินทั้งในและต่างประเทศได้อย่างราบรื่น และรองรับข้อมูลประกอบการชำระเงิน (remittance information) ที่เพิ่มมากขึ้น เช่น วัตถุประสงค์การโอนเงิน และข้อมูลภาษี การพัฒนามาตรฐานนี้จะทำให้กระบวนการกระตบยอต การดูแลและตรวจสอบธุรกรรมการเงินเที่ยงตรง แม่นยำมากขึ้น รวมทั้งยังสร้างโอกาสและรองรับการต่อยอดนวัตกรรมโดยปัจจุบัน ธปท. และผู้ใช้บริการบาทเน็ตอยู่ระหว่างการพัฒนากระบวนการ และเตรียมความพร้อมในการทดสอบระบบร่วมกัน ซึ่งมีกำหนดใช้งานจริงในปี 2565

2) BAHTNET Offline: การจัดเตรียมแผนฉุกเฉิน BAHTNET Offline เพื่อรองรับความเสี่ยงกรณีระบบบาทเน็ตไม่สามารถให้บริการได้โดยสิ้นเชิง ซึ่งอาจเกิดจากเหตุวินาศภัยหรือเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น การถูกคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ (cyber attack) การก่อการร้าย หรือภัยพิบัติรุนแรง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ระบบการชำระเงินของประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงักหรือส่งผลกระทบต่อวงกว้าง

ในช่วงปีที่ผ่านมา ธปท. ได้พัฒนากระบวนการ เครื่องมือ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามแผนฉุกเฉินดังกล่าว รวมทั้งได้ทดสอบร่วมกับผู้ใช้บริการบาทเน็ตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ซึ่งคาดว่า BAHTNET offline จะพร้อมใช้งานในช่วงต้นปี 2565

3) BAHTNET API hub: การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเชื่อมต่อกับระบบบาทเน็ตด้วยเทคโนโลยี API เพื่อรองรับการรับส่งข้อความโอนเงินและข้อมูลในระบบบาทเน็ต รวมทั้งพัฒนา API gateway ในการเข้าถึง API services ต่าง ๆ ของระบบบาทเน็ต โดยใช้มาตรฐานเดียวกันในการเชื่อมโยง และรองรับการทำงานในลักษณะ Straight-Through Processing (STP) ทำให้ผู้ใช้บริการบาทเน็ตสามารถเข้าถึงข้อมูลแบบ real-time รวมทั้งเชื่อมต่อกับระบบงานอย่างรวดเร็วในรูปแบบ automation process เพื่อลด operational risk และส่งเสริมให้การเชื่อมต่อกับระบบงานอื่น ๆ มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคาดว่าจะสามารถทยอยให้บริการได้ตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2566 เป็นต้นไป

ทั้งนี้ ธปท. จะพัฒนา BAHTNET API hub โดยเริ่มจากฟังก์ชันพื้นฐานที่ระบบบาทเน็ตให้บริการ เช่น บริการโอนเงิน และข้อมูลรายงาน เป็นลำดับแรก แล้วจึงขยายผลเพิ่มเติมเพื่อรองรับความต้องการทางธุรกิจใหม่ เช่น การโอนเงินเพื่อบุคคลที่ 3 แบบ near real-time และนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ซึ่ง ธปท. มุ่งหวังให้ช่องทาง BAHTNET API hub เป็นช่องทางรูปแบบ STP สำหรับผู้ใช้บริการบาทเน็ตในอนาคต

02

การลดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน (Fraud Prevention)

ธปท. ได้ออกแนวปฏิบัติ เรื่องการรักษาความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์ลูกค้าของผู้ใช้บริการบาทเน็ต ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2565 เพื่อเป็นแนวทางให้กับสมาชิกในการป้องกัน ตรวจสอบ รับมือ และลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภัยคุกคามด้านการฉ้อโกง ทั้งนี้ เพื่อให้การรับมือกับความเสี่ยงดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตาม

สภาวะการณ์ ธปท. จึงติดตามให้ผู้ใช้บริการบาทเน็ตรายงานผลการรักษาสถานภาพการตรวจรับรองระบบบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศตามมาตรฐาน ISO/IEC 27001 ของคอมพิวเตอร์ลูกค้าระบบบาทเน็ตรายปี และจะจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการบาทเน็ตเกี่ยวกับ wholesale payments fraud เป็นประจำต่อไป

83

03

การจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและไซเบอร์ของภาคการเงินไทย

เทคโนโลยีทางการเงินได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว มีบริการทางการเงินที่หลากหลาย รวมทั้งมีปริมาณและมูลค่าการทำธุรกรรมผ่าน mobile application ที่เติบโตขึ้นแบบก้าวกระโดด ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก ปลอดภัย และมีเสถียรภาพ ธปท. จึงได้ยกระดับการกำกับดูแลผู้ให้บริการ

ทั้งกลุ่มสถาบันการเงิน และผู้ให้บริการ e-payment ให้มีระดับมาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านไอทีและไซเบอร์ที่ทัดเทียมมาตรฐานสากล รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้ให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของปริมาณธุรกรรมและบริการทางการเงินที่หลากหลายในอนาคต

ปี 2564 ธปท. ยกกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านไอทีและไซเบอร์สำหรับผู้ให้บริการ e-payment ให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล โดยออกเกณฑ์เรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT risk management) และแนวปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงด้านไซเบอร์ขั้นต่ำ (cyber hygiene) สำหรับผู้ให้บริการ e-payment ซึ่งได้ออกเกณฑ์บังคับสถาบันการเงินใช้ไปก่อนแล้วเมื่อปี 2562 นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ออกแนวปฏิบัติการกำกับดูแลข้อมูล (data governance) และการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในการให้บริการทางการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีอย่างรัดกุมปลอดภัย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มที่สถาบันการเงิน และผู้ให้บริการ e-payment นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้รองรับการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ในปี 2564 ธปท. ยังได้จัดทำแนวประเมินความพร้อมตนเองหลายฉบับ ได้แก่ การปรับปรุงกรอบการประเมินความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Resilience Assessment Framework: CRAF) เวอร์ชัน 2.0 แนวประเมินความพร้อมการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี และแนวประเมินความพร้อมการมี cyber hygiene ที่ดี บังคับใช้ครอบคลุมทั้งสถาบันการเงินและผู้ให้บริการ e-payment เพื่อให้ลูกค้า ประชาชน คู่ค้า รวมถึงผู้กำกับดูแลเชื่อมั่นว่าสถาบันการเงินมีความพร้อมในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านไอทีและไซเบอร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การแถลงข่าวออกแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในการให้บริการทางการเงิน

หนึ่งในหัวใจสำคัญของการให้บริการของสถาบันการเงินในยุค new normal คือ การมีบริการทางการเงินผ่าน mobile application ได้อย่างมีประสิทธิภาพราบรื่น และปลอดภัย ในปีที่ผ่านมา ธปท. ให้ความสำคัญกับการผลักดันสถาบันการเงินในการพัฒนาขีดความสามารถของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการให้บริการผ่าน mobile application อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลสถิติความพร้อมของระบบรองรับการให้บริการ เพื่อให้ลูกค้าประชาชนมีข้อมูลประกอบการพิจารณาเลือกใช้บริการของสถาบันการเงิน ในขณะเดียวกันสถาบันการเงินก็สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการพัฒนาขีดความสามารถระบบของตนเองและในภาพรวมได้

การเตรียมความพร้อมของบุคลากรเป็นมาตรการที่สำคัญยิ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันของภาคการเงินให้สามารถป้องกัน ติดตาม และรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้ ธปท. และหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงิน ได้แก่ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) จึงร่วมกันส่งเสริมการสร้างความตระหนักให้แก่คณะกรรมการของภาคการเงินเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คณะกรรมการช่วยกำหนดทิศทางด้านความปลอดภัยให้เท่าทันพัฒนาการของธุรกิจได้อย่างตรงจุด นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการให้ความรู้ด้านเทคนิคที่ทันสมัยให้กับบุคลากรด้านเทคนิคพร้อมกับสมาคมธนาคารไทยอย่างต่อเนื่อง โดยปีนี้เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจความเสี่ยง supply chain นอกจากนี้ ยังร่วมสร้างภูมิคุ้มกันรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์กับสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สกมช.) ในการเข้าร่วมฝึกทดสอบความสามารถทางไซเบอร์ (Thailand's National Cyber Exercise 2021)

ที่สำคัญ ธปท. ให้ความสำคัญกับการสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ โดยสร้างเวทีให้นักเรียนนักศึกษา มีช่องทาง การเข้าถึงและเข้าใจในธุรกิจภาคการเงิน และความเชื่อมโยงกับงานด้านไซเบอร์เพื่อสร้างโอกาสการเข้าร่วมงานกับภาคการเงินเมื่อจบการศึกษา

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยง IT สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ e-Payment

ทำไมต้องมีหลักเกณฑ์?

- 1 มีการนำ IT มาใช้ในการให้บริการด้านการชำระเงินมากขึ้น
- 2 มีจำนวนผู้ใช้งานและปริมาณธุรกรรมเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด
- 3 แนวโน้มของภัยคุกคามทางไซเบอร์เพิ่มสูงขึ้น
- 4 ผู้ประกอบการธุรกิจ e-Payment เชื่อมโยงกับผู้เล่นที่หลากหลาย ใน Ecosystem และเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการภายนอก

ปริมาณธุรกรรม e-Payment (จำนวนครั้ง/คน/ปี)

จำนวนลงทะเบียนพร้อมเพย์ปี 63

+12.5% เทียบกับปี 2562

ข้อมูล ณ 30 พ.ย. 63

ผู้ใช้บริการจะได้ใช้ไร
จากการปรับหลักเกณฑ์ครั้งนี้?

สร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการ

ลดความเสี่ยงและเพิ่มความปลอดภัย
ให้กับผู้ใช้บริการและระบบการชำระเงิน

หลักเกณฑ์ความเสี่ยงด้าน IT สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ e-Payment

1. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นต้นที่จำเป็น (Cyber Hygiene)

ผู้ประกอบการทุกราย ต้องดำเนินการภายใน 3 เดือน ด้วยมาตรการขั้นต่ำ 6 ข้อ ในการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่สำคัญ

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน 2564

1 การตั้งค่าระบบให้มีความปลอดภัย (Security Baseline and Hardening)

2 การป้องกันระบบจาก Malware (Malware Protection)

3 การบริหารจัดการช่องโหว่ (Security Patch Management)

4 การจัดการสิทธิ์สูงของระบบ (Privilege User ID Management)

5 การพิสูจน์ตัวตนอย่างปลอดภัย (Multi - Factor Authentication)

6 การทดสอบหาช่องโหว่ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (Vulnerability Management & Pentest)

2. การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk Management)

เฉพาะผู้ประกอบการที่เข้าเงื่อนไขตามหลักเกณฑ์นี้ ต้องดำเนินการภายใน 1 ปี ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 มกราคม 2565

1 IT Governance
ดูแลให้มีธรรมาภิบาลด้าน IT ที่ดี
และมีการบริหารความเสี่ยงด้าน IT ที่เหมาะสม

2 IT Security
รักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT อย่างรัดกุม

3 IT Project Management
บริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินโครงการด้าน IT ที่มีนัยสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ

มองไปข้างหน้า พัฒนา เพื่อเตรียมพร้อมรับ ความเปลี่ยนแปลง และสร้างโอกาสในการเติบโต

เพื่อให้ภาคการเงินสามารถใช้ประโยชน์สูงสุดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการมากขึ้น รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ลดต้นทุนการประกอบธุรกิจ ควบคู่กับการให้ความสำคัญด้านความมั่นคงปลอดภัยของผู้ใช้บริการ ธปท. จึงมุ่งเน้นการวางรากฐานที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. การสนับสนุนบริการทางการเงินดิจิทัล
2. การปรับสภาพแวดล้อมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเข้าสู่การเงินดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ลูกค้าได้ดีขึ้น
3. การปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ดีขึ้น และลดภาระแก่สถาบันการเงิน

การสนับสนุนบริการทางการเงินดิจิทัล

01

สินเชื่อดิจิทัล

1.1 สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล (digital personal loan)

แม้ว่าระบบการเงินไทยจะมีบริการสินเชื่อหลายประเภทโดยผู้ให้บริการที่หลากหลาย แต่ประชาชนบางกลุ่มยังไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ ธปท. จึงได้ออกหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลเมื่อเดือนกันยายน 2563 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจใช้เทคโนโลยีในการให้บริการตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ และใช้ข้อมูลทางเลือก (alternative data) เช่น การซื้อขายสินค้าบนแพลตฟอร์ม e-commerce หรือการใช้งานโทรศัพท์มือถือ ในการพิจารณาความสามารถหรือความเต็มใจในการชำระหนี้แทนการพิจารณาจากหลักฐานแสดงรายได้แบบเดิม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่ไม่มีรายได้ประจำ ไม่มีหลักฐานแสดงรายได้ หรือไม่มีทรัพย์สินที่ใช้หลักประกัน สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบได้มากขึ้นและสะดวกรวดเร็วขึ้น

ณ สิ้นปี 2564 ธปท. ได้อนุญาตให้มีผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลทั้งสิ้น 7 ราย เริ่มให้บริการแล้ว 4 ราย โดยมีผู้ได้รับอนุมัติสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลทั้งสิ้น 746,986 ราย และยอดสินเชื่อคงค้างทั้งสิ้น 3,867.85 ล้านบาท

1.2 โครงการพัฒนาระบบนิเวศสำหรับการทำธุรกรรมแฟ็กเตอร์ริงในรูปแบบดิจิทัล (digital factoring ecosystem)

ที่ผ่านมา ธุรกรรมแฟ็กเตอร์ริงในประเทศไทยมีข้อจำกัด เนื่องจากผู้ให้บริการแฟ็กเตอร์ริง

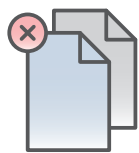
โดยทั่วไปมีความกังวลเรื่องการนำใบแจ้งหนี้รายการเดียวกันไปขอสินเชื่อซ้ำซ้อน (double financing) จากผู้ให้บริการหลายราย และการปลอมแปลงเอกสารใบแจ้งหนี้เพื่อนำมาขอสินเชื่อ ส่งผลให้การให้บริการแฟกเตอร์อิงจำกัดเฉพาะ SMEs ที่เป็นคู่ค้าตรงของบริษัทขนาดใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสถาบันการเงิน หรือถ้าหากเข้าถึงได้ SMEs ก็มักมีต้นทุนในการเข้าถึงแหล่งทุนที่สูง ดังนั้น ธปท. จึงได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง (Central Web Service: CWS) เพื่อให้ผู้ประกอบการแฟกเตอร์อิงและแพลตฟอร์มที่ให้บริการสนับสนุนธุรกรรมแฟกเตอร์อิงสามารถนำใบแจ้งหนี้มาตรวจสอบ double financing ได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมแฟกเตอร์อิง ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ระบบฐานข้อมูลกลางนี้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประกอบการแฟกเตอร์อิงในการพิจารณาสินเชื่อแก่ SMEs โดยเฉพาะรายย่อย และส่งผลให้ SMEs เหล่านั้นสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้มากขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง

ณ สิ้นปี 2564 มีผู้ให้บริการที่เชื่อมระบบ CWS แล้ว 7 ราย นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำมาตรฐานการรับส่งข้อมูลใบแจ้งหนี้ดิจิทัลสำหรับธุรกรรมแฟกเตอร์อิง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับส่งข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยได้เผยแพร่มาตรฐานดังกล่าวเมื่อเดือนกรกฎาคม 2564

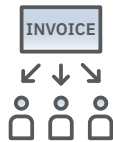
ทำไมต้อง Digital Factoring ?

Seller ขนาดเล็ก
ไม่สามารถเข้าถึงบริการ Factoring ได้
หรือเข้าถึงได้แต่มีทุนที่สูง

เนื่องจาก Factor กังวลเกี่ยวกับ

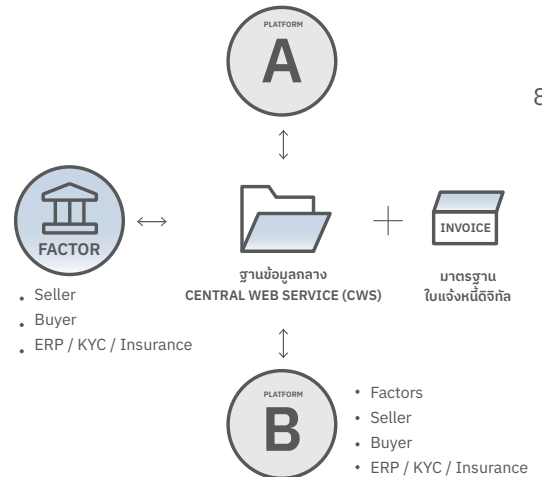

การฉ้อโกงโดยปลอมแปลงเอกสารเพื่อขอเงินกู้

การนำ Invoice ใบเดียวกัน ขอสินเชื่อซ้ำซ้อน

Digital Factoring Ecosystem เปิดกว้างให้มีผู้ให้บริการที่หลากหลาย

02

บริการชำระเงินดิจิทัล

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแพร่ระบาดของโควิด 19 เป็นตัวเร่งสำคัญที่เปลี่ยนผ่านพฤติกรรมชำระหนี้ของคนไทยไปสู่ดิจิทัลมากขึ้น ข้อมูลชี้ว่าการชำระหนี้ดิจิทัลเพิ่มจาก 202 ครั้งต่อคนต่อปี ณ สิ้นปี 2563 เป็น 312 ครั้งต่อคนต่อปีในเดือนธันวาคม 2564 โดยเฉพาะธุรกรรมผ่าน mobile banking

ที่ได้รับความนิยมสูงขึ้น 67.5% จากปีก่อนหน้า นอกจากนี้ ยอดลงทะเบียนพร้อมเพย์เพิ่มขึ้นจาก 56.2 ล้านหมายเลข ณ สิ้นปี 2563 เป็น 68.6 ล้านหมายเลข หรือเพิ่มขึ้นกว่า 12.4 ล้านหมายเลข และมีปริมาณโอนเงินเฉลี่ยต่อวัน 36.2 ล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 112.6 พันล้านบาท โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2564

ระบบพร้อมเพย์ทำสถิติการใช้งานสูงสุดใหม่เป็น 42.4 ล้านรายการต่อวัน โดยส่วนใหญ่เป็นการโอนเงินชำระหนี้เฉลี่ย 650 บาทต่อรายการซึ่งมูลค่าเฉลี่ยต่อธุรกรรมโน้มลดลงต่อเนื่อง สะท้อนถึงการใช้อย่างพร้อมเพย์เพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากขึ้น ขณะที่ปริมาณและมูลค่าธุรกรรมการถอนเงินสดจากตู้เอทีเอ็มและสาขาในปี 2564 มีแนวโน้มลดลง 8.8% และ 10.5% จากปีก่อนหน้าตามลำดับ เช่นเดียวกับการใช้เช็คที่ปริมาณและมูลค่าธุรกรรมลดลงต่อเนื่อง 16.2% และ 12.4% ตามลำดับ

พฤติกรรมของคนที่เปลี่ยนไปสู่ดิจิทัลมากขึ้น ส่วนหนึ่งยังเป็นผลมาจากโครงการกระตุ้นการใช้จ่าย

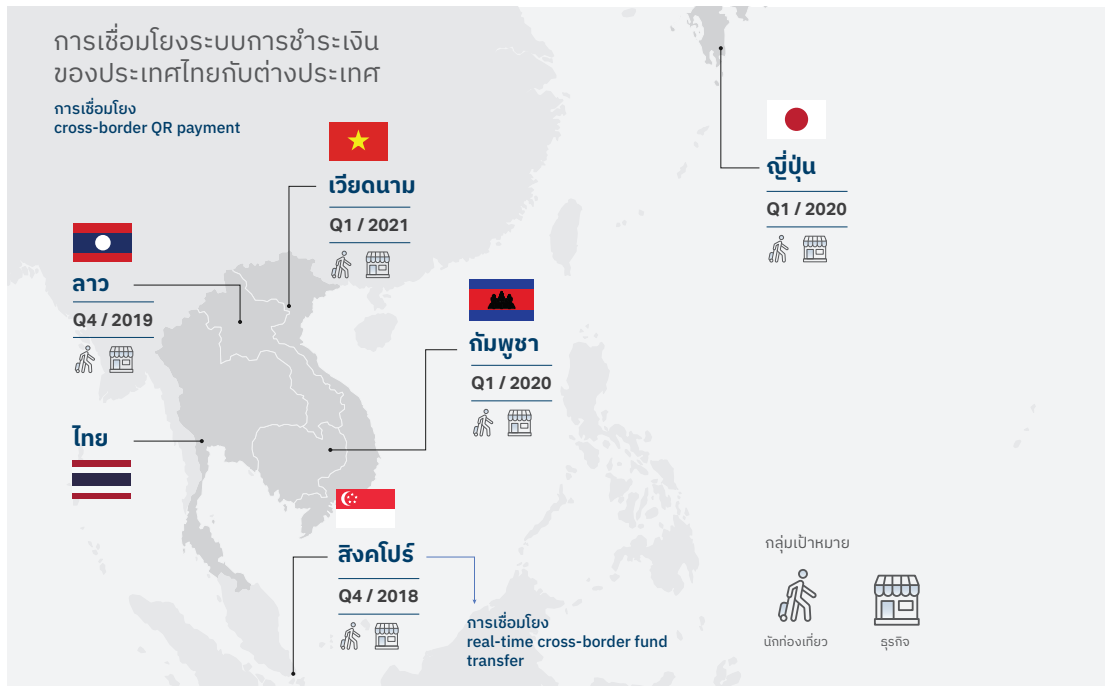
จากรัฐบาลผ่านช่องทางดิจิทัล การจ่ายเงินภาษีของกรมสรรพากรและการส่งเงินสวัสดิการของภาครัฐผ่านพร้อมเพย์ รวมถึงภาคธุรกิจสามารถทำรายการโอนเงินผ่าน internet banking ได้มูลค่าสูงขึ้นถึง 2 ล้านบาทต่อรายการ

ท่ามกลางสถานการณ์ที่บริการชำระเงินดิจิทัลกำลังเติบโต ธปท. ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติมเพื่อการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศและพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) ดังนี้

2.1 การส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ (cross-border payment connectivity)

ธปท. ได้ผลักดันการเชื่อมโยงด้านระบบการชำระเงินกับประเทศต่าง ๆ ภายใต้แผน ASEAN Payment Connectivity อย่างต่อเนื่อง ทั้งบริการชำระเงินและบริการโอนเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับ

ให้บริการดังกล่าวมีความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และต้นทุนต่ำลง อีกทั้งช่วยสนับสนุนการค้าชายแดน การท่องเที่ยว การโอนเงินของแรงงาน ลูกค้ารายย่อย และธุรกิจ รวมทั้งการเติบโตของเศรษฐกิจไทยด้วย

ปี 2564 นับเป็นก้าวสำคัญของการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ โดย ธปท. ผลักดันให้มีการเชื่อมโยงบริการชำระเงินผ่าน QR code

กับประเทศเวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อลูกค้าในการชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมี

การเปิดให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ ระหว่างระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ของประเทศไทย และระบบเพย์นาว (PayNow) ของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นนวัตกรรมการโอนเงินระหว่างประเทศที่ผู้รับเงินได้รับเงินในทันทีที่คู่แรกของโลก ใช้งานง่ายเหมือนการโอนเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ภายในประเทศ มีความปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน และค่าธรรมเนียมที่ต่ำลง โดยมีผลการตอบรับดี มีการใช้งานอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

ในระยะต่อไป ธปท. และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ยังคงมุ่งพัฒนาการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศในอาเซียนและนอกอาเซียน ทั้งการเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการที่เข้าร่วมการเชื่อมโยงใน corridor ที่เปิดให้บริการแล้ว การขยายบริการจากการชำระเงินด้วย QR payment ไปสู่การโอนเงินและการเชื่อมโยงการชำระเงินด้วย QR payment กับ corridor ใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวก ตลอดจนสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนต่อไป

2.2 การศึกษาและพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (CBDC)

ธปท. เล็งเห็นถึงความสำคัญและศักยภาพของสกุลเงินดิจิทัลประเภทต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มขยายตัวและมีบทบาทสำคัญต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้น ดังนั้น ธปท. จึงพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง ซึ่งนับเป็นนวัตกรรมทางการเงินที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการชำระเงิน รวมถึงเปิดกว้างให้ภาคการเงิน ธุรกิจ และประชาชน สามารถเข้าถึงและต่อยอดบริการทางการเงินในรูปแบบดิจิทัลได้

ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นมา ธปท. ให้ความสำคัญต่อการศึกษาและพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลในระดับประชาชน (retail CBDC) ซึ่งเปรียบเสมือนการออกเงินสดในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้เป็นทางเลือกหนึ่งในการใช้สกุลเงินดิจิทัลที่ปลอดภัยสำหรับภาคประชาชน รวมถึงเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เปิดกว้างให้ผู้ให้บริการสามารถพัฒนานวัตกรรมทางการเงินในอนาคตได้อย่างสะดวก มีประสิทธิภาพ และมีต้นทุนต่ำ ทั้งนี้ การพัฒนา retail CBDC ให้สามารถใช้ได้ในวงกว้าง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ทั้งการดำเนินนโยบายทางการเงิน เสถียรภาพระบบการเงิน และบทบาทของสถาบันการเงินและธนาคารกลาง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ธปท. จึงเปิดให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ retail CBDC เพื่อส่งเสริมและรองรับการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล โดย ธปท. ได้ออกรายงาน “The Way Forward for Retail Central Bank Digital Currency in Thailand” เพื่อเผยแพร่หลักคิดเชิงนโยบายและแนวทางการออกแบบ retail CBDC แล้วเมื่อเดือน

เมษายน 2564 ซึ่ง ธปท. ได้นำความคิดเห็นที่ได้รับจากสาธารณชนมาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนา retail CBDC รวมถึงเผยแพร่ผลการศึกษาเรื่อง “Retail CBDC นัยต่อนโยบายการเงินและเสถียรภาพระบบการเงินของไทย” ในเดือนสิงหาคม 2564 และมีแผนจะทดสอบใช้งานจริงในวงจำกัด (pilot test) ช่วงปลายปี 2565

นอกจากนี้ ธปท. เล็งเห็นถึงศักยภาพของระบบต้นแบบสกุลเงินดิจิทัลในระดับธนาคาร (wholesale CBDC) และเทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในธุรกรรมโอนเงินระหว่างประเทศ จึงร่วมมือกับธนาคารกลางฮ่องกง (HKMA) เพื่อต่อยอดจากโครงการอินทนนท์ ระยะที่ 3 โดยขยายเครือข่ายไปยังธนาคารกลางอื่น ๆ ภายใต้โครงการ “Multiple Currency CBDC Bridge” หรือ mCBDC Bridge ในปี 2564 โดยร่วมมือกับสถาบันศึกษาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (PBC DCI) ธนาคารกลางสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (CBUAE) และศูนย์พัฒนานวัตกรรมของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BISIH) ณ เมืองฮ่องกง เพื่อสร้างระบบต้นแบบให้สถาบันการเงินสามารถโอน CBDC ระหว่างกันได้ในลักษณะหลายสกุลเงิน (multi-currency) โดยไม่พึ่งตัวกลาง และสามารถเชื่อมต่อกันได้แบบ real-time ตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งนี้ธนาคารกลางที่เข้าร่วมโครงการจะมีการประเมินผลการทดสอบ และพิจารณาความเหมาะสมของการขยายขอบเขตการพัฒนาไปสู่ธนาคารพาณิชย์และผู้ใช้งานต่อไปในอนาคต

จาก “โครงการอินทนนท์” สู่ “CBDC”: เส้นทางชีวิต ของสกุลเงินดิจิทัลไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นหนึ่งในกลุ่มธนาคารกลางลำดับแรก ๆ ที่เล็งเห็นถึงการพัฒนากฎเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด และกระแสดิจิทัลที่จะปฏิวัติรูปแบบการเงินในอนาคต ธปท. จึงมีแผนศึกษา ทดลอง และพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ โดยการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการเงินของประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งหนึ่งในงานสำคัญคือการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับ “เงินดิจิทัล” ที่รู้จักกันในชื่อ “โครงการอินทนนท์”

โครงการอินทนนท์ริเริ่มขึ้นในปี 2561 เพื่อพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง สำหรับใช้โอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน (Wholesale Central Bank Digital Currency: Wholesale CBDC) โดย ธปท. ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ 8 แห่ง นำเทคโนโลยีการประมวลผลแบบกระจายศูนย์ หรือ Distributed Ledger Technology (DLT) มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในกิจกรรมดังกล่าว จากจุดเริ่มต้นของโครงการอินทนนท์ถือเป็นรากฐานสำคัญในการต่อยอดการพัฒนา CBDC ในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น

1

การพัฒนา wholesale CBDC เพื่อการโอนเงินระหว่างประเทศ ร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกง (HKMA) สถาบันศึกษาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (PBC DCI) ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์ (CBUAE) และศูนย์พัฒนานวัตกรรมของธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BISIH) ณ เมืองฮ่องกง ภายใต้โครงการ “Multiple Currency CBDC Bridge” หรือ mBridge ซึ่งเป็นการทดลองสร้างระบบที่สถาบันการเงินของแต่ละประเทศสามารถเชื่อมกับระบบดังกล่าวได้โดยตรงตลอด 24 ชั่วโมง ไม่ต้องพึ่งพิงตัวกลาง (corresponding bank) และลดความเสี่ยงต่าง ๆ เช่น settlement risk, credit risk และ operational risk ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การโอนเงินระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยต้นทุนที่ถูกกลง ซึ่งจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าช่วยลดระยะเวลาการโอนเงินระหว่างประเทศเหลือเพียงหลักวินาที เมื่อเปรียบเทียบกับโอนเงินในระบบปัจจุบันซึ่งใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน ปัจจุบัน ธปท. ร่วมกับธนาคารกลางอื่น ๆ อยู่ระหว่างการพิจารณาและหารือด้านนโยบาย รูปแบบทางธุรกิจ และพัฒนาระบบ เพื่อให้เกิดการใช้งานได้จริงในอนาคต

2

การพัฒนา สกุลเงินดิจิทัลสำหรับประชาชนที่ออกโดย ธปท. หรือ retail CBDC เพื่อเตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานสำคัญเพื่อให้ภาคธุรกิจและประชาชนสามารถเข้าถึงและตอบสนองต่อการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินภายใต้บริบทการเงินอนาคตที่เข้าสู่โลกดิจิทัลเต็มรูปแบบ โดยการเตรียมความพร้อมการพัฒนา retail CBDC นั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับธนาคารกลางประเทศอื่น ๆ อย่างไรก็ดี การพัฒนา retail CBDC อาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้บริการ ประชาชน ตลอดจนเสถียรภาพของระบบการเงิน ธปท. จึงดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและเอกชน อาทิ การออกรายงานและเปิดขอความเห็นเมื่อต้นปี 2564 และการทดลองในห้องปฏิบัติการร่วมกับบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท ดิจิทัล เวเนเจอร์ส จำกัด ในปี 2563

ปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างการพัฒนาระบบ retail CBDC และเตรียมความพร้อมในการทดสอบการใช้งานในภาคประชาชนกลุ่มเล็ก ทั้งนี้ การพัฒนา CBDC ถือเป็นแผนระยะยาวที่ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้สามารถรองรับบริบทการเงินดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ ด้วยเหตุนี้ ธปท. จึงต้องมั่นใจได้ว่าการเตรียมความพร้อมอยู่ตลอดเวลา โดยศึกษาและทำความเข้าใจถึงรูปแบบ ความเสี่ยง รวมทั้งแนวทางการลดผลกระทบ หากจะออกใช้ retail CBDC เป็นวงกว้างต่อไปในอนาคต

การพัฒนาโครงการ CBDC ของไทย

Inthanon Phase 1

ทดสอบระบบครั้งแรก
ส.ค.-ธ.ค. 2561

สร้างระบบการชำระเงินต้นแบบ

โดยใช้ CBDC ในการรองรับการโอนเงิน
ระหว่างสถาบันการเงินในประเทศ

Inthanon Phase 2

ทดลองใช้ให้ครบวงจร
ม.ค.-ธ.ค. 2562

พัฒนาระบบต้นแบบให้รองรับการส่งมอบและ ชำระราคาพันธบัตร รมท. ในลักษณะ DVP*

จำลองวงจรชีวิตของพันธบัตรให้ใกล้เคียงกับโลกความจริงมากยิ่งขึ้น
โดยแปลงพันธบัตรให้อยู่ในรูปแบบ Token และใช้ประโยชน์จาก smart contract

Inthanon-LionRock Phase 1

เชื่อมระบบกับต่างประเทศ
ก.ย.-ธ.ค. 2562

ขยายขอบเขตการใช้ CBDC ไปสู่การชำระเงินข้ามประเทศ ระหว่างสถาบันการเงิน

พัฒนาร่วมกับธนาคารกลางของฮ่องกง

พัฒนาระบบต้นแบบการชำระเงิน CBDC ในภาคธุรกิจ

ทดสอบเรื่องการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ และเชื่อมต่อ
กับระบบ B2P ซึ่งเป็นระบบจัดซื้อจัดจ้างของภาคเอกชน

BOT-SCG-DV Project

มี.ย.-ธ.ค. 2563

Inthanon-LionRock Phase 2 (m-CBDC Bridge)

ขยายขอบเขตทดสอบโครงการจาก phase 1

ร่วมมือกับธนาคารกลางจีนและสหรัฐอเมริกาหรือมิตรสหายเพื่อ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการโอนเงินระหว่างประเทศ

ขยายขอบเขตสกุลเงิน
ก.พ. 2564 - ปัจจุบัน

ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาและพัฒนาระบบ CBDC สำหรับรายย่อย (2564-2565)

Retail CBDC

*Delivery versus Payment คือ การชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์กระทำในเวลาเดียวกัน

การปรับสภาพแวดล้อมและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเงินดิจิทัล

01

บริการเรียกขอและรับส่งข้อมูลรายการเคลื่อนไหวบัญชีเงินฝาก ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลระหว่างธนาคาร (Digital Bank Statement: dStatement)

ธปท. เล็งเห็นความจำเป็นในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของบริการทางการเงินดิจิทัล โดยเฉพาะการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถาบันการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้บริการทางการเงินสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลการเงินของตนเองได้สะดวกขึ้น ได้รับบริการในระยะเวลาที่สั้นลงและมีต้นทุนถูกลง จึงได้ผลักดันบริการ dStatement เป็นบริการทางเลือกใหม่ในการรับส่งข้อมูลรายการเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝาก (bank statement) ในรูปแบบดิจิทัลระหว่างสถาบันการเงิน

บริการ dStatement จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่ต้องการใช้ข้อมูล bank statement เป็นหลักฐานประกอบในการทำธุรกรรมต่าง ๆ เช่น การสมัครขอสินเชื่อ โดยที่สถาบันการเงินสามารถส่งข้อมูลไปยังสถาบันการเงินอีกแห่งหนึ่งได้โดยตรงตามคำสั่งและคำยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว มีความปลอดภัยจากการปลอมแปลงเอกสาร และประหยัดเวลาในการรวบรวมเอกสารประกอบการทำธุรกรรม อีกทั้งบริการ dStatement มีค่าธรรมเนียมถูกกว่าการขอ bank statement ในรูปแบบกระดาษด้วย

ทั้งนี้ สถาบันการเงินต่าง ๆ จะทยอยเปิดให้บริการ dStatement ตามความพร้อมของแต่ละแห่ง ตั้งแต่ช่วงปลายเดือนมกราคม 2565 เป็นต้นไป

02

โครงสร้างพื้นฐานในการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มเนชันแนลดิจิทัล ไอดี (National Digital Identity: NDID)

ธปท. ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลข้ามหน่วยงานผ่านแพลตฟอร์ม NDID เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เช่น การเปิดบัญชีเงินฝาก บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ การขอข้อมูลเครดิตเพื่อสมัครสินเชื่อ การยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการตรวจสอบค่าลดหย่อนภาษี ฯลฯ ผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยยิ่งขึ้น

โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2564 มีธนาคารพาณิชย์ 10 ราย และผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) 1 ราย อยู่ระหว่างการทดสอบใน regulatory sandbox และมีลูกค้าลงทะเบียนใช้งาน NDID แล้วกว่า 4 ล้านราย

03

การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางการเงินผ่านกลไก regulatory sandbox

ธปท. ให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมสำหรับบริการทางการเงินผ่านกลไก regulatory sandbox ที่เปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจทดสอบการนำเทคโนโลยีใหม่มาให้บริการ ในขณะที่ยังดูแลความเสี่ยงและคุ้มครองผู้ใช้บริการได้อย่างเหมาะสม โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2564 มีผู้ประกอบการธุรกิจอยู่ระหว่างทดสอบ 45 ราย และผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ออกจาก regulatory sandbox และให้บริการในวงกว้างแล้ว 29 ราย อาทิ การพิสูจน์และยืนยันตัวตนข้ามหน่วยงานผ่านแพลตฟอร์มชั้นแนลดิจิทัล ไอดี (NDID) การใช้ biometrics ยืนยันตัวตนลูกค้า และ peer-to-peer lending platform รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในบริการทางการเงิน เช่น การออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ (e-LG) และการโอนเงินระหว่างประเทศในโครงการ e-LG on blockchain ภายใต้บริษัท บีซีไอ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้สามารถออกหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ได้ภายใน 1-8 ชั่วโมง (เทียบกับเดิมที่ใช้เวลา 3-7 วัน) และการโอนเงินระหว่างประเทศแบบ real-time

นอกจากนี้ ธปท. ยังเพิ่มความยืดหยุ่นด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถทดสอบนวัตกรรมได้เองภายใต้ own sandbox ในกรณีไม่ใช่โครงสร้างพื้นฐานหรือมาตรฐานกลาง หรือไม่มีหลักเกณฑ์ให้ต้องทดสอบใน regulatory sandbox ของ ธปท.

04

การส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและการชำระเงินดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจ

การชำระเงินดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจ คือระบบที่สนับสนุนให้ภาคธุรกิจสามารถทำธุรกรรมการค้าเป็นดิจิทัลอย่างครบวงจร โดยผู้ขายสินค้าสามารถเรียกเก็บเงินตามใบแจ้งหนี้ (invoice) ทางอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถตรวจสอบข้อมูลการชำระเงินกับรายการเรียกเก็บเงินได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเชื่อมโยงกับการส่งข้อมูลใบกำกับภาษี (e-Tax invoice) และใบเสร็จรับเงิน (e-Receipt) ทางอิเล็กทรอนิกส์ได้เลย ส่วนผู้ซื้อก็สามารถชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ได้สะดวกทางอิเล็กทรอนิกส์และชำระเงินข้ามธนาคารได้

การพัฒนาโครงการในระยะแรกประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ (1) โครงสร้างพื้นฐานกลางด้านการค้าและการชำระเงิน ซึ่งอยู่ระหว่างพัฒนาระบบ คาดว่า จะเปิดให้บริการในครึ่งหลังของปี 2565 และ (2) บริการ digital supply chain financing เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs ด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลที่ช่วยตรวจสอบ invoice การให้สินเชื่อซ้ำซ้อน (double financing) และลดเวลาพิจารณาให้สินเชื่อ ซึ่งเปิดให้บริการแล้วในเดือน ธันวาคม 2564 และในอนาคตจะสามารถเชื่อมต่อกับ digital platform อื่น ๆ ซึ่งรวมถึง CWS ด้วย

93

โครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุงกระบวนการรายงานข้อมูลระหว่างสถาบันการเงิน และ ธปท. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดีขึ้นผ่านโครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน (Regulatory Data Transformation) ซึ่งจะช่วยยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลของสถาบันการเงินซึ่งนอกจากจะลดภาระการส่งข้อมูลของสถาบันการเงินให้กับ ธปท. ในระยะยาวแล้วยังช่วยให้มีข้อมูลเพียงพอต่อการวิเคราะห์และตัดสินใจกำหนดนโยบายและออกมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือภาคธุรกิจและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างตรงจุดมากขึ้น

กระบวนการดำเนินโครงการ

โครงการการบูรณาการข้อมูลเพื่อการกำกับดูแล (Regulatory Data Transformation: RDT)

ปรับรูปแบบการรายงานข้อมูลให้ใกล้เคียงกับข้อมูลที่สถาบันการเงินจัดเก็บในระบบ

ลดขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลของสถาบันการเงิน

จัดตั้งคณะทำงานเรื่องระหว่างสถาบันการเงิน และ ธปท.

โครงการ Data Guillotine

ลด ละ และยกเลิกการรายงานข้อมูลที่ซ้ำซ้อน ไม่ตอบโจทย์ หรือหมดความจำเป็นในการใช้งาน

ชีวิตแม่ค้า กับงานใหญ่ ด้านนวัตกรรม ของ ธปท.

สมมติว่าเราเป็นแม่ค้าเปิดร้านขายของ เราจะได้ประโยชน์อะไรจากนวัตกรรมทางการเงิน ที่ ธปท. ดำเนินการบ้าง?

เราสามารถเปิดบัญชีธนาคารออนไลน์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ เพียงแค่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน mobile banking กรอกข้อมูลส่วนตัว ให้ความยินยอม และถ่ายรูปเพื่อยืนยันตัวตนผ่านระบบ NDID ได้โดยสะดวก และปลอดภัย แทนการเดินทางไปสาขา เพื่อแสดงเอกสารต่าง ๆ

ร้านค้าของเรารับชำระเงินจากลูกค้าด้วยการสแกนผ่าน QR code หรือโอนจ่ายผ่านระบบพร้อมเพย์ ทำให้การรับเงินรวดเร็ว ไม่ต้องทอนเงิน มีค่าธรรมเนียมที่ถูกลง นอกจากนี้ยังสามารถรับเงินจากลูกค้าในต่างประเทศ เช่น ลิงคโปร์ เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ด้วยแอปพลิเคชัน mobile banking ของลูกค้าประเทศนั้นได้ อีกทั้งการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชันช่วยลดการสัมผัสเงินสด และลดความเสี่ยงโควิด 19 ได้เป็นอย่างดี

การเดินบัญชีของร้านค้าทำให้เห็นทั้งรายรับและรายจ่าย ตรวจสอบรายการย้อนหลัง และทำบัญชีรายรับรายจ่ายได้อย่างสะดวก รวมทั้งสามารถใช้รายการเดินบัญชีเป็นข้อมูลเพื่อขอสินเชื่อส่วนบุคคล (digital personal loan) ซึ่งจะช่วยให้สถาบันการเงินสามารถประมาณการรายได้ของเราได้ดีขึ้นโดยเราสามารถสมัครใช้บริการ

ใช้ QR code แล้วสะดวกสบาย
เพราะว่าเราไม่ต้องไปธนาคาร
ไม่ต้องหาเงินทอน ปลอดภัย ไม่ต้องพกเงิน
หรือจับเงิน พกโทรศัพท์อย่างเดียว

สินเชื่อวงเงินเล็ก ๆ เช่น 1,000 บาท ผ่านแอปพลิเคชันได้ ซึ่งจะช่วยทำให้การบริหารสภาพคล่องของร้านทำได้สะดวก โดยไม่ต้องเตรียมเอกสารกระดาษ ไม่ต้องเดินทางไปสาขา และทราบผลการอนุมัติภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง

ถ้าเราขายของให้กับ supplier เรายังสามารถใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (e-invoice) เป็นหลักฐานในการขอสินเชื่อได้ โดยผู้ให้บริการแฟกเตอร์สามารถนำ invoice ที่เรายื่นให้ไปตรวจสอบว่าเคยนำไปขอสินเชื่อซ้ำซ้อน (double financing) กับสถาบันการเงินอื่นหรือไม่ ผ่านระบบ Central Web Service (CWS) ในโครงการ digital factoring เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ให้บริการแฟกเตอร์และเพิ่มโอกาสให้เราได้รับสินเชื่อมากขึ้น

ในปี 2565 เราก็จะสามารถขอข้อมูล bank statement ข้ามธนาคารได้สะดวกผ่านช่องทางดิจิทัล (dStatement) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการขอสินเชื่อได้ และหากร้านของเราจะขยายกิจการและจดทะเบียนเป็นบริษัท ก็จะสามารถใช้บริการพิสูจน์ตัวตนและยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ (Corporate Digital ID) ของกรมการหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทเพื่อทำธุรกรรมได้ และสามารถวางบิล จ่ายเงิน และออกใบกำกับภาษีให้แก่คู่ค้าผ่านโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินดิจิทัลของภาคธุรกิจได้ด้วย

นอกจากเทคโนโลยีจะทำให้การทำธุรกรรมทางการเงินง่ายและสะดวกขึ้นแล้ว การใช้บริการทางการเงินดิจิทัลยังสร้าง digital footprint รวมกันเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ เอื้อต่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินอื่น ๆ ที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการมากขึ้น และช่วยให้เราเข้าถึงบริการทางการเงินได้ดีและสะดวกขึ้น ภายใต้งบประมาณที่ต่ำลงด้วย

นี่คือบางส่วนของบริการทางการเงินใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้คนไทยสามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้สะดวก รวดเร็ว และได้รับบริการที่ตอบโจทย์มากขึ้น ธปท. จึงให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคการเงินโดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสร้างสภาพแวดล้อมทางกฎเกณฑ์ที่เอื้อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้เต็มที่ และส่งเสริมให้ประชาชนผู้ใช้บริการสามารถเปิดบัญชี จ่ายค่าสินค้าและบริการ รับเงินจากลูกค้า รวมถึงบริหารสภาพคล่องบนมือถือได้ทุกที่ทุกเวลา

คำนี้ถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การธนาคารเพื่อความยั่งยืน

ธปท. ผลักดันเรื่องการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถาบันการเงินไทยดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม และมีธรรมาภิบาลที่ดี เนื่องจากสถาบันการเงินมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรเงินทุนและช่วยสนับสนุนให้ภาคธุรกิจปรับตัวสู่ความยั่งยืน ปัจจุบันมิติด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) เป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญมากขึ้น จากรายงานของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฉบับล่าสุดระบุว่าทั่วโลกจะได้รับผลกระทบที่เพิ่มขึ้นและรุนแรงมากขึ้น เช่น ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นจากการละลายของแผ่นน้ำแข็ง ภัยแล้งและอุทกภัยจากภาวะคลื่นความร้อนและฝนตกชุก อันจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบเศรษฐกิจ¹² ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายของภาคการเงินที่ต้องสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจรวมถึงพัฒนาเครื่องมือหรือแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่อธุรกิจของตนอย่างเหมาะสม **ทั้งนี้ ในปี 2564 ธปท. ได้เร่งเตรียมความพร้อมให้ระบบสถาบันการเงินไทย และกำหนดทิศทางการดำเนินนโยบายด้านความยั่งยืน ดังนี้**

96

01

การกำหนดทิศทางการนโยบายด้านความยั่งยืนในภาคการเงิน

ธปท. และหน่วยงานกำกับดูแลในภาคการเงินภายใต้คณะทำงานด้านความยั่งยืนในภาคการเงิน (Working Group on Sustainable Finance)¹³ ร่วมกันประกาศแนวทางการพัฒนาภาคการเงินเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Finance Initiatives for Thailand) เมื่อเดือนสิงหาคม 2564 ประกอบด้วย (1) การกำหนดนิยามและจัดหมวดหมู่โครงการหรือกิจกรรมในภาคเศรษฐกิจที่ยั่งยืนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (2) การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลที่มีคุณภาพ (3) การสร้างมาตรการจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความต้องการและมีการลงทุนในผลิตภัณฑ์การเงินเพื่อความยั่งยืน (4) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้ให้และผู้ให้บริการในภาคการเงินสามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือทางการเงินในการตอบโจทย์ด้านความยั่งยืน และ (5) การสร้างบุคลากรทางการเงินที่มีคุณภาพและมีองค์ความรู้ในการผลักดันงานด้านการเงินเพื่อความยั่งยืน

¹² ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate-related risks) ต่อระบบเศรษฐกิจแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) ความเสี่ยงจากผลกระทบทางตรงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (physical risk) คือความเสียหายจากเหตุการณ์หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ (2) ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม (transition risk) ซึ่งเกิดจากกระบวนการปรับเปลี่ยนเข้าสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (low carbon economy) เช่น การออกนโยบายของภาครัฐเพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

¹³ ประกอบด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งประเทศไทย

02

การกำหนดนิยามและจัดหมวดหมู่โครงการหรือกิจกรรมในภาคเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ธปท. และหน่วยงานกำกับดูแลในภาคการเงินภายใต้ Working Group on Sustainable Finance อยู่ระหว่างกำหนดนิยามและจัดหมวดหมู่โครงการหรือกิจกรรมในภาคเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (green taxonomy) เพื่อเป็นมาตรฐานให้สถาบันการเงินใช้อ้างอิงในการออกนโยบายสนับสนุนการเงินที่ยั่งยืน และพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศและมาตรฐานสากล โดยหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและคาดว่าจะเผยแพร่กรอบ green taxonomy ระยะเวลาในปี 2565 ขณะเดียวกัน ธปท. ได้ร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนจัดทำ ASEAN taxonomy ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเงินเพื่อความยั่งยืนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภูมิภาค รวมถึงเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจสีเขียวของประเทศสมาชิก

03

การผนวกปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของกรอบการกำกับดูแลสถาบันการเงิน

ธปท. จัดทำแบบประเมินตนเองสำหรับธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ประเมินความคืบหน้าการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืน ในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (Sustainable Banking Guidelines-Responsible Lending) ซึ่งผลการประเมินพบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่ได้กำหนดกลยุทธ์ด้านความยั่งยืนในภาพรวมและดำเนินงานตามแผนงานไปพอสมควร อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ยังสามารถพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการสำหรับประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมให้เทียบเท่าระดับสากลได้ โดย ธปท. จะออกแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ในประเด็นนี้ภายในปี 2565 เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ไทยใช้เป็นแนวทางในการปรับกระบวนการดำเนินธุรกิจที่มีการคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและ climate change อย่างเป็นรูปธรรม

แนวโยบายการให้สินเชื่อรายย่อยอย่างเหมาะสม ที่สอดแทรกอยู่ในทุกกระบวนการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน

1

ปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อลูกค้า

2

การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับลูกค้า

3

เสนอขายผลิตภัณฑ์โดยแจ้งรายละเอียดที่ชัดเจน และไม่กระตุ้นการก่อหนี้เกินจำเป็น

4

พิจารณาให้สินเชื่อโดยคำนึงถึงความสามารถของผู้กู้และยังมีเงินเหลือดำรงชีพได้

5

กำหนดเงื่อนไขในสัญญาที่เป็นธรรมต่อลูกค้า ไม่ทำให้ลูกค้าเป็นหนี้เพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น

ให้สถาบันการเงินตอบสนองต่อแนวนโยบายฯ โดย

สถาบันการเงินกำหนดนโยบายการกำรธุรกิจสินเชื่อรายย่อย ที่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการดำรงชีพของผู้กู้ โดยปลูกฝังและส่งผ่านวัฒนธรรมองค์กรไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดทั้งกระบวนการ (end to end process)

สถาบันการเงินจัดทำรายงานประเมินพฤติกรรม การให้สินเชื่อรายย่อย (self-assessment report) เช่น การติดตามเรื่องชี้ DSR ของสินเชื่อปล่อยใหม่ การนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับลูกค้า

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ลูกค้า

ได้รับสินเชื่อที่สอดคล้องกับความสามารถในการผ่อนชำระ ไม่สับสนเสียงที่จะติดกับดักหนี้ มีเงินคงเหลือหลังชำระหนี้เพียงพอต่อการดำรงชีพและมีฐานะการเงินเข้มแข็งขึ้น

สถาบันการเงิน

สินเชื่อปล่อยใหม่โดยรวมมีคุณภาพดีขึ้น สถาบันการเงินมีความเสี่ยงด้านเครดิตลดลง และระบบสถาบันการเงินมีเสถียรภาพในระยะยาว

04

การนำผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเสถียรภาพระบบการเงินและเศรษฐกิจ ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุน โดยทางการ (Pillar 2) เพื่อให้ครอบคลุมความเสี่ยงใหม่ ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 นอกจากนี้ ธปท. อยู่ระหว่างศึกษาแนวทางการนำความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาเป็นปัจจัยในการประเมินสถานการณ์แบบจำลองและการทดสอบภาวะวิกฤต (scenario analysis and stress testing) รวมถึงการนำปัจจัยความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาใช้ประเมินภาวะเศรษฐกิจมหภาค เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและระบบเศรษฐกิจไทยในภาพรวม

05

การเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประชาคมระหว่างประเทศ ธปท. ร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตรเพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงโอกาสและความเสี่ยงจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกับองค์การกองทุนสัตว์ป่าสากล (World Wide Fund for Nature) และ Climate Bonds Initiative (CBI) จัดงาน Capacity Building Workshop เพื่อสร้างและพัฒนานอกระบบความรู้สำหรับจัดทำ green taxonomy รวมทั้งแลกเปลี่ยนการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมกับ Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System (NGFS) ตลอดจนร่วมผลักดันการออกแนวปฏิบัติของ NGFS เพื่อยกระดับบทบาทในการสนับสนุนการเงินสีเขียวและการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของภาคการเงิน นอกจากนี้ ธปท. ได้แสดงเจตนารมณ์สนับสนุน NGFS Glasgow Declaration ที่ประกาศคำมั่นสัญญาในการยกระดับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่องในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 (COP26)

ดร.เศรษฐพงศ์ สุทธิวัฒน์ ร่วมแสดงวิสัยทัศน์ในหัวข้อ การสร้างอนาคตที่ฟื้นตัวได้โดยการธนาคารที่ยั่งยืน ภายในงาน Sustainable Thailand 2021

การกำกับดูแลข้อมูล

ธปท. ได้จัดทำนโยบายการกำกับดูแลข้อมูล (data governance) เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารและพนักงานในการบริหารจัดการข้อมูลตลอดวงจรชีวิตของข้อมูล ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การใช้ การเปิดเผย และทำลายข้อมูล โดยมีคณะกรรมการกำกับดูแลข้อมูล (data governance committee) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรฐานในการบริหารจัดการข้อมูลขององค์กร รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ตลอดจนให้ความสำคัญกับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลอย่างเหมาะสมภายใต้หลักการบริหารความเสี่ยง

ในปี 2564 ธปท. ได้เผยแพร่นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Privacy Policy) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนและสาธารณชนว่า ธปท. ในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลให้ความสำคัญกับหลักการพื้นฐานของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ หลักความจำเป็น ความได้สัดส่วน และการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ธปท. ยึดนโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อดำเนินการในหน้าที่ธนาคารกลาง รวมถึงการกำกับดูแลสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน ตลอดจนการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

99

ทั้งนี้ ธปท. สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอย่างเต็มประสิทธิภาพด้วยการส่งเสริมแนวคิดการทำงานที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเป็นหลัก (data-driven mindset) การจัดอุปสรรคในเรื่องความซ้ำซ้อนของข้อมูล การเสริมสร้างการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล การสนับสนุนการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล และการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการกำกับดูแลข้อมูลในมิติต่าง ๆ ด้วย

การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

การได้รับบริการทางการเงินที่เป็นธรรม เป็นหนึ่งในสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. จึงมุ่งมั่นผลักดันให้เกิดสภาพแวดล้อมของระบบการเงินที่เอื้อต่อการให้บริการอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรมอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ผู้ให้บริการมีข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการด้วยตนเอง และสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือและได้รับการดูแลแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม ในขณะที่ผู้ให้บริการทางการเงินก็ให้บริการลูกค้าด้วยความเป็นธรรม อันจะเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการและเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้ให้บริการดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ในปี 2564 ธปท. ได้ดำเนินนโยบายสำคัญเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ดังนี้

การส่งเสริมให้ประชาชนมีข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และเข้าใจสิทธิหน้าที่ในการใช้บริการทางการเงิน

ธปท. เผยแพร่ข้อมูลเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์และค่าธรรมเนียมบริการทางการเงิน ผ่านเว็บไซต์ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) 1213 เมื่อปี 2561 โดยในปี 2564 ได้เผยแพร่ข้อมูลเพิ่มเติมครอบคลุมผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ลินเชื่อผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม การเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ลินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน ลินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ และเงินอิเล็กทรอนิกส์ รวมข้อมูลเผยแพร่ในปัจจุบัน 18 รายการ สำหรับข้อมูลเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการที่เริ่มเผยแพร่ครั้งแรกในปี 2562¹⁴ ธปท. จะขยายขอบเขตครอบคลุมผู้ให้บริการเพิ่มเติม โดยอยู่ระหว่างปรับปรุงให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น คาดว่า จะเปิดให้ประชาชนใช้งานได้ในปี 2566 เป็นต้นไป

2) กลุ่มผู้ให้บริการ เพื่อส่งเสริมการให้บริการแก่ประชาชนอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม โดย ธปท. สำนักงานภาคจัดประชุมชี้แจงแก่สาขาของสถาบันการเงินในภูมิภาคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจกฎเกณฑ์กำกับดูแล และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

3) กลุ่มเปราะบางและประชาชนฐานราก เพื่อให้ทราบถึงช่องทางการเข้าถึงความช่วยเหลือตามมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งการรู้เท่าทันภัยการเงิน การบริหารการเงินส่วนบุคคล การจัดการหนี้ รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ในฐานะผู้ใช้บริการทางการเงิน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงิน โดยสำนักงานภาคจัดให้ความรู้อย่างต่อเนื่องผ่านการประชุมออนไลน์โดยตรงผ่านสถานีโทรทัศน์และวิทยุชุมชน รวมถึงช่องทางต่าง ๆ เช่น การให้สัมภาษณ์ การจัดทำสเปดวิทยุ คลิปวิดีโอ พอดแคสต์ และบทความเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ท้องถิ่น

นอกจากนี้ ธปท. ได้สื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดย ธปท. และสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง ได้สื่อสารข้อมูลพื้นฐานของบริการทางการเงินและสิทธิหน้าที่ในการใช้บริการทางการเงิน ภาพสรุปหลักเกณฑ์กำกับดูแลการให้บริการที่เป็นธรรม รวมถึงอธิบายมาตรการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินและช่องทางที่สามารถขอความช่วยเหลือ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสื่อมวลชน เพื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มลูกหนี้ในพื้นที่ โดย ธปท. สำนักงานภาคจัดประชุมสื่อสารมาตรการ และจัดอบรมวิทยากรที่จะช่วยเผยแพร่ความรู้ทางการเงินให้กับประชาชนที่อยู่ในความดูแล รวมทั้งขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์มาตรการช่วยเหลือของ ธปท. ที่มีการปรับปรุงและออกใหม่ผ่านหน่วยงานและเครือข่ายต่าง ๆ อาทิ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สมาคมผู้ประกอบการต่าง ๆ

¹⁴ ปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลคุณภาพการให้บริการ โดยสามารถดูรายละเอียดได้ที่ <https://www.1213.or.th/th/aboutfcc/Pages/providerstats.aspx>

การส่งเสริมผู้ให้บริการ ใส่ใจและมุ่งเน้นการให้บริการอย่างเป็นธรรม โดยไม่หลอก ไม่บังคับ ไม่รบกวน และไม่เอาเปรียบ

ในปี 2564 ธปท. ได้ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้ให้บริการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) ให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลของ ธปท. นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้และการตัดชำระหนี้ ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ในช่วงกลางปี 2564 สำหรับลูกหนี้ทุกประเภท เพื่อให้ผู้ให้บริการมีแนวปฏิบัติที่เหมาะสม สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่มุ่งส่งเสริมวินัยทางการเงิน โดยคำนึงถึงศักยภาพในการจ่ายชำระหนี้คืนของลูกค้าและไม่เพิ่มภาระแก่ลูกหนี้จนเกินสมควร

ธปท. ผลักดันให้ผู้ให้บริการให้ความสำคัญกับกระบวนการให้สินเชื่ออย่างเป็นธรรม ให้ประชาชนทราบสิทธิหน้าที่ของตนในแต่ละขั้นตอน ควบคู่กับการช่วยเหลือบรรเทาปัญหาหนี้สิน โดยเฉพาะในสถานการณ์โรคระบาดที่มีผลกระทบในวงกว้าง ซึ่ง ธปท. ได้ออกแนวทาง

การบริหารจัดการด้านการให้สินเชื่ออย่างเป็นธรรม เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2564 ที่ได้รวบรวมหลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการกำกับดูแลผู้ให้บริการอยู่ในปัจจุบัน เน้นหลักการสำคัญและตัวอย่างเพื่อให้ผู้ให้บริการนำไปปรับใช้ในการดูแลลูกหนี้ ผู้ค้าประกัน และควบคุมดูแลผู้ที่ทำหน้าที่แทนผู้ให้บริการ โดยแนวทางดังกล่าวครอบคลุมกระบวนการให้สินเชื่อตั้งแต่ต้นจนจบ (end-to-end process) ตั้งแต่การพัฒนาและการเสนอผลิตภัณฑ์สินเชื่อด้วยเงื่อนไขราคาและรูปแบบที่เหมาะสม การบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่ไม่สร้างภาระแก่ลูกหนี้เกินสมควร การติดตามทวงถามหนี้ด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสมและเรียกเก็บค่าใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนด การให้ความช่วยเหลือลูกหนี้และสนับสนุนการไกล่เกลี่ยหนี้ การดำเนินคดีที่เป็นธรรมสอดคล้องตามกฎหมาย ตลอดจนการขายและโอนหนี้ไปยังเจ้าหนี้รายอื่นให้ส่งต่อข้อมูลการโอนขายหนี้ให้ครบถ้วนและพิจารณารูปแบบการผ่อนชำระที่เหมาะสมกับความสามารถของลูกหนี้

การผลักดันให้ประชาชนได้รับการดูแลแก้ไขปัญหอย่างตรงจุด และนำเรื่องร้องเรียนไปปรับปรุงหลักเกณฑ์และยกระดับการกำกับดูแลต่อเนื่อง

นับตั้งแต่ก่อตั้งในปี 2555 ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ของ ธปท. มีบทบาทในการคุ้มครองประชาชนผู้ใช้บริการทางการเงินให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม รวมถึงสามารถดูแลการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นระบบ ประชาชนสามารถขอคำปรึกษา หรือร้องเรียนเกี่ยวกับบริการทางการเงินกับ ศคง. ได้หลายช่องทาง อาทิ โทรศัพท์หมายเลข 1213 เว็บไซต์ ศคง. (www.1213.or.th) จดหมาย หรือติดต่อด้วยตนเองได้ที่ ศคง. และสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง (เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา) โดยในปี 2564 นี้ ศคง. ยังมีบทบาทสำคัญในการแนะนำและให้ข้อมูลมาตรการช่วยเหลือทางการเงินและการไกล่เกลี่ยหนี้ เพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 และช่วยสื่อสารความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติของ ธปท. เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการบริการทางการเงินที่เป็นธรรมอีกทางหนึ่งด้วย

ประเด็นสำคัญที่ได้รับจากข้อร้องเรียนต่าง ๆ ธปท. นำไปใช้พิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์และยกระดับการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินอย่างต่อเนื่อง เช่น การกำหนดราคาค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และเบี้ยปรับของผู้ให้บริการให้มีความชัดเจน เป็นมาตรฐาน สนับสนุนให้ประชาชนได้รับบริการที่เป็นธรรม และเข้าถึงผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินด้วยราคาที่เหมาะสม ซึ่งนำมาสู่การยกระดับหลักการที่สำคัญ ได้แก่ (1) คิดค่าบริการจากต้นทุนที่แท้จริง ไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม (2) ใช้ฐานคำนวณเหมาะสมสอดคล้องกับต้นทุน (3) คืนค่าบริการที่ไม่ได้ใช้ตามสัดส่วนระยะเวลาที่ไม่ได้ใช้บริการ โดยแจ้งเงื่อนไขและช่องทางให้ลูกค้าทราบ (4) ไม่ผลักภาระให้ลูกค้า โดยไม่เรียกเก็บค่าบริการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ลูกค้า (5) เปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ชัดเจน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน และ (6) ดูแลพันธมิตทางธุรกิจที่ดำเนินการแทนให้ทราบเจตนารมณ์ในการกำหนดอัตราค่าบริการอย่างเป็นธรรม

นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงินฝาก และเงินให้สินเชื่อสำหรับสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

และเปิดรับฟังความเห็น 2 ครั้งในปี 2564 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์ตามความเห็นที่ได้รับและคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในช่วงต้นปี 2565

งานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน

การระบาดของโควิด 19 ที่ยืดเยื้อส่งผลกระทบต่อครัวเรือนโดยเฉพาะครัวเรือนที่มีภาระหนี้สูง รายได้ไม่พอใช้ และมีเงินออมไม่เพียงพอ ขณะที่ภัยทางการเงินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ธปท. จึงมุ่งฉีดวัคซีนทางการเงินให้กับประชาชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ก้าวข้ามและพร้อมรับความท้าทายในอนาคต

01

สื่อสารความรู้ทางการเงินในวงกว้าง

ธปท. ได้ชี้ช่องทางแก่หนี้และส่งเสริมความรู้ทางการเงินที่จำเป็นสำหรับประชาชน เช่น การบริหารจัดการหนี้ การเตือนภัยทางการเงิน ผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ของ ธปท. และหน่วยงานพันธมิตร โดยในปี 2564 การสื่อสารความรู้ของ ธปท. สามารถเข้าถึงผู้ใช้ทางออนไลน์กว่า 27 ล้านคน และยังสื่อสารผ่านสื่อออฟไลน์เพื่อให้เข้าถึงประชาชนได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น เช่น เผยแพร่คลิปเสียงสถานีวิทยุ FM100 (จส 100) FM95 ลูกทุ่งมหานคร

นอกจากนี้ ธปท. ได้สร้างสภาพแวดล้อมสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการเงินผ่านศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทยในรูปแบบนิทรรศการถาวร ทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายของห้องสมุดพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย และเอกสารจดหมายเหตุของ ธปท. รวมถึงกิจกรรมที่สำคัญ เช่น “BOT ชวนน้องท่องโลกการเงิน” ที่จัดขึ้นร่วมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สนใจจากทั่วประเทศในรูปแบบเกมออนไลน์ เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกฝนทักษะการจัดการเงินและการออม “Story Sharing 2021” นำเสนอประสบการณ์การจัดการการเงินจากภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจขนาดย่อม ที่ได้รับผลกระทบทางการเงินจากวิกฤตโควิด 19 ผ่านซีรีส์ “คุยเรื่องแก้หนี้กับ Money Coach” แบ่งปันประสบการณ์การให้คำปรึกษาปัญหาการบริหารจัดการหนี้ และซีรีส์ “พาธุรกิจ ฝ่าโควิด” บอกเล่าประสบการณ์ตรงจากธุรกิจสตาร์ทอัปในการนำพาธุรกิจฝ่าวิกฤต “FinLit TeachRoom” การบรรยายกึ่งสนทนาโดยกูรูการเงิน ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลแบบครบวงจรเพื่อมุ่งสู่การมีอิสรภาพทางการเงินที่ยั่งยืน

ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ทางการเงิน ธปท. ได้ประสานพลังความร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรทั้งภาครัฐและเอกชนในการส่งต่อความรู้ทางการเงินไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในภาคราชการ ซึ่งเป็นฟันเฟืองในการบริหารจัดการงานราชการและการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน โดย ธปท. ร่วมกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนนำสื่อความรู้ทางการเงินเผยแพร่ผ่านระบบ e-learning platform สำหรับการอบรมข้าราชการบรรจุใหม่ และได้จัดอบรมด้านการวางแผนการเงินและการลงทุน

ผ่านทางออนไลน์ให้แก่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นต้น ในกลุ่มประชาชนฐานราก ซึ่งเป็นภาคส่วนขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ และระดับความกินดีอยู่ดีของภาคส่วนนี้สะท้อนระดับการพัฒนาของประเทศ ธปท. ประชาสัมพันธ์สื่อความรู้ทางการเงินผ่านช่องทางของพันธมิตรที่ใกล้ชิดประชาชนฐานราก ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมถึงกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อร่วมสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงิน นอกจากนี้ ธปท. ยังร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชนซึ่งเป็นกลไกหลักที่ช่วยขยายศักยภาพการผลิตและการแข่งขันของประเทศ เช่น บริษัทที่ให้บริการจัดส่งพัสดุส่งต่อความรู้ทางการเงินไปสู่พนักงานขับรถจำนวนกว่า 500,000 คน

ชวนน้องท่องโลกการเงิน Online

Class ความรู้ทางการเงินแบบ Online สำหรับน้อง ๆ ชั้นมัธยมศึกษา

หยุดจำเมื่อ! Binggo

How to Money Bingo

ท่องโลกการเงิน

เกม Hello Money!

สอบถามรายละเอียดได้จาก Inbox ศูนย์การเรียนรู้แห่งชาติ - BOTLC

www.botlc.or.th | 0 2356 7766

ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

กู้ได้ง่าย ระวังถูกหลอก

ปล่อยเงินกู้ผ่านโลกออนไลน์

การันตีได้เงินเร็วทันใจ

ขอกเอกสารส่วนตัว
เช่น สำเนาบัตรประชาชน
หน้าสมุดบัญชี สำเนาทะเบียนบ้าน

ต้องโอนค่าธรรมเนียม
ค่าดำเนินการก่อนได้รับเงินกู้

สุดท้าย หายเจียบไป
พร้อมเงินค่าธรรมเนียม

ตรวจสอบรายชื่อผู้ให้บริการที่ได้รับอนุญาต
ประกอบธุรกิจสินเชื่อจาก ธ.ก.ก. ได้ที่

เงินด่วนทันใจ

www.botlc.or.th

ไม่ชัวร์ อย่าแชร์

เลขหน้าและหลังบัตรประชาชน

เลขที่บัญชีธนาคาร

เลขหน้าและหลังบัตรเครดิต

วันเดือนปีเกิด

มีสติ ไม่โลก สงสัยให้ถาม ติดตามข่าวสาร

ข้อควรรู้... ก่อนเป็นผู้ค้าประกัน

1. ไม่จำเป็น ต้องเป็น ลูกหนี้ร่วม
ถ้าเรา ไม่ได้รับเงินกู้ ก็ลูกหนี้ด้วย
2. ค้าประกันเพียงบางส่วนก็ได้
ตามความสามารถ ที่เรารับไหว
3. ต้องได้รับ หนังสือเรียกให้ชำระหนี้
ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด
4. มีสิทธิขอให้เจ้าหนีไปเก็บหนี้จากลูกหนี้ก่อน
ถึงจาก หลักประกันหรือทรัพย์สิน ของลูกหนี้

ที่มา: หนังสือฉบับ ธ.ก.ก. หน้า 661/2564 เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการ ส่วนการรับประกันเงินกู้ฉบับปรับปรุง (หน้า 4 - 5)

พัฒนาทักษะทางการเงินให้กับแรงงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินที่ดี

ธปท. ดำเนินการพัฒนาทักษะทางการเงินให้กลุ่มแรงงาน ซึ่งเป็นกำลังหลักของประเทศ อย่างต่อเนื่องผ่าน 2 โครงการสำคัญ ได้แก่

โครงการ Fin. ดี We Can Do!!! Season 3 กับกลุ่มนักศึกษา

อาชีวะทั่วประเทศซึ่งปรับเป็นออนไลน์เต็มรูปแบบเป็นปีแรก มีวิทยาลัยสมัครเข้าร่วมโครงการ 197 แห่ง จากเป้าหมาย 120 แห่ง โดยพบว่าวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดทำโครงการที่จะเลิกถึงปัญหาทางการเงินของนักศึกษาภายในวิทยาลัยและหาแนวทางการแก้ไขได้ตรงจุดผ่านการสร้างความตระหนักในการออม การบันทึกรายรับรายจ่าย การบริหารจัดการเงิน โดยการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ นอกจากนี้ สถานศึกษาด้านแบบหลายแห่งที่เคยเข้าร่วมโครงการกับ ธปท. ได้ขยายขอบเขตการดำเนินโครงการไปยังกลุ่มเป้าหมายภายนอกวิทยาลัย เช่น โรงเรียนหรือวิทยาลัยในเครือข่ายและชุมชนใกล้เคียง ซึ่งสะท้อนถึงระดับความรู้ความเข้าใจและการเล็งเห็นประโยชน์ของความรู้ทางการเงินของสถานศึกษา อาจารย์ และนักศึกษาแกนนำ (change agent) ที่เข้าร่วมโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะส่งผลให้นักศึกษาเติบโตไปสู่วัยทำงาน โดยมีทักษะทางการเงินที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการส่งเสริมความรู้ทางการเงินในชุมชนและสังคมต่อไป

โครงการ Fin. ดี Happy Life!!! กับกลุ่มวัยทำงาน ได้ปรับการดำเนินโครงการมาเป็นออนไลน์เต็มรูปแบบเช่นกัน โดยมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมโครงการ (open house) เป็นครั้งแรก รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้ มีพี่เลี้ยงให้คำแนะนำและติดตามผลในรูปแบบออนไลน์ตลอดโครงการ ในปี 2564 โครงการสามารถสร้างการรับรู้และขยายผลได้ในวงกว้างเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมโครงการจากทั่วประเทศถึง 83 แห่ง สร้างวิทยากรการเงินประจำหน่วยงาน (Fin. Trainer) จำนวน 728 คน โดย Fin. Trainer ได้ส่งต่อความรู้ผ่านการสื่อสารหรือจัดอบรมให้แก่พนักงานในหน่วยงานแล้วทั้งสิ้น 36,905 คน รวมทั้งยังจัดกิจกรรมแบบเข้มข้นเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมออมและการบริหารจัดการหนี้ให้กับพนักงานกลุ่มย่อยจำนวน 3,689 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มุ่งหวังให้เกิดการปรับพฤติกรรมทางการเงินที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม **ในเชิงคุณภาพ** พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความรู้และพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้น มีทัศนคติใหม่ในการออมเงิน

ทีมที่ได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการ Fin. ดี We Can Do!!! Season 3 ภาคกลางและภาคเหนือ

บรรยายภาคการบรรยายภายใต้โครงการ Fin. ดี Happy Life!!! ของบริษัทผู้เข้าร่วมโครงการ

เช่น ตั้งเป้าหมายการออมตามระยะเวลาต่าง ๆ และเริ่มให้ความสำคัญกับการมีเงินออมเพื่อฉุกเฉิน เพื่อรองรับเหตุการณ์ไม่คาดฝัน อีกทั้งยังมีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการหนี้เพิ่มขึ้น โดยมีการเปรียบเทียบดอกเบี้ยและเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนการกู้ยืม ตระหนักถึงความสำคัญของการสำรวจภาระหนี้ของตนอย่างสม่ำเสมอ สามารถวางแผนในการปลดหนี้ และรู้วิธีการและช่องทางแก้ไข ปัญหาหนี้ผ่านการขอปรับโครงสร้างหนี้จากสถาบันการเงินหรือมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 ของ ธปท. เช่น ทางด่วนแก้หนี้และโครงการคลินิกแก้หนี้ จนสามารถแก้ไขหนี้ได้สำเร็จ

นอกจากนี้ ในปี 2564 ธปท. ได้พิจารณามอบรางวัลพิเศษเพื่อเชิดชูเกียรติในฐานะ “หน่วยงานต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพทางการเงินแก่พนักงานในหน่วยงานอย่างยั่งยืน” เป็นครั้งแรก โดยมอบรางวัลให้กับหน่วยงานที่เคยผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการไปแล้ว ตั้งแต่ปี 2562 ซึ่งเป็นปีแรก และยังดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เพื่อสร้างแรงจูงใจ และสนับสนุนการขยายผลของโครงการต่อไป

03

ร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน

การผลักดันงานส่งเสริมความรู้ทางการเงินสำหรับประชาชนไทยเป็นงานสำคัญที่ต้องร่วมกัน ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงจะเห็นผล โดยเน้นรูปแบบและช่องทางที่เหมาะสมกับประชาชนแต่ละ ช่วงวัย โดยหัวใจสำคัญคือ การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อนำ ไปสู่การเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมวินัยทางการเงินเพื่อให้ประชาชนมีความพร้อมรับมือกับ ทุกสถานการณ์ (financial resilience)

ธปท. ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ในการพัฒนารูปแบบการสอน แบบ e-learning สำหรับนักศึกษาอาชีวะบนแพลตฟอร์มของ ตลท. ซึ่งคาดว่าจะทำให้มี ผู้เข้าถึงข้อมูลได้ไม่น้อยกว่า 100,000 คน และร่วมจัดทำหลักสูตร “วิชารู้ทันการเงิน” สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเริ่มใช้ในการเรียน การสอนวิชารู้ทันการเงินในปีการศึกษา 2564 และอยู่ระหว่างผลักดันเป็นหลักสูตรมาตรฐาน เพื่อขยายผลในการนำไปปรับใช้กับโรงเรียนเครือข่ายและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศต่อไป

นอกจากนี้ ธปท. ยังร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จัดทำหลักสูตร “ครูต้นกล้า ทางการเงิน” เพื่อลดปัญหาการเป็นหนี้สินของครู ให้ความรู้ก่อนจบไปทำงาน ตั้งแต่มัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 รวมทั้งจัดทำหลักสูตรออนไลน์เพื่อวัดผลก่อนจบการศึกษา สำหรับเป็นต้นแบบ ในการขยายผลไปยังวิทยาลัยราชภัฏในภาคเหนืออีก 7 แห่งในอนาคต รวมไปถึงได้พัฒนา หลักสูตรให้ความรู้กับเกษตรกรกลุ่มชาวนาร่วมกับกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมการวางแผนจัดการรายรับรายจ่าย ตลอดจนจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว ได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนากระบวนการผลิตแบบที่ยั่งยืน

สายออกบัตรธนาคาร (สอบ.) ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมการผลิตมีบทบาทหน้าที่หลักในการออกแบบ จัดพิมพ์ธนบัตร และบริหารจัดการธนบัตรให้มีสภาพดี กระจายสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งต้องมีการวางแผนและควบคุมการผลิตตลอดกระบวนการ ตั้งแต่การรับวัตถุดิบ การพิมพ์ การจัดเก็บ การกระจายไปสู่มือประชาชนผ่านธนาคารพาณิชย์ รวมถึงการนำธนบัตรที่เสื่อมสภาพจากการใช้งานกลับมาทำลาย กระบวนการเหล่านี้ทำให้เกิดการใช้พลังงาน ทรัพยากร และก่อให้เกิดของเสีย ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาภาวะโลกร้อนที่ส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างในปัจจุบัน และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ

สพท. โดย สอบ. ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งสร้างความยั่งยืนตามแนวคิด ESG ที่ครอบคลุมด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) สังคม (Social) และธรรมาภิบาล (Governance) ในปี 2564 สอบ. มุ่งเน้นให้การผลิตธนบัตรแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ อาทิ กระบวนการผลิต การจัดการด้านพลังงาน การเลือกใช้วัตถุดิบ

กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.1 การปรับสายการผลิตและวางผังใหม่เพื่อลดการใช้พลังงาน

เนื่องจากโรงพิมพ์ธนบัตรเปิดทำการมาเป็นเวลานาน และยังมีเครื่องจักรรุ่นเก่าใช้งานคล้อยอยู่หลายเครื่อง สอบ. จึงทำการปรับสายการผลิต (streamline) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยยกเลิกการใช้งานเครื่องจักรเก่าที่ไม่คุ้มค่าใช้งานแล้ว ทดแทนด้วยเครื่องจักรใหม่ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่า ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและพลังงานในการผลิตในภาพรวมได้มากกว่า 15%

โดยเฉลี่ย การผลิตธนบัตรในแต่ละวันจะมีการขนย้ายวัสดุระหว่างผลิตด้วยรถลากไฟฟ้ากว่า 500 เที่ยว จึงมีการปรับผังพื้นที่ภายในโรงพิมพ์ใหม่ โดยนำเครื่องจักร หรือวัสดุที่ต้องใช้งานต่อเนื่องมาตั้งใกล้กัน ทำให้สะดวกขึ้น ประหยัดเวลาและพลังงานในการขนย้ายวัสดุระหว่างผลิตในแต่ละขั้นตอน สามารถลดระยะทางการขนย้ายด้วยรถลากไฟฟ้าลงได้มากกว่า 50%

1.2 การปรับวิธีการผลิตและลดการใช้ทรัพยากร เพื่อลดการใช้ทรัพยากรและพลังงานในขั้นตอนการผลิต สอบ. จึงปรับวิธีการผลิตบางขั้นตอนจากการผลิตครั้งละ batch ที่ต้องรอให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้จึงจะดำเนินการขั้นต่อไป มาเป็นแบบต่อเนื่องโดยไม่มีการรอคอย (just-in-time) ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดการใช้ทรัพยากรและพลังงาน ลดระยะเวลาระหว่างขั้นตอน และลดปริมาณการขนย้ายและจัดเก็บงานระหว่างผลิตอีกด้วย

นอกจากนี้ การปรับปรุงวิธีบรรจุห่อถนบัตร์ก็เป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยลดการใช้ทรัพยากร เดิมมีการใช้สายรัดพลาสติกสำหรับห่อถนบัตร์เป็นการเพิ่มวัสดุสิ้นเปลือง ดังนั้นจึงยกเลิกการใช้สายรัดพลาสติกสำหรับห่อถนบัตร์ในกระบวนการผลิต ซึ่งลดไปได้เป็นจำนวนมากกว่า 500,000 เมตรต่อปีหรือ

คิดเป็นระยะทางได้ไกลจากกรุงเทพฯ ถึงขอนแก่นทีเดียว

เนื่องจากการพิมพ์ธนบัตรเป็นงานที่มีความละเอียดสูง อุณหภูมิและความชื้นของห้องผลิตต้องอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อควบคุมการยืดหรือหดตัวของแผ่นพิมพ์ให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด และควบคุมให้ตำแหน่งของภาพพิมพ์มีความแม่นยำ ดังนั้น การควบคุมอุณหภูมิและความชื้นในกระบวนการผลิตจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญมาก สอบ. ได้วางแผนปรับปรุงอุปกรณ์ระบบทำความเย็น (chiller) ที่ใช้ในกระบวนการผลิตธนบัตรให้เป็นระบบที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ ซึ่งใช้พลังงานลดลงและมีขนาดที่เหมาะสม โดยคาดการณ์ว่าจะสามารถประหยัดพลังงานได้ประมาณ 1.5% ของการใช้พลังงานทั้งหมด

02

การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (พลังงาน/น้ำ/ของเสีย)

2.1 ระบบพลังงานทางเลือก

สบ. ตั้งเป้าหมายลดการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตธนบัตรอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มใช้พลังงานทางเลือกจากระบบโซลาร์เซลล์แทนการใช้พลังงานไฟฟ้าบางส่วนในการผลิตธนบัตรตั้งแต่ปี 2563 ซึ่งช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ 400,000 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี หรือเทียบเป็นค่าไฟได้ถึง 1,720,000 บาทต่อปี และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างน้อย 215 Ton CO₂e ต่อปี หรือลดลง 3.37% ต่อปี โดยในปี 2564 ได้ดำเนินการจัดหาและติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์เพิ่มเติม โดยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทางเลือกทดแทนพลังงานไฟฟ้าให้ได้สูงสุดตามที่กฎหมายกำหนดภายในปี 2565

2.2 ระบบจัดการของเสียที่มีประสิทธิภาพ

สบ. ได้ดำเนินการบริหารจัดการของเสียต่าง ๆ ที่เกิดในกระบวนการผลิต เช่น เศษธนบัตร น้ำเสียจากกระบวนการผลิต ฯลฯ สอดคล้องตามหลักมาตรฐานสากล โดยได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) มาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังส่งเสริมการแยกขยะประเภทต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำไปกำจัดได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

ในการบริหารจัดการของเสียประเภทเศษธนบัตร สอบ. ดำเนินการส่งต่อไปให้บริษัทกำจัดนำไปใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิงต่อไป ส่วนการบริหารจัดการน้ำ มีการบำบัดและปรับปรุงคุณภาพน้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตธนบัตร รวมทั้งนำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วบางส่วนหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่เพื่อใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดปริมาณการใช้น้ำใหม่ นอกจากนี้ สอบ. มีการควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งและอากาศที่ปล่อยออกสู่ภายนอก ให้อยู่ในเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ส่งผลให้ในช่วงที่ผ่านมาไม่ได้รับข้อร้องเรียนจากชุมชนโดยรอบในเรื่องผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม

การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ในปี 2564 สอบ. ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อเก็บข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของผลิตภัณฑ์ธนบัตร รวมทั้งเข้ารับการตรวจประเมินก๊าซเรือนกระจกของผลิตภัณฑ์ธนบัตร (Carbon Footprint of Product: CFP) ทั้ง 5 ชนิดราคา ได้แก่ 20 50 100 500 และ 1000 บาท ซึ่งเป็นวิธีการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์แต่ละหน่วย ตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่กระบวนการหาวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง การใช้งาน และการกำจัดเมื่อกลายเป็นของเสีย โดยคำนวณออกมาในรูปแบบของคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอบ. ผ่านการรับรองเครื่องหมายคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ (ธนบัตรที่หมุนเวียนในปัจจุบันทั้ง 5 ชนิดราคา) เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2564 โดยมีเป้าหมายที่จะนำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการประเมินนี้มาใช้ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกระบวนการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรและผลิตภัณฑ์ธนบัตรในระยะถัดไป

108

กังหันน้ำในสายออกบัตรธนาคาร
ที่ใช้พลังงานจากโซลาร์เซลล์

การติดตั้งระบบโซลาร์เซลล์
บนหลังคาอาคารผลิตธนบัตร

การดำเนินงานด้านความยั่งยืนภายในองค์กร

ปัญหาภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นประเด็นสำคัญ และเร่งด่วนด้านความยั่งยืนที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน นับเป็นความเสี่ยงที่นำมาซึ่งความร่วมมือของทั่วโลกในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ธปท. จึงตั้งเป้าหมายให้สอดคล้องกับระดับประเทศและระดับสากลตามความตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่ควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้นไม่ให้เพิ่มขึ้นเกิน 1.5 องศาเซลเซียส และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (net zero GHG emission) ในปี 2593 โดยประเทศไทยตั้งเป้าหมาย net zero ในปี 2608 จากการประชุม COP26

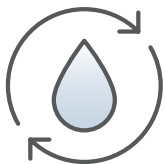
การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Facility)

เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ ธปท. จึงสนับสนุนด้วยการวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการด้านพลังงานซึ่งเป็นภาคส่วนที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงถึง 70% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ควบคู่ไปกับการเน้นใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยในปี 2564 ธปท. ได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการพลังงานไฟฟ้า

ธปท. เปลี่ยนอุปกรณ์การจ่ายลมเย็นแบบควบคุมความชื้น (Air Handling Unit: AHU) ของศูนย์คอมพิวเตอร์ (data center) และบริหารจัดการระบบปรับอากาศที่จ่ายให้กับห้องทำงานระบบ 24 ชั่วโมงในช่วงเวลากลางคืน ติดตั้ง solar rooftop เปลี่ยนมาใช้หลอดไฟ LED ทำให้สามารถลดการใช้พลังงานได้ 3.3 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายทางด้านไฟฟ้าทั้งสิ้น 14 ล้านบาท

1.2 การบริหารจัดการระบบน้ำใช้

ธปท. เปลี่ยนอุปกรณ์ห้องน้ำเป็นระบบเซ็นเซอร์ทั้งหมด พร้อมทั้งปรับอัตราการไหลของน้ำที่ก๊อกน้ำอ่างล้างหน้าและโถสุขภัณฑ์ทุกอาคาร รวมทั้งมีการจัดการน้ำทิ้งอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำน้ำทิ้งที่ได้รับการบำบัดมาใช้ในงานรดน้ำต้นไม้เพื่อความคุ้มค่า นอกจากนี้ มีการติดตั้งมิเตอร์น้ำภายนอกอาคาร เพื่อคำนวณปริมาณน้ำที่ใช้บริเวณรอบนอกอาคาร และบริหารการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ น้ำที่ใช้ในการรดน้ำต้นไม้ น้ำล้างรถยนต์ น้ำใช้สำหรับระบบวิศวกรรมรวมทั้งลดความถี่ในการล้างทำความสะอาดสระน้ำ และติดตามการรั่วไหลและการใช้น้ำรายวัน ทำให้สามารถลดการใช้น้ำได้ 64,700 ลูกบาศก์เมตร และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้ทั้งสิ้น 1 ล้านบาท

1.3 การบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

ธปท. กำหนดขั้นตอนการบริหารจัดการขยะทุกประเภท รวมถึงขยะติดเชื้อที่มีจำนวนมากขึ้นในช่วงที่มีการระบาดของโควิด 19 เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติทั่วทั้งองค์กรในการลดปริมาณขยะและของเสีย โดยมีการจัดวางขยะแยกประเภทอย่างชัดเจนและเพียงพอ พร้อมทั้งรณรงค์ปลูกจิตสำนึกด้วยการส่งเสริมให้พนักงานแยกทิ้งขยะให้ถูกประเภทตั้งแต่ต้นทาง โดยเริ่มจากภายในห้อง pantry ของส่วนงานและห้องอาหารสโมสร รวมถึงที่บ้าน รวมทั้งปฏิเสธการซื้อหรือใช้สินค้าที่ใช้ครั้งเดียวทิ้งด้วย นอกจากนี้ยังทำโครงการ upcycling กระดาษ เช่น นำกระดาษเหลือใช้มาเป็นสมุดให้ความรู้ นำกระดาษห่อ A4 มาเป็นกระเป๋าใส่ยา

ธปท. ได้จัดให้มีการกำจัดขยะที่เหมาะสมตรงตามประเภทของขยะ และร่วมมือกับวิสาหกิจชุมชนแนวร่วมปฏิบัติขยะสุพรรณบุรี ในการนำขยะเหลือใช้ไปแปรรูปกลับมาเป็นพลังงานและวัสดุใช้งานใหม่ มีปริมาณ 88,400 กิโลกรัม

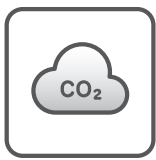

1.4 การบริหารจัดการการใช้กระดาษ

ธปท. เน้นการประชุมในรูปแบบ paperless ใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ทดแทนการใช้กระดาษในกระบวนการทำงาน เช่น ใช้บันทึกภายในอิเล็กทรอนิกส์ (BOT-Memo) เสนองงานผ่านอีเมล ตั้งค่าเครื่องถ่ายเอกสารเป็นระบบพิมพ์เอกสาร 2 หน้า ทำให้ลดการใช้กระดาษลงได้ 16,990 กิโลกรัม หรือประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 554,000 บาท

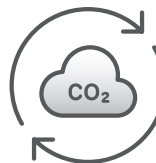

โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

2.1 โครงการขึ้นทะเบียนฉลากคาร์บอน

ธปท. สำนักงานใหญ่ได้รับการรับรองเป็นองค์กร Low Carbon Footprint จากการขึ้นทะเบียนคาร์บอนฟุตพริ้นต์ขององค์กรบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2564 ติดต่อกันเป็นปีที่ 4 ปริมาณทั้งสิ้น (ขอบเขต 1 และ 2) 7,813 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

2.2 โครงการชดเชยคาร์บอนเป็นศูนย์

ธปท. สำนักงานใหญ่ได้รับการรับรองขึ้นทะเบียน Carbon Neutral จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน ด้วยการสนับสนุนคาร์บอนเครดิตจากบริษัท มิตรผล ไบโอ-เพาเวอร์ (दानช้าง) จำกัด จังหวัดสุพรรณบุรี และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงไก่จากมูลสัตว์ ตำบลท่ามะนาว อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ซึ่งถือเป็นการร่วมมือกันเพื่อผลักดันไปสู่สังคมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (low carbon economy)

2.3 โครงการสำนักงานสีเขียว

ธปท. ได้รับการรับรองเป็นสำนักงานสีเขียวของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564 โดยสำนักงานใหญ่ และสำนักงานภาคเหนือ ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดีเยี่ยม (ทอง) และสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดีมาก (เงิน)

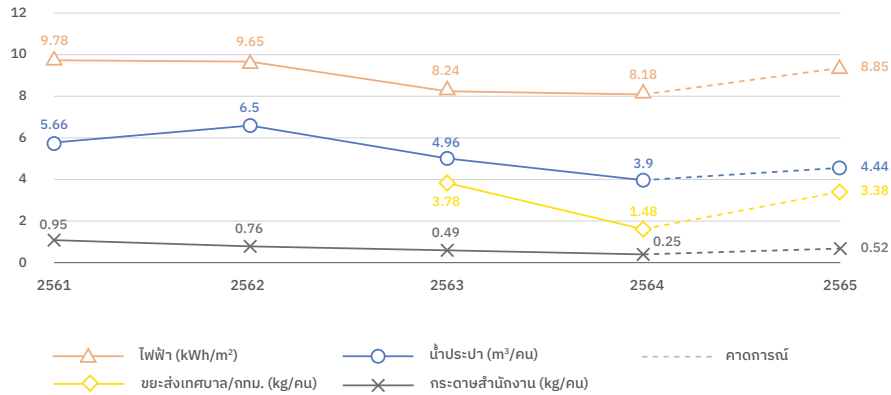

03

ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

จากการบริหารจัดการตามแผนงานและมาตรการดังกล่าวข้างต้น กอปรกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่พนักงานส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่บ้าน ทำให้ในปี 2564 ผลการดำเนินงานของ ธปท. ได้ดีกว่าเป้าหมาย โดยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง 25% เทียบกับเป้าหมายลดลง 4% จากปี 2563 หรือลดลง 43% เมื่อเทียบกับปีฐาน 2560

ผลการดำเนินการพลังงานและสิ่งแวดล้อมปี 2561-2564 และเป้าหมายปี 2565

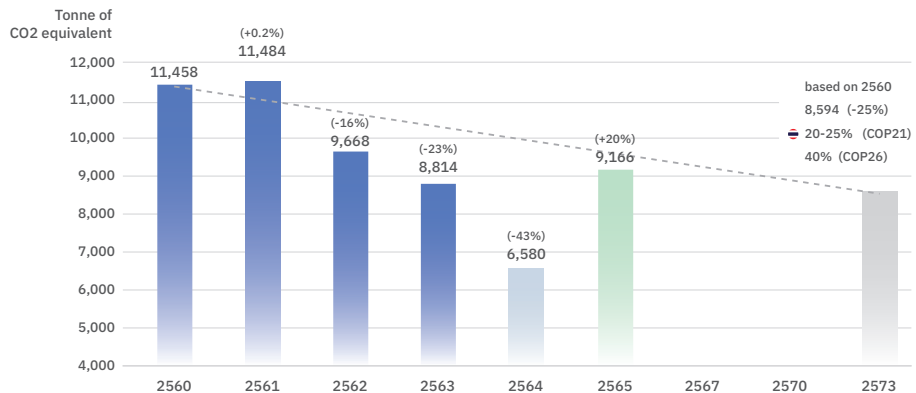
04

มุ่งสู่เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม

ธปท. ตั้งเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกของสำนักงานใหญ่ สำนักงานภาคเหนือ และสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานภาคใต้อยู่ระหว่างปรับปรุงก่อสร้างอาคาร) ไม่น้อยกว่า 20% เพื่อสู่เป้าหมายในปี 2573 และจะต้องลดลงไม่น้อยกว่า 25% เทียบกับปีฐาน 2560

นอกจากนี้ ธปท. ยังวางแผนงานการสร้างพฤติกรรม green mindset ให้กับพนักงานเพื่อผลักดันให้ ธปท. เป็นสังคมที่รักษาสีสิ่งแวดล้อม (green community) อย่างยั่งยืนต่อไป

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของ ธปท. สำนักงานใหญ่ สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สร้างความเชื่อถือเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน

สปท. รับฟัง-เข้าใจ-เท่ากัน

ก้าวสู่การสื่อสารเชิงรุกอย่างตรงจุดทุกช่องทาง

ปี 2564 เป็นอีกปีที่ สปท. เจอโจทย์ยากด้านการสื่อสาร เพราะยังอยู่ท่ามกลางภาวะฝุ่นตลบจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ผสมกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในระดับโลก ทั้งภัยทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ ที่มีมากขึ้น กระแสดิจิทัลและความยั่งยืน ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับ สปท. คือ การสื่อสารด้วยการเปิดใจรับฟัง รวมถึงร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สาธารณชนเข้าใจและเชื่อมั่นในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของ สปท.

สปท. ตระหนักดีว่า การรับฟังในเชิงรุกเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เข้าใจและเท่าทันปัญหา และนำไปสู่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ที่ผ่านมานอกจากการรับฟังผ่านช่องทางคอลเซ็นเตอร์ เว็บไซต์ และการลงพื้นที่พูดคุยโดยตรงอยู่แล้ว สปท. ได้นำเครื่องมือจับกระแสในสังคมออนไลน์ (social media listening tools) มาใช้ติดตามประเด็นหรือปัญหา และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 ว่ามีความเข้าใจและเข้าถึงมาตรการของ สปท. ได้มากน้อยเพียงใด และใช้เครื่องมือด้าน data analytic วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก

112

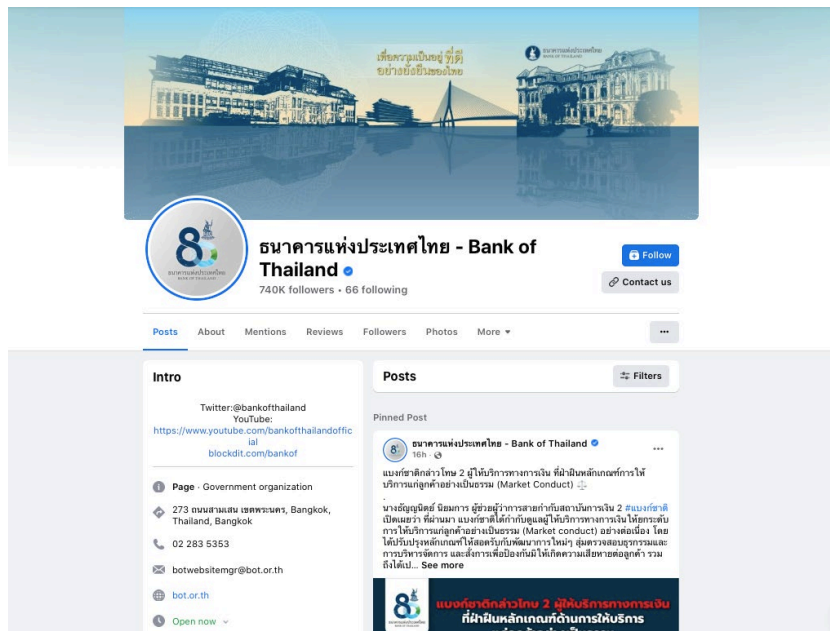
เพื่อให้การสื่อสารมีกลยุทธ์และตรงจุด สปท. นำข้อมูลที่ได้รับฟัง มาใช้การวางกลยุทธ์การสื่อสาร โดยยึดผู้รับสารเป็นศูนย์กลาง (customer centric) เพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องการสื่อ รูปแบบ ช่องทาง ความถี่ รวมไปถึงพันธมิตรที่จะช่วยสื่อสารให้เข้าถึงแต่ละกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังได้จัดทำสื่อหลากหลายรูปแบบ ปรับเนื้อหาให้เข้าใจง่าย มีช่องทางสื่อสารที่ครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นสื่อกระแสหลักอย่างโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ข่าว ไปจนถึงสื่อใหม่อย่าง Facebook, Twitter, Instagram และขยายช่องทางสื่อสารใหม่ ๆ ได้แก่ Line Official, Spotify และ Blockdit ที่ล้วนได้รับการตอบรับจากผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี

ในด้านการสื่อสารถึงประชาชนกลุ่มฐานราก สปท. จับมือกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อสื่อสารผ่านผู้นำชุมชน และวิทยุกระจายเสียง พร้อมกันนี้สำนักงานภาคทั้ง 3 แห่งของ สปท. ยังเป็นแกนหลักในการลงพื้นที่เชิงรุก และประสานงานใกล้ชิดกับสื่อท้องถิ่นเพื่อติดตามความรู้และเตือนภัยทางการเงินให้กับประชาชนในภูมิภาคอีกด้วย

สำหรับการยื่นมือและสร้างพันธมิตร นอกจากสื่อทั้งกระแสหลักและสื่อใหม่แล้ว สปท. ได้ยกระดับความร่วมมือกับกลุ่ม key strategic stakeholders ทั้งภาครัฐ ภาคการเงิน และภาคเอกชน โดยพัฒนาระบบ Stakeholder Relationship Management (SRM) อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่

ปี 2563 โดย SRM เป็นเครื่องมือสำคัญของ ธปท. ในการสร้างความเข้าใจ รับฟัง ปัญหา ความเห็น ข้อเสนอแนะ และสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ ทั้งนี้ ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลกลาง stakeholders สำคัญ 14¹⁵ กลุ่ม เพื่อให้ SRM สามารถเข้าถึงข้อมูลชุดเดียวกันได้อย่างทั่วถึง มีการจัดทำแผนสร้างความร่วมมือกับ stakeholders ทำให้สามารถประสานงานความร่วมมือ เพื่อผลักดันนโยบายกับ strategic partner ได้ตามเป้าหมาย

ระยะต่อไป การสื่อสารของ ธปท. ยังคงเผชิญกับความท้าทายอยู่มาก ทั้งจากหน้าที่ที่กว้างขึ้น ครอบคลุมถึงประเด็นใหม่ ๆ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย และจากความคาดหวังของสาธารณชนต่อการทำงานของธนาคารกลางที่มากขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ ระบบนิเวศสื่อก็กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านหนึ่ง ประชาชนหันไปเสพสื่อและรับสารจากโลกออนไลน์มากขึ้น จนกลายเป็นพฤติกรรมหลัก ในอีกด้านหนึ่ง ในโลกที่ทุกคนเป็นสื่อได้เอง ข่าวปลอม และหลอกลวงมีมากขึ้นและกระจายได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น กระบวนการสื่อสารของ ธปท. ในฐานะที่เป็นหน้าด่านที่ใกล้ชิดประชาชนที่สุด จึงต้องทำงานหนักขึ้น เปิดใจ และรับฟังเชิงรุก สื่อสารตรงจุด และร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อช่วยขับเคลื่อนให้การดำเนินนโยบายต่าง ๆ เกิดประสิทธิผล และเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจไทยมากที่สุด

¹⁵ ประกอบด้วย สำนักเศรษฐกิจการคลัง สมาคมธนาคารไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมสรรพากร สมาคมนานาชาติ สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สมาพันธ์ SMEs สภา SME และสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย

โจรสลัดเบอร์ : ความเสี่ยง ที่คุณเสี่ยงได้

การระบาดของโควิด 19 ทำให้คนไทยปรับมาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น ทั้งการใช้จ่ายใช้สอย การรับเงินช่วยเหลือจากภาครัฐ การทำงาน และการดำเนินชีวิตในด้านอื่น ๆ การศึกษาประเมินว่าการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลรอบนี้เร็วขึ้นถึง 5 เท่า โดยใช้เวลาเพียงแค่ 2 ปีเท่านั้น จากที่เคยคาดว่าจะใช้เวลากว่า 10 ปี¹⁶ จึงจะเห็นพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภาคการเงินแบบที่เป็นอยู่ในขณะนี้

ก่อนโควิด 19 จะระบาด สถิติชี้ว่าคนไทยทำธุรกรรมผ่าน e-payment อยู่ที่ 8,985 ล้านรายการในปี 2562 และมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็น 13,400 ล้านรายการในปี 2563 และ 20,660.5 ล้านรายการในปี 2564 (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2564) อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านที่รวดเร็วเกินคาดแบบนี้ อาจทำให้ผู้ใช้บริการที่ยังไม่พร้อมหรือยังไม่ปรับตัวไม่ทันเทคโนโลยี ตกเป็นเหยื่อภัยทางการเงินที่เข้ามาถึงตัวได้ง่ายขึ้นด้วยเช่นกัน และที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ “การทำฟิชซิง (phishing)”

ฟิชซิงเป็นรูปแบบการโจรกรรมข้อมูล โดยมีจิ้งจอกไซเบอร์สวมรอยเป็นสถาบันการเงิน องค์กร หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ ส่ง SMS หรืออีเมลด้วยชื่อบัญชีที่ปลอมขึ้นมาอย่างแนบเนียน มีจุดประสงค์เพื่อเร่งให้เหยื่อกรอกข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลทางการเงิน หากเหยื่อหลงกล โจรไซเบอร์จะนำข้อมูลที่ได้ไปทำทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ อีกต่อหนึ่ง เรื่องที่ก่อกวนมาหลอกจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เช่น “คุณได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล” “แบงก์ชาติมอบเงินกู้ให้คุณ” หรือ “ธนาคารกำลังจะอายัดบัตรของคุณ ให้รีบเข้ามากรอกข้อมูลที่...” หากท่านใดเคยผ่านหู หรือคุ้นตากับประโยคเหล่านี้ แสดงว่าท่าน

อาจเคยตกเป็นเป้าหมายของกลุ่มมิจฉาชีพไซเบอร์

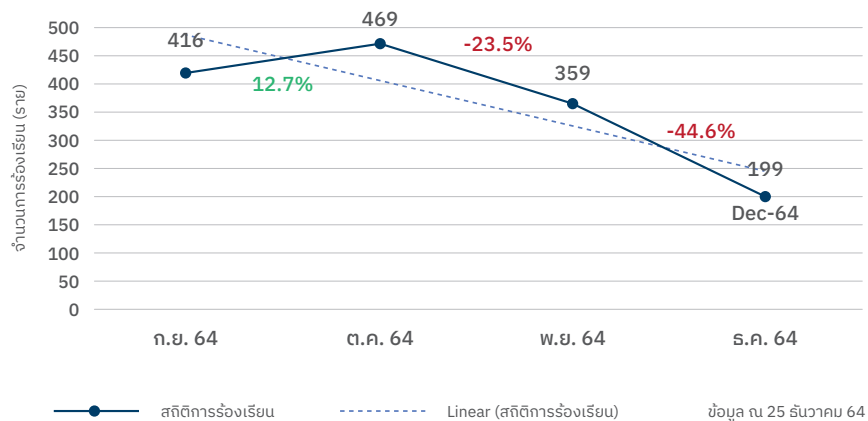
ธปท. ได้รับเรื่องร้องเรียนแอปพลิเคชันเงินกู้ หลอกหลวงผ่านทางคอลเซ็นเตอร์และอีเมล ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม 2564 จำนวนทั้งสิ้น 1,443 ราย โดยมากกว่า 50% แอปอ้างชื่อธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในปฏิบัติการหลอกหลวง (ข้อมูล ณ 25 ธันวาคม 2564)

ธปท. ในฐานะองค์กรกำกับดูแลโดยตรง และในฐานะองค์กรที่ถูกแอปอ้างชื่อไม่ได้นิ่งนอนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น จึงร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สถาบันการเงิน และผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในการป้องกันการสวมรอยส่ง SMS ตั้งแต่ต้นทาง สนับสนุนให้มีการติดตามและกำหนดมาตรการป้องกันกลโกงที่อาจมาในรูปแบบอื่น ๆ ตลอดจนใช้การสื่อสารเชิงรุกและการให้ความรู้ทางการเงิน เพื่อติดอาวุธให้ประชาชนรู้เท่าทันโจร ผลจากการทำงานเชิงรุกมีส่วนทำให้สถิติการโทรร้องเรียนที่คอลเซ็นเตอร์และอีเมล ธปท. ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี 2564

สถิติการร้องเรียน เรื่องหลอกหลวงแอปฯ เงินกู้ และเงินกู้ออนไลน์ ระหว่างเดือนกันยายน-ธันวาคม 2564

ธปท. ได้รับเรื่องร้องเรียนแอปฯ เงินกู้ หลอกหลวง ผ่านทางคอลเซ็นเตอร์และอีเมล ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม 2564 จำนวนทั้งสิ้น 1,443 ราย

โดยมากกว่า 50% แอปอ้างชื่อธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในปฏิบัติการหลอกหลวง

¹⁶ นิติสาร the Economist ฉบับ The World In 2021 ซึ่งภายในเวลา 3 เดือน การค้าออนไลน์โลกเติบโตในอัตราที่เคยคาดว่าจะใช้เวลาถึง 10 ปี

สำหรับผู้ทีพลาตตกเป็นเหยื่อไปแล้ว ธปท. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบให้เร็วที่สุด เช่น กรณี BIN attack หรือทีหลายคนเรียกว่า “แอปดูดเงิน” ทีเป็นข่าวใหญ่ช่วงปลายปี 2564 ธปท. ได้ประสานงานกับสถาบันการเงินเพื่อเร่งคืนเงินให้ลูกค้าทีได้รับผลกระทบภายใน 5 วันทำการ นอกจากนี้ธนาคารแต่ละแห่งยังยกระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้วยการตรวจจับธุรกรรมทีผิดปกติให้ครอบคลุมยอดเงินน้อยและมีความถี่สูง เพิ่มการเฝ้าระวังธุรกรรมจากต่างประเทศเป็นพิเศษ แจ้งเตือนลูกค้าในการทำธุรกรรมทุกรายการ และประชาสัมพันธ์วิธีการป้องกัน

ความเสี่ยง โดยธนาคารจะติดต่อสอบถามลูกค้าเพิ่มเติมทันทีในกรณีพบรายการต้องสงสัย มาตราการเหล่านี้ช่วยให้ปริมาณธุรกรรมผิดปกติลดลงมาก

นอกจากนี้ ธปท. และสมาคมธนาคารไทยยังได้ร่วมกันผลักดันให้ผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรทุกรายกำหนดมาตรการเพิ่มเติมในการบังคับใช้การยืนยันตัวตนก่อนทำรายการชำระเงินกับบัตรเดบิตสำหรับทุกร้านค้าออนไลน์ โดยเฉพาะร้านค้าในต่างประเทศ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีล่าสุดมาป้องกันและตรวจจับภัยคุกคามทางการเงินในรูปแบบใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

ระวังภัยไซเบอร์ ไม่ใช่เรื่องยากอย่างทีคุณคิด แม้จะได้อัชว่าเป็นภัยทีมาพร้อมทีเทคโนโลยี และนำทีงวलयูไม่่น้อย แต่ทุกคนสามารถรับมือและป้องกันภัยได้เองแบบง่าย ๆ

สังเกต SMS หรืออีเมลทีได้รับว่าอู้ผู้ส่ง ชื่ออีเมล และข้อความ มีอะไรผิดปกติหรือไม่ หากไม่แน่ใจต้องติดต่อสอบถามหน่วยงานทีถูกอ้างถึงก่อนทำรายการ

ไม่คลิกลิงก์ไม่ดาวน์โหลดไฟล์จากแหล่งทีไม่น่าเชื่อถือ ไม่ใช่ลิงก์เชื่อมโยงทีมาจากอีเมลหรือเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่ระบบธนาคารออนไลน์

หลีกเลี่ยง การดัดแปลง/แก้ไขระบบปฏิบัติการของสมารต์โฟน (jailbreak หรือ root) เพราะมีความเสี่ยงสูงทีจะถูกขโมยข้อมูล

ติดตั้ง โปรแกรมป้องกันไวรัสทีถูกกฎหมายบนคอมพิวเตอร์และสมารต์โฟนพร้อมตรวจสอบและอัปเดตระบบปฏิบัติการให้เป็นปัจจุบันเสมอ

ไม่ใช้ WiFi สาธารณะ โดยเฉพาะเมื่อทำธุรกรรมออนไลน์ ควรใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสมารต์โฟนเท่านั้น

ให้ความสำคัญกับการตั้งรหัสผ่านให้ยากต่อการคาดเดา ไม่สั้นเกินไป และเปลี่ยนทุก 3 หรือ 6 เดือน

ออกจากระบบ (logout) ทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งาน

หลีกเลี่ยงการผูกบัตรเดบิตกับเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันทีไม่น่าไว้ใจ และปรับวงเงินในบัตรให้เหมาะสมกับการใช้ง่าย

กลเม็ดการ phishing

หลักการของฟิชซิง คือทำให้อล้วหรือตกใจ เพื่อทำให้อเหยื่อหลงกลและยอมทำตามโดยง่าย รูปแบบทีพบมากที่สุดคือการส่ง SMS หรืออีเมล สร้างสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น แอบอ้างว่าผู้ส่งเป็นสถาบันการเงินกำลังจะอายัดบัญชี หรือบัญชีมีความผิดปกติ หรือแอบอ้างว่าเป็นหน่วยงานภาครัฐต้องการข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลทางการเงินสำหรับทำเรื่องเงินช่วยเหลือจากภาครัฐ แล้วส่งลิงก์เว็บไซต์ปลอมทีทำได้คล้ายของจริงมาก ๆ ไปให้เพื่อเร่งให้ประชาชนรีบทำรายการแบบไม่ทันตั้งตัว

หากหลงเชื่อคลิกลิงก์เหยื่อจะถูกเชื่อมต่อไปยังหน้าเว็บไซต์ปลอมทีมีลักษณะคล้ายหรือเกือบจะเหมือนเว็บไซต์จริง หากหลงเชื่อเข้าใช้ในหน้าเว็บไซต์ปลอมแล้ว มีจฉาชีพทีจะได้ข้อมูล username และ password และจะหลอกให้อเหยื่อกรอกข้อมูลรหัส OTP บนเว็บไซต์ปลอม ทำให้มีจฉาชีพสามารถเจาะเข้าไปทำธุรกรรมในแอปพลิเคชันทางการเงินได้

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ธปท. ได้ดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญ เพื่อสนับสนุน การดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินไทยและภูมิภาค รวมถึงเสริมสร้างบทบาท ของ ธปท. ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ดังนี้

01

การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่าง ประเทศ

ตลอดปี 2564 ธปท. มีส่วนร่วมในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศอย่าง ต่อเนื่อง และได้รับเชิญให้ร่วมแสดงความเห็นในเวทีระดับภูมิภาคและระดับโลก อย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านการดำเนินนโยบายของธนาคารกลางภายใต้สถานการณ์ โควิด 19 การเชื่อมโยงระบบการชำระเงิน การพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง รวมถึงการนำ เทคโนโลยีและ big data มาปรับใช้เพื่อพัฒนาการกำกับดูแลสถาบันการเงินและ สนับสนุนการออกนโยบาย (regulatory and supervisory technology)

116

นอกจากนี้ ธปท. ยังมีบทบาทในการผลักดันทำที่เชิงนโยบายที่สำคัญ เช่น การเน้นย้ำให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) พิจารณากรอบการดำเนินนโยบายแบบผสมผสาน (Integrated Policy Framework: IPF)¹⁷ ให้เหมาะสมกับบริบทเศรษฐกิจการเงินของกลุ่ม ประเทศตลาดเกิดใหม่ ซึ่งเผชิญกับความท้าทายในการดูแลเสถียรภาพระบบ เศรษฐกิจการเงินจากความผันผวนต่าง ๆ รวมถึงการผลักดัน Policy Note on Capital Flow Safeguard Measures ซึ่งเป็นการสะท้อนมุมมองของอาเซียน ในเรื่องการดำเนินนโยบายแบบผสมผสาน โดยนำเสนอต่อ IMF Managing Director เพื่อเน้นย้ำให้ IMF ทบทวนการให้คำแนะนำแก่ประเทศสมาชิกเกี่ยวกับการ ใช้มาตรการเงินทุนเคลื่อนย้ายให้มีความยืดหยุ่นขึ้นในระหว่างการทบทวน เงื่อนไขเรื่อง Liberalization and Management of Capital Flows ในช่วงต้นปี 2565

ดร.เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
พูดคุยในงาน Governor
Talks กับ IMF

¹⁷ การดำเนินนโยบายแบบผสมผสาน (Integrated Policy Framework: IPF) เช่น การใช้ Monetary policy, Macroprudential measures, FX intervention และ Capital flow management

การพัฒนาความร่วมมือทางการเงินในภูมิภาค (Regional Financial Cooperation)

2.1 การส่งเสริมการเงินที่ยั่งยืนในอาเซียน (Sustainable Financing in ASEAN)
 ธปท. ในฐานะประธานร่วมคณะทำงานอาวุโสเพื่อการรวมตัวทางการเงินของอาเซียน (Senior Level Committee on Financial Integration) ได้ร่วมกับหน่วยงานผู้กำกับดูแลภาคการเงินในภูมิภาค จัดตั้งคณะทำงานร่วมภาคการเงินอาเซียน (ASEAN Taxonomy Board) เพื่อกำหนดมาตรฐานในการนิยามและจัดหมวดหมู่โครงการหรือกิจกรรมในภาคเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Taxonomy) และได้ประกาศ ASEAN Taxonomy for Sustainable Finance - Version 1¹⁸ เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานสำหรับระยะเริ่มต้นที่เน้นลดผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งถือเป็นก้าวอย่างสำคัญของอาเซียนในการจัดสรรเงินทุนจากภาคการเงินไปสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมความยั่งยืนได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ (learning roadmap) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรผู้กำกับดูแลภาคการเงินในด้านการส่งเสริมการเงินที่ยั่งยืนในอาเซียน

2.2 ความร่วมมือในภาคการธนาคารอาเซียน (Qualified ASEAN Bank: QAB)
 ธปท. ให้ความสำคัญและขับเคลื่อนการจัดตั้ง QAB ระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกในภูมิภาคภายใต้แผนงาน ASEAN Economic Community เพื่อสนับสนุนการสร้างเครือข่ายของธนาคารพาณิชย์ในการส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักการต่างตอบแทน โดยในปี 2564 ธปท. บรรลุการเจรจาจัดตั้ง QAB กับธนาคารกลางมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์สัญชาติไทยและมาเลเซียสามารถสมัครเป็น QAB เพื่อดำเนินธุรกิจในตลาดการเงินของอีกฝ่ายได้สูงสุดไม่เกิน 3 ราย¹⁹ ทั้งนี้ ผลสำเร็จจากข้อตกลงดังกล่าว จะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดสรรเงินทุนแก่กลุ่มธุรกิจข้ามพรมแดนของทั้ง 2 ประเทศ ส่งเสริมการแข่งขันและเพิ่มทางเลือกในการใช้บริการทางการเงินของประชาชน รวมถึงยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ ให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้สูงสุด นอกจากนี้ ธปท. มีแผนจะดำเนินการเจรจาจัดตั้ง QAB กับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นที่เป็นคู่ค้าสำคัญของไทยต่อไปในอนาคต

2.3 การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในอาเซียน (ASEAN Payment Connectivity)
 ธปท. ร่วมมือกับธนาคารกลางและสถาบันการเงินในภูมิภาคอาเซียนในการพัฒนาระบบการชำระเงินระหว่างประเทศตามแผน ASEAN Payment Connectivity มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 ธปท. ได้พัฒนาระบบการชำระเงินผ่านระบบเชื่อมโยงกลางกับธนาคารกลางสิงคโปร์²⁰ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการโอนเงินรายย่อยระหว่างประเทศ

¹⁸ ในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 (COP26) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2564

¹⁹ ข้อตกลง QAB ระหว่างไทยกับมาเลเซีย กำหนดให้นับรวมธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจอยู่ในปัจจุบัน จึงทำให้ธนาคารพาณิชย์สัญชาติมาเลเซียรายใหม่สามารถสมัครเป็น QAB ในไทยได้อีก 1 ราย (เนื่องจากปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์สัญชาติมาเลเซียในไทยแล้ว 2 ราย) ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์สัญชาติไทยรายใหม่จะสามารถสมัครเป็น QAB ในมาเลเซียได้ 2 ราย (เนื่องจากปัจจุบันมีธนาคารพาณิชย์สัญชาติไทยในมาเลเซียแล้ว 1 ราย) โดย ธปท. อยู่ระหว่างการเปิดรับสมัครธนาคารพาณิชย์สัญชาติมาเลเซียให้เข้ามาประกอบธุรกิจเป็น QAB ในไทย และได้เชิญชวนให้ธนาคารพาณิชย์สัญชาติไทยที่สนใจประกอบธุรกิจในมาเลเซียใช้สิทธิ์เป็น QAB ภายใต้ความตกลงนี้

²⁰ ทำรายการโอนเงินผ่าน mobile banking โดยใช้เพียงหมายเลขโทรศัพท์มือถือในการยืนยันตัวตน

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ดำเนินการพัฒนาและเชื่อมโยงการชำระเงินในรูปแบบ QR code กับธนาคารกลางอีก 3 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งบริการนี้จะช่วยทำให้การชำระเงินรายย่อยระหว่างประเทศมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงเอื้อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเมื่อการเดินทางระหว่างประเทศกลับสู่ภาวะปกติภายหลังสถานการณ์โควิด 19

03

การส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น

เพื่อเป็นทางเลือกแก่ผู้ประกอบการในการชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศแทนเงินสกุลหลัก ซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

118

3.1 การขยายความร่วมมือในกลไกการชำระเงินสกุลริงกิต-บาทเพิ่มเติม

ธปท. ร่วมกับธนาคารกลางมาเลเซียขยายขอบเขตความร่วมมือในกลไกการชำระเงินสกุลริงกิต-บาท โดยขยายกลุ่มผู้ใช้บริการให้ครอบคลุมชาวไทยที่พำนักในมาเลเซียและชาวมาเลเซียที่พำนักในไทย รวมถึงผ่อนคลายกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินเพิ่มเติมและเพิ่มจำนวนธนาคารพาณิชย์ที่เป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงิน (Appointed Cross Currency Dealer: ACCD) ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการทำธุรกรรมทางการเงินข้ามพรมแดนและสนับสนุนการเชื่อมโยงการชำระเงินผ่าน QR code ระหว่างสองประเทศ ทั้งนี้ การขยายกลไกการชำระเงินสกุลบาท-ริงกิตดังกล่าวมีผลในทางปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2564 เป็นต้นไป

3.2 ความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลหยวนและบาท (Bilateral Swap Arrangement)

ธปท. และธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดทำความตกลงดังกล่าว ตั้งแต่ปี 2554 ภายใต้วงเงิน 70 พันล้านหยวน หรือ 370 พันล้านบาท เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนสภาพคล่องเงินสกุลท้องถิ่นในการค้าการลงทุนระหว่างสองประเทศ โดยได้มีการต่อสัญญาระหว่างกันมาอย่างต่อเนื่อง²¹ และเมื่อเดือนธันวาคม 2564 ธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ขอเบิกใช้สภาพคล่องเงินบาทจาก ธปท. เพื่อสนับสนุนการปล่อยสภาพคล่องเงินบาทของสถาบันการเงินจีนให้รองรับการทำธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศของภาคธุรกิจจีน

²¹ มีการต่อสัญญาครั้งล่าสุดเมื่อปี 2563

การมีส่วนร่วมในความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ธปท. ร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลภาคการเงินของไทยเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) รอบที่ 9 ซึ่งปัจจุบันได้สรุปผลการเจรจาแล้ว โดยประเทศสมาชิกส่วนใหญ่มีการเปิดเสรีที่ลึกและกว้างขึ้น ผ่านการยกเลิกข้อจำกัดทางการค้าบริการระหว่างกัน ในภูมิภาคในหลายสาขา ซึ่งมากกว่าที่ประเทศสมาชิกผูกพันภายใต้กรอบความตกลงอื่น สำหรับไทย ได้เปิดเสรีเพิ่มเติมในธุรกิจตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ (cross-border money transfer services) เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการให้บริการ ด้วยค่าธรรมเนียมที่ต่ำ รวมถึงช่วยสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชนด้วย

นอกจากนี้ ธปท. ได้เข้าร่วมเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Area) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ การลงทุน และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะยกระดับความตกลงให้ทันต่อพัฒนาการทางการค้าและการลงทุนในปัจจุบัน²²

ดร.เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
ในการประชุม ASEAN+3 Finance
Ministers' and Central Bank Governors'
Meeting (AFMGM+3)

นายเมธี สุภาพงษ์ รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพการเงิน
ในการประชุมงาน ASEAN+3

²² ความตกลงดังกล่าวเริ่มเปิดการเจรจาอย่างเป็นทางการในเดือนเมษายน 2564 และกำหนดเป้าหมายการเจรจาให้เสร็จภายในปี 2565

การสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการ

ธปท. ให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินนโยบายทั้งจาก ธปท. และหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลจริงและการวิเคราะห์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมถึงการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับภาคเอกชน ซึ่งช่วยสนับสนุนให้ภาคเอกชนสามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปปรับใช้ได้จริง ทั้งนี้ ในปี 2564 สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (PIER) และสายงานต่าง ๆ ใน ธปท. ร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรทางวิชาการภายนอก ได้ดำเนินงานดังต่อไปนี้

01

การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายในและภายนอก ธปท. ผ่านช่องทางต่าง ๆ กว่า 190 บทความ ทั้งในรูปแบบบทความวิจัยฉบับเต็ม (PIER Discussion Paper) บทความ PIER Specives บทความวิจัยฉบับย่อ (aBRIDGED) บทความ Focused and Quick (FAQ) และบทความขนาดสั้นผ่านคอลัมน์เศรษฐศาสตร์เช้า “ท่า” ของสำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า รวมถึงบทความที่ตีพิมพ์ในคอลัมน์แจ่งสี่เบี้ย หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ คอลัมน์บางขุนพรหมชวนคิด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และคอลัมน์ร่วมด้วยช่วยคิด หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ตลอดจนนำเสนอชุดข้อมูลที่น่าสนใจใน PIER Statistics เพื่อให้ผู้ที่สนใจไปค้นคว้าหรือนำข้อมูลไปต่อยอดได้

ผลการวิจัยเรื่องต่าง ๆ สู่สาธารณะ อาทิ โครงการวิจัย “คิดต่าง อย่างมีภูมิ” เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดทางความคิดในสังคมไทย “ระบบจัดการรายได้ผู้สูงอายุ: ควรปรับเปลี่ยนอย่างไรให้เพียงพอและยั่งยืน” เพื่อออกแบบและปรับเปลี่ยนนโยบายเกี่ยวกับระบบประกันสังคมภาคบังคับและระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ในส่วนของการสร้างความรู้ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ให้ทุนแก่นักวิจัยภายนอกจำนวนทั้งสิ้น 8 ทุน โดยประกอบไปด้วยทุนวิจัยเพื่อตอบโจทย์ในการดำเนินนโยบายของ ธปท. และทุนวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ให้กับสาธารณชนและวงการวิชาการระดับประเทศ นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย (Thailand's Integrated Database for Economics: TIDE) อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านเศรษฐกิจที่ครอบคลุมขึ้น และไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งสามารถเข้าใช้งานได้ที่ tide.pier.or.th

นอกจากนี้ ยังได้เปิดโอกาสให้นักวิจัยนำเสนอผลการศึกษาต่อสื่อมวลชน (press briefing) ในรูปแบบออนไลน์ ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 เพื่อสื่อสาร

120

BOT SYMPOSIUM 2021

โครงสร้างเศรษฐกิจสังคมไทย : ความเปราะบางกลางความเปลี่ยนแปลง

“ทำอย่างไรที่จะเอาชนะความยากลำบากและประสบการณ์ของชนรุ่นก่อนหน้าพวกเราร่วมกันเพื่อรับมือกับสิ่งที่สังคมไทยกำลังเผชิญ ครม. สถาบันการศึกษาและผู้นำขององค์กรต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจอันลึกซึ้งกัน”

“การแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระยะยาวจะขึ้นอยู่กับทิศทางของเศรษฐกิจ คือ ความสามารถในการแข่งขัน”

“โลกทัศน์ไม่เหมือนเดิม 5 ปีข้างหน้ามี 5 วิกฤตการณ์เกิดขึ้น สถานการณ์ที่ไม่ใช่แค่เป็น ความอดทนอดกลั้นของมนุษย์และ 5-5 ปีข้างหน้าจะมองที่คนทำงานจะเก่งคนทำงานที่เก่งหรือคือ 5 ปีข้างหน้าจะเป็นเศรษฐกิจของคนที่คิดอย่างไรสร้างได้ในสังคมปัจจุบัน”

“เทคโนโลยีไม่ใช่คำตอบสุดท้าย เป็นเพียง enabler เท่านั้น... ราคายกขูดเงิน smart farming แต่ถึง farmer 15 ล้านคน ราคากำแพงไม่หักก็ไม่มี ความพร้อมเกษตรกรไทยก็ไม่ได้เกิดประโยชน์มากนัก”

สุพริศ สุวรรณิก
อดีตนายกสมาคมวิจัยวิชาการและการพัฒนาสังคม

เจนทร์ จงวัฒนะ
ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายเศรษฐกิจ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

นครินทร์ วงศ์ทิพขจร
รองศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ปณิชา จันทริณ
ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

การสร้างเวทีวิชาการระดับประเทศ

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์จัดงานสัมมนาทางวิชาการประจำปี (BOT Symposium) ภายใต้หัวข้อ “สร้างภูมิคุ้มกัน ผลักดันเศรษฐกิจไทย” ในรูปแบบออนไลน์ และเปิดให้ประชาชนทั่วไปร่วมรับชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยได้นำเสนอการออกแบบนโยบายในด้านต่าง ๆ เพื่อรับมือกับความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ผ่านการเรียบเรียงและสื่อสารงานวิจัยให้เข้าใจง่าย เข้าถึงสาธารณชนและนำไปปรับใช้ได้จริง ทั้งนี้ มีผู้ชมการถ่ายทอดสดกว่า 18,000 คน นอกจากนี้ ยังได้จัดงาน CDOT-PIER Joint Seminar ในรูปแบบออนไลน์

โดยเป็นการริเริ่มความร่วมมือระหว่าง IMF Capacity Development Office in Thailand (CDOT) และ PIER เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ ในประเด็นที่น่าสนใจ พร้อมเผยแพร่การนำเสนอต่อสาธารณชน จำนวน 2 ครั้ง และจัด PIER Research Exchange จำนวนรวม 17 ครั้ง ในปี 2564 เพื่อเป็นเวทีนำเสนอผลงานทางวิชาการ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในงานวิจัย และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเศรษฐศาสตร์ และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก ธปท. อีกด้วย

การสร้างเครือข่ายทางวิชาการระหว่างนักวิชาการ และเชื่อมต่อนักวิชาการกับผู้ดำเนินนโยบาย

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ทำงานสร้างเครือข่ายทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ นับตั้งแต่ก่อตั้งในปี 2558 ได้มีนักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง จากสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตและนำเสนอผลงานวิจัย รวมถึงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จำนวนรวมเกือบ 250 ท่าน พร้อมกันนี้ ยังมุ่งขยายเครือข่ายนักวิชาการในต่างประเทศให้กว้างขวางขึ้น ต่อเนื่องด้วย เช่น ประสานกับ J-PAL Southeast Asia เพื่อร่วมกันสร้างเครือข่ายนักวิชาการในภูมิภาค

นอกจากนี้ ยังประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้สามารถนำงานวิจัยไปใช้ได้จริง อาทิ โครงการสนามทดลองเพื่อพัฒนาระบบประกันภัยพิชผลและสินเชื่อเกษตรด้วยเทคโนโลยี และเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง 6 หน่วยงาน ได้แก่ PIER กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสมาคมประกันวินาศภัยไทย เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบการประกันภัยพิชผลและสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืนขึ้น และสามารถนำไปใช้จริงในวงกว้างกับเกษตรกรทั่วประเทศ

ในส่วนของสร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ ผู้ดำเนินนโยบาย รวมทั้งภาคธุรกิจ สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์มีส่วนสำคัญในการนำเสนอ แลกเปลี่ยน และสร้างข้อถกเถียง ในประเด็นด้าน “ความยั่งยืน” อันประกอบไปด้วย สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social, Governance: ESG) ซึ่งประเด็นที่สำคัญ และได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดยได้ร่วมกับ United Nations Thailand จัดงาน Thailand's Sustainable Green Growth: Embedding Resilience ในเดือนพฤษภาคม ตามด้วยการจัด Policy Forum: Discourses for Sustainability จำนวน 11 ครั้งในปี 2564 ทั้งนี้ ได้เผยแพร่การบรรยาย ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบายของภาครัฐ และการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจจริงของภาคเอกชนต่อไป โดยสามารถดูรายละเอียดได้ที่ pier.or.th/forums/discourses-on-sustainability

เสริมความเข้มแข็งภายในองค์กร (Internal Excellence)

การบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

ธปท. ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และระบบการเงิน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น จึงได้วางทิศทางขององค์กร บทบาทหน้าที่ พันธกิจ รวมทั้งเตรียมความพร้อมทักษะความรู้ของพนักงานรองรับงานในอนาคต ผ่านการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

01

การวางแผนกำลังคน

ธปท. ได้จัดทำแผนกำลังคนเชิงกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสรรหาและพัฒนาบุคลากร ทบทวนโครงสร้างองค์กร และปรับรูปแบบการทำงานให้สอดคล้องกับทิศทางข้างหน้า นอกจากนี้ ยังมีแผนงานเตรียมความพร้อมผู้บริหารทั้งความรู้ ประสบการณ์ และทักษะผู้นำ (leadership competency) ให้พร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และพันธกิจหลักขององค์กร และ ธปท. ได้จัดหาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลและองค์กร (HR platform) มาช่วยในการบริหารทรัพยากรบุคคลและองค์กร โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจน และใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

02

การสรรหาบุคลากร

ธปท. ใช้กลยุทธ์สรรหาเชิงรุก (active recruitment) ผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อเตรียมบุคลากรให้เพียงพอกับความต้องการขององค์กร ในช่วงที่ผ่านมา ธปท. เน้นบุคลากรที่มีคุณสมบัติและทักษะที่จำเป็นในอนาคต โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล เช่น artificial intelligence (AI), machine learning, software engineering และกลุ่มที่มีศักยภาพ มีความรู้หลายด้าน สามารถเรียนรู้และทำงานได้หลากหลายใน ธปท. (multidisciplinary) นอกจากนี้ ธปท. ยังมุ่งสรรหากลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในภาคธุรกิจสูง เพื่อให้การทำงานของ ธปท. มีความรอบด้านมากขึ้น นอกเหนือจากองค์ความรู้แล้ว ธปท. ยังให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของพนักงานด้วย โดยมุ่งเน้นสรรหาบุคลากรที่พร้อมเรียนรู้ ปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่น และทำงานโดยยึดองค์กรและประโยชน์ส่วนรวม (sense of purpose) เป็นสำคัญ

การพัฒนาบุคลากร

ธปท. ดูแลพนักงานให้พัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับพันธกิจที่ท้าทาย และปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ และวิถีคิดด้านดิจิทัล (digital literacy & mindset) ตั้งแต่การใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเชิงลึก การสร้างคนให้รู้กว้าง เปิดรับความรู้ใหม่ ๆ รองรับการทำงานที่คล่องตัวและหลากหลาย รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านสังคมและอารมณ์ (soft skills) ที่จำเป็น เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการคิดเชิงวิเคราะห์ (analytic and critical thinking) นอกจากนี้ ส่งเสริมบรรยากาศของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) เช่น จัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ที่จำเป็นในนครร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายนอก

การบริหารผลงานและการเติบโตในเส้นทางอาชีพ

ธปท. ให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน ในการดำเนินการขับเคลื่อนพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์สำคัญขององค์กร โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลงานขององค์กรบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ ธปท. กำหนดเป้าหมายงานอย่างมีระบบและชัดเจน โดยเป้าหมายจะเป็นกลไกในการเชื่อมโยงพันธกิจองค์กรสู่ส่วนงาน และพนักงาน ในส่วนของการประเมินผลงาน ธปท. ให้ความสำคัญกับ value contribution ของพนักงานที่มีต่อองค์กร พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร นอกจากนี้ ในปี 2564 ธปท. สนับสนุนให้พนักงานที่มีทักษะเชิงลึกสำหรับงานเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม มีเส้นทางอาชีพเติบโตตามความเชี่ยวชาญ เพิ่มเติมจากเส้นทางอาชีพทางด้านบริหาร

การดูแลพนักงานเพื่อเสริมสร้างยึดโยงระหว่างกัน (engagement)

ธปท. ให้ความสำคัญกับการดูแลพนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลสุขภาพ ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 และการทำงานที่บ้าน โดย ธปท. ดูแลสุขภาพกายใจให้พนักงานปลอดภัย และยังสามารถทำงานเพื่อบรรลุภารกิจขององค์กร ดังนี้

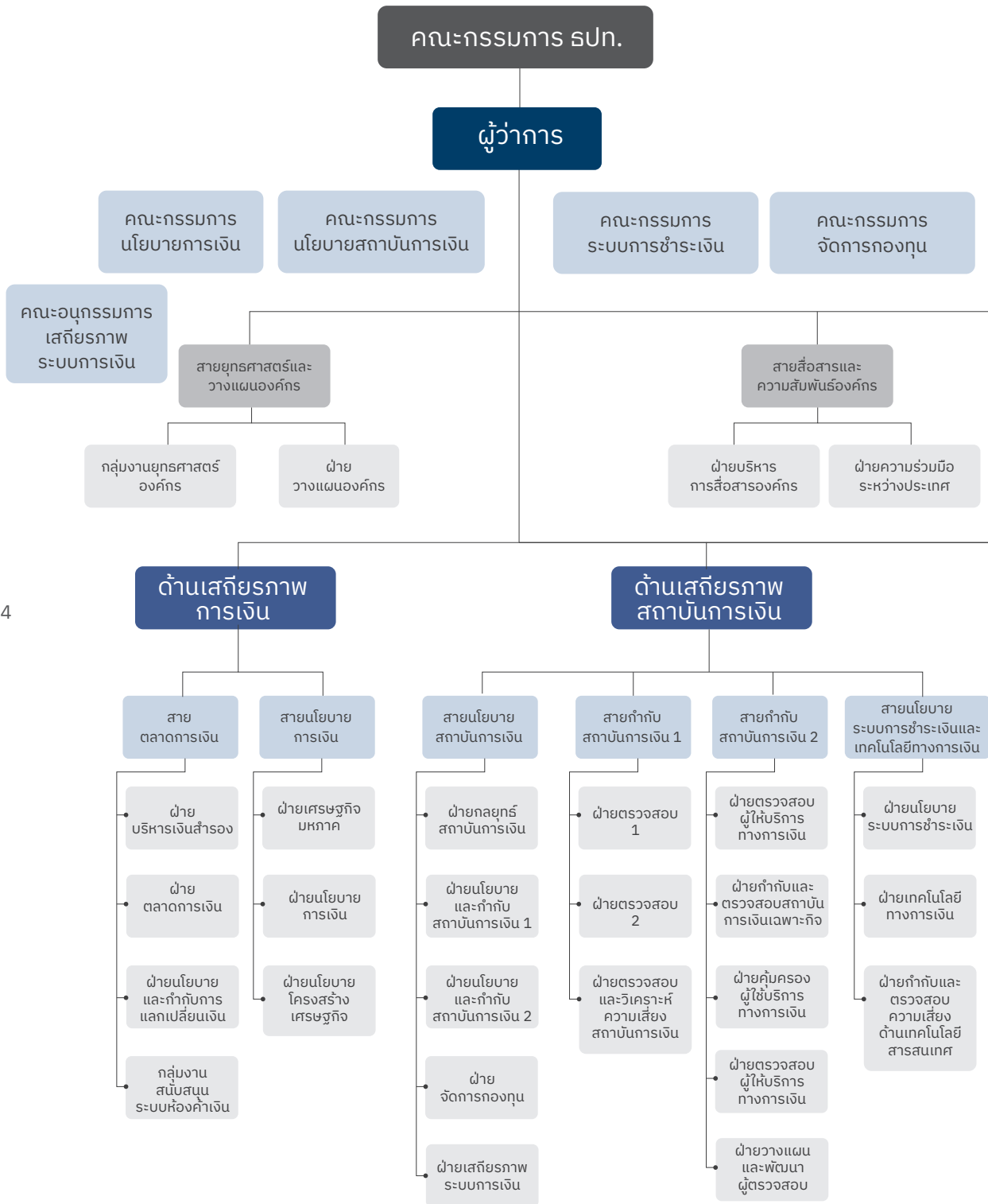
- การจัดเตรียมวัคซีนป้องกันไวรัสโควิด 19 ให้กับพนักงาน
- การจัดชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) เพื่อคัดกรองก่อนเข้ามาปฏิบัติงานใน ธปท.
- การมีบริการ telemedicine เพื่อจัดเตรียมยาจำเป็นให้แก่พนักงาน
- การมีบริการให้คำปรึกษาสภาพจิตใจจากการทำงาน โดยนักจิตวิทยาผ่านแอปพลิเคชัน
- การจัดให้มีกิจกรรมออกกำลังกายและสันทนาการแบบ virtual เพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน
- การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่าย เพื่อให้พนักงานสามารถทำงานที่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

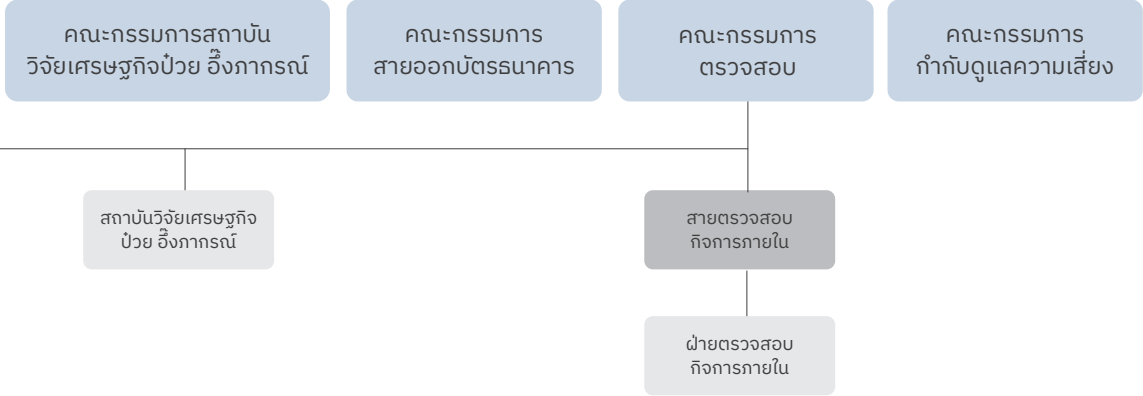
นอกจากนี้ ธปท. ยังจัดให้มีการสำรวจความเห็นพนักงานอย่างต่อเนื่องทั้งปี เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการทำงานและสร้างบรรยากาศการทำงานให้ดีขึ้นช่วงที่ยังต้องทำงานจากที่บ้าน รวมถึงจัดให้มีการสื่อสารกับพนักงานเป็นระยะในหลากหลายช่องทาง เพื่อส่งผ่านนโยบายสำคัญขององค์กร และเป็น การสร้างความยึดโยงระหว่างผู้บริหารและพนักงานอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการทำงาน และวัฒนธรรมองค์กร

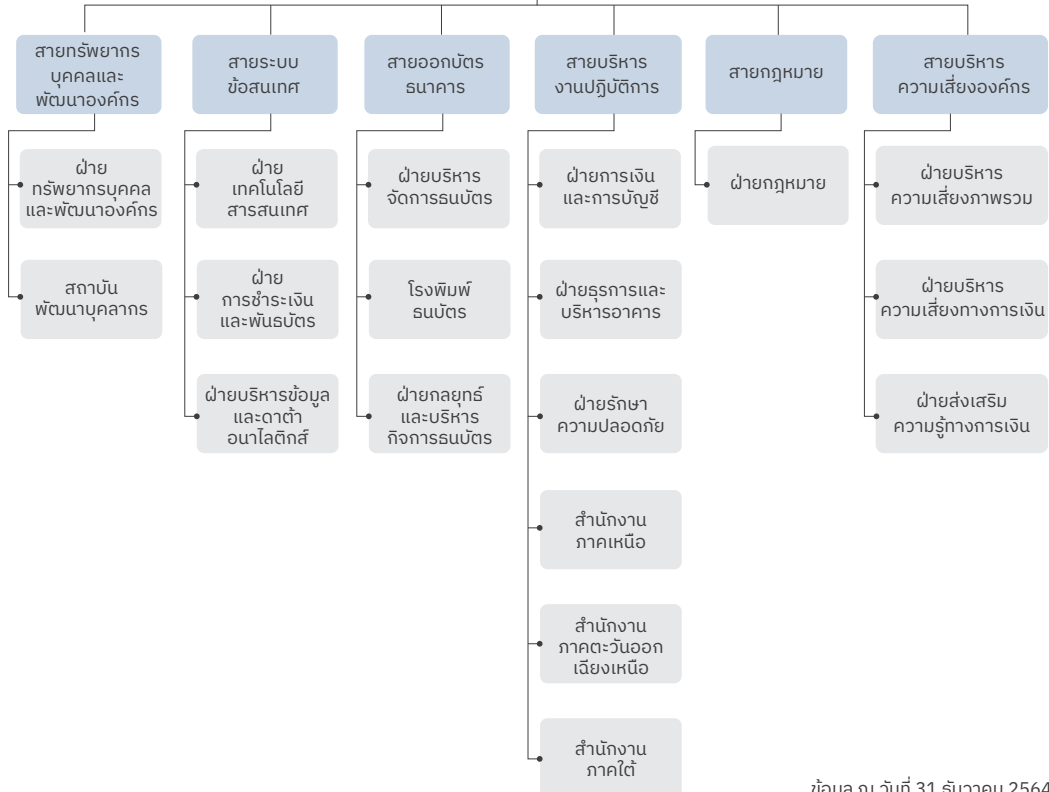
ธปท. ส่งเสริมการทำงานข้ามส่วนงาน (cross-functional) ผ่านโครงการต่าง ๆ มากมาย รวมถึงมีแพลตฟอร์มกลาง เป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้พนักงานจากหลากหลายส่วนงานได้ทำงานในโครงการสำคัญขององค์กรร่วมกัน เพื่อสร้างประสบการณ์ ความท้าทายในการทำงาน รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้พนักงานได้เรียนรู้ข้ามฝ่าย ซึ่งจะทำให้พนักงานมีความรู้กว้างในพันธกิจต่าง ๆ ของ ธปท. และยังเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการประสานพลังเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน (One BOT)

ผังโครงสร้างองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้านบริหาร

การบริหารจัดการเทคโนโลยีและระบบข้อมูล

ธปท. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นรากฐานสำคัญตามแผนยุทธศาสตร์ ธปท. ประจำปี 2563 - 2565 ที่กำหนดให้การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเป็นเครื่องมือหลักในทุกกระบวนการทำงาน โดยในปี 2564 ธปท. ได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และยกระดับการใช้ข้อมูลเพื่อตอบโจทย์องค์กรเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานการณ์ที่พนักงานปฏิบัติงานจากบ้าน (work from home) เป็นส่วนใหญ่

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้พนักงานต้องปฏิบัติงานแบบ work from home มากที่สุด และมีแนวโน้มปรับเข้าสู่รูปแบบการทำงานแบบผสมผสาน (hybrid) ในอนาคต ธปท. จึงได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อตอบโจทย์สภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีควบคู่กับการปรับกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงการคิดริเริ่มและพัฒนาเครื่องมือใหม่ที่สนับสนุนภารกิจสำคัญและเร่งด่วนของ ธปท. ในขณะที่ต้องรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความแข็งแกร่งสูงสุดและเท่าทันภัยไซเบอร์ซึ่งมีความรุนแรงและซับซ้อนยิ่งขึ้น จึงกล่าวได้ว่า ปี 2564 เป็นปีที่ ธปท. มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ในทุกมิติ

1.1 การยกระดับ ธปท. สู่อการเป็นองค์กรดิจิทัล

จากการทำงานร่วมกันผ่านระบบออนไลน์ การปรับใช้เครื่องมือ collaboration และปรับวิธีการทำงานให้ผสมผสานการปฏิบัติงานในสำนักงานกับจากนอกสถานที่ทำการได้อย่างราบรื่น ในปี 2564 นี้ ธปท. จึงได้เร่งยกระดับและขยายศักยภาพในการทำงาน โดยปรับวิธีการทำงาน กระบวนการ และประยุกต์ใช้เครื่องมือใหม่เพื่อให้เป็นมาตรฐาน กระชับ ตอบโจทย์ และทันต่อการใช้งาน เพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. พร้อมรับมือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินงานใน 5 ด้านที่สำคัญ ได้แก่

1) ต่อยอดการทำงานแบบ hybrid สู่อการเป็น digital workplace

พนักงาน ธปท. คู่กันเคยและสามารถปรับใช้เครื่องมือ collaboration ต่าง ๆ สำหรับการทำงานแบบผสมผสานได้อย่างรวดเร็ว ตอบรับฟังก์ชันการใช้งานแบบใหม่ ๆ ที่ทยอยเปิดให้ใช้ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การแชร์และแก้ไขเอกสารพร้อมกัน การประชุม video conference ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ รวมถึงการนำ Robotic Process Automation (RPA) มาประยุกต์ใช้ทดแทนกระบวนการที่มีหลายขั้นตอนและใช้เวลามาก สามารถคืนเวลาให้พนักงานโดยรวมได้มากถึง 7,000 ชั่วโมงการทำงาน นอกจากนี้ ธปท. ยังได้นำ digital signature มาใช้ทดแทนการลงลายมือชื่อในเอกสาร เพื่อพัฒนาไปสู่ paperless organization สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 โดยเริ่มใช้กับการลงนามสัญญาทางการเงินกับคู่ค้าต่างประเทศ (custodian) และ EFM ตั้งแต่ไตรมาส 2 ของปี 2564 และจะขยายการใช้งาน digital signature ให้ครอบคลุมทุกเอกสาร ทั้งภายนอกและภายใน ธปท. ภายในปี 2565

2) ขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลแบบ evidence-based decision making
ธปท. ได้ขยายโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการรองรับและประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ในระดับจุลภาค ตามแผนการรับข้อมูล transaction เพื่อการกำกับดูแลในทุกมิติตามบทบาทหน้าที่ของ ธปท. (Regulatory Data Transformation) บูรณาการการใช้งานข้อมูลและเครื่องมือภายใน ธปท. ให้เต็มศักยภาพ ประสานการนำเทคโนโลยีด้านการกำกับดูแล (supervision technology) มาช่วยให้การกำกับดูแลเศรษฐกิจและสถาบันการเงินตรงตามเป้าหมาย เท่าทันสภาวะตลาด และลดภาระงานทั้งในส่วน of ธปท. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

3) ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานระบบไอทีให้เป็น cloud platform
เพื่อส่งเสริมให้การทำงานของ ธปท. มีประสิทธิภาพมากขึ้น ธปท. จึงปรับปรุงระบบไอทีที่ใช้ภายในองค์กรเป็น cloud platform ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในองค์กรระดับชั้นนำโดยทั่วไป มีมาตรฐาน และพัฒนาให้ตอบโจทย์ผู้ใช้งานมากที่สุด ในปี 2564 ธปท. ได้เริ่มจัดหาระบบด้านทรัพยากรบุคคล โดยคาดว่าจะพัฒนาและเริ่มใช้งานได้ในต้นปี 2566 ส่วนในปี 2565 ธปท. จะขยายการดำเนินการในระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร (ERP) และบริการที่ ธปท. ให้บริการบุคคลภายนอก

4) สร้าง digital mindset และเสริม capability ให้แข็งแกร่ง
นอกจากการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมมาใช้แล้ว การพัฒนากรอบแนวคิดในการทำงานและเพิ่มศักยภาพของพนักงานก็เป็นส่วนที่ ธปท. ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ผ่านโครงการ Digital First ซึ่งเปิดพื้นที่ให้พนักงานได้เรียนรู้ ทดลอง ฝึกฝนได้อย่างอิสระ เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการทำงานให้เท่าทันโลกยุคใหม่ โดยในปี 2564 มีพนักงานเสนอโครงการ Digital Champion มากกว่า 20 โครงการ และมีพนักงานให้ความสนใจและเข้าเรียนหลักสูตรการใช้เครื่องมือใหม่ และ workshop ต่าง ๆ ผ่าน digital learning board ตลอดทั้งปี

5) ทำงานอย่างมั่นใจด้วยศูนย์จัดการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ระดับแนวหน้า
ธปท. เสริมความแข็งแกร่งในการดูแลความมั่นคงปลอดภัยระบบไอที ธปท. อย่างสม่ำเสมอ โดยในปี 2564 ได้นำเทคโนโลยี automation มาใช้ในระบบศูนย์จัดการความมั่นคงปลอดภัย (Security Orchestration, Automation and Response) เพื่อให้สามารถตรวจจับภัยคุกคามได้อย่างทันทั่วทั้งที่ เพิ่มระบบการตรวจจับและเฝ้าระวังภัยคุกคามขั้นสูง ระบบการบริหารจัดการ patch และการบริหารจัดการเครือข่าย รวมถึงเพิ่มการสำรองข้อมูลระบบงานที่เป็น cloud platform เพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. จะสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องในทุกสถานการณ์

งานมอบรางวัลผู้ชนะการแข่งขัน Digital Champion Showcase ของ ธปท.

BOT Digital Innovation

สพท. ปรับตัวก้าวสู่โลกดิจิทัล

สปท. ได้รับรางวัล IDC Future Enterprise Awards: 2021 Best in Future of Digital Innovation จากการประกาศในงาน IDC Digital Transformation (DX) Summit Singapore เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2564 ซึ่งเป็นรางวัลที่มอบให้แก่องค์กรที่มีความโดดเด่นในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาเปลี่ยนแปลงองค์กรให้เข้าสู่โลกดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ โดย สปท. ได้รับคัดเลือกจากการพัฒนาโครงการ DLT Scripless Bond ซึ่งเป็นโครงการที่นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงกระบวนการออกพันธบัตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดต้นทุนดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม

โครงการ DLT Scripless Bond เกิดขึ้นจากความร่วมมือของสถาบันที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ ซึ่งได้ร่วมกันออกแบบและปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เนื่องจากมีการนำ smart contract มาช่วยในการตรวจสอบข้อมูล ส่งผลให้สามารถลดต้นทุนโดยรวมของทั้งระบบได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผู้ลงทุนยังได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น โดยได้รับพันธบัตรเร็วขึ้นภายใน 2 วันทำการ จากเดิมที่ใช้เวลาถึง 15 วัน รวมทั้งสามารถซื้อพันธบัตรเต็มลотиได้ที่ธนาคารเดียว ไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีกับหลายธนาคารอีกต่อไป ปัจจุบัน DLT Bond Platform ได้เปิดให้บริการอย่างเต็มรูปแบบ โดย ณ สิ้นปี 2564 มีการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์รัฐบาลแล้วจำนวน 10 รุ่น มีมูลค่ารวมกว่า 160,000 ล้านบาท

1.2 การยกระดับ การรักษาเสถียรภาพ และเสริมความมั่นคงปลอดภัยในการให้บริการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในปี 2564 สปท. ศึกษาและปรับปรุงระบบการชำระเงินให้ทันสมัยและมีเสถียรภาพสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยได้ปรับปรุงระบบบาทเน็ต ให้มีรูปแบบการส่งข้อความไปตามมาตรฐาน ISO 20022 ที่รองรับการส่งข้อมูลอื่นไปพร้อมกับข้อความการชำระเงินได้เพิ่มขึ้นมาก ตอบโจทย์ความต้องการในการเชื่อมโยงของภาคธุรกิจ และสนับสนุนให้กระบวนการทำงานเป็น digital business อย่างครบวงจร นอกจากนี้ สปท. ยังได้ศึกษาแนวทางการให้บริการด้านเช็ค และเงินสดในรูปแบบใหม่ กระจายศูนย์กลางการบริหารจัดการ เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มความยืดหยุ่นในระบบ ตลอดจนการศึกษาแนวทางการพัฒนาสกุลเงินดิจิทัล เพื่อให้เท่าทันโลกและนวัตกรรมใหม่ทางการเงิน นอกจากนี้ เพื่อเสริมให้การให้บริการระบบโอทีที่มีความเสถียร พร้อมใช้ และมั่นคงปลอดภัย สปท. ยังได้ปรับปรุงศูนย์คอมพิวเตอร์ (data center) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ อีกทั้งยังช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้ามากขึ้นด้วย

1.3 การดำเนินการเพื่อสนับสนุนมาตรการช่วยเหลือ

เพื่อให้การแก้ปัญหาและออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือประชาชนและดูแลเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น สปท. จึงเร่งพัฒนาช่องทางและระบบโอทีเพื่อใช้สื่อสารและรองรับการให้ความช่วยเหลือประชาชนตามมาตรการ สปท. เช่น เว็บไซต์สำหรับสื่อสาร มาตรการช่วยเหลือลูกค้า chatbot เพื่อเพิ่มช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น

ขยายมาตรการช่วยเหลือเพิ่มเติมในส่วน of โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ นอกจากนี้ ยังได้เตรียมการและกำหนดกระบวนการรองรับการปฏิบัติงานจากนอกสถานที่ทำการสำหรับ ผู้ปฏิบัติงานระบบสำคัญยิ่งยวดในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน เพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. จะสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคงปลอดภัย

ด้านระบบข้อมูล

2.1 ยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลให้มีคุณภาพ (ด้านระบบข้อมูล)

1) โครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ริเริ่มโครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลสถาบันการเงิน (Regulatory Data Transformation: RDT) เพื่อปรับรูปแบบการรายงานข้อมูลแบบละเอียดในรูปแบบมาตรฐานกลางที่เป็นสากลและใกล้เคียงกับข้อมูลที่สถาบันการเงินจัดเก็บ ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการประมวลผลข้อมูลของสถาบันการเงินในการรายงานข้อมูลพร้อมทั้งยกระดับการนำเอาข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายให้ตรงจุดของ ธปท. ด้วย โดยในปี 2564 ธปท. ได้มีการเริ่มดำเนินงานปรับปรุงการรายงานข้อมูลสินเชื่อรายตัวร่วมกับสถาบันการเงิน 29 แห่ง เพื่อร่วมออกแบบตัวแบบข้อมูลสินเชื่อ (data model) ที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับธุรกิจและการจัดเก็บข้อมูลของสถาบันการเงินให้มากที่สุด รวมทั้งได้ปรับปรุงช่องทางการรับส่งข้อมูลระหว่าง ธปท. และสถาบันการเงินให้สามารถรองรับปริมาณข้อมูลที่เพิ่มขึ้น และรองรับการรายงานผ่าน Application Programming Interface (API)

129

โครงการ Regulatory Data Transformation ของ ธปท. ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดย ธปท. ได้รับรางวัลธนาคารกลางที่มีผลงานริเริ่มสร้างสรรค์ Central Banking Pioneer Award ประจำปี 2564 จากวารสารธนาคารกลาง (Central Banking Journal) สหราชอาณาจักร เนื่องจากเป็นโครงการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างและเป็นต้นแบบในการปรับปรุงการรายงานข้อมูลเพื่อการกำกับดูแลฯ ให้ธนาคารกลางอื่น ๆ ต่อไป

2) งานกลยุทธ์และธรรมาภิบาลข้อมูล

ในปี 2564 ธปท. ได้ยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลให้เป็นไปตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ โดยเน้นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ข้อมูลควบคู่ไปกับการดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสำคัญ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการใช้ข้อมูลระดับจุลภาคเพิ่มมากขึ้น โดยได้มีการนำระบบทะเบียนข้อมูลกลาง (BOT Data Catalog) มาใช้ในการบริหารจัดการทะเบียนข้อมูลอย่างเป็นระบบ ช่วยให้การขอใช้ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้องตามสิทธิและบทบาทหน้าที่

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้บูรณาการกระบวนการขอข้อมูลใหม่ ยกเลิกการขอข้อมูลที่หมดความจำเป็นในการใช้งานโดยคำนึงถึงภาระและต้นทุนของผู้ให้ข้อมูลควบคู่กับประโยชน์ที่ได้จากการใช้ข้อมูลในการดำเนินการตามพันธกิจต่าง ๆ ของ ธปท. (cost benefit analysis) โดย ธปท. ได้ยกเลิกการขอข้อมูลที่หมดความจำเป็นและไม่ตอบโจทย์สถานการณ์ปัจจุบันไปแล้วทั้งสิ้น 16 ชุดข้อมูล

ธปท. ยังได้ขยายขอบเขตการดำเนินการมาตรการ Data Leak Prevention (DLP) ให้ครอบคลุมถึงการคัดกรองการส่งข้อมูลสำคัญและข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของบุคคลได้ไปยังภายนอก เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลสำคัญไม่มีการรั่วไหลหรือถูกเปิดเผยไปยังผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต และรองรับการบังคับใช้ของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2.2 ยกระดับการใช้ข้อมูลภายใน ธปท. เพื่อการวิเคราะห์และตอบโจทย์การทำงานนโยบาย
ธปท. ได้ยกระดับการใช้ข้อมูลระดับจุลภาค (micro-level data) มาช่วยตอบโจทย์นโยบายที่สำคัญในช่วงสถานการณ์โควิด 19 และนำเอา machine learning มาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจับชีพจรเศรษฐกิจ โดยมีตัวอย่างงานวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลหนี้ครัวเรือนและหนี้ธุรกิจ

ธปท. นำข้อมูลระดับจุลภาค มาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการออกนโยบายช่วยเหลือลูกหนี้ อย่างตรงจุด ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ คือ (1) เชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านหนี้เพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาของลูกหนี้อย่างรอบด้าน ซึ่งช่วยให้ประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้และผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินได้ดีขึ้น (2) พัฒนาตัวชี้วัดเพื่อติดตามประสิทธิผลของมาตรการช่วยเหลือ เช่น มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มาตรการขยายอายุและลดค่างวดการชำระหนี้ มาตรการพักชำระหนี้ รวมถึงการรีไฟแนนซ์และการรวมหนี้ โดยใช้ข้อมูลแบบปกปิดตัวตนที่ได้รับจากสถาบันการเงิน และบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ (National Credit Bureau) และ (3) พัฒนา credit scoring model ที่มีมุมมองภาพรวมของลูกหนี้จากข้อมูลทุกสถาบันการเงิน โดยใช้เทคนิคด้าน machine learning ซึ่งช่วยให้ทราบความเสี่ยงของลูกหนี้และคาดการณ์ความเสี่ยงล่วงหน้าได้

2) การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะความรู้ทางการเงิน

ธปท. ได้ทำการศึกษาข้อมูลจุลภาคจากแบบสำรวจทักษะทางการเงินของไทย และแบบสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนไทย เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และสภาพคล่องของคนไทยในแต่ละกลุ่มประชากร การศึกษาพบว่า ในภาพรวมคนไทยมีพัฒนาการทักษะทางการเงินที่ดีขึ้นในทุกด้าน แต่ยังคงมีกลุ่มเปราะบางที่ขาดทักษะความรู้ทางการเงินและเคยประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง ซึ่งมีอยู่ประมาณ 12% ของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังได้มีการวิเคราะห์เชิงลึกด้วย machine learning เพื่อแยกแยะปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเป็นกลุ่มเปราะบาง ทั้งในเชิงลักษณะประชากร และเชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบนโยบายส่งเสริมความรู้ทางการเงินได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพต่อไป

3) การเพิ่มศักยภาพในการจับชีพจรเศรษฐกิจด้วยข้อมูลจุลภาค

ธปท. นำข้อมูลจุลภาคและเทคนิคด้าน machine learning มาช่วยประมาณการสถานะเศรษฐกิจในมิติต่าง ๆ เพื่อประกอบการดำเนินนโยบาย ได้แก่ การประมาณการผลผลิตทางการเกษตรในระดับจังหวัด ด้วยข้อมูลพยากรณ์สภาพอากาศ ข้อมูลน้ำในเขื่อน ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม และข้อมูลราคาผลผลิตข้าว การประมาณการมูลค่าการส่งออก ด้วยข้อมูลจากกรมศุลกากรและข้อมูลสินเชื่อรายบริษัท การจับสภาวะการจ้างงานรายบริษัท ในช่วงสถานการณ์โควิดด้วยข้อมูลประกันสังคม การวิเคราะห์การเคลื่อนย้ายของประชากร โดยใช้ข้อมูลเครือข่ายโทรศัพท์ นอกจากนี้ ธปท. ยังได้มีการทำการศึกษาวิเคราะห์แบบจำลองร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานประกันสังคม

หลักการ Regulatory Impact Assessment (RIA) หรือ “คิดรอบ ตอบได้”

ธปท. ได้นำหลักการ Regulatory Impact Assessment (RIA) หรือ “คิดรอบ ตอบได้” มาใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการประเมินผลกระทบอย่างรอบด้านสำหรับการออกนโยบาย กฎเกณฑ์ รวมถึงการทำงานด้านอื่น ๆ โดยในปี 2564 ธปท. ได้ดำเนินการ ดังนี้

ออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ภายใต้หลัก “คิดรอบ ตอบได้” อาทิ การออกมาตรการช่วยเหลือประชาชน ลูกหนี้รายย่อยและ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 โดย ธปท. ได้พิจารณาถึงทางเลือกของนโยบาย และรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง (key stakeholders) อย่างรอบด้าน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงการคลัง และบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) สถาบันการเงิน รวมถึงกลุ่มผู้ประกอบการต่าง ๆ เช่น สมาพันธ์ SMEs สภาหอการค้าฯ สภาอุตสาหกรรมฯ และกลุ่มผู้ประกอบการโรงแรมและร้านอาหาร

ทบทวนและปรับปรุงการรายงานข้อมูลเพื่อการกำกับดูแล เพื่อช่วยลดภาระและต้นทุนของสถาบันการเงินในการรายงานข้อมูลมายัง ธปท. โดย ธปท. ได้ทำการศึกษาด้านต้นทุนการรายงานข้อมูล (cost-benefit analysis) และพิจารณาลด-ละ-เลิก การรายงานข้อมูลที่ซ้ำซ้อนและล้าสมัย ทั้งนี้ ในปัจจุบันได้ยกเลิกประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวกับการรายงานข้อมูลแล้ว 23 ฉบับ และยกเลิกการรายงานข้อมูล 16 ชุดข้อมูล นอกจากนี้ ได้จัดทำโครงการ Regulatory Data Transformation (RDT) เพื่อเป็นการลดภาระของสถาบันการเงินในระยะยาว โดยจะปรับรูปแบบการรายงานข้อมูลให้ใกล้เคียงกับรูปแบบการเก็บข้อมูลที่สถาบันการเงินมีอยู่แล้วเป็นลักษณะ micro data มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดภาระการประมวลผลข้อมูลของสถาบันการเงิน ซึ่งเดิมต้องจัดทำในรูปแบบที่ ธปท. กำหนด (fixed format) และคาดว่าเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ RDT จะสามารถช่วยลดต้นทุนการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงินได้ประมาณ 50%

จัดทำคู่มือการออกกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในการกำกับดูแลของ ธปท. ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562²³ โดย ธปท. ได้เริ่มกระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ในส่วนของ พ.ร.ก. บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 และ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ซึ่งได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปรับแก้กฎหมายแล้ว

ปรับหลักคิด (mindset) และวิธีการทำงาน โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักของพนักงานผ่านช่องทางต่าง ๆ ภายใน ธปท. ด้วย 7 คำถามที่ต้องตอบก่อนออกนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งนำหลัก “คิดรอบ ตอบได้” นี้มาปรับปรุงกระบวนการพิจารณาประมาณ โดยเพิ่มความเข้มข้นของกระบวนการประเมินความคุ้มค่า (Value for Money: VfM) ของแผนงานและงบประมาณทำให้มีการถ่วงดุลและทบทวนความจำเป็น รวมถึงจัดลำดับความสำคัญเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การตั้งงบประมาณรายจ่ายของ ธปท. ประจำปี 2565 ลดลง 817 ล้านบาท หรือ 5.6% เมื่อเทียบกับปีก่อน

²³ ธปท. ได้กำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายระดับ พ.ร.บ. และ พ.ร.ก. จำนวน 10 ฉบับ ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ให้แล้วเสร็จภายในปี 2568

การดำเนินการ ในระยะต่อไป

“ดับไฟ” และ “มองไกล” การดำเนินนโยบายเพื่อฟื้นตัวจากโควิด 19

ในระยะข้างหน้า คาดว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจไทยจะเริ่มฟื้นตัวจากปัจจัยหลายด้าน เช่น การทยอยผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 การเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการกระจายและเข้าถึงวัคซีนของประชาชน อย่างไรก็ตาม **แนวโน้มการฟื้นตัวยังเปราะบางและมีความไม่แน่นอน** จากหลายปัจจัย เช่น การกลายพันธุ์ของไวรัสโควิด 19 ภาวะหนี้สินในภาคครัวเรือนและธุรกิจ การฟื้นตัวไม่เท่าเทียมกัน และอัตราเงินเฟ้อที่จะเริ่มเร่งตัวขึ้น นอกจากนี้ ไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น “เร็ว” และ “แรง” จาก**กระแสด้านดิจิทัล**ที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด และ**กระแสด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน**เพื่อรับมือกับสถานะเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตรูปแบบการทำธุรกิจ ระบบการเงิน เศรษฐกิจ และสังคมในระยะต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้เศรษฐกิจไทยสร้างโอกาสให้ภาคประชาชนและธุรกิจสามารถปรับตัว และพร้อมรับมือความท้าทายหลังยุคโควิด 19 ได้อย่างเต็มศักยภาพ ยั่งยืน และทั่วถึง ธปท. จำเป็นต้องกำหนดนโยบายให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง วางรากฐานโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่สำคัญในระยะยาว สื่อสารและร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการผลักดันนโยบายให้สัมฤทธิ์ผล รวมไปถึงยกระดับศักยภาพและประสิทธิภาพองค์กร เพื่อให้ ธปท. เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในอนาคต

โดยในปี 2565 ธปท. ยังคงให้ความสำคัญต่อเนื่องกับงาน **“ดับไฟ”** เพื่อให้ลูกหนี้ทั้งประชาชน

รายย่อย SMEs และผู้ประกอบการรายใหม่ได้รับความช่วยเหลือสอดคล้องกับศักยภาพ มีสภาพคล่องเพียงพอต่อการฟื้นตัว โดย ธปท. จะยังคงผลักดันมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้และเสริมสภาพคล่องที่เหมาะสมกับกลุ่มต่าง ๆ และตรงกับปัญหาลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง ทั้งการปรับโครงสร้างหนี้ การทบทวนเกณฑ์ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการปล่อยสินเชื่อ รวมไปถึงการเสนอแนวทางจัดตั้งกลไกด้านตลาดทุนเพื่อช่วยเหลือด้านสภาพคล่อง นอกจากนี้ เพื่อให้ระบบการเงินมีเสถียรภาพ สามารถทำหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่องและพร้อมสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ธปท. จึงมีมาตรการสนับสนุนให้ระบบของสถาบันการเงินสามารถจัดการ NPLs ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีข้อเสนอแนะกฎหมาย และเครื่องมือรองรับการไกล่เกลี่ยหนี้และการฟื้นฟูกิจการโดยผลักดันร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ในขณะเดียวกัน ธปท. จำเป็นต้อง **“มองไกล”** โดยให้ความสำคัญกับงานระยะยาวที่**ตอบโจทย์เศรษฐกิจไทยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์เศรษฐกิจการเงิน** โดย ธปท. เตรียมทบทวนกรอบนโยบายกฎเกณฑ์ และเครื่องมือดำเนินนโยบายการเงินให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป มีแนวทางการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงในระบบการเงิน โดยเฉพาะธุรกรรมที่มีความสำคัญเชิงระบบ มีระบบนิเวศอัตราแลกเปลี่ยน (FX ecosystem) ที่เอื้อให้ภาคธุรกิจและประชาชนมีทางเลือกในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศและบริหารความเสี่ยงได้ดีขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง รวมไปถึงการมีแนวนโยบายและเครื่องมือสนับสนุนให้ระบบการเงินเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (green economy)

สู่ภูมิภาคใหม่ภาคการเงินไทย เพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งเรื่องดิจิทัลและความยั่งยืนโดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม เกิดขึ้นเร็วและรุนแรงขึ้น ส่งผลต่อทุกภาคส่วนรวมถึงภาคการเงินด้วย ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ที่จะเป็นทั้งโอกาสในการพัฒนาบริการทางการเงิน และความเสี่ยงที่จะกระทบเสถียรภาพระบบการเงิน รวมทั้งอาจซ้ำเติมปัญหาความเหลื่อมล้ำให้รุนแรงขึ้นได้ หากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถปรับตัวรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันการณ์

เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง ธปท. จึงได้จัดทำแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน โดย ธปท. มุ่งหวังให้ภาคการเงิน (1) ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีการแข่งขันอย่างเท่าเทียม (2) สนับสนุนให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจการเงินดิจิทัลและรับมือกับความเสี่งด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน และ (3) สามารถรับมือกับความเสี่งสำคัญและความเสี่งรูปแบบใหม่ ๆ ได้อย่างเท่าทัน ไม่ส่งผลกระทบต่อไปยังระบบเศรษฐกิจการเงินและผู้บริโภคในวงกว้าง ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ที่ยืดหยุ่นขึ้นและไม่สร้างภาระแก่ผู้ให้บริการทางการเงินมากเกินไป โดยมีทิศทางสำคัญ 3 ด้าน ประกอบด้วย

1) การเปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูล ภายใต้หลักการ 3 Open ได้แก่ (1) เปิดให้แข่งขัน (Open Competition) โดยเปิดให้มีธนาคารที่ให้บริการในรูปแบบใหม่บนช่องทางดิจิทัล (virtual bank) และขยายขอบเขตหรือเพิ่มความยืดหยุ่นให้ผู้เล่นเดิม (2) เปิดให้ผู้เล่นต่าง ๆ เข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน (Open Infrastructure) ได้อย่างเท่าเทียมมากขึ้น เช่น ระบบการชำระเงิน การใช้สกุลเงินดิจิทัลสำหรับประชาชนที่ออกโดยธนาคารกลาง

(retail CBDC) และกลไกการค้าประกันความเสี่ยงที่รองรับความต้องการเงินทุนหลากหลายรูปแบบ และ (3) เปิดให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Open Data) โดยจะผลักดันให้มีกลไกที่ผู้ให้บริการสามารถส่งข้อมูลของตนที่อยู่กับผู้ให้บริการแต่ละแห่งไปยังผู้ให้บริการรายอื่นได้สะดวกมากขึ้นเป็นลำดับภายใต้นโยบาย Open Banking และการเชื่อมต่อฐานข้อมูลของภาคการเงินกับแหล่งอื่นเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และพัฒนาบริการทางการเงิน

2) การเปลี่ยนผ่านสู่โลกใหม่ได้อย่างยั่งยืน โดย (1) ให้ภาคการเงินประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจอย่างจริงจัง และสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจในช่วงเปลี่ยนผ่าน โดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบในวงกว้าง และ (2) ช่วยให้ภาคครัวเรือนสามารถอยู่รอดและปรับตัวในโลกใหม่ได้ ด้วยการยกระดับการส่งเสริมทักษะด้านการเงินดิจิทัล ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สิน เช่น กำกับดูแลการปล่อยสินเชื่อรายย่อยให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้เพื่อป้องกันการก่อหนี้เกินตัว และผลักดันกลไกแก้หนี้้อย่างครบวงจรสำหรับคนที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว

3) การกำกับดูแลอย่างยืดหยุ่นและเท่าทันความเสี่ยงรูปแบบใหม่ โดยคำนึงถึงสมดุลระหว่างบทบาทของ ธปท. ในการส่งเสริมนวัตกรรมและการกำกับดูแลความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงิน ผ่าน (1) การกำกับดูแลผู้ให้บริการตามลักษณะความเสี่ยงและความซับซ้อนของบริการทางการเงิน (2) การทบทวนเกณฑ์ไม่ให้เป็นอุปสรรคและสร้างภาระต้นทุนที่เกินจำเป็นแก่ผู้ให้บริการ และ (3) การกำกับดูแลผู้ให้บริการให้เท่าทันความเสี่ยงใหม่ที่สำคัญ เช่น ความเสี่ยงจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคการเงิน และการกำกับดูแล non-bank ที่มีบทบาทมากขึ้น

ยึดนโยบายสาธารณะ ยกระดับประสิทธิภาพองค์กร

วิกฤตโควิด 19 ทำให้ประชาชนและธุรกิจจำนวนมากยังคงต้องการความช่วยเหลือและคาดหวังให้ ธปท. เป็นที่พึ่งในการบรรเทาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ขณะที่การดำเนินงาน ธปท. มีความเชื่อมโยงและซับซ้อนมากขึ้น และหลายมาตรการจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ธปท. จึงให้ความสำคัญกับการสื่อสารมาตรการต่างๆ ต่อสาธารณะอย่างตรงจุด เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยคำนึงถึงบริบทและสถานการณ์จริงที่คนกำลังเผชิญอย่างเหมาะสม การสื่อสารเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สาธารณชนมีความเข้าใจและเชื่อมั่นในการดำเนินงานของ ธปท. ซึ่งเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่จำเป็นในการทำให้การดำเนินนโยบายของ ธปท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

นอกจากนี้ ธปท. ยังส่งเสริมให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พัฒนาทักษะการสื่อสาร พร้อม “ยื่นมือ” รับฟังเชิงรุกด้วยความเห็นอกเห็นใจ และชี้ให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ในการผลักดันนโยบายร่วมกัน โดยมีกลยุทธ์สร้างเครือข่ายองค์กรพันธมิตร และพัฒนาแพลตฟอร์มรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ “คน ธปท.” ใช้สำหรับการสื่อสารและประสานงานกับภายนอก

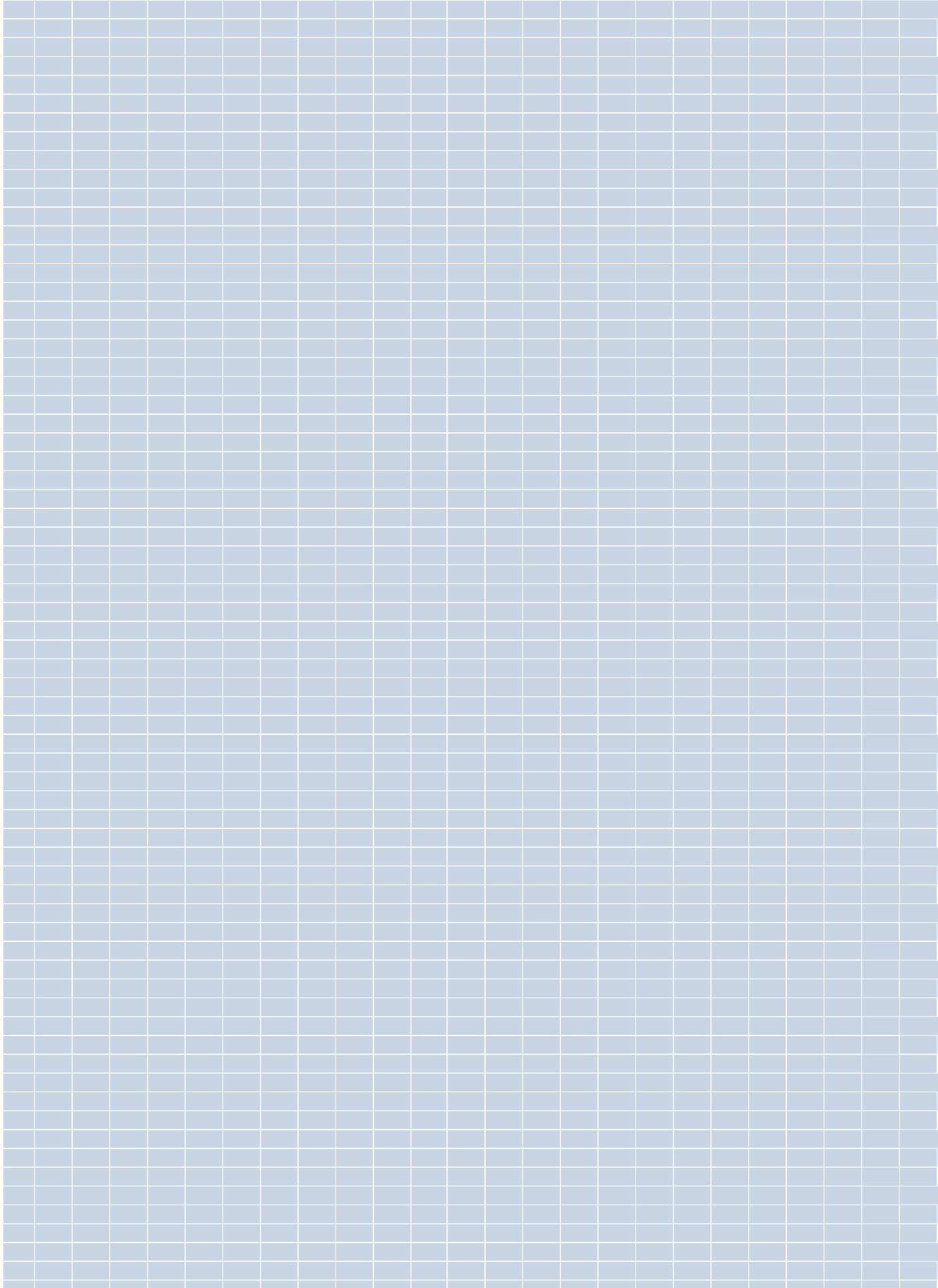
นอกจากการสื่อสารแล้ว ธปท. จำเป็นต้องยกระดับประสิทธิภาพองค์กร (organizational transformation) มุ่งสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล ขับเคลื่อนเป็นหนึ่งในเดียว (One BOT) และพร้อมรับความท้าทายทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยจะมีการพัฒนาและปรับระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล เพื่อให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ มีความรู้และทักษะสามารถตอบโจทย์การทำงานในอนาคต และมีส่วนร่วมผลักดันพันธกิจขององค์กรได้สำเร็จ

ในส่วนของยกระดับการทำงาน ธปท. ต้องปรับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ กระชับและเป็นอัตโนมัติ โดยพัฒนาเครื่องมือ ระบบงาน และข้อมูลช่วยสนับสนุนที่มีมาตรฐานและความปลอดภัยสูง ใช้งานง่าย สามารถตอบโจทย์ทั้งการนำไปวิเคราะห์แบบ data-driven และการทำงานร่วมมือ (collaboration) ภายในและระหว่างสายงานได้อย่างเต็มที่

ธปท. ตระหนักดีว่าบทบาทและภาระหน้าที่ของ ธปท. ส่งผลสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจและชีวิตคนไทย ดังนั้น หนทางเดียวในการทำให้ ธปท. เป็นหนึ่งในองค์กรที่สังคมเชื่อมั่นที่สุด ก็คือการยกระดับการทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ ทำงานบนฐานความรู้ ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญตัดสินใจโดยยึดประโยชน์สาธารณะ เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งถึง และยั่งยืน

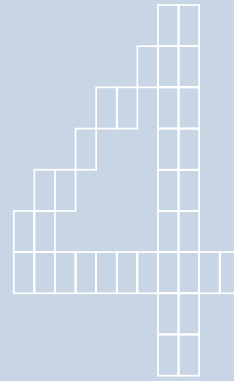

CHAPTER

การกำกับดูแลกิจการ และการบริหารความเสี่ยง

- 1 ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- 2 การกำกับดูแลกิจการของ ธปท.
- 3 การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ ธปท.
- 4 การออกและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการดำเนินงานของ ธปท.
- 5 รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
ธนาคารแห่งประเทศไทย
- 6 รายงานคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง
- 7 พันธกิจและงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย
- 8 คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ รณรงค์แห่งประเทศไทย

รายงานประจำปี 2564 ฉบับนี้ สปท. จัดทำและเสนอคณะกรรมการ สปท. เพื่อให้เป็นรายงานของคณะกรรมการ สปท. ตามมาตรา 57 วรศค 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. สปท.) เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและรายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564 ทั้งนี้ มาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ. สปท. กำหนดให้คณะกรรมการ สปท. มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินการของ สปท. เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 เว้นแต่กิจการและการดำเนินการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)

การดำเนินงานตามพันธกิจของ สปท. ในการมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ยังคงเผชิญกับความท้าทายจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ยืดเยื้อและมีความไม่แน่นอนสูง ส่งผลให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มช้าและไม่เท่าเทียมกันในแต่ละภาคส่วน ตลอดจนพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากพัฒนาการด้านดิจิทัล การเพิ่มขึ้นของผู้ให้บริการกลุ่มใหม่ ๆ และความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการดูแลระบบการเงินและการส่งผ่านนโยบายของ สปท.

คณะกรรมการ สปท. ให้ความสำคัญกับการดำเนินภารกิจของ สปท. ในการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินไทย สนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงและยั่งยืน และพร้อมปรับตัวเข้ากับภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงิน (financial landscape) ควบคู่กับการยกระดับการบริหารความเสี่ยงและธรรมาภิบาลที่ดีภายในองค์กร เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน และส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งนับเป็นโจทย์สำคัญของ สปท. ในฐานะธนาคารกลางของประเทศ ท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของภาคการเงิน

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และรองรับภูมิทัศน์ภาคการเงินที่เปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการ ธปท. ร่วมกับคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) คณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) และคณะกรรมการอื่นอีก 2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (กตส.) และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ตระหนักถึงความสำคัญกับการดำเนินงานของ ธปท. ตามโจทย์สำคัญ ทั้งในระยะสั้น ได้แก่ การแก้วิกฤตหนี้ รักษาเสถียรภาพระบบการเงิน และรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาคเพื่อให้เศรษฐกิจฟื้นตัวจากผลกระทบที่รุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และในระยะยาว คือ การปรับทิศทางของ ธปท. ในระยะยาวที่ต้องเน้นเชิงรุก ยื่นมือ ปรับตัว และเปิดกว้างมากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับภูมิทัศน์ภาคการเงินที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน และส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานภายในองค์กร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินนโยบายของ ธปท.

สนับสนุนการฟื้นฟูกิจการและการปรับรูปแบบธุรกิจ ให้รองรับบริบทใหม่ของประเทศในช่วงวิกฤต โดยเน้นหลักการความยืดหยุ่น เพื่อครอบคลุมการแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือลูกหนี้ที่หลากหลายได้มากขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือของกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือภายใต้สถานการณ์ที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง

ภายใต้ภูมิทัศน์ภาคการเงินที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน และการเพิ่มขึ้นของผู้ให้บริการทางการเงินใหม่ ๆ คณะกรรมการ ธปท. ได้ส่งเสริมการปรับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ให้พร้อมรองรับเศรษฐกิจการเงินดิจิทัล โดยเน้นการสร้างความทนทาน (resiliency) ของระบบการเงิน การสร้างสมดุลระหว่างการกำกับดูแลกับการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม และการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากความแตกต่างในการกำกับดูแล (regulatory arbitrage) ขณะที่ส่งเสริมให้เตรียมการสำหรับทิศทางการพัฒนาที่สำคัญของธนาคารกลางในระยะข้างหน้า เช่น ความยั่งยืนในภาคการเงิน (sustainable finance) และสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC)

คณะกรรมการ ธปท. ได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันมาตรการทางการเงินเพื่อให้ความช่วยเหลือภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตรงจุดมากขึ้น และสอดคล้องกับลักษณะปัญหาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการออกมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู และโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ (Asset Warehousing) เพื่อช่วยเหลือการจ้างงาน ประคองภาคธุรกิจ และ

การเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารเงินสำรองทางการ

ในการกำกับดูแลการบริหารเงินสำรองทางการ คณะกรรมการ ธปท. ยึดหลักความรอบคอบ ยืดหยุ่น และต่อเนื่อง ภายใต้กรอบการลงทุน และการบริหารความเสี่ยงที่กำหนด ควบคู่กับการบริหารให้เกิดผลตอบแทนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ภายใต้บริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่มีความไม่แน่นอนและผันผวนสูง คณะกรรมการ ธปท. ได้มีการทบทวนกรอบการบริหารความเสี่ยงเงินสำรอง เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากลที่ดี และได้ขยายขอบเขตการลงทุนในตราสารทุน เพื่อบริหารความเสี่ยงระยะสั้นให้มีการกระจายผลตอบแทนให้ดีขึ้น

การสนับสนุนการดำเนินนโยบาย ต่างประเทศ

คณะกรรมการ ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินนโยบายและความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อรักษาบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทย ในการร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤตและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก โดยได้สนับสนุนกองทุนการเงินระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือยกหนี้ให้แก่ประเทศยากจน ตลอดจนได้เห็นชอบการต่ออายุความตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราแบบทวิภาคี (bilateral swap agreement) ระหว่าง ธปท. และกระทรวงการคลังของญี่ปุ่น เพื่อขยายขอบเขตความช่วยเหลือทางการเงินระหว่างไทยและญี่ปุ่น และสนับสนุนความเข้มแข็งของกลไกความช่วยเหลือทางการเงินในภูมิภาค

การบริหารความเสี่ยงองค์กร ของ ธปท.

ท่ามกลางสถานการณ์โควิด 19 ที่ยืดเยื้อ และการเปลี่ยนแปลงในภาคการเงินที่รวดเร็วและรุนแรง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของ ธปท. คณะกรรมการ ธปท. ได้บริหารความเสี่ยงในเชิงรุก โดยได้เพิ่มความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายและมาตรการทางการเงินใหม่ ๆ ของ ธปท. และยกระดับความเสี่ยงในด้านความพร้อมขององค์กรและบุคลากรในการรองรับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ที่กว้าง ลึก และซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้สนับสนุนให้ ธปท. เร่งสร้างศักยภาพขององค์กร โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของ ธปท. และการส่งเสริมการมอบอำนาจภายในองค์กร เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและความคล่องตัวในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรของ ธปท. ให้มีทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของ ธนาคารกลางในอนาคต

การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดี ในองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีขององค์กร ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการสร้างความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของสาธารณะ โดยได้ทบทวนกรอบธรรมาภิบาลให้การทำงานของ ธปท. และการประสานงานระหว่างคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะของ ธปท. มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงได้ปรับแก้ข้อบังคับ ธปท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณพนักงานที่ผู้บริหารและพนักงานต้องยึดถือในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

การกำกับดูแลกิจการของ รปท.

ธปท. ดำเนินภารกิจในฐานะธนาคารกลางของประเทศ โดยมีคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย กำกับดูแลกิจการโดยทั่วไป รวมถึงการจัดทำแผนงาน งบประมาณ และหลักเกณฑ์การบริหาร สินทรัพย์ ตามกรอบอำนาจหน้าที่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน และเสถียรภาพระบบการชำระเงิน ซึ่งมีคณะกรรมการนโยบาย การเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) คณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในแต่ละด้านอย่างเป็นทางการ โดยคณะกรรมการ ธปท. และ คณะกรรมการนโยบายทั้ง 3 คณะ มีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเป็นประจำทุกปี รวมทั้งมีการประชุมร่วม (joint meeting) ของคณะกรรมการนโยบาย เพื่อรับทราบ การดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดทิศทางและทำงานร่วมกันในประเด็นที่มีความเชื่อมโยง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีคณะอนุกรรมการ เช่น คณะอนุกรรมการ เสถียรภาพระบบการเงิน (อสร.) ทำหน้าที่กลั่นกรองประเด็นให้แก่คณะกรรมการนโยบายด้วย

คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำหน้าที่ติดตามดูแลการปฏิบัติงาน ของ ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีระบบการควบคุมภายใน และการตรวจสอบกิจการภายในที่มีประสิทธิภาพและรัดกุม ตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ธนาคาร แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 (ฉบับที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560) นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) และคณะกรรมการธรรมาภิบาล โดย กคส. ทำหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นต่อกรอบนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงใน ภาพรวมของ ธปท. ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในปี 2564 กคส. ให้ความสำคัญ กับการบริหารความเสี่ยงในการออกมาตรการใหม่เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ รวมถึงการบริหาร ความเสี่ยงในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้ ธปท. สามารถดำเนินงานตามพันธกิจ ได้อย่างต่อเนื่อง

คณะกรรมการธรรมาภิบาล ทำหน้าที่กลั่นกรองงานในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาล ตามความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ธปท. โดยมุ่งเน้นให้ ธปท. มีระบบและการปฏิบัติหน้าที่ ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม ทั้งนี้ คณะกรรมการธรรมาภิบาลได้ทบทวนโครงสร้าง การกำกับดูแล เนื่องจาก ธปท. มีการดำเนินงานที่มีความท้าทายมากขึ้นจากบริบทและสภาพแวดล้อม ในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่าโครงสร้างการกำกับดูแลตามที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานตามพันธกิจของธนาคารกลาง อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ธปท. ยังยกระดับธรรมาภิบาลในองค์กร โดยได้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ที่จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของ ธปท. รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะจากเว็บไซต์ หลักเพื่อให้สาธารณชนเข้าถึงข้อมูลได้ ในปี 2564 ธปท. ได้ 94.48 คะแนน ผลการประเมิน อยู่ในระดับ A ติดต่อกันเป็นปีที่ 3 และมีผลคะแนนเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่ง ธปท. ได้นำผลการประเมิน รวมถึงข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการทำงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การบริหารความเสี่ยงองค์กร ของ รปท.

การบริหารความเสี่ยงภาพรวม

รพท. ต้องปรับมาตรการและนโยบายต่าง ๆ เพื่อดูแลเศรษฐกิจให้เท่าทันสถานการณ์ในช่วงของการระบาดของโควิด 19 รวมถึงวางรากฐานของระบบการเงินไทยในอนาคต ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญของทั้ง รพท. และภาคเศรษฐกิจการเงินไทย รวมถึงภาคธุรกิจ สถาบันการเงิน และประชาชน ในระยะข้างหน้า รพท. จึงต้องมีกระบวนการดำเนินการ พร้อมทั้งการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุมและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี มีกรอบการบริหารความเสี่ยงในการออกนโยบายและมาตรการใหม่ ๆ เป็นแนวทางการดำเนินงาน โดยการบริหารความเสี่ยงจะต้องคำนึงถึงหลักการ บทบาทหน้าที่ กรอบกฎหมายของ รพท. การรับฟังผู้มีส่วนได้เสีย การพิจารณาทางเลือกและผลกระทบต่าง ๆ รวมถึงความพร้อมของบุคลากร ระบบปฏิบัติงาน และการสื่อสาร นอกจากนี้ ยังต้องมีการประเมินและติดตามความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินมาตรการบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

145

เพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่อง รพท. ได้เตรียมความพร้อมด้านระบบเทคโนโลยีและความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ให้รองรับการทำงานในช่วงโควิด 19 รวมถึงดูแลจัดการระบบงานสำคัญที่เชื่อมต่อกับภายนอกให้สามารถให้บริการได้แม้เกิดกรณีฉุกเฉิน และเน้นการรักษาความลับของข้อมูลและความปลอดภัยของผู้ใช้บริการด้วย อีกทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและพนักงาน ปรับโครงสร้างองค์กร และกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรองรับการทำงานที่เท่าทันและตอบโจทย์โลกอนาคต

การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)

ความเสี่ยงหลักที่มีผลต่อการเงินของ ธปท.

ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินนโยบายการเงินและดูแลเสถียรภาพค่าเงินบาท เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ การปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ก่อให้เกิดความเสี่ยงสำคัญที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในงบการเงินของธปท. ได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (foreign exchange rate risk) ต่องบการเงินเป็นผลมาจากการที่สินทรัพย์ของ ธปท. ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่หนี้สินส่วนใหญ่เป็นเงินฝากและหลักทรัพย์ที่อยู่ในสกุลเงินบาท ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (interest rate risk) เกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศที่ ธปท. ต้องจ่าย อันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายการเงิน อาจแตกต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่ ธปท. ได้รับจากการลงทุนในต่างประเทศ

การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของเงินสำรองระหว่างประเทศ

146

ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ธปท. คำนึงถึงความมั่นคง สภาพคล่อง และผลตอบแทนของสินทรัพย์ ตลอดจนความเสี่ยงในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ของการบริหารเงินสำรองทางการ คือ

- 1) เพื่อให้มีเงินตราต่างประเทศที่มีค่ามั่นคงและมีสภาพคล่องเพียงพอสำหรับการดำเนินนโยบายการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน
- 2) เพื่อรักษามูลค่าเงินสำรองและเตรียมสภาพคล่องเงินตราต่างประเทศสำหรับชดเชยการขาดดุลการค้า (balance of payment buffer) ทั้งในสภาวะปกติและสภาวะวิกฤต
- 3) เพื่อรักษา global purchasing power ของเงินสำรอง
- 4) เพื่อหนุนหลังธนบัตรออกใช้ตามที่ พ.ร.บ. เงินตรากำหนด

ธปท. มีกรอบและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน เพื่อช่วยให้การบริหารเงินสำรองบรรลุวัตถุประสงค์ โดยครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงด้านตลาด ด้านเครดิต และด้านสภาพคล่อง และมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. มีหลักการบริหารเงินสำรองตามมาตรฐานสากลที่ดี และเทียบเคียงกับธนาคารกลางอื่น ๆ ได้

กรอบและแนวทางการบริหารความเสี่ยงของเงินสำรองทางการเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยลดผลกระทบด้านลบที่อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าเงินสำรองทางการและงบการเงินของ ธปท. โดยฝ่ายบริหารความเสี่ยงทางการเงินมีการศึกษา ติดตามพัฒนาการของตลาดและเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในเกณฑ์การกำกับดูแลของทางการในต่างประเทศอยู่เสมอ และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารและกำกับดูแลความเสี่ยงทางการเงินอย่างต่อเนื่อง

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operation Risk)

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการครอบคลุมความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการ บุคลากร เทคโนโลยี และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่ามีการดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้พัฒนาแพลตฟอร์มบริหารจัดการความเสี่ยงด้วยข้อมูลดิจิทัล รวมถึงบูรณาการกระบวนการทำงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างแนวรับ 3 ด้าน (3 lines of defense) ตามแนวคิด Governance, Risk, and Compliance (GRC) ทั้งนี้ ธปท. บริหารความเสี่ยงภาพรวมและด้านปฏิบัติการ ดังนี้

การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment: CSA)

ธปท. ประเมินความเสี่ยงและการควบคุมตนเองของทุกสายงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงสำคัญที่อาจเกิดจากการดำเนินงานตามแผน ยุทธศาสตร์และแผนงานปกติของสายงาน แล้วนำมาจัดทำมาตรการ/นโยบาย ปิดความเสี่ยงภาพรวม รวมทั้งปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

147

การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk Incident Reporting)

ธปท. กำหนดให้ส่วนงานที่ได้รับความเสียหาย/เป็นผู้รับผิดชอบรายงานเหตุการณ์ความเสียหาย (loss incident) และเหตุการณ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสียหายไว้ได้ (near miss)

การจัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicators: KRIs)

ธปท. จัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยงเพื่อติดตามสถานะความเสี่ยงสำคัญ และมีการรายงานความเสี่ยงสำคัญและแนวโน้มความเสี่ยงในรูปแบบ risk dashboard ต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) และคณะกรรมการกำกับความเสี่ยง (กคส.) ทุกไตรมาส

การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM)

ธปท. ยกระดับการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมถึงมีการทดสอบแผนฉุกเฉินอพยพพนักงาน เพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. มีความพร้อมในการตอบสนองและรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ในปี 2564 ธปท. ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301:2019) สำหรับระบบการชำระเงินที่ ธปท. ดูแล (BAHTNET และ ICAS) และสำหรับงานภายในที่เป็นสมาชิก BAHTNET

นอกจากนี้ ธปท. ได้ดำเนินงานตามแผนฉุกเฉินและบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 โดยมีการติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง พร้อมประกาศใช้แผนฉุกเฉินฯ โดยได้วางระบบการบริหารจัดการ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้พอเพียง เพิ่มสถานที่ปฏิบัติงานสำรองสำหรับงานสำคัญที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานต่อเนื่องภายในสำนักงาน

ธปท. ได้จัดหาวัคซีนให้พนักงานและครอบครัว รวมถึงลูกจ้างจากภายนอก (outsource) รวมทั้งจัดหาชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) มาตรวจคัดกรองพนักงานก่อนเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ พร้อมทั้งออกมาตรการจัดการความเสี่ยงตามความเหมาะสมของสถานการณ์ และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการภาครัฐ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้พนักงาน ธปท. มีความปลอดภัย และสามารถดำเนินงานตามพันธกิจได้อย่างต่อเนื่อง

148

การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk Management)

ธปท. ได้ดำเนินการตามกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบ่งชี้ วิเคราะห์ และติดตามประเด็นความเสี่ยงสำคัญ ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และมาตรฐานด้านไอทีได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์ โดยมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (อสท.) ทำหน้าที่กลั่นกรองกรอบนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. รวมถึงอนุมัติและติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. ภายในกรอบที่คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คปส.) กำหนด

ในปี 2564 ธปท. ได้ออกแนวปฏิบัติเพิ่มเติม ได้แก่ แนวปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงด้านไอทีจากบุคคลภายนอก เพื่อบริหารความเสี่ยงจากการใช้บริการการเชื่อมต่อ และการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอกที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้

ยังได้ออกแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีของส่วนงานเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับ
บริบทการใช้งานเทคโนโลยีและความเสี่ยงภายใต้มาตรฐานที่กำหนด

ในส่วนของการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความรุนแรง ซับซ้อน
และคาดการณ์ได้ยากมากขึ้นนั้น ธปท. ได้ยกระดับประสิทธิภาพของระบบป้องกัน
ภัยไซเบอร์ และเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจจับภัยไซเบอร์ของ ธปท.
อย่างต่อเนื่อง เช่น แพลตฟอร์มสำหรับการ work from home ตามมาตรฐาน
ความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การตรวจจับและตอบสนองภัย
คุกคามขั้นสูง การปรับเพิ่มศูนย์ติดตามและจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ
(Security Operation Center: SOC) ให้เป็นแบบอัตโนมัติ และการ
ทดสอบเจาะระบบเชิงลึก นอกจากนี้ ยังได้ยกระดับความพร้อมของบุคลากร
ทั้งด้านวิถีคิดและความสามารถทางดิจิทัล (digital mindset and digital
capability) รวมทั้งเพิ่มความเข้มข้นในการทดสอบความตระหนักรู้ด้านภัย
ไซเบอร์ การตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินด้านไซเบอร์ทั้งในระดับปฏิบัติการ
และผู้บริหาร และขยายเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยไซเบอร์
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance Risk Management)

ธปท. ได้พัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายเพื่อใช้สำหรับการติดตามและประเมิน
ความเสี่ยง รวมทั้งพัฒนากลไกการติดตามการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท.

นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารความเสี่ยงภาพรวมในฐานะผู้รับผิดชอบงาน
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ ธปท. ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
พ.ศ. 2562 ได้พัฒนากรอบการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล (Data Protection
Risk Management Framework) ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งรวมถึง
ระบบป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล (Data Leak Prevention: DLP) เพื่อให้
การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎหมาย รวมทั้ง
ส่งเสริมให้บุคลากรภายในองค์กรเกิดความตระหนักรู้เรื่องการคุ้มครองข้อมูล
ส่วนบุคคล ตลอดจนมีการประกาศเผยแพร่นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
(Personal Data Privacy Policy) ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและสาธารณชน
ภายนอกทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ หลักการ มาตรการรักษาความปลอดภัย
ข้อมูลส่วนบุคคลของ ธปท. โดยมีแผนงานที่จะประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือ
และกรอบการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลต่อไป

การออกและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการดำเนินงานของ สปท.

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ตั้งแต่ปี 2563 และต่อเนื่องมาในปี 2564 ได้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินเป็นวงกว้างและยาวนานกว่าที่คาดการณ์ไว้เดิม อันส่งผลให้ความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกหนี้ในระบบการเงินของประเทศปรับสูงขึ้น แม้ว่าที่ผ่านมาภาครัฐจะดำเนินมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจำนวนมากจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นตัว และต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเพื่อให้สามารถกลับมาประกอบธุรกิจได้ต่อไป ดังนั้น เพื่อให้มีเครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการ และป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการขาดสภาพคล่องหรือผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของสถาบันการเงิน รวมทั้งอาจกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินและความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ ธปท. จึงได้เสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาออกพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2564 โดยกำหนดให้ ธปท. สามารถดำเนินมาตรการเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ ดังนี้

มาตรการสนับสนุนการให้สินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการ (มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู) วงเงิน 250,000 ล้านบาท

ให้อำนาจ ธปท. ในการให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงิน เพื่อนำไปให้กู้ยืมแก่ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพแต่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด 19 และมุ่งเน้นให้มีการกระจายสินเชื่อให้ถึงผู้ประกอบการในวงกว้างและทั่วถึงมากที่สุด โดยได้ขยายขอบเขตลูกหนี้ให้ครอบคลุมทั้งลูกหนี้รายเดิมและลูกหนี้รายใหม่ที่ไม่มียอดเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงิน รวมถึงเพิ่มวงเงินกู้ให้สูงขึ้น ขยายระยะผ่อนชำระให้ยาวขึ้น และกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้เอื้อต่อการฟื้นฟูกิจการยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ภาครัฐสนับสนุนกลไกการค้าประกันสินเชื่อผ่านบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม และการยกเว้นค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง

151

มาตรการสนับสนุนการรับโอนทรัพย์สินหลักประกันเพื่อชำระหนี้ โดยให้ผู้ประกอบการมีสิทธิซื้อทรัพย์สินนั้นคืนในภายหลัง (มาตรการพักทรัพย์ พักหนี้) วงเงิน 100,000 ล้านบาท

ให้อำนาจ ธปท. ในการให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงิน เพื่อสนับสนุนการรับโอนทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันของผู้ประกอบการซึ่งเป็นลูกหนี้ของสถาบันการเงิน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถชำระหนี้ที่ค้างชำระแก่สถาบันการเงินได้ รวมถึงลดภาระดอกเบี้ยจ่ายของผู้ประกอบการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการมีสิทธิซื้อทรัพย์สินนั้นคืนในอนาคตด้วยราคาที่โอนไป และมีสิทธิเช่าทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ประกอบธุรกิจได้ตามปกติ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ประกอบการเกิดสถานะขาดสภาพคล่องหรือเกิดการผิดนัดชำระหนี้ โดยภาครัฐสนับสนุนการยกเว้นค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2564

คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการตรวจสอบ) ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ธปท.) 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน โดยมีผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตรวจสอบกิจการภายในทำหน้าที่เลขานุการ ในปี 2564 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมทั้งสิ้น 16 ครั้ง รายงานกรรมการตรวจสอบและจำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมมีดังนี้

นายมนัส แจ่มเวหา เข้าร่วมประชุม 16/16 ครั้ง	ประธานกรรมการ
นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เข้าร่วมประชุม 16/16 ครั้ง	กสรมการ
นายสุภก ศิวะรักษ์ เข้าร่วมประชุม 15/16 ครั้ง	กสรมการ
นายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ เข้าร่วมประชุม 16/16 ครั้ง	กสรมการ
นางพิมพ์พนา ศรีสวัสดิ์ เข้าร่วมประชุม 16/16 ครั้ง	กสรมการ

153

คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ และตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ธปท. เพื่อเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ธปท. ในการกำกับการบริหารงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดของ ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบกิจการภายในที่มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายในมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่ยืดเยื้อและมีผลกระทบรุนแรงเป็นวงกว้าง คณะกรรมการตรวจสอบได้กำกับดูแลงานตรวจสอบกิจการภายในให้สอดคล้องกับแผนงานของ ธปท. ในการรับมือกับสถานการณ์โควิด 19 ที่มีการเร่งรัดให้นโยบายและมาตรการต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดผลเป็นรูปธรรม และการปรับกระบวนการทำงานภายใน ธปท. ที่เน้นให้พนักงานทำงานจากที่บ้านมากขึ้น โดยยังสามารถดำเนินงานตามพันธกิจในการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินของประเทศได้ คณะกรรมการตรวจสอบให้ความสำคัญกับการดำเนินมาตรการของ ธปท. ในการช่วยเหลือลูกหนี้และผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ

ทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด 19 ความพร้อมของ
กลไกคุ้มครองภาคการเงิน ความพร้อมในการปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และ
ความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
โดยติดตามผลดำเนินการและสอบทานการกำกับดูแล
การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ให้มีความ
เพียงพอเหมาะสม ภายใต้รูปแบบการทำงานวิถีใหม่
(new normal) ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงาน
ของ ธปท. บรรลุเป้าหมายและพันธกิจอย่างมี
ประสิทธิภาพ

สรุปการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการ
ตรวจสอบได้ดังนี้

1. การสอบทานรายงานทางการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานนโยบายการบัญชี
และรายงานทางการเงินของ ธปท. ทูลเกล้าฯ เสนอเงินตรา
และกิจการธนบัตร โดยมีความเห็นว่ากระบวนการควบคุม
ภายในของการจัดทำรายงานทางการเงินของ ธปท.
มีความรัดกุม มีประสิทธิภาพ รายงานทางการเงินแสดง
ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องตาม
ที่ควรในสาระสำคัญและเชื่อถือได้ ตามมาตรฐาน
การรายงานทางการเงิน แนวการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับ
ธนาคารกลาง และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เหมาะสม
และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงาน

2. การกำกับดูแลและพัฒนา งานตรวจสอบกิจการภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานผลการตรวจสอบ
ตามแผนงานตรวจสอบ ประจำปี 2564 แล้ว มีความเห็น
ว่างานตรวจสอบภายในมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
ข้อเสนอแนะเป็นประโยชน์และสามารถสร้างคุณค่าให้แก่
ธปท. อาทิ งานดำเนินมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้
งานเตรียมความพร้อมการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน
งานธรรมาภิบาลข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมการปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
งานตรวจความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของระบบงาน
ห้องค้าเงิน งานตรวจประเมินตามมาตรฐาน SWIFT
CSP งานตรวจประเมินตามมาตรฐานระบบบริหาร
จัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
และมาตรฐานระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ
และงานพิจารณาแผนงานโครงการมูลค่าสูง

คณะกรรมการตรวจสอบให้ความสำคัญกับ
งานตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit)
ซึ่งเป็นการตรวจสอบโดยใช้หลักการพิจารณาประสิทธิผล
ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการดำเนินงานของ
ธปท. รวมทั้งให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จาก
ฐานข้อมูลและการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการตรวจสอบ
ภายในให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้
ยังสนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในมีการพัฒนาความรู้
ทักษะ และความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เท่าทัน
เทคโนโลยีและบริบททางเศรษฐกิจการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การประสานงานด้านการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการ
กำกับดูแลความเสี่ยง 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
เกี่ยวกับผลการทบทวนความเสี่ยงองค์กรของ ธปท.
แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง และแผนงาน
ตรวจสอบ ประจำปี 2565 รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยน
ข้อมูลระหว่างคณะกรรมการทั้ง 2 คณะ อย่างสม่ำเสมอ
เพื่อให้มั่นใจว่างานตรวจสอบภายในสอดคล้องและ
ช่วยสนับสนุนการดูแลความเสี่ยงที่สำคัญของ ธปท.
อย่างครอบคลุม ทันการณ์

4. การประชุมร่วมกับผู้ว่าฯ

คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับผู้ว่าฯ
และรองผู้ว่าฯ 2 ครั้ง ประเด็นหารือครอบคลุม
แนวทางการตรวจสอบ และแผนงานตรวจสอบ ประจำปี
2565 ที่เชื่อมโยงกับความเสี่ยงองค์กรและยุทธศาสตร์
ธปท. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้งานตรวจสอบภายใน
มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สามารถสนับสนุน
การดำเนินงานและสร้างคุณค่าเพิ่มแก่องค์กร

5. การส่งเสริมความเป็นอิสระ ของผู้สอบบัญชีภายนอก

คณะกรรมการตรวจสอบประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชี
ภายนอก (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน: สตง.)
2 ครั้ง โดยไม่มีฝ่ายจัดการ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
เกี่ยวกับผลการตรวจสอบงบการเงินของ ธปท.
ทูลเกล้าฯ เสนอเงินตราและกิจการธนบัตร และผล
การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของ ธปท.
ตลอดจนแนวทางการปรับกระบวนการทำงานของ ธปท.
และ สตง. ในช่วงสถานการณ์โควิด 19

6. การรายงานผลการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรายไตรมาส ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 55

ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยสรุป

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนั้น คณะกรรมการตรวจสอบ ได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และทักษะของกรรมการตรวจสอบทุกคน อย่างเต็มความสามารถ ในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ และเป็นกลางต่อคณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและฝ่ายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เป็นอย่างดีมาโดยตลอด และข้อเสนอแนะจากผลการตรวจสอบได้รับการพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

ในภาพรวม คณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่า คณะกรรมการ ธปท. คณะกรรมการนโยบาย ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ เห็นได้จากการปรับแผนงานและกระบวนการทำงานได้อย่างเท่ากัน สามารถดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจและการเงินโดยรวม โดยให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดี ความเป็นประสิทธิภาพประสิทธิผล โปร่งใส และเชื่อถือได้ มีการบริหารจัดการความเสี่ยงรวมถึงการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต การควบคุมภายใน และการควบคุมภายในด้านการเงิน ที่มีความรัดกุม เหมาะสม เพียงพอ สอดคล้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบกิจการภายในเป็นประโยชน์ เป็นไปตามหลักวิชาการ และสามารถสร้างความเชื่อมั่นว่า การดำเนินงานของ ธปท. สามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์องค์กรที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(นายมนัส แจ่มเวหา)

ประธานกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานคณะกรรมการ กำกับดูแลความเสี่ยง

รายงานของคณะกรรมการ กำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ประจำปี 2564

คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) ประกอบด้วยกรรมการ 5 คน ซึ่งเป็นกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารของ ธปท. จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน โดยมีผู้ช่วยผู้ว่าการ สายบริหารความเสี่ยงองค์กร ทำหน้าที่เลขานุการ กคส. ซึ่งในระหว่างปี 2564 มีกรรมการที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่ง 1 คน คือ นายเลิศศักดิ์ จุลเทศ ปัจจุบัน กคส. ประกอบด้วย

นายสุภักดิ์ ศิวะรักษ์	ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท.
นายรพี สุจริตกุล	กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท.
นายเนกิศร กาญจนะจิตรธา	กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท.
นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
นายศักดิ์ เสกขุนทด	กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

157

ในปี 2564 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ยังคงรุนแรงและยืดเยื้อทำให้ ธปท. ต้องขยายเวลาการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของภาคธุรกิจและประชาชนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงินควบคู่กันไป กคส. จึงให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่าง ๆ ทั้งในเรื่องความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในการดำเนินนโยบายและมาตรการใหม่ ๆ (policy implementation risk) และการเตรียมความพร้อมขององค์กรในการรับมือกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่มีแนวโน้มซับซ้อนและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ ธปท. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะธนาคารกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าทันกับบริบทและความท้าทายใหม่ รวมถึงดำเนินการกิจสำคัญของ ธปท. ได้อย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่มีความไม่แน่นอนสูง โดยยังคงบริหารความเสี่ยงสำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านภัยไซเบอร์ได้อย่างเท่าทันและรัดกุม

ในปี 2564 กคส. มีการประชุมรวม 11 ครั้ง และมีการประชุมร่วมกับ คณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประเด็นความเสี่ยงและแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. รวมทั้งแผนการตรวจสอบประจำปี 2565 เพื่อควบคุมความเสี่ยงที่สำคัญ ของ ธปท. ร่วมกัน ทั้งนี้ กคส. ได้รายงานการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการ ธปท. ทราบ เป็นรายไตรมาสและเมื่อมีประเด็นที่มีนัยสำคัญ โดยสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินความเสี่ยงภาพรวม

ได้ทบทวนการประเมินความเสี่ยงองค์กรในปี 2564 และได้ปรับปรุงระดับ ความเสี่ยงขององค์กร (ERM) เพื่อให้ประเมินความเสี่ยงได้ละเอียด แม่นยำ และตอบสนองต่อความเสี่ยงได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการประเมิน ความเสี่ยงตนเอง (CSA) และมาตรฐานสากล รวมทั้งได้พิจารณากรอบความเสี่ยง ขององค์กรปี 2565 ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กร เพื่อรองรับ กับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว บทบาทหน้าที่ของ ธปท. ที่ซับซ้อนขึ้น ภัยคุกคาม ทางไซเบอร์ที่เพิ่มสูงขึ้น การสื่อสารสร้างความเข้าใจกับสาธารณชนให้มากยิ่งขึ้น การเตรียมความพร้อมบุคลากรและองค์กรให้เท่าทันต่อบริบทใหม่ รวมทั้ง พิจารณาแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้อยู่ระดับที่ยอมรับได้

2. ความเสี่ยงทางการเงิน

ได้ติดตามผลการบริหารและความเสี่ยงของเงินสำรองทางการอย่างต่อเนื่อง และได้ทบทวนวัตถุประสงค์และโครงสร้างของการบริหารเงินสำรอง รวมถึงกรอบ และหลักเกณฑ์ในการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. มีหลักการบริหาร เงินสำรองตามมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงหลักความมั่นคงของเงินต้น สภาพคล่อง และผลตอบแทนของสินทรัพย์ รวมทั้งมีการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานสากลที่ดี และรองรับสถานการณ์ของตลาดการเงินโลกที่อาจมี downside risk เพิ่มขึ้น เนื่องจากการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลของหลายประเทศ ที่ผ่านมาได้ผลตอบแทนต่ำ ตลอดจนความผันผวนของราคาสินทรัพย์ต่าง ๆ ที่อาจ ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งได้เห็นชอบให้เพิ่มเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยง เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารความเสี่ยงจากความผันผวนในตลาด การเงินโลก โดยเสนอแนะให้ทบทวนกรอบการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ และกำหนดปัจจัยบ่งชี้ที่เหมาะสมในการทบทวนเกณฑ์ความเสี่ยง และทดสอบความเสี่ยงภายใต้สถานการณ์ภาพทัศน์ (forward-looking scenarios) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจากการดำเนินนโยบายและมาตรการใหม่ ๆ ของ ธปท. เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ

จากการติดตามการบริหารความเสี่ยงดังกล่าว โดยการสอบทานกระบวนการ ทำงานที่เกี่ยวข้อง พบว่าการดำเนินงานมีกระบวนการทำงานที่เหมาะสม รัดกุม เป็นไปตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนการทำงานที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการติดตาม ความคืบหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย และปรับแนวทางดำเนินการให้ยืดหยุ่น ตามสถานการณ์ เพื่อช่วยผลักดันให้มาตรการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด อย่างต่อเนื่องด้วย

4. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ได้ติดตามการยกระดับประสิทธิภาพของระบบป้องกันภัยไซเบอร์และเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจจับภัยไซเบอร์ของ ธปท. อย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการติดตามรูปแบบการโจมตีทางไซเบอร์ในเวทีสากลที่มีพัฒนาการใหม่ ๆ และให้ความเห็นต่อกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติสากล ตลอดจนติดตามการดำเนินการของ ธปท. ให้เป็นไปตามกรอบแนวทางฯ ดังกล่าว

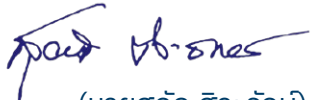
5. ความเสี่ยงด้านบุคลากรและองค์กร

ได้ติดตามความเสี่ยงด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรและองค์กรเพื่อรองรับกับบทบาทหน้าที่และงานของ ธปท. ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในแง่ขอบเขตและความซับซ้อน ตามพัฒนาการของภูมิทัศน์ภาคการเงินไทย (financial landscape) ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และให้ความเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างองค์กรและกระบวนการทำงาน เพื่อให้ตอบสนองภารกิจต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทันและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รวมถึงการปรับขอบเขตงาน ธปท. ให้สอดคล้องกับพันธกิจใหม่ และการกำหนดค่าตอบแทนที่สามารถแข่งขันกับตลาดได้ เพื่อรักษาและดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพ

6. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ได้ติดตามการบริหารความเสี่ยงตามกรอบการบริหารความเสี่ยงและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องผ่านเครื่องมือต่าง ๆ อาทิ CSA การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ การติดตามสถานะความเสี่ยงโดยจัดทำ Key Risk Indicators และรายงานความเสี่ยงสำคัญ รวมถึงแนวโน้มความเสี่ยงในรูปแบบ Risk Dashboard รวมทั้งการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ตามมาตรฐานสากล (ISO 22301: 2019) โดยมีข้อเสนอแนะให้เตรียมความพร้อมรับมือการระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้พนักงาน ธปท. มีความปลอดภัย และ ธปท. สามารถดำเนินงานตามพันธกิจได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปรับปรุงและช่วงเวลาการทดสอบแผนฉุกเฉินปี 2564 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้วย

โดยสรุป กคส. ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตร จากการกำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ตามความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ธปท. เห็นว่า ธปท. มีการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และสามารถควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมทั้งสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และสามารถสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ ธปท. ตามพันธกิจที่กำหนดไว้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

(นายสุทธก ติวะรักษ์)

ประธานกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง

พันธกิจและงบการเงิน ของธนาคารแห่งประเทศไทย

ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีพันธกิจต่างจากองค์กรธุรกิจ งบการเงินของธนาคารกลางจึงมีลักษณะพิเศษและนัยต่างจากงบการเงินของธุรกิจทั่วไป การพิจารณางบการเงินของ ธปท. จึงจำเป็นต้องพิจารณาพันธกิจของธนาคารกลางประกอบด้วย

พันธกิจของธนาคารกลาง

ธปท. มีพันธกิจที่สำคัญ 2 ด้าน คือ

การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ. ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 (ปรับปรุง พ.ศ. 2561) ระบุไว้ว่า “...งานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงินและเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน” หรือรวมกันหมายถึง เสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม

กล่าวได้ว่าพันธกิจของ ธปท. คล้ายกับพันธกิจของธนาคารกลางอื่น ๆ ทั่วโลกที่ต้องดูแลเสถียรภาพทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ โดยเสถียรภาพภายในประเทศ หมายถึง การรักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลงจากเงินเฟ้อ และดูแลไม่ให้เกิดฟองสบู่หรือจุดเปราะบางในระบบการเงินที่อาจนำไปสู่วิกฤตการเงินในอนาคต ส่วนเสถียรภาพด้านต่างประเทศ หมายถึง การดูแลค่าเงินบาทให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจไม่ผันผวนจนเกินไป รักษาอำนาจซื้อของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลก รักษาระดับหนี้ต่างประเทศให้อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอเป็นกันชนรองรับแรงปะทะจากความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก

161

การจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา พ.ศ. 2501 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) ระบุไว้ว่า “...ให้ ธปท. มีอำนาจจัดทำ บริหาร และออกใช้ซึ่งธนบัตร...” เงินบาทและธนบัตรไทยจะเป็นที่ยอมรับก็ต่อเมื่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งการสำรองมูลค่าเงินบาทด้วยสินทรัพย์ที่มีความน่าเชื่อถือดังที่มาตรา 26 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา ระบุไว้ว่า “เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ให้ ธปท. รักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่าทุนสำรองเงินตรา” ทั้งนี้ ในการนำธนบัตรออกใช้ ธปท. ต้องกันสินทรัพย์มูลค่าเท่ากับธนบัตรที่จะออกใช้ใหม่เก็บแยกไว้หนุนหลังธนบัตร ซึ่งปัจจุบันเป็นสินทรัพย์ต่างประเทศทั้งหมด

พันธกิจทั้ง 2 ด้านนั้นมีความเกี่ยวข้องกัน และถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญและจำเป็นสำหรับการที่ระบบเศรษฐกิจจะสามารถขยายตัวต่อไปได้ด้วยดีและมีเสถียรภาพ

บัญชีของ ธปท. และบัญชีของทุนสำรองเงินตรา

ในการดำเนินงานตามพันธกิจ 2 ด้านข้างต้น กฎหมายได้กำหนดให้ ธปท. แยกการลงบัญชีเป็น 2 บัญชี กล่าวคือ

บัญชีของ ธปท.

บัญชีของ ธปท. คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ ถ้าเราดูบัญชีของ ธปท. อย่างย่อ ฝั่งสินทรัพย์ ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งอยู่ในรูปสกุลเงินต่างประเทศ ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่า 85% ของสินทรัพย์ทั้งหมด ส่วนสินทรัพย์ที่เหลือส่วนใหญ่คือพันธบัตรรัฐบาลไทย ในขณะที่ฝั่งขวหรือฝั่งหนี้สินส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. ที่เกิดจากการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ เงินรับฝากจากสถาบันการเงินและรัฐบาล ซึ่งส่วนนี้เป็นหนี้ที่อยู่ในรูปของเงินบาททั้งหมด

บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย	
สินทรัพย์	หนี้สิน
>85% เงินสำรองระหว่างประเทศ	พันธบัตร ธปท. เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน เงินคงคลัง
<15% พันธบัตรรัฐบาลไทย	ส่วนทุน

162

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา

บัญชีของทุนสำรองเงินตราคือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ในระบบเศรษฐกิจ ฝั่งสินทรัพย์ ประกอบด้วยสินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศทั้งหมด ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ใช้หนุนหลังการพิมพ์ธนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนฝั่งหนี้สินประกอบด้วยธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (banknotes in circulation) ในรูปของเงินบาท กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ธนบัตรที่ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจทั้งหมดถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลาง

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา	
สินทรัพย์	หนี้สิน
100 % เงินสำรองระหว่างประเทศ	ธนบัตรออกใช้
	ส่วนทุน

ลักษณะพิเศษของงบการเงินของธนาคารกลาง

สินทรัพย์และหนี้สิน ไม่ใช่สกุลเงินเดียวกัน

การที่สินทรัพย์ของธนาคารกลางส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ต่างประเทศหรือเงินสำรองระหว่างประเทศ แต่หนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในสกุลเงินท้องถิ่นของแต่ละประเทศหรือสกุลเงินบาท ส่งผลให้งบการเงินของธนาคารกลางมีสินทรัพย์และหนี้สินเป็นสกุลเงินที่ต่างกัน (currency mismatch) ดังนั้น ทุกสิ้นปีจึงต้องมีการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศให้อยู่ในรูปเงินบาท เพื่อจัดทำงบการเงินให้อยู่ในรูปสกุลเงินบาท กล่าวคือเป็นการคิดในสมมติฐานที่ว่า ถ้าต้องการขายสินทรัพย์ต่างประเทศออกทั้งหมดจะได้เงินบาทเป็นจำนวนเท่าใด ตัวเลขกำไรหรือขาดทุนที่ปรากฏในงบการเงินส่วนใหญ่จึงเป็น “กำไรหรือขาดทุนที่เป็นผลจากการตีราคา (valuation gain/loss)”

การต้องตีราคาทุกสิ้นปี หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลต่อตัวเลขในงบการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อมีสินทรัพย์ต่างประเทศอยู่ในสัดส่วนสูง เช่น หาก ธปท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 280,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 280,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 280,000 ล้านบาท

แม้จะมีการตีราคาสินทรัพย์ให้อยู่ในรูปเงินบาท แต่ในความเป็นจริง ธปท. ยังมีเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศจำนวนเท่าเดิมไว้เป็นกันชนรองรับความผันผวนจากต่างประเทศ ดังนั้น ถ้าเห็นงบการเงินของ ธปท. ปรากฏผลขาดทุนในบางช่วงอย่าเพิ่งกังวลใจ เพราะอาจเป็นผลจากการตีราคาและถ้าพิจารณางบการเงินของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมา จะเห็นว่าบางปีมีกำไร บางปีขาดทุน ซึ่งเป็นผลจากการตีราคาเป็นสำคัญ

การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ คือการมุ่ง รักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศในระยะยาว

พันธกิจของธนาคารกลาง คือการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ ซึ่งต้องมองไกล มองไปในระยะยาว มากกว่าการให้น้ำหนักกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วงสั้น ๆ ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ธปท. จะลงทุนในสินทรัพย์ที่มีมูลค่าที่ดีในระยะยาว และกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ซึ่งในระยะสั้นอาจเห็นความผันผวนได้บ้าง นอกจากนี้ ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเงินตราและสินทรัพย์สกุลต่างประเทศ ทองคำ และเงินสำรองที่ IMF จะดู “ผลตอบแทนที่อยู่ในรูปเงินตราต่างประเทศ” เป็นหลัก เพราะในที่สุด ยังต้องดำรงเงินสำรองระหว่างประเทศไว้ให้พร้อมใช้และเพียงพอ ขณะที่งบการเงินปกติจะจัดทำขึ้นในกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ (ซึ่งปกติคือ 1 ปี) จึงทำให้มีความต่างเรื่องกรอบเวลาของงบการเงินกับการพิจารณาผลตอบแทนจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศตามปกติจะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก หรือเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มผลตอบแทนการลงทุนระยะยาว ไม่ใช่เพื่อการเก็งกำไรแต่อย่างใด

หนี้สินของธนาคารกลางต่างจากหนี้สินของธุรกิจ

หนี้สินของ ธปท. เกิดจาก (1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้เพียงพอกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และ (2) การดูแลเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ รักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้อด้อยค่าลงของ ธปท. จึงไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด บริษัทหนึ่งบริษัทใด หรือแม้แต่ประโยชน์ของ ธปท. เอง แต่เป็นหนี้จากการดำเนินธุรกิจที่ให้ประโยชน์แก่สังคมไทยโดยรวม ซึ่งต่างจากหนี้สินของธุรกิจที่ก่อขึ้นไม่ว่าเพื่อใช้จ่ายหรือลงทุนก็เพื่อประโยชน์ของธุรกิจนั้น ๆ (private benefit)

ธปท. ในฐานะของธนาคารกลางมีหนี้สินเพื่อประโยชน์ของประเทศโดยรวม ซึ่งหนี้สินส่วนแรกของ ธปท. คือ ธนบัตรที่พิมพ์เงินในระบบเศรษฐกิจถือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับว่าใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ หนี้สินส่วนที่สอง คือ เงินฝากของสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ธนาคารกลาง ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางของระบบสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินมีไว้สำหรับใช้ชำระหนี้ระหว่างกันและบริหารสภาพคล่องของตน หนี้สินส่วนที่สาม คือ เงินฝากของรัฐบาล หรือเงินคงคลังที่เกิดจากการบริหารกระแสเงินสดของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา และหนี้สินสุดท้ายคือ หนี้จากการทำพันธกิจดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน โดยในช่วงเวลาที่ระบบการเงินมีสภาพคล่องส่วนเกินในปริมาณที่สูง ธนาคารกลางจะออกตราสารหนี้หรือพันธบัตรไปดูดซับสภาพคล่องเข้ามาเก็บไว้ (หนี้เพิ่มขึ้น) ในทางตรงข้ามธนาคารกลางจะไถ่ถอนพันธบัตรและปล่อยสภาพคล่องออกไป (หนี้ลดลง) ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจต้องการสภาพคล่องที่สูงขึ้น

การกำกับไว้ไม่ใช่พันธกิจของธนาคารกลาง

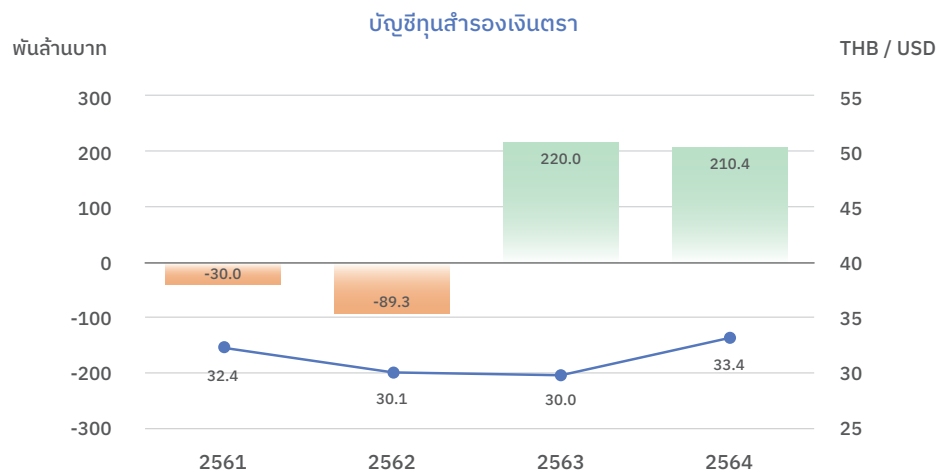
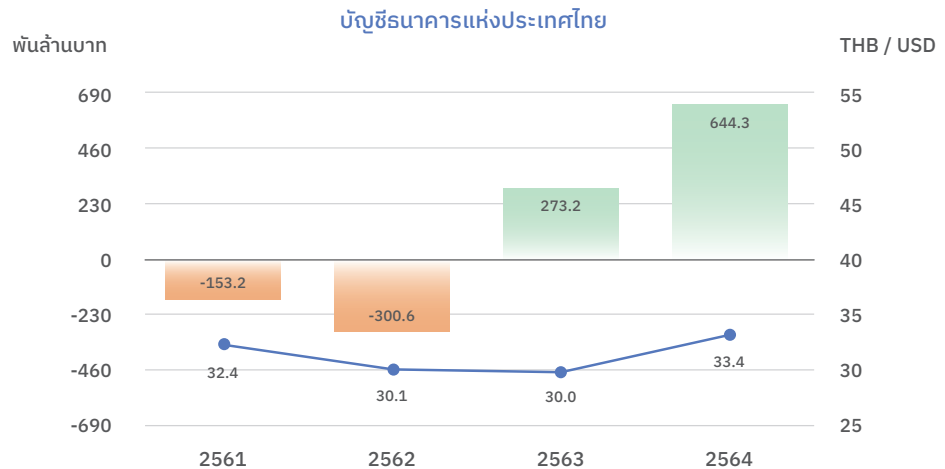
ธปท. มีพันธกิจในดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจการเงิน มิใช่เป็นองค์กรที่แสวงหากำไร ดังนั้น กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินจึงไม่ได้สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานตามพันธกิจของ ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง อีกทั้งการที่ ธปท. เป็นองค์กรที่ดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ธปท. ตระหนักอยู่เสมอว่าการดำเนินการใด ๆ จะต้องทำด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และมีความคุ้มค่าของต้นทุน

การที่งบการเงินของธนาคารกลางจะมีผลขาดทุนไม่ใช่เรื่องใหม่ ที่ผ่านมามีธนาคารกลางหลายแห่ง อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ชิลี มีงบการเงินที่ขาดทุน แต่ผลขาดทุนไม่ได้กระทบศักยภาพการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง ตราบที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายที่มีเหตุมีผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และได้รับความเชื่อมั่นจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งประชาชน ภาคธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ สำหรับ ธปท. ที่ผ่านมามีตัวเลขในงบการเงินจะปรากฏผลขาดทุน ตลาดการเงินและนักลงทุนยังคงเชื่อมั่นในการทำหน้าที่ของ ธปท.

นอกจากนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างภาวะเศรษฐกิจและงบการเงินของธนาคารกลางมักจะสวนทางกัน กล่าวคือ ในปีที่ภาวะตลาดการเงินโลกปรับตัวดีขึ้น เงินทุนเคลื่อนย้ายไหลเข้าในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่รวมทั้งไทยมากขึ้น กอปรกับเศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตได้ดีมีเสถียรภาพ ค่าเงินบาทมักจะแข็งค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีผลขาดทุน นอกจากนี้ ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพ ดอกเบี้ยจ่ายในประเทศจะสูงจากการออกตราสารเพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ทำให้ ธปท. มีดอกเบี้ยจ่ายสูงกว่าดอกเบี้ยรับจากการลงทุน ในทางตรงข้าม หากเศรษฐกิจในภาพรวมชะลอตัวจากปัจจัยกดดันต่าง ๆ เช่น สถานการณ์รุนแรงของการแพร่ระบาดจากโควิด 19 หรือมีวิกฤตจากปัจจัยภายในประเทศ อาทิ ความไม่แน่นอนทางการเมืองภัยพิบัติ ฯลฯ ค่าเงินบาทมักจะอ่อนค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีกำไร ซึ่งก็ไม่ได้แปลว่าเศรษฐกิจไทยจะดีหรือประชาชนจะได้ประโยชน์

ผลการดำเนินงานประจำปี

ในปี 2564 บัญชี รปท. และบัญชีทุนสำรองเงินตราที่มีกำไร ส่วนใหญ่จากผลของอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นผลของค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลงเทียบกับเงินสกุลหลักเกือบทุกสกุล รวมทั้งจากการปรับสัดส่วนการลงทุนในเงินสำรองระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก และการกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสมเพื่อเพิ่มผลตอบแทนจากการลงทุน

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน

รพท. ขาดทุน มีอะไรต้องกังวลไหม?

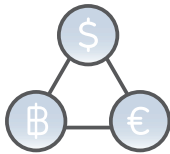
1 ทำไมผลการดำเนินงานบางปีของ รพท. กำไร บางปีขาดทุน?

กำไรขาดทุนของ รพท. แต่ละปีเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทเป็นหลัก เนื่องจากลักษณะพิเศษของงบ รพท. ที่มีสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปสกุลเงินต่างประเทศ โดยทุกสิ้นปีต้องตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศให้อยู่ในรูปเงินบาท จึงทำให้เกิดกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาอัตราแลกเปลี่ยน

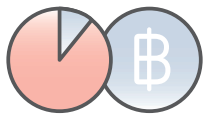
ดังนั้น กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินจึงไม่ได้กระทบศักยภาพในการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง ตราบเท่าที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และที่สำคัญยังได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

2 หาก รพท. มีผลการดำเนินงานขาดทุน เงินสำรองระหว่างประเทศจะหายไปด้วยหรือไม่?

การที่ รพท. มีกำไรหรือขาดทุนในแต่ละปี ส่วนใหญ่เป็นผลจากการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศ หรือ “เงินสำรองระหว่างประเทศ” ให้อยู่ในรูปเงินบาท เช่น หาก รพท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 280,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 280,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 280,000 ล้านบาท จะเห็นว่า รพท. ยังมีสินทรัพย์ต่างประเทศเท่าเดิม คือ 280,000 ล้านดอลลาร์ สรอ.

3 หนี้ของ รพท. เป็นหนี้สาธารณะหรือไม่?

หนี้ของ รพท. เป็นหนี้จากการดำเนินพันธกิจ เช่น การออกพันธบัตรเพื่อดูแลสภาพคล่องของระบบการเงินให้เหมาะสม การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ หรือการรับฝากเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งในการทำภารกิจของธนาคารกลาง ในบางช่วงจะทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันสินทรัพย์ก็จะเพิ่มขึ้นด้วย จึงไม่สร้างภาระให้แก่รัฐบาลในการชำระหนี้ และไม่นับเป็นหนี้สาธารณะที่รัฐบาลต้องดูแล

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 ไม่นับหนี้ของ รพท. เป็นส่วนหนึ่งของหนี้สาธารณะ เช่นเดียวกับแนวทางของเกือบทุกประเทศในโลกที่ไม่นับหนี้ของธนาคารกลางเป็นหนี้สาธารณะ

ท่านสามารถอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ รพท. ได้จากบทความพันธกิจและงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการ

นายเศรษฐพุฒิจ สุธริวาทนฤพุฒิจ
รองประธานกรรมการ

นายเมธี สุภำพงษ
กรรมการ

นายรณดล นุ่มนนท์
กรรมการ

นางสาววชิรา อารมย์ดี
กรรมการ

นายณุชา พิษยนันท์
กรรมการ

นายพรชัย สุธีระเวช
กรรมการ

นายเนททิกร กาญจนะจิตรา
กรรมการ

นายมนัส แจ่มเวหา
กรรมการ

นายปกรณ นิลประพันธ์
กรรมการ

นายพี สุจริตกุล
กรรมการ

นายสุกhot ศิวะรักษ์
กรรมการ

นางสุวรรณา เชื้อบุญชัย
เลขานุการ

นางสาวพรเพ็ญ สดศรีชัย
ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
ผู้ว่าการ

นายเมธี สุภาพงษ์
รองผู้ว่าการ
ด้านเสถียรภาพการเงิน

นายรณดล นุ่มนนท์
รองผู้ว่าการ
ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน

นางสาวชัชรา อารมย์ดี
รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร

นางสาวนภาพร มหารักขกะ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายบริหารความเสี่ยงองค์กร

นางจันทวรรณ สุจริตกุล
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายสื่อสารและความสัมพันธ์องค์กร

นายวรพร ตั้งสง่าศักดิ์ศรี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายบริหารงานปฏิบัติการ

นายจาตุรงค์ จันทรังษ์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายกำกับสถาบันการเงิน 1

นายสมบูรณ์ จิตเป็นรม
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายออกบัตรธนาคาร

นางสาวสิริริดา พนมวัน ณ อยุธยา
ผู้ช่วยผู้ว่าการ

สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน
นางอลิศรา มหาสันทนะ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายตลาดการเงิน

นายกิตนันท์ มัลลิกะมาส
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายยุทธศาสตร์และวางแผนองค์กร

นายเดช จีวะนิช
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายระบบข้อมูลสารสนเทศ

นายอัมพร แสงมณี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายตรวจสอบกิจการภายใน

นางนwor เดชสุวรรณ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

นางรัญญินิธิ์ นิยมการ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายกำกับสถาบันการเงิน 2

นางรุ่ง มัลลิกะมาส
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายนโยบายสถาบันการเงิน

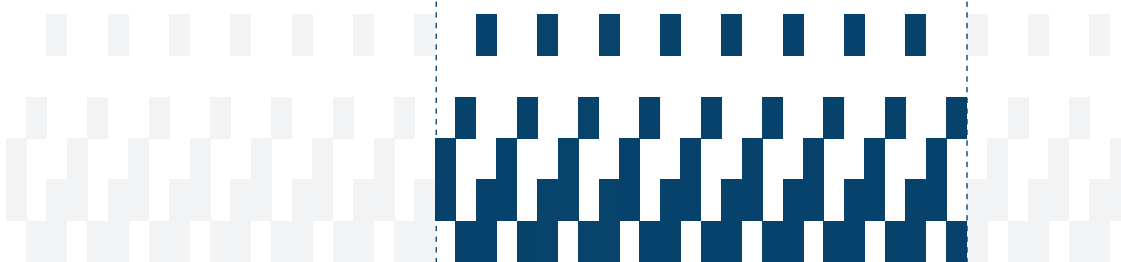
นายปิติ ดิษยทัต
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายนโยบายการเงิน

นางสุวรรณา เชื้อบุญชัย
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกฎหมาย

แนวความคิดในการออกแบบรายงานประจำปี

171

แนวทางในการออกแบบรายงานประจำปี 2564 ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก Façade ของอาคารศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ซึ่งผสมผสานระหว่างลายไทยประยุกต์และความทันสมัยได้อย่างลงตัว นอกจากนี้การใช้แพตเทิร์นต่อเนื่องกันไปเป็นลายชั้นบันไดสะท้อนถึงการก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

ช่องทางการติดต่อ

ติดต่อ สปท.

รายชื่อที่อยู่เว็บไซต์
สถาบันการเงินและ non-bank

Ins.1213

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์การเรียนรู้
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย -
bank of thailand

@bankofthailand

Bank of Thailand

@bankofthailand

